UCHWAŁA NR XXXII/481/17
RADY MIEJSKIEJ W NYSIE

z dnia 30 stycznia 2017 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Nysa

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 446 i 1579), w związku z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. poz. 1777 oraz z 2016 r. poz. 1020 i 1250), Rada Miejska w Nysie uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Rewitalizacji Gminy Nysa, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Nysy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY

Paweł Nakonieczny

Załącznik do Uchwały Nr XXXII/481/17
Rady Miejskiej w Nysie
z dnia 30 stycznia 2017 r.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY NYSA

Jarosław Sawicki
Członek Zarządu
Instytut Badawczy IPC Sp. z o.o.

Instytut Badawczy IPC Sp. z o.o.
ul. Ostrowskiego 9, 53-238 Wrocław
tel. 71 79 49 249 fax 71 750 33 18
NIP: 8943043599 REGON: 022048739
www.instytut-ipc.pl

Spis treści

1. Wstęp ... 3
2. Ogólna charakterystyka Gminy Nysa ... 8
2.1. Położenie i powierzchnia ... 8
2.2. Rys historyczny ... 9
3. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych ... 10
3.1. Diagnoza zjawisk społecznych ... 10
Demografia ... 10
Pomoc społeczna ... 25
Przestępczość ... 26
3.2. Diagnoza czynników gospodarczych ... 28
Gospodarka i przedsiębiorczość ... 28
Rynek pracy i bezrobocie ... 32
3.3. Diagnoza czynników środowiskowych ... 37
Położenie i uwarunkowania przestrzenne ... 37
Ochrona przyrody ... 49
Lasy ... 51
Gleby ... 52
Wody powierzchniowe ... 52
Powietrze atmosferyczne ... 53
Hałas ... 55
Gospodarka odpadami ... 56
3.4. Diagnoza czynników przestrzenno-funkcjonalnych ... 59
Układ przestrzenny ... 59
Uwarunkowania funkcjonalne ... 68
3.5. Diagnoza czynników technicznych ... 88
Infrastruktura sieciowa ... 88
Mieszkalnictwo ... 91
4. Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji ... 98
4.1. Stan kryzysowy i obszary zdegradowane ... 98
4.2. Obszar rewitalizacji ... 136
5. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji ... 150
6. Cele rewitalizacji oraz kierunki działań ... 154
7. Lista podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych ... 165
8. Pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne ... 192
9. Mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych ... 204
10. Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji ... 233
11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji ... 238
12. Opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji ... 244
13. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz z 2015 r. poz. 1322) ... 255
14. Określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3 ustawy o rewitalizacji ... 256
15. Wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 ustawy o rewitalizacji, wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania ... 257

16. Sposób realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego 258
16.1. Zakres niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy 258
16.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany 258
17. Spis tabel, rysunków i map 259
18. Załączniki 263
18.1 Załącznik nr 1. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000 264

1. Wstęp

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji.[1]

Definicja rewitalizacji podkreśla kilka istotnych zagadnień i wyzwań związanych z procesem wychodzenia ze stanu kryzysowego obszaru kryzysowego. Po pierwsze proces rewitalizacji powinien być realizowany w sposób kompleksowy, tj. w taki sposób, który nie tylko rozwiązuje lub eliminuje wybrane zagrożenia i problemy, ale także w sposób pozwalający na wykorzystanie mocnych stron nie tylko obszaru rewitalizowanego, ale całej gminy, jak również potencjału otoczenia zewnętrznego, traktowanych jako szanse rozwoju. Takie kompleksowe podejście do rewitalizacji oznacza, że działania podejmowane na rzecz wychodzenia ze stanu kryzysowego powinny wpisywać się w szerszy nurt realizacji polityki rozwoju całej gminy i jej otoczenia, w szczególności otoczenia powiązanego funkcjonalnie z gminą. Po drugie proces rewitalizacji powinien być prowadzony w sferach społecznej, przestrzennej i gospodarczej, tj. być ukierunkowany na wieloaspektowe podejście oraz rezultaty. Kluczowe dla właściwego zdiagnozowania skali poszczególnych problemów, a tym samym wybór zawężonych terytorialnie obszarów do rewitalizacji powinien być poprzedzony rzetelną diagnozą. Diagnoza powinna wskazać stany kryzysowe na obszarze miasta, zarówno w sferze terytorialnej, ale przede wszystkim w sferze kategorii problemów. Ostateczny wybór obszarów do rewitalizacji powinien być wyborem najefektywniejszej ścieżki działań, w kontekście oczekiwanych rezultatów, tj. wynikać z rangi lub znaczenia wybranych zagadnień jak też obszarów rewitalizacji dla polityki rozwoju całej gminy. Po trzecie, istotną rolę w procesie tworzenia i realizacji programu rewitalizacji odgrywa partycypacja społeczna, która obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy. W toku przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji dąży się, aby działania, skutkowały wypowiedzeniem się przez wszystkich interesariuszy.

Interesariuszami procesu rewitalizacji są w szczególności:

1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;
2) mieszkańcy gminy inni niż wymienieni powyżej;
3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
5) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
6) organy władzy publicznej;
7) podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Oznacza to, że sam proces rewitalizacji powinien być tak zaplanowany, aby umożliwić czynny udział wybranych grup społecznych i tzw. aktorów rozwoju lokalnego. Udział interesariuszy powinien zostać zaplanowany zarówno na etapie tworzenia programu rewitalizacji, jak również na etapie jego realizacji,

[1] Ustawa z 9 października 2015 roku o rewitalizacji

w tym ewaluacji. Na etapie tworzenia programu rewitalizacji wskazany jest udział interesariuszy zarówno na etapie diagnozy, jak również planowania poszczególnych celów i działań rewitalizacyjnych.

Gmina Nysa przystępuje do przeprowadzenia rewitalizacji, zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r.

Program rewitalizacji realizowany na poziomie gminy wpisuje się w szereg założeń europejskich, krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych:

Europa 2020	Cel 1: Osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75 proc. wśród osób w wieku 20 – 64 lata Cel 4: Podniesienie poziomu wykształcenie – zredukowanie odsetka osób przedwcześnie kończących naukę do 10 proc., zwiększenie do 40 proc. odsetka osób w wieku 30 – 34 lat posiadających wykształcenie wyższe (lub równoważne) Cel 5: Zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym przynajmniej o 20 mln
Europa 2030	Dokument ten wskazuje na problemy starzenia się społeczeństwa europejskiego, które bardzo silnie są obecne na terenie Gminy Nysa.
Strategia Rozwoju Kraju 2020	Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego II. 4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej II. 4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna. Cel III.1. Integracja społeczna. III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym III.1.2. Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich. Wspieranie rozwoju ośrodków o znaczeniu lokalnym w zakresie działań rewitalizacyjnych, rozbudowy infrastruktury, zwłaszcza komunikacyjnej, a także poprawy usług użyteczności publicznej i innych funkcji niezbędnych dla inicjowania procesów rozwojowych na poziomie lokalnym.
Krajowa Polityka Miejska	Cel 1. Stworzenie warunków dla skutecznego, efektywnego i partnerskiego zarządzania rozwojem na obszarach miejskich, w tym w szczególności na obszarach metropolitalnych. Cel 2. Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji. Cel 3. Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich. Cel 4. Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia. Cel 5. Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu.

Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”	Cel 1. Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki. Cel 2. Stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy. Cel 3. Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców. Cel 4. Wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki.
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020	Cel 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	Cel 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.
Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 r.	Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska. Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię. Cel 3.Poprawa stanu środowiska.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010- 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie.	Cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów (konkurencyjność). Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych (spójność). Cel 3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie (sprawność).
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	Cel 2: Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialnej, równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich. Cel 4: Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.
Narodowy Plan Rewitalizacji	Cel główny: poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Realizacji tego celu służyć będzie tworzenie korzystnych warunków dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce i położenie nacisku na holistyczne, zintegrowane podejście do prowadzenia takich działań.
Strategia Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020	Cel 2: Budowa oferty gospodarczej makroregionu - Tworzenie zachęt do inwestowania, w tym zapewnienie dostępu do usług publicznych Cel 3: Wzmacnianie potencjału naukowo-badawczego makroregionu - Inicjowanie wspólnych działań edukacyjnych promujących postawy przedsiębiorcze i innowacyjne
Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.	Cel 1: Konkurencyjny i stabilny rynek pracy. Cel 2: Aktywna społeczność regionalna. Cel 5: Nowoczesne usługi oraz atrakcyjna oferta turystyczno-kulturalna. Cel 6: Dobra dostępność rynków pracy, dóbr i usług. Cel 9: Ośrodki miejskie biegunami wzrostu
Strategia przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą w powiecie nyskim	Cel operacyjny I.1.1.: Stwarzanie warunków do rozwoju sektora MMŚP Powiatu Nyskiego Cel operacyjny I.1.2.: Podnoszenie innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw Powiatu Nyskiego Cel operacyjny I.1.4.: Rozwój przedsiębiorczości Powiatu Nyskiego na bazie lokalnych surowców i produktów

	Cel operacyjny I.1.5.: Stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości turystycznej i oferty turystycznej, jako obszaru mogącego wpływać na rozwój gospodarczy Cel operacyjny I.2.1.: Podniesienie atrakcyjności oferty terenów inwestycyjnych w gminach Powiatu Nyskiego Cel operacyjny I.3.1.: Poprawa warunków pracy i płacy w przedsiębiorstwach powiatu w celu ograniczenia emigracji zarobkowe Cel operacyjny I.3.2.: Zapewnienie atrakcyjnych miejsc prac dla młodych ludzi i specjalistów Cel operacyjny I.3.3.: Podniesienie we współpracy z PWSZ i lokalnym biznesem jakości i konkurencyjności kapitału ludzkiego Cel operacyjny I.4.4.: Podniesienie jakości infrastruktury komunalnej dla podniesienia atrakcyjności w wymiarze gospodarczym Cel operacyjny II.1.1.: Wspieranie inicjatyw gospodarczych i społecznych przeciwdziałających zjawisku emigracji z Powiatu Nyskiego Cel operacyjny II.1.2.: Przygotowanie rozwiązań w zakresie polityki społecznej, mających związek z procesem starzenia się społeczności Powiatu Nyskiego Cel operacyjny II.2.1.: Przygotowanie inicjatyw zapewniających rozwój rodzin Powiatu Nyskiego i promujących model rodziny z dziećmi Cel operacyjny III.4.1.: Pozyskanie wsparcia władz szczebla regionalnego w rozwiązywaniu problemów gospodarczo-społecznych w Powiecie Nyskim
Strategia Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2023	Cel strategiczny 1.1.: Podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw oraz stworzenie atrakcyjnych warunków do inwestowania i prowadzenia biznesu Cel strategiczny 1.2.: Dynamizacja rozwoju usług w oparciu o kluczowe zasoby gminy Cel strategiczny 1.3.: Poprawa sytuacji na rynku pracy Cel strategiczny 2.1.: Wzmocnienie zasobów kapitału ludzkiego Cel strategiczny 2.2.: Aktywizacja kapitału społecznego Cel strategiczny 3.1: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej Cel strategiczny 4.1.: Poprawa ładu przestrzennego i efektywnego wykorzystania przestrzeni miejskiej w Nysie
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nysa	Cele polityki przestrzennej: 1) stworzenie warunków dla urbanizacji gminy, 2) ochrona walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych gminy, w warunkach postępującej urbanizacji, 3) zapewnienie kształtowania zrównoważonego rozwoju gminy, poprzez stworzenie warunków przestrzennych dla aktywizacji rozwoju jej funkcji podstawowych, tj. wzmocnienia i poszerzenia bazy ekonomicznej poprzez dalszy rozwój dużych, średnich i małych przedsiębiorstw produkcyjnych, nowoczesne rolnictwo, dynamiczny rozwój usług i turystyki z uwzględnieniem istniejącej infrastruktury technicznej i porolniczego majątku trwałego, zasobów surowców, a także ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych oraz realizowanie polityki proekologicznej, 4) restrukturyzacja istniejącego przemysłu (w tym również zakładów przetwórstwa rolnego), 7) poprawa warunków zamieszkiwania m.in. poprzez rewitalizację i rehabilitację zabudowy jak również stworzenie warunków przestrzennych dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego poprzez odpowiednie doposażenie

	terenów osadniczych w zakresie infrastruktury technicznej oraz odpowiedniej ilości i jakości usług, 8) poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, w tym warunków ochrony przeciwpowodziowej, 9) ochrona istniejących zasobów dziedzictwa kulturowego poprzez ich restrukturyzację, renowację i rewitalizację oraz harmonijne kształtowanie przestrzeni z zachowaniem naturalnych krajobrazów i zabytkowych układów urbanistycznych i ruralistycznych, 10) poprawa powiązań komunikacyjnych zewnętrznych i wewnętrznych.

2. Ogólna charakterystyka Gminy Nysa

2.1. Położenie i powierzchnia[2]

Gmina Nysa położona jest w centrum powiatu nyskiego, w południowo-zachodniej części województwa opolskiego. Graniczy ona z gminami powiatu nyskiego tj.: Korfantów, Głuchołazy, Otmuchów, Pakosławice i Łambinowice oraz powiatem prudnickim (gmina Prudnik). Miasto Nysa jest jednocześnie stolicą powiatu nyskiego i siedzibą władz powiatowych. Miasto Nysa pełni także funkcję ukształtowanego ośrodka subregionalnego województwa opolskiego – jest jednym z dwóch (obok Brzegu) ośrodków społeczno-gospodarczych strefy zachodniej Opolszczyzny[3]. Ponadto Gmina Nysa należy do Subregionu Południowego, tj. zinstytucjonalizowanej formy partnerstwa, który powstał na bazie projektu „Partnerstwo Nyskie 2020". Celem subregionu jest realizacja najważniejszych zadań wynikających z opracowywanych strategii: rozwoju, rozwoju społecznego, transportu i rynku pracy przy maksymalnym wykorzystaniu dostępnych środków unijnych.

Rysunek 1. Podział administracyjny – położenie Gminy Nysa w powiecie nyskim

Źródło: www.odnowawsi.eu/serwis/index.php?id=145&idd=72 (27.07.2016)

Gmina Nysa zajmuje obszar 21.767 ha (218 km^2), co stanowi 17,8% powierzchni powiatu nyskiego. Gminę tworzy 26 sołectw: Biała Nyska, Domaszkowice, Głębinów, Goświnowice, Hajduki Nyskie, Hanuszów, Iława, Jędrzychów, Kępnica, Konradowa, Koperniki, Kubice, Lipowa, Morów, Niwnica, Podkamień, Przełęk, Radzikowice, Regulice, Rusocin, Sękowice, Siestrzechowice, Skorochów, Wierzbięcice, Wyszków Śląski oraz Złotogłowice.

[2] Źródło: *Strategia Rozwoju Gminy Nysa*
[3] K. Heffner, *Raport Regionalny województwo opolskie*, Opole 2011, s. 26-27, 32-33.

2.2. Rys historyczny[4]

Nysa, miasto położone w rozwidleniu Nysy Kłodzkiej i Białej Głuchołaskiej, swoją nazwę zawdzięcza rzece, nad którą leży. Najstarsze informacje o mieście pochodzą z kroniki czeskiej Kosmasa, gdzie przed rokiem 991 zawarto adnotację o nazwie *Niza*. Podobna forma, *Niza*, znalazła się w dokumencie cesarza Ottona I z 1000 roku, natomiast kronikarz Thietmar na przełomie X i XI wieku wymienił nazwę *Nice*. W Księdze henrykowskiej z XIII wieku pojawiała się po raz pierwszy nazwa *Nyza,* bezpośrednio nawiązująca do obecnej nazwy miasta.

Historia osadnictwa na terenie dzisiejszej Gminy Nysa sięga paleolitu środkowego, około 90-40 tys. lat p.n.e. Przypuszcza się, że osada przedlokacyjna tworzyła się już we wczesnym średniowieczu – przebiegał tędy podsudecki szlak handlowy. Za panowania Bolesława Krzywoustego w Nysie, należącej do kasztelanii otmuchowskiej, wzniesiono warownię, zaś książę opolski Jarosław, biskup wrocławski przekazał ziemię nyską diecezji wrocławskiej.

Lokacja Nysy nastąpiła w latach 1207-1223 na prawie flamandzkim. Została dokonana przez Wawrzyńca, biskupa wrocławskiego, który nadał wójtowi miasta prawo sprowadzania nowych osadników. W 1290 roku książę Henryk IV Probus swoim testamentem przekazał biskupom wrocławskim pełnię władzy książęcej w kasztelanii otmuchowsko-nyskiej. Tym samym powstało oddzielne księstwo biskupie ze stolicą w Nysie. W 1308 roku nastąpiła lokacja miasta na prawie magdeburskim, jednak już w 1310 roku przywrócono prawo flamandzkie.

W wyniku wojny o Koronę Czeską i Śląsk (w 1469 roku król węgierski Maciej Korwin zajął Śląsk, walcząc z królem czeskim Janem z Podiebradów, po którego śmierci w 1471 roku tron czeski objął Władysław Jagiellończyk), w latach 1474-1490 nyskie księstwo biskupie razem z całym Śląskiem przypadło dożywotnio królowi Węgier, Maciejowi Korwinowi a Nysa była miejscem rokowań pokojowych. Po śmierci Macieja Korwina tron węgierski objął Władysław Jagiellończyk a Śląsk, razem z Nysą wrócił do Czech. W 1526 roku, po bezpotomnej śmierci Ludwika Jagiellończyka, króla Czech i Węgier, na mocy podpisanych w 1515 roku układów o przeżycie między Jagiellończykami a Habsburgami, Królestwo Czeskie, wraz ze Śląskiem i Nysą znalazło się w rękach austriackich Habsburgów.

Nysa była wielokrotnie areną działań prowadzonych w trakcie wojny trzydziestoletniej (lata 1618-1648) i wojen śląskich. Ostatecznie, król pruski Fryderyk II Wielki uzyskał od austriackiej cesarzowej Marii Teresy zgodę na odstąpienie Dolnego Śląska (w tym Nysy) i w 1742 roku tereny księstwa nyskiego zostały częścią Królestwa Prus. W 1807 roku Nysę oblegały wojska napoleońskie pod dowództwem generała Vandamme'a – akcja zakończyła się kapitulacją twierdzy, wysoką kontrybucją i wysokimi kosztami wykupu dzwonów, a załoga okupantów opuściła miasto dopiero w 1808 roku. Istnienie nyskiego księstwa biskupiego zakończone zostało sekularyzacją dóbr kościelnych wprowadzoną przez władze pruskie w 1810 roku. Biskupi zachowali jednak tytuły książęce, a ich ostatni przedstawiciel, książę biskup Adolf Bertram, zmarł w Jaworniku (Republika Czeska) w 1945 roku.

Podczas wojny prusko-duńskiej w 1864 roku w Nysie urządzono obóz dla jeńców duńskich, zaś podczas wojny prusko-francuskiej w latach 1870-1871 – obóz dla jeńców francuskich. Również w trakcie I wojny światowej w Nysie zorganizowany został obóz jeniecki, w którym umieszczano oficerów rosyjskich, angielskich, francuskich i rumuńskich, a 1921 roku – uczestników III Powstania Śląskiego. Od 1871 roku tereny Nysy weszły w skład Cesarstwa Niemieckiego, a następnie Republiki Weimarskiej (1919-1933) oraz III Rzeszy (1933-1945). W 1945 roku po zdobyciu twierdzy Nysa przez armię radziecką, władzę z ich rąk zaczęły przejmować władze polskie.

[4] Na podstawie: *Nysa. Miasto-Twierdza. Fortyfikacje nyskie transgranicznym dziedzictwem kulturowym*, Nysa 2008.

W marcu 1945 roku Nysa została przejęta przez Armię Czerwoną w stanie niemal nienaruszonym. W wyniku działań wojsk radzieckich zostało spalone niemal całe zabytkowe śródmieście. Po klęsce Niemiec Nysa została przejęta przez Polskę. Rozpoczął się proces odbudowy i zabezpieczania cennych obiektów. Polityka ta jednak zmieniła się w latach 50. XX wieku, kiedy Miejski Oddział Rozbiórkowo-Porządkowy nakazał wyburzanie większości ruin Starego Miasta w celu dostarczenia cegieł przeznaczonych do odbudowy Warszawy. Od lat 60. XX wieku nastąpił proces ponownej odbudowy i rozbudowy miasta. Powstały między innymi niezmiernie ważne dla rozwoju lokalnego zakłady przemysłowe, m.in. Zakład Samochodów Dostawczych, a także rozwinął się przemysł spożywczy i metalowy. Niezmiernie ważny, z punktu widzenia rozwoju Nysy i okolic, Zakład Samochodów Dostawczych funkcjonował do 2002. Obecnie fabryka stoi nieczynna. Dość istotnym pracodawcą w Nysie były również dwie duże jednostki wojskowe, których proces likwidacji rozpoczął się w 2001 roku. Niekorzystne zjawiska, jakie zaistniały w efekcie procesu transformacji gospodarczej miały skutek w postaci wysokiego, utrzymującego się do chwili obecnej bezrobocia, co znacząco wpływa m.in. na procesy degradacji społecznej.

3. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Kluczowym elementem tworzenia programów, strategii, planów rozwojowych, a przede wszystkim programów rewitalizacji jest opracowanie rzetelnej diagnozy badanego obszaru. Szczególnie istotna jest ona w kontekście działań rewitalizacyjnych, gdyż na jej podstawie następuje wyznaczane obszarów kryzysowych, podlegających przyszłej interwencji.

Poniżej zaprezentowana diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Nysa opiera się na analizie czynników społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych występujących na badanym obszarze. Głównym źródłem informacji zawartych w badaniu diagnostycznym jest Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

3.1. Diagnoza zjawisk społecznych

Demografia

Czynnik społeczny, tj. liczba i rozmieszczenie ludności, redystrybucja, dynamika i jej struktura stanowi podstawowe uwarunkowanie dla rozwoju całej Gminy Nysa. Dynamicznie przebiegające na jej terenie procesy demograficzne, występujące w szczególności w ostatniej dekadzie, determinują szereg zmian, zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej. To właśnie kwestie demograficzne stanowią tło dla wszystkich zadań realizowanych przez samorząd terytorialny, a z uwagi na pojawiające się zmiany w tym zakresie konieczne jest dostosowywanie na bieżąco działań publicznych do sytuacji demograficznej. Analiza czynników społecznych nabiera szczególnego znaczenia w kontekście sporządzana programów rewitalizacji, gdzie konieczne jest zintegrowanie działań już nie tylko w sferze infrastrukturalnej, lecz przede wszystkim społecznej.

Liczba ludności Gminy Nysa w 2015 roku wynosiła 57 710 osób, co stanowi 5,8% ludności województwa opolskiego. W latach 2010 – 2015 liczba mieszkańców Gminy Nysa uległa zmniejszeniu o 1,3%. Wyższy spadek liczby ludności zaobserwowany został na terenie miasta Nysa (-2,2%). Tereny wiejskie gminy charakteryzują się natomiast wzrostem liczby ludności, który w analizowanym okresie wyniósł 1,8%.

Tabela 1. Ludność ogółem wg faktycznego miejsca zamieszkania

Jednostka terytorialna	ludność ogółem faktyczne miejsce zamieszkania stan na 31 XII ogółem						dynamika 2015/2010
	2010 osoba	2011 osoba	2012 osoba	2013 osoba	2014 osoba	2015 osoba	
POLSKA	38 529 866	38 538 447	38 533 299	38 495 659	38 478 602	38 437 239	-0,1%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	8 763 193	8 804 087	8 808 621	8 805 014	8 843 239	8 862 579	0,9%
POLSKA - MIASTO	23 416 505	23 385 828	23 336 289	23 257 909	23 216 352	23 166 429	-0,9%
OPOLSKIE	1 017 241	1 013 950	1 010 203	1 004 416	1 000 858	996 011	-1,6%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	546 699	544 503	542 364	539 387	537 508	534 492	-1,7%
OPOLSKIE - MIASTO	532 927	530 395	527 735	523 455	520 618	517 177	-2,3%
Powiat nyski	142 799	142 119	141 586	140 628	139 967	138 969	-2,0%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	119 950	119 164	118 640	117 833	-1,1%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	74 559	73 982	73 571	72 989	-1,3%
Nysa	58 761	58 532	58 397	58 132	57 996	57 710	-1,3%
Nysa - miasto	45 769	45 457	45 232	44 899	44 775	44 500	-2,2%
Nysa - obszar wiejski	12 992	13 075	13 165	13 233	13 221	13 210	1,8%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

Zmniejszająca się liczba mieszkańców miasta Nysy oraz całej gminy w latach 2010-2015 jest odzwierciedleniem ogólnopolskich negatywnych tendencji demograficznych, które obserwuje się także w innych miastach województwa opolskiego już od ponad 20 lat. Na Opolszczyźnie spadki liczby ludności są znacznie bardziej wyraźne niż w innych polskich miastach. Kwestia kryzysu demograficznego Opolszczyzny znajduje swój wyraz w próbie podejmowania przez władze publiczne działań zaradczych, m.in. poprzez powołanie Specjalnej Strefy Demograficznej w województwie opolskim.

Na terenie Gminy Nysa wyraźnie zauważalny jest spadek liczby mieszkańców miasta na rzecz obszarów podmiejskich (gmin wiejskich). Jest to konsekwencja występującego także w Gminie Nysa zjawiska suburbanizacji – przeprowadzki z obszaru miasta na obszary podmiejskie. Inną przyczyną systematycznego spadku liczby ludności w Gminie Nysa są negatywne tendencje demograficzne związane z niskim przyrostem naturalnym oraz zjawiskiem migracji, w szczególności poza obszar województwa i kraju. Kwestie te opisane zostały w dalszej części diagnozy.

Tabela 2. Odsetek kobiet w ludności ogółem wg faktycznego miejsca zamieszkania

Jednostka terytorialna	odsetek kobiet w ludności ogółem faktyczne miejsce zamieszkania stan na 31 XII kobiety						dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2010
	%	%	%	%	%	%	
POLSKA	52%	52%	52%	52%	52%	52%	0,0%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	51%	51%	51%	51%	51%	51%	0,0%
POLSKA – MIASTO	53%	53%	53%	53%	53%	53%	0,1%
OPOLSKIE	52%	52%	52%	52%	52%	52%	-0,1%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	51%	51%	51%	51%	51%	51%	-0,1%
OPOLSKIE – MIASTO	52%	52%	52%	52%	52%	52%	0,1%
Powiat nyski	51%	51%	51%	51%	51%	51%	-0,1%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	52%	52%	52%	52%	0,0%
Powiat nyski – MIASTO	-	-	52%	52%	52%	52%	0,2%
Nysa	52%	52%	52%	52%	52%	52%	-0,1%
Nysa – miasto	52%	52%	52%	52%	52%	52%	0,1%
Nysa - obszar wiejski	50%	50%	50%	50%	50%	50%	-0,7%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

Wskaźnik feminizacji w Gminie Nysa jest niemal identyczny jak w województwie opolskim i kraju – na koniec 2015 roku nieco ponad połowę (52%) osób zamieszkujących analizowany obszar stanowiły kobiety. Udział kobiet w populacji miasta Nysy jest o 2% wyższy na terenach wiejskich gminy. Różnica ta jest uwarunkowana demograficznie, jednak wpływ na te dane ma niewątpliwie zjawisko migracji zarobkowej (w szczególności zagranicznej) wśród kobiet zamieszkujących obszary wiejskie gminy.

Tabela 3. Gęstość zaludnienia na 1 km²

Jednostka terytorialna	ludność na 1 km²						dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2010
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	
POLSKA	123	123	123	123	123	123	0,0%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	87	86	86	86	86	86	-1,1%
POLSKA – MIASTO	1 089	1 084	1 082	1 078	1 074	1 062	-1,4%
OPOLSKIE	108	108	107	107	106	106	-1,9%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	106	106	106	105	105	104	-0,9%
OPOLSKIE - MIASTO	697	694	691	685	681	677	-2,3%
Powiat nyski	117	116	116	115	114	114	-2,6%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	144	143	142	142	-1,4%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	944	937	931	924	-1,4%
Nysa	270	269	268	267	266	265	-1,5%
Nysa - miasto	1 664	1 652	1 644	1 632	1 628	1 618	-2,2%
Nysa - obszar wiejski	68	69	69	70	70	69	2,9%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

Podobnie jak w całym województwie opolskim, gęstość zaludnienia zarówno w powiecie nyskim jak i Gminie Nysa systematycznie maleje. Spadek w latach 2010-2015 wyniósł 2,6 punktu procentowego dla powiatu oraz 1,5 dla Gminy Nysa. Obszar wiejski gminy z uwagi na dodatnie przyrosty liczby ludności charakteryzuje się stałą gęstością zaludnienia, która w szczególności w latach 2010 – 2013 uległa nieznacznym wzrostom.

Tabela 4. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogóle ludności

Jednostka terytorialna	ludność w wieku przedprodukcyjnym do ogółu ludności						dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2010
	%	%	%	%	%	%	
POLSKA	18,8	18,5	18,3	18,2	18,0	18,0	-4,0%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	20,0	19,6	19,3	19,0	18,8	18,7	-5,6%
POLSKA – MIASTO	17,1	16,9	16,8	16,7	16,7	16,7	-2,2%
OPOLSKIE	17,1	16,8	16,6	16,3	16,2	16,0	-5,7%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	17,5	17,1	16,8	16,5	16,3	16,1	-6,5%
OPOLSKIE – MIASTO	16,3	16,0	15,8	15,6	15,5	15,4	-4,9%
Powiat nyski	17,6	17,1	16,8	16,4	16,1	15,8	-8,5%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	16,5	16,1	15,9	15,6	-4,0%
Powiat nyski – MIASTO	-	-	15,3	15,0	14,8	14,6	-3,5%
Nysa	16,5	16,0	15,8	15,5	15,3	15,1	-6,9%
Nysa – miasto	15,6	15,1	14,9	14,7	14,5	14,3	-7,0%
Nysa - obszar wiejski	19,6	19,4	19,0	18,5	18,3	18,0	-7,0%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

Negatywne tendencje demograficzne występujące w Gminie Nysa mają swój wyraz w szczególności w danych prezentowanych w tabeli 4, dotyczących struktury wieku ludności gminy. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w Gminie Nysa, a w szczególności w samym mieście jest mniejszy o niespełna 4% w stosunku do danych dla całego kraju. W 2015 roku udział ten wyniósł 15,1%. Kolejnym negatywnym zjawiskiem jest spadek udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym w całej Gminie Nysa. Zjawisko to jest o tyle niekorzystne, iż tak znaczący deficyt osób w wieku przedprodukcyjnym będzie miał w niedalekiej przyszłości swoje przełożenie na niemal wszystkie obszary życia społeczno-gospodarczego gminy. Osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowić będą mniejsze zasoby rynku pracy, ograniczając siłę napędową lokalnej gospodarki.

Tabela 5. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym

Jednostka terytorialna	w wieku przedprodukcyjnym ogółem						dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2010
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	
POLSKA	7 243 239	7 146 551	7 066 768	6 995 362	6 942 996	6 901 795	-4,1%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	1 748 262	1 727 040	1 701 161	1 676 876	1 665 245	1 653 023	-4,7%
POLSKA - MIASTO	3 995 473	3 947 694	3 916 439	3 890 766	3 875 671	3 869 484	-3,0%
OPOLSKIE	174 257	170 304	167 241	164 129	161 704	159 393	-7,2%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	95 476	93 211	91 074	89 145	87 758	86 029	-8,1%
OPOLSKIE - MIASTO	86 815	84 655	83 323	81 767	80 671	79 721	-7,1%
Powiat nyski	25 123	24 358	23 799	23 065	22 527	21 941	-10,3%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	19 843	19 225	18 850	18 364	-5,0%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	11 415	11 094	10 870	10 620	-4,8%
Nysa	9 673	9 389	9 228	9 037	8 892	8 730	-8,1%
Nysa - miasto	7 123	6 854	6 727	6 584	6 479	6 354	-9,0%
Nysa - obszar wiejski	2 550	2 535	2 501	2 453	2 413	2 376	-5,4%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

Tabela 5 zawiera dane dotyczące tego samego zjawiska, wyrażonego w wartościach bezwzględnych. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym zamieszkująca Gminę Nysa zmniejszyła się na przestrzeni ostatnich 5 lat o niespełna 1000 osób.

Tabela 6. Udział ludności w wieku produkcyjnym w ogóle ludności

Jednostka terytorialna	ludność w wieku produkcyjnym do ogółu ludności						dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2010
	%	%	%	%	%	%	
POLSKA	64,4	64,2	63,9	63,4	63,0	62,4	-2,3%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	64,6	64,5	64,2	63,9	63,6	63,1	-1,6%
POLSKA - MIASTO	65,3	64,8	64,2	63,5	62,8	62,0	-3,9%
OPOLSKIE	65,6	65,4	65,1	64,7	64,3	63,8	-2,0%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	65,5	65,3	65,1	64,8	64,3	63,9	-1,8%
OPOLSKIE - MIASTO	65,9	65,4	64,8	64,1	63,4	62,7	-3,7%
Powiat nyski	65,3	65,2	64,8	64,4	64,0	63,6	-2,0%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	64,7	64,3	63,7	63,3	-1,6%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	64,4	63,7	62,9	62,3	-2,4%
Nysa	65,4	65,2	64,6	63,9	63,2	62,6	-3,4%
Nysa - miasto	65,3	65,1	64,4	63,6	62,7	62,0	-4,0%
Nysa - obszar wiejski	65,8	65,6	65,3	65,3	64,8	64,5	-1,4%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

Procentowy udział ludności w wieku produkcyjnym do ogółu ludności zamieszkującej Gminę Nysa zmniejszył się w latach 2010-2015 o 3,4 punktu procentowego – wartość wskaźnika jest zatem zbliżona do danych ogólnopolskich i wojewódzkich. Nieco wolniejszy spadek odnotowywany jest na terenach wiejskich Gminy Nysa, gdyż wyniósł 1,4%

Tabela 7. Liczba ludności w wieku produkcyjnym

Jednostka terytorialna	w wieku produkcyjnym Ogółem 2010 osoba	2011 osoba	2012 osoba	2013 osoba	2014 osoba	2015 osoba	dynamika 2015/2010
POLSKA	24 831 001	24 738 527	24 605 558	24 422 146	24 230 162	24 002 168	-2,4%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	5 662 293	5 674 517	5 658 782	5 630 095	5 620 376	5 595 196	-0,7%
POLSKA - MIASTO	15 294 156	15 155 014	14 977 564	14 763 159	14 568 489	14 358 387	-4,7%
OPOLSKIE	666 937	663 371	657 955	650 157	643 277	635 551	-3,5%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	358 142	355 817	353 281	349 466	345 691	341 602	-3,5%
OPOLSKIE - MIASTO	350 934	347 142	342 233	335 712	330 142	324 227	-5,9%
Powiat nyski	93 185	92 611	91 773	90 615	89 509	88 327	-3,9%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	77 606	76 621	75 561	74 575	-2,6%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	48 008	47 100	46 251	45 466	-3,7%
Nysa	38 449	38 155	37 727	37 175	36 644	36 115	-4,7%
Nysa - miasto	29 906	29 578	29 124	28 537	28 074	27 597	-6,1%
Nysa - obszar wiejski	8 543	8 577	8 603	8 638	8 570	8 518	0,3%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

Stabilna, a przede wszystkim progresywna, grupa osób w wieku produkcyjnym stanowi podstawę prawidłowo funkcjonującego społeczeństwa. To właśnie osoby w wieku produkcyjnym wytwarzają w zasadniczym stopniu produkt krajowy brutto – stanowiąc podstawowe ogniwo systemu społeczno-gospodarczego.

W Gminie Nysa obserwuje się systematyczny bezwzględny spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym. Na przestrzeni lat 2010 - 2015 liczba ta zmniejszyła się aż o 2 334 osoby. Spadek liczby ludności jest znacznie większy na terenach miejskich gminy. Generalnie obszary wiejskie, jest to cecha ogólnopolska, charakteryzują się względną stabilnością w tym zakresie, co ma swoje uwarunkowania w mniejszej mobilności społeczeństwa wiejskiego.

Tabela 8. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności

Jednostka terytorialna	ludność w wieku poprodukcyjnym do ogółu ludności						dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2010
	%	%	%	%	%	%	
POLSKA	16,8	17,3	17,8	18,4	19,0	19,6	13,3%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	15,4	15,9	16,4	17,0	17,6	18,2	14,1%
POLSKA - MIASTO	17,6	18,3	19,0	19,8	20,6	21,3	16,6%
OPOLSKIE	17,3	17,8	18,3	18,9	19,6	20,2	13,1%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	17,0	17,5	18,1	18,7	19,4	20,0	13,7%
OPOLSKIE - MIASTO	17,9	18,6	19,4	20,2	21,1	21,9	18,1%
Powiat nyski	17,2	17,7	18,4	19,2	20,0	20,7	16,4%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	18,8	19,6	20,4	21,1	8,9%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	20,3	21,3	22,4	23,2	10,1%
Nysa	18,1	18,8	19,6	20,5	21,5	22,3	18,7%
Nysa - miasto	19,1	19,9	20,7	21,8	22,8	23,7	19,6%
Nysa - obszar wiejski	14,6	15,0	15,7	16,2	16,9	17,5	15,8%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

Niekorzystne tendencje demograficzne występujące na terenie Gminy Nysa mają swój wyraz w rosnącym udziale ludności w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców gminy. Wskaźnik ten w 2010 roku wyniósł 18,1%, natomiast w 2015 roku już 22,3%. Coroczna wartość wskaźnika, jak również dynamika jego zmian w latach 2010-2015, jest znacząco wyższa w Gminie Nysa niż w kraju i województwie opolskim. Wysoki udział ludności w wieku poprodukcyjnym występuje w szczególności w mieście Nysa i 2015 roku wyniósł on 23,7%. Obszary wiejskie charakteryzują się niższym udziałem osób w wieku poprodukcyjnym (14,6% w roku 2010, 17,5% w roku 2015), co ma swoje konsekwencje w wyższej umieralności na terenach wiejskich.

Rosnący udział ludności w wieku poprodukcyjnym wskazuje na rosnące potrzeby tej grupy wiekowej w odniesieniu do szeregu usług publicznych. Istotnym problemem przestrzeni gminy Nysa jest brak infrastruktury społecznej, która mogłaby pełnić funkcję kompleksowego Dziennego Domu Pobytu w Nysie. W chwili obecnej brak jest odpowiednio wyposażonej infrastruktury, w ramach której można organizować cykliczne warsztaty, szkolenia, konferencje dla seniorów, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, niepełnosprawnych. Zarówno w przestrzeni wiejskiej gminy, jak również w Nysie brak jest miejsca z przełamanymi barierami architektonicznymi, które umożliwiałoby pełną aktywizację seniorów, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, niepełnosprawnych (duże nasilenie barier architektonicznych występujących w obecnie funkcjonującym Dziennym Domu Pobytu utrudnia funkcjonowanie Klubu Seniora – bariera dla osób niepełnosprawnych czy seniorów). Powoduje to, że oferta aktywizacji społecznej skierowana do seniorów, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, niepełnosprawnych jest niepełna i niewystarczająca. W gminie Nysa brakuje również miejsc całodobowego, krótkoterminowego pobytu na okres regeneracji sił dla opiekunów faktycznych.

Tabela 9. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym

Jednostka terytorialna	w wieku poprodukcyjnym ogółem						dynamika 2015/2010
	2010 osoba	2011 osoba	2012 osoba	2013 osoba	2014 osoba	215 osoba	
POLSKA	6 455 626	6 653 369	6 860 973	7 078 151	7 305 444	7 533 276	13,2%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	1 352 638	1 402 530	1 448 678	1 498 043	1 557 618	1 614 360	15,2%
POLSKA - MIASTO	4 126 876	4 283 120	4 442 286	4 603 984	4 772 192	4 938 558	15,6%
OPOLSKIE	176 047	180 275	185 007	190 130	195 877	201 067	11,3%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	93 081	95 475	98 009	100 776	104 059	106 861	11,8%
OPOLSKIE - MIASTO	95 178	98 598	102 179	105 976	109 805	113 229	15,4%
Powiat nyski	24 491	25 150	26 014	26 948	27 931	28 701	14,0%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	22 501	23 318	24 229	24 894	7,7%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	15 136	15 788	16 450	16 903	8,7%
Nysa	10 639	10 988	11 442	11 920	12 460	12 865	17,1%
Nysa - miasto	8 740	9 025	9 381	9 778	10 222	10 549	17,0%
Nysa - obszar wiejski	1 899	1 963	2 061	2 142	2 238	2 316	17,9%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

W latach 2010-2015 wzrost bezwzględnej liczby ludności w wieku poprodukcyjnym cechował wszystkie wskazane w tabeli 9 jednostki terytorialne. W Gminie Nysa wzrost wyniósł 2226 osób. Dane te są niezmiennie niepokojące, gdyż świadczą o intensyfikującym się procesie starzenia się społeczeństwa Gminy Nysa. Proces starzenia się następuje tu znacznie szybciej niż w całym województwie opolskim, a także w kraju.

Tabela 10. Ludność według ekonomicznych grup wiekowych

Jednostka terytorialna	ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym						ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015 osoba	2015 osoba
POLSKA	55,2	55,8	56,6	57,6	58,8	60,1	109,1	31,4
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	54,8	55,2	55,7	56,4	57,3	58,4	97,7	28,9
POLSKA - MIASTO	53,1	54,3	55,8	57,5	59,4	61,3	127,6	34,4
OPOLSKIE	52,5	52,8	53,5	54,5	55,6	56,7	126,1	31,6
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	52,6	53	53,5	54,3	55,5	56,5	124,2	31,3
OPOLSKIE - MIASTO	51,9	52,8	54,2	55,9	57,7	59,5	142	34,9
Powiat nyski	53,2	53,5	54,3	55,2	56,4	57,3	130,8	32,5
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	54,6	55,5	57	58	135,6	33,4
Powiat nyski - MIASTO	-	-	55,3	57,1	59,1	60,5	159,2	37,2
Nysa	52,8	53,4	54,8	56,4	58,3	59,8	147,4	35,6
Nysa - miasto	53	53,7	55,3	57,3	59,5	61,2	166	38,2
Nysa - obszar wiejski	52,1	52,4	53	53,2	54,3	55,1	97,5	27,2

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

W 2015 roku na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało w Gminie Nysa niespełna 60 osób w wieku nieprodukcyjnym – wartość ta wzrastała systematycznie od 2010 roku od poziomu 52,8%. Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym jest w Gminie Nysa niemal identyczna jak w ujęciu krajowym ogółem (60,1 osoby w 2015 roku) i dla województwa opolskiego (56,7). Najbardziej niekorzystnym zjawiskiem z zakresu obciążenia demograficznego występującym w Gminie Nysa jest liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 w wieku przedprodukcyjnym. Alarmująca wartość 147,4 świadczy o bardzo dużym niedoborze osób w wieku przedprodukcyjnym, które w niedalekiej przyszłości będą odpowiedzialne za utrzymanie grupy poprodukcyjnej.

Tabela 11. Liczba urodzeń żywych na 1000 mieszkańców

Jednostka terytorialna	urodzenia żywe na 1000 ludności						dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2010
	-	-	-	-	-	-	
POLSKA	10,7	10,1	10,0	9,6	9,7	9,6	-9,2%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	10,9	10,2	10,2	9,7	9,8	9,6	-10,2%
POLSKA - MIASTO	10,3	9,6	9,6	9,2	9,4	9,4	-9,3%
OPOLSKIE	9,0	8,6	8,8	8,2	8,6	8,3	-4,7%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	9,0	8,7	8,7	8,2	8,6	8,1	-4,7%
OPOLSKIE - MIASTO	8,9	8,4	8,6	7,9	8,3	8,3	-6,7%
Powiat nyski	8,9	8,5	8,7	7,5	7,9	7,0	-11,0%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	8,7	7,2	7,9	6,9	-8,5%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	7,9	7,0	7,2	7,1	-8,9%
Nysa	8,9	8,0	8,2	7,4	7,5	6,8	-14,9%
Nysa - miasto	8,7	7,3	7,5	7,3	7,1	6,7	-18,2%
Nysa - obszar wiejski	9,3	10,3	10,7	8,1	8,8	7,0	-4,4%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

Liczba urodzeń żywych na 1000 mieszkańców wyniosła w 2015 roku w Gminie Nysa 6,8 – to mniej niż w Polsce (9,6) oraz województwie opolskim (8,3). Ujemna jest również dynamika zmian wskaźnika na przestrzeni ostatnich 5 lat. W odniesieniu do 2010 roku odnotowano jego spadek o prawie 15 punktów procentowych. Uwagę zwraca natomiast fakt, iż mimo zbliżonej liczby urodzeń w mieście Nysa i na terenach wiejskich tej gminy w 2015 roku, spadek liczby urodzeń na 1000 mieszkańców na terenach wiejskich jest ponad czterokrotnie mniejszy niż w mieście, co związane jest z ilością osób zamieszkujących tereny wiejskie.

Tabela 12. Liczba zgonów na 1000 mieszkańców

Jednostka terytorialna	zgony na 1000 ludności						dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2010
	-	-	-	-	-	-	
POLSKA	9,83	9,75	9,99	10,06	9,78	10,27	-0,4%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	9,51	9,43	9,62	9,71	9,48	10,00	-0,3%
POLSKA - MIASTO	9,71	9,64	9,97	10,09	9,88	10,43	1,8%
OPOLSKIE	9,70	9,57	10,06	10,20	9,78	10,48	0,8%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	10,01	9,71	10,05	10,47	9,91	10,64	-1,0%
OPOLSKIE - MIASTO	9,45	9,09	9,87	10,01	9,62	10,40	1,8%
Powiat nyski	10,27	10,34	10,28	10,71	10,43	11,56	1,5%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	10,45	10,66	10,39	11,54	-0,6%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	10,45	10,52	10,11	11,88	-3,3%
Nysa	9,87	10,14	9,84	9,56	9,41	10,91	-4,6%
Nysa - miasto	9,50	9,73	9,99	9,32	8,96	11,06	-5,7%
Nysa - obszar wiejski	11,19	11,60	9,31	10,37	10,97	10,37	-2,0%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

Śmiertelność społeczeństwa w Gminie Nysa nie wyróżnia się na tle kraju oraz województwa opolskiego. W 2015 roku na 1000 mieszkańców Gminy Nysa przypadało 10,91 zgonu – to wartość nieznacznie wyższa od ogólnopolskiej (10,3) oraz wojewódzkiej (10,5).

Tabela 13. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców

Jednostka terytorialna	przyrost naturalny na 1000 ludności						dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2010
	-	-	-	-	-	-	
POLSKA	0,9	0,3	0,0	-0,5	0,0	-0,7	-100,0%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	1,4	0,8	0,6	0,0	0,3	-0,4	-76,6%
POLSKA - MIASTO	0,6	0,0	-0,4	-0,9	-0,5	-1,1	-183,6%
OPOLSKIE	-0,7	-1,0	-1,2	-2,0	-1,2	-2,2	71,7%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-1,0	-1,0	-1,3	-2,3	-1,3	-2,6	32,8%
OPOLSKIE - MIASTO	-0,5	-0,7	-1,2	-2,1	-1,3	-2,1	146,8%
Powiat nyski	-1,4	-1,8	-1,6	-3,3	-2,5	-4,6	79,6%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	-1,8	-3,5	-2,5	-4,6	37,8%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	-2,6	-3,6	-2,9	-4,8	14,1%
Nysa	-1,0	-2,1	-1,6	-2,1	-1,9	-4,1	84,4%
Nysa - miasto	-0,8	-2,4	-2,4	-2,1	-1,8	-4,3	137,2%
Nysa - obszar wiejski	-1,9	-1,3	1,4	-2,3	-2,1	-3,4	9,8%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

Podstawowym czynnikiem wpływającym w negatywny sposób na kwestie demografii jest niski przyrost naturalny. Dla całego kraju wartość ta jest ujemna (-0,75% w 2015 roku), jednak jak wskazują dane zawarte w tabeli 13 cały obszar nyski (powiat i Gmina Nysa) charakteryzuje się wyjątkowo negatywnymi tendencjami w tym zakresie. W Gminie Nysa w roku 2015 przyrost naturalny na 1000 mieszkańców wyniósł -4,1%. Wskaźnik ten jest nieco niższy na terenach wiejskich (-3,4%), choć nadal jest to wartość niepokojąco wysoka. Kwestia ujemnego przyrostu naturalnego stanowić będzie w najbliższych latach największe wyzwanie rozwojowe dla Gminy Nysa i województwa opolskiego, a tak silnie niekorzystne tendencje demograficzne stanowić będą znaczące ograniczenie dla przyszłego rozwoju regionu.

Tabela 14. Saldo migracji ogółem

Jednostka terytorialna	saldo migracji ogółem					dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015/2010
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	
POLSKA	-2 114	-4 334	-6 617	-19 904	-15 750	645,0%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	1 265	-1 350	-2 332	-6 918	-7 408	-685,6%
POLSKA - MIASTO	-48 124	-43 453	-40 609	-51 758	-40 862	-15,1%
OPOLSKIE	-1 793	-2 258	-2 173	-3 331	-2 260	26,0%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-1 492	-1 624	-1 597	-2 216	-1 521	1,9%
OPOLSKIE - MIASTO	-1 754	-2 139	-1 973	-2 583	-2 006	14,4%
Powiat nyski	-484	-419	-318	-541	-479	-1,0%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	-271	-415	-382	41,0%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	-200	-391	-299	49,5%
Nysa	-122	-103	-94	-121	-128	4,9%
Nysa - miasto	-227	-203	-154	-198	-171	-24,7%
Nysa - obszar wiejski	105	100	60	77	43	-59,0%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2014 r.

Saldo migracji ogółem w 2014 roku było w Gminie Nysa ujemne i wynosiło -128 osób. Oznacza to, iż więcej osób opuściło Gminę Nysa niż w niej zamieszkało. Ujemne saldo migracji widoczne jest w szczególności na terenie miasta Nysa, gdzie wartość ta w 2014 roku wyniosła -171 osób. Obszary wiejskie, z uwagi na występujące dość powszechnie w Polsce zjawisko suburbanizacji, cechują się dodatnim saldem migracji, na który wpływ mają przeprowadzki mieszkańców miasta Nysa na tereny wiejskie.

Tabela 15. Saldo migracji na 1000 mieszkańców

Jednostka terytorialna	saldo migracji na 1000 osób ogółem					dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015/2010
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	
POLSKA	-0,1	-0,1	-0,2	-0,5	-0,4	645,6%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	0,1	-0,2	-0,3	-0,8	-0,8	-680,0%
POLSKA - MIASTO	-2,1	-1,9	-1,7	-2,2	-1,8	-14,4%
OPOLSKIE	-1,8	-2,2	-2,1	-3,3	-2,3	28,1%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-2,7	-3,0	-2,9	-4,1	-2,8	3,8%
OPOLSKIE - MIASTO	-3,3	-4,0	-3,7	-4,9	-3,8	17,0%
Powiat nyski	-3,4	-2,9	-2,2	-3,8	-3,4	1,1%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	-2,3	-3,5	-3,2	42,6%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	-2,7	-5,3	-4,1	51,5%
Nysa	-2,1	-1,8	-1,6	-2,1	-2,2	6,5%
Nysa - miasto	-4,9	-4,4	-3,4	-4,4	-3,8	-22,8%
Nysa - obszar wiejski	8,1	7,7	4,6	5,8	3,3	-59,9%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2014 r.

Saldo migracji na 1000 osób w Gminie Nysa wyniosło w 2014 roku -2,2 osoby; wartość ta jest znacznie wyższa od analogicznego wskaźnika na poziomie ogólnopolskim (-0,4) oraz nieco wyższa niż w województwie opolskim (-2,3). W mieście Nysa saldo migracji na 1000 mieszkańców jest niższe niż w gminach miejsko-wiejskich powiatu nyskiego. Na obszarach wiejskich Gminy Nysa od 2010 roku notowane jest stale dodatnie saldo migracji, natomiast w mieście pozostaje ono ujemne, jednak nieznacznie rośnie.

Tabela 16. Saldo migracji zagranicznych na 1000 mieszkańców

Jednostka terytorialna	saldo migracji zagranicznych na 1000 osób ogółem					dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015/2010
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	
POLSKA	-0,05	-0,11	-0,17	-0,52	-0,41	645,6%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-0,07	-0,16	-0,24	-0,57	-0,44	497,4%
POLSKA - MIASTO	-0,09	-0,16	-0,22	-0,60	-0,51	452,6%
OPOLSKIE	-1,10	-1,57	-1,71	-2,42	-1,56	42,1%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-1,05	-1,61	-1,93	-2,66	-1,57	49,9%
OPOLSKIE - MIASTO	-0,78	-1,21	-1,51	-1,95	-1,33	70,9%
Powiat nyski	-0,34	-0,63	-0,68	-1,50	-0,98	187,6%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	-0,82	-1,47	-0,91	10,3%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	-0,76	-1,48	-0,90	17,4%
Nysa	-0,17	-0,44	-0,31	-1,13	-0,57	234,9%
Nysa - miasto	-0,15	-0,72	-0,35	-1,13	-0,54	251,4%
Nysa - obszar wiejski	-0,23	0,54	-0,15	-1,14	-0,68	194,1%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2014 r.

Saldo migracji zagranicznych w Gminie Nysa w 2015 roku wyniosło -0,57. Podobnie sytuacja przedstawia się w innych ujętych w tabeli 16 jednostkach terytorialnych. Dane te dla całego regionu opolskiego są ujemne, a wskaźnik salda migracji regionu jest ponad trzykrotnie wyższy niż dla całego kraju. Ujemne saldo migracji zagranicznych oznacza, iż większa liczba mieszkańców badanego obszaru wyjeżdża za granicę, niż przyjeżdża z zagranicy.

Pomoc społeczna

Tabela 17. Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej

Jednostka terytorialna	gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg poniżej kryterium dochodowego					dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015/2010
	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.	
POLSKA	769 152	724 845	815 842	849 232	784 893	2,0%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	195 774	185 583	207 992	217 151	200 339	2,3%
POLSKA - MIASTO			437 172	455 734	423 876	-3,0%
OPOLSKIE	16 213	15 512	17 144	18 079	17 265	6,5%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	10 079	9 555	10 360	10 858	10 387	3,1%
OPOLSKIE - MIASTO			8 960	9 388	8 938	-0,2%
Powiat nyski	3 316	3 200	3 388	3 862	3 762	13,4%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE			2 690	3 064	2 980	10,8%
Powiat nyski - MIASTO			1 657	1 887	1 743	5,2%
Nysa	1 193	1 211	1 259	1 387	1 272	6,6%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2014 r.

Ponad 1 272 gospodarstw domowych w Gminie Nysa korzysta z pomocy społecznej ze względu na kryterium dochodowe. Wskaźnik ten wzrósł w latach 2010-2014 aż o 6,6 punktów procentowych.

W Gminie Nysa, podobnie jak całym kraju, od 2010 roku spada liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Analiza wskaźnika w latach 2012-2014 wskazuje, że rosnąca pauperyzacja społeczeństwa dotyczy szczególnie gmin miejsko-wiejskich powiatu nyskiego, a w mniejszym stopniu miast powiatu.

W latach 2010-2014 w Gminie Nysa nie zaobserwowano znaczącego wzrostu odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w gronie ludności ogółem. Wartość dla Gminy Nysa w analizowanym okresie oscylowała w okolicach 5%, co jest zbliżoną do poziomu krajowego i wojewódzkiego. Z uwagi na brak danych statystycznych dotyczących liczby osób korzystających z pomocy społecznej w odniesieniu do gmin wykorzystane zostały dane dla powiatu nyskiego. W 2014 roku w powiecie nyskim z pomocy społecznej korzystało 5,7 tys. osób w wieku produkcyjnym. Wartość tego wskaźnika rośnie systematycznie od 2010 roku. To tendencja odwrotna do ogólnopolskiej – w kraju liczba osób w wieku produkcyjnym sięgających po wsparcie publiczne z roku na rok maleje. Wartości te są trudne do interpretacji z uwagi na specyfikę funkcjonowania pomocy społecznej, w szczególności w zakresie środków przeznaczonych na wsparcie. Trudność ich interpretacji wynika z dość częstych zmian w przepisach oraz obejmowaniem pomocą różnych grup, przez co sam wskaźnik ilości osób sięgających po wsparcie publiczne jest zależny od założonej polityki społecznej państwa.

Przestępczość

Tabela 18. Przestępczość na 1000 mieszkańców

Jednostka terytorialna	przestępstwa ogółem na 1000 mieszkańców				o charakterze kryminalnym na 1000 mieszkańców				o charakterze gospodarczym na 1000 mieszkańców				drogowe na 1000 mieszkańców				przeciwko życiu i zdrowiu na 1000 mieszkańców				przeciwko mieniu na 1000 mieszkańców			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
POLSKA	32,17	27,62	22,72	20,80	22,45	18,47	15,54	13,59	4,06	4,01	4,16	4,36	4,48	3,67	2,23	1,99	0,82	0,66	0,55	0,45	17,21	13,56	11,61	11,44
OPOLSKIE	29,55	28,46	22,56	19,95	19,35	17,59	15,16	13,57	3,61	4,57	4,09	3,40	5,41	4,86	2,32	2,03	0,75	0,70	0,58	0,49	15,65	14,42	12,26	10,71
Powiat nyski	30,81	27,62	21,89	19,78	22,22	18,89	16,56	13,95	2,04	2,69	2,40	3,23	5,67	4,75	2,28	2,04	0,00	0,80	0,63	0,44	15,49	14,56	12,82	9,91
Nysa	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

Z uwagi na brak dostępnych danych dla Gminy Nysa dotyczących przestępczości pod uwagę wzięte zostały te dla powiatu nyskiego. W latach 2012-2015 w powiecie nyskim odnotowano zdecydowany spadek liczby przestępstw na 1000 mieszkańców; dane powiatowe są porównywalne do tych zebranych na poziomie ogólnopolskim. Zmniejszyła się liczba przestępstw o charakterze kryminalnym, przestępstw drogowych oraz przestępstw przeciwko mieniu. Nieznacznie natomiast wzrosła liczba przestępstw o charakterze gospodarczym. Można tym samym zakładać, iż pozytywne tendencje w zakresie poprawy bezpieczeństwa dotyczą również miasta Nysy i terenów wiejskich gminy.

Tabela 19. Tendencje w ruchu ludności na podstawie danych GUS i UM Nysa (rok 2015, 2014, 2010) – PODSUMOWANIE

Wskaźnik	jednostka terytorialna JST	zmiana Nysa 2015/2010	ocena w odniesieniu do zmiany 2015/2010			wartość Nysa 2014	ocena w odniesieniu do wartości w 2014:			trend Nysa
			POLSKA	OPOLSKIE	powiat nyski*		POLSKA	OPOLSKIE	powiat nyski*	
Ludność wg miejsca zamieszkania	Gmina m-w	-1,30%	0,91%	-1,68%	-1,09%	57 996	8 843 239	537 508	118 640	spadkowy
	MIASTO	-2,17%	-0,85%	-2,31%	-1,33%	44 775	23 216 352	520 618	73 571	
Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym do ogółu ludności (%)	Gmina m-w	-6,86%	-5,61%	-6,51%	-3,96%	15,3	18,8	16,3	15,9	spadkowy
	MIASTO	-7,02%	-2,16%	-4,88%	-3,50%	14,5	16,7	15,5	14,8	
Odsetek osób w wieku produkcyjnym do ogółu ludności (%)	Gmina m-w	-3,44%	-1,64%	-1,83%	-1,56%	63,2	63,6	64,3	63,7	spadkowy
	MIASTO	-4,04%	-3,92%	-3,70%	-2,37%	62,7	62,8	63,4	62,9	
Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym do ogółu ludności	Gmina m-w	18,7%	14,1%	13,7%	8,9%	21,5	17,6	19,4	20,4	wzrostowy
	MIASTO	19,6%	16,6%	18,1%	10,1%	22,8	20,6	21,1	22,4	
Przyrost naturalny na 1000 ludności	Gmina m-w	-84,4%	-76,6%	-32,8%	-37,8%	-1,88	0,33	-1,31	-2,47	spadkowy
	MIASTO	-137,2%	-183,6%	-146,8%	-14,1%	-1,81	-0,52	-1,30	-2,92	
Saldo migracji na 1000 ludności	Gmina m-w	-6,5%	-680,0%	-3,8%	-42,6%	-2,08	-0,79	-4,10	-3,47	spadkowy
	MIASTO	22,8%	14,4%	-17,0%	-51,5%	-4,40	-2,22	-4,92	-5,27	
Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej	Gmina m-w	6,62%	2,33%	3,06%	10,78%	1 272	200 339	10 387	2 980	wzrostowy
	MIASTO		-3,04%	-0,25%	5,19%		423 876	8 938	1 743	
Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej do ogółu ludności'	Gmina m-w	-3,03%	-6,13%	-2,17%	7,40%	4,73%	6,10%	4,55%	5,72%	spadkowy
	MIASTO		-5,92%	-0,52%	2,80%		4,05%	3,85%	4,97%	
Odsetek bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym	Gmina m-w	-10,10%	-9,17%	-13,10%	-21,65%	7,77	8,28	6,96	8,15	spadkowy
	MIASTO									

* dynamika (miasto) 2014/2012

skala oceny: pozytywna; negatywna; neutralna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL oraz dostarczonych przez Urząd Miejski w Nysie

3.2. Diagnoza czynników gospodarczych

Gospodarka i przedsiębiorczość

Ranga, znaczenie, a także wewnętrzne i zewnętrzne oddziaływania jednostek terytorialnych regionów w znaczącej mierze uzależnione jest od poziomu rozwoju gospodarczego. Stan i jakość funkcjonowania gospodarki lokalnej przekłada się niemal na wszystkie obszary życia społeczno-gospodarczego. Poniżej zaprezentowane zostały podstawowe dane z obszaru gospodarki i rynku pracy, mające na celu określenie stanu i poziomu rozwoju gospodarczego Gminy Nysa w kontekście przeszłych działań rewitalizacyjnych. Charakterystyka gospodarcza oparta została o wybrane wskaźniki pochodzące z ewidencji Głównego Urzędu Statystycznego, które możliwie w jak najpełniejszy sposób obrazują wybrane zjawiska występujące na terenie gminy i w jej otoczeniu.

Tabela 20. Liczba podmiotów wpisanych do REGON na 10 tys. ludności

Jednostka terytorialna	podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności						dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2010
	-	-	-	-	-	-	
POLSKA	1 015	1 004	1 032	1 057	1 071	1 089	5,5%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	875	864	885	904	912	924	4,3%
POLSKA - MIASTO	1 244	1 225	1 257	1 285	1 297	1 318	4,3%
OPOLSKIE	974	962	977	996	1 000	1 008	2,6%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	891	876	890	906	906	912	1,6%
OPOLSKIE - MIASTO	1 255	1 232	1 246	1 263	1 267	1 275	0,9%
Powiat nyski	969	956	973	995	989	989	2,1%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	1 021	1 041	1 037	1 038	1,6%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	1 230	1 240	1 232	1 230	0,2%
Nysa	1 186	1 168	1 177	1 191	1 181	1 177	-0,5%
Nysa - miasto	1 293	1 274	1 282	1 292	1 274	1 266	-1,4%
Nysa - obszar wiejski	811	802	815	846	865	877	6,7%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

W 2015 roku w Gminie Nysa na 10 tys. mieszkańców w rejestrze REGON zarejestrowanych było 1177 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Wskaźnik ten w okresie 2010-2015 utrzymywał się na stałym poziomie. Przyrost liczby podmiotów gospodarczych widoczny jest w obszarach wiejskich Gminy Nysa, w mieście Nysa natomiast obserwuje się spadek liczby podmiotów na przestrzeni lat 2010-2015 o 1,4%.

Tabela 21. Liczba jednostek nowo zarejestrowanych w REGON na 10 tys. mieszkańców

Jednostka terytorialna	jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności						dynamika 2015/2010
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
	-	-	-	-	-	-	
POLSKA	104	90	93	95	93	94	-11,0%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	94	79	82	81	81	79	-14,5%
POLSKA - MIASTO	122	104	109	110	106	108	-13,0%
OPOLSKIE	84	68	68	74	68	67	-18,5%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	76	62	64	68	62	60	-19,1%
OPOLSKIE - MIASTO	101	81	81	86	80	80	-21,1%
Powiat nyski	86	69	77	81	70	70	-18,0%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	80	83	73	73	-8,4%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	84	87	77	78	-7,4%
Nysa	104	76	82	88	77	79	-26,4%
Nysa - miasto	110	81	86	89	75	81	-31,3%
Nysa - obszar wiejski	84	61	70	82	81	74	-3,8%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

Podobnie jak w całej Polsce, również w Gminie Nysa spada od 2010 roku liczba nowo rejestrowanych podmiotów gospodarczych; w 2015 roku na 10 tys. mieszkańców przypadło ich 79. W poszczególnych typach gmin (tj. gmin miejsko-wiejskich i miejskich) spadki są porównywalne. Uwagę zwraca natomiast fakt, że w Gminie Nysa spadek liczby nowo rejestrowanych podmiotów gospodarczych w roku 2010 i 2015 jest niemal dziesięciokrotnie większy w mieście niż na terenach wiejskich. Jest to niewątpliwie negatywna tendencja, która wynika z nawarstwiających się problemów społeczno-gospodarczych. Zasadniczo, główną barierą rozwojową gospodarki w Gminie Nysa, w szczególności na terenie miasta, jest słaby popyt wewnętrzny, pogłębiający się kryzys demograficzny, a także kwestie opłacalności prowadzenia własnego biznesu na rynku lokalnym.

Tabela 22. Liczba jednostek wykreślonych z REGON na 10 tys. mieszkańców

Jednostka terytorialna	jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności						dynamika 2015/2010
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
	-	-	-	-	-	-	
POLSKA	62	100	65	70	79,2	76,0	28,3%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	57	89	60	64	70,8	69,4	23,5%
POLSKA - MIASTO	74	121	77	83	93,7	88,3	25,8%
OPOLSKIE	49	83	55	60	65,8	62,8	35,2%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	46	79	51	56	63,0	57,6	36,5%
OPOLSKIE - MIASTO	62	105	68	75	79,4	75,5	27,4%
Powiat nyski	60	86	62	65	77,3	75,8	28,3%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	64	68	78,8	77,9	22,9%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	75	81	88,2	86,3	17,2%
Nysa	72	99	75	76	85,9	88,8	19,5%
Nysa - miasto	78	105	80	83	92,0	93,4	18,3%
Nysa - obszar wiejski	51	75	58	54	65	73	27,7%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

W Gminie Nysa w 2015 roku na 10 tys. mieszkańców przypadało 88,9 podmiotów gospodarczych wykreślonych z rejestru REGON. Wartość ta jest wyższa zarówno w porównaniu do danych krajowych jak i wojewódzkich. Liczba wykreślanych z rejestru REGON podmiotów gospodarczych rośnie systematycznie od 2010 roku - zarówno na obszarze miasta Nysa jak i na terenach wiejskich. Saldo wykreślanych oraz nowo rejestrowanych w REGON podmiotów w Gminie Nysa w latach 2011, 2014, i 2015 jest ujemne – inaczej niż w całym województwie opolskim oraz w Polsce ogółem (wyjątek stanowi rok 2011). Na obszarach wiejskich Gminy Nysa od 2012 utrzymuje się przewaga nowo powstających firm nad podmiotami wyrejestrowywanymi. Może mieć to związek z napływem nowych mieszkańców na tereny wiejskie, mieszkających wcześniej na terenie miasta i przenoszących się lub zakładających własne firmy.

Tabela 23. Saldo jednostek nowych i wykreślanych z REGON na 10 tys. ludności

Jednostka terytorialna	saldo jednostek nowych i wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. ludności						dynamika 2015/2010
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
	-	-	-	-	-	-	
POLSKA	43	-10	28	25	14	18	-67,9%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	37	-9	21	17	10	10	-73,6%
POLSKA - MIASTO	48	-16	32	27	12	20	-73,9%
OPOLSKIE	35	-15	14	14	3	5	-92,7%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	30	-17	13	12	-1	2	-103,9%
OPOLSKIE - MIASTO	39	-24	14	11	0	4	-99,3%
Powiat nyski	25	-17	15	16	-7	-5	-128,2%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	15	15	-6	-5	-138,1%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	8	6	-11	-8	-230,8%
Nysa	32	-22	8	11	-9	-10	-129,0%
Nysa - miasto	32	-25	6	6	-17	-13	-152,7%
Nysa - obszar wiejski	33	-14	12	27	16	1	-52,1%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

Tabela 24. Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym

Jednostka terytorialna	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym						dynamika 2015/2010
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
	-	-	-	-	-	-	
POLSKA	11,9	11,6	11,9	12,1	12,2	12,4	3,1%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	10,6	10,4	10,6	10,8	10,9	11,1	2,8%
POLSKA - MIASTO	13,9	13,6	13,8	14,1	14,2	14,4	2,2%
OPOLSKIE	11,1	10,8	10,9	11,1	11,2	11,2	0,9%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	10,3	10,0	10,1	10,3	10,2	10,3	-0,2%
OPOLSKIE - MIASTO	13,5	13,1	13,2	13,4	13,5	13,6	-0,5%
Powiat nyski	11,2	11,0	11,1	11,4	11,3	11,3	0,7%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	11,6	11,9	11,9	11,8	2,0%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	13,6	13,8	13,7	13,6	0,9%
Nysa	13,8	13,5	13,6	13,8	13,7	13,7	-0,8%
Nysa - miasto	14,9	14,6	14,6	14,9	14,7	14,6	-1,6%
Nysa - obszar wiejski	9,9	9,9	10,0	10,4	10,5	10,8	5,9%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

Jak wskazują dane zawarte w powyższej tabeli w Gminie Nysa wskaźnik liczby osób prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2015 roku był wyższy niż w kraju i województwie opolskim i wynosił 13,7 osoby. Dla porównania wskaźnik ten dla województwa opolskiego wyniósł 11,2, a dla całego kraju 12,4 osoby. Wyższa aktywność osób w wieku produkcyjnym w zakresie prowadzenia własnej działalności jest bardziej widoczna w mieście Nysa, a różnica każdego roku w porównaniu z obszarami wiejskimi gminy wynosi od 4 do 5 osób.

Rynek pracy i bezrobocie

Tabela 25. Liczba osób pracujących ogółem

Jednostka terytorialna	pracujący ogółem					dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015/2010
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	
POLSKA	8 611 367	8 640 456	8 589 779	8 681 877	8 864 415	2,9%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	1 559 601	1 576 996	1 569 373	1 591 722	1 645 019	5,5%
POLSKA - MIASTO	7 108 230	7 099 602	7 039 137	7 081 793	7 204 087	1,3%
OPOLSKIE	203 035	202 624	201 037	204 014	205 818	1,4%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	99 895	98 738	97 519	100 538	101 825	1,9%
OPOLSKIE - MIASTO	159 548	157 391	154 999	156 560	156 926	-1,6%
Powiat nyski	21 995	21 313	21 020	21 254	21 359	-2,9%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	19 355	19 544	19 724	1,9%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	15 896	16 109	16 232	2,1%
Nysa	12 311	12 087	11 671	11 870	12 119	-1,6%
Nysa - miasto	10 838	10 630	10 239	10 500	10 643	-1,8%
Nysa - obszar wiejski	1 473	1 457	1 432	1 370	1 476	0,2%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

W Gminie Nysa w 2014 roku pracę zarobkową wykonywało około 12,1 tys. osób. Liczba ta utrzymuje się na relatywnie stałym poziomie, choć podlega nieznacznym zmianom. Dynamika zmian liczby osób pracujących w mieście Nysa jak również na terenach wiejskich jest niewielka, uzależniona od kwestii koniunktury rynkowej. Wartość wskaźnika liczby osób pracujących na 1000 mieszkańców w Gminie Nysa wyniosła w 2014 roku 192. Od 2010 roku utrzymywała się na stałym poziomie. Jest to wartość zbliżona do danych dla województwa opolskiego oraz niższa w stosunku do danych ogólnokrajowych (230 osób w 2014 r.)

Zjawisko bezrobocia stanowi jedno z największych barier rozwojowych, nie tylko w Gminie Nysa, lecz także na obszarze całego województwa opolskiego i kraju. Przeciwdziałanie bezrobociu stanowi podstawowe wyzwanie rynku pracy oraz stanowić powinno cel sporządzania programów pomocowych, w tym także Gminnych Programów Rewitalizacji.

Tabela 26. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych

Jednostka terytorialna	bezrobotni zarejestrowani ogółem						dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2010
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	
POLSKA	1 954 706	1 982 676	2 136 815	2 157 883	1 825 180	1 563 339	-20%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	516 051	520 357	551 157	554 107	465 278	399 497	-22%
POLSKA - MIASTO							
OPOLSKIE	48 775	48 029	51 775	51 636	42 361	36 203	-25%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	28 684	27 897	29 630	29 396	24 059	20 111	-29%
OPOLSKIE - MIASTO							
Powiat nyski	8 770	8 599	9 567	8 966	7 234	6 037	-31%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE			8 074	7 657	6 159	5 080	-
Powiat nyski - MIASTO							
Nysa	3 325	3 399	3 866	3 636	2 849	2 308	-30%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na terenie Gminy Nysa w 2015 roku wyniosła 2308 osób. Na przestrzeni ostatnich lat zauważyć można bardzo wyraźny spadek osób bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nysie. W porównaniu z rokiem 2010 liczba ta spadła o ponad 1000 osób. Spadek liczby bezrobotnych zauważalny jest w całym regionie opolskim, w tym także w powiecie nyskim.

Tabela 27. Udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym

Jednostka terytorialna	udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym						dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2010
	%	%	%	%	%	%	
POLSKA	7,9	8,0	8,7	8,8	7,5	6,5	-4,3%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	9,1	9,2	9,7	9,8	8,3	7,1	-9,2%
POLSKA - MIASTO							
OPOLSKIE	7,3	7,2	7,9	7,9	6,6	5,7	-10,0%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	8,0	7,8	8,4	8,4	7,0	5,9	-13,1%
OPOLSKIE - MIASTO							
Powiat nyski	9,4	9,3	10,4	9,9	8,1	6,8	-14,1%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE			10,4	10,0	8,2	6,8	-21,7%
Powiat nyski - MIASTO							
Nysa	8,6	8,9	10,2	9,8	7,8	6,4	-10,1%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

Istotnym wskaźnikiem obrazującym zjawisko bezrobocia jest udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym. Wartość tego wskaźnika we wszystkich wskazanych w powyższej tabeli jednostkach terytorialnych w ostatnich 5 latach uległa znaczącemu zmniejszeniu. W Gminie Nysa wartość ta wyniosła w 2015 roku 6,4% i zmniejszyła się w porównaniu do 2010 roku o 10,1% (8,6% w 2010 roku). Wpływ na tę sytuację ma przede wszystkich poprawiająca się sytuacja makroekonomiczna w kraju.

W odniesieniu do problemów bezrobocia, jak też ubóstwa należy wskazać na istniejące bariery związane z realizację działań na rzecz zmniejszania skali tych zjawisk w gminie Nysa.

Instytucje zaangażowane w zmniejszanie skali tych zjawisk to przede wszystkim OPS, PUP oraz instytucje kultury. Coraz większe znaczenie w realizacji przedsięwzięć skierowanych bezpośrednio do odbiorców ostatecznych posiadają organizacje pozarządowe.

W tym kontekście należy wskazać, że barierą w działalności tych podmiotów jest brak odpowiednio wyposażonej infrastruktury, w ramach której można organizować cykliczne warsztaty, szkolenia, konferencje dla osób z wykluczenia społecznego, zagrożonych wykluczeniem społecznym, niepełnosprawnych. Brak jest również na terenie gminy Nysa infrastruktury technicznej, która mogłaby pełnić funkcję kompleksowego Centrum Wsparcia III sektora oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym przy jednoczesnym wzroście zapotrzebowania na usługi świadczone przez ten sektor – co znaczenie ogranicza skuteczność działań organizacji społecznych. Brak jest na terenie Gminy Nysa infrastruktury (miejsca), w której skupione byłyby organizacje społeczne działające na rzecz osób potrzebujących wsparcia i pomocy społecznej, a tym samym mogłoby lepiej ze sobą współpracować, koordynować działania, wzajemnie się od siebie uczyć.

Tabela 28. Tendencje zmian gospodarczych na podstawie danych GUS (rok 2015, 2014, 2010) - ocena

GOSPODARCZE

wskaźnik	jednostka terytorialna JST	zmiana Nysa 2015/2010	ocena w odniesieniu do zmiany 2015/2010			wartość Nysa 2014	ocena w odniesieniu do wartości w 2014:			trend Nysa	OCENA OGÓLNA
			POLSKA	OPOLSKIE	powiat nyski*		POLSKA	OPOLSKIE	powiat nyski*		
Podmioty wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	Gmina m-w	19,5%	23,5%	36,5%	22,9%	85,9	70,8	63,0	78,8	wzrostowy	
	MIASTO	27,7%	25,8%	27,4%	17,2%	92,0	93,7	79,4	88,2		
Saldo nowo wpisanych i wykreślonych podmiotów w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	Gmina m-w	-129,0%	-73,6%	-103,9%	-138,1%	-9,3	9,7	-1,2	-5,9	spadkowy	
	MIASTO	-152,7%	-73,9%	-99,3%	-230,8%	-16,8	12,4	0,3	-10,9		
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	Gmina m-w	-0,78%	2,76%	-0,21%	2,02%	13,7	10,9	10,2	11,9	spadkowy	
	MIASTO	-1,63%	2,20%	-0,46%	0,90%	14,7	14,2	13,5	13,7		
Pracujący na 1000 ludności	Gmina m-w	-0,26%	4,52%	3,67%	3,03%	209	186	189	166	boczny	
	MIASTO	0,38%	2,22%	0,68%	3,49%	238	310	301	221		

* dynamika (miasto) 2014/2012

skala oceny:
- pozytywna
- negatywna
- neutralna

Źródło: GUS Bank Danych Lokalnych

Negatywnie ocenione zostały zmiany w rejestrze REGON w gminie – liczba nowo rejestrowanych podmiotów maleje w odniesieniu do liczby podmiotów wykreślanych. Pozytywnie oceniono natomiast liczbę osób prowadzących działalność gospodarczą w gronie osób w wieku produkcyjnym ogółem oraz liczbę osób pracujących na 1000 mieszkańców gminy.

W SFERZE SPOŁECZNEJ można wskazać takie problemy jak:
- depopulacja – powodowana przez ujemny przyrost naturalny i ujemne saldo migracji, w tym odpływ młodych ludzi,
- starzenie się społeczeństwa, widoczne w znacznym przyroście grupy ludności w wieku poprodukcyjnym oraz niekorzystnej strukturze demograficznej z wysokim udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym oraz brak infrastruktury społecznej oraz odpowiedniej oferty na rzecz aktywności senioralnej,
- występowanie zjawiska bezrobocia, widoczne w liczbie osób bezrobotnych, w tym zjawiska długotrwałego bezrobocia,
- ubóstwo, widoczne w znacznej liczbie osób korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego,
- brak odpowiednio wyposażonej infrastruktury, w ramach której można organizować cykliczne warsztaty, szkolenia, konferencje dla osób z wykluczenia społecznego, zagrożonych wykluczeniem społecznym, niepełnosprawnych.

Analiza w zakresie sfery społecznej wskazuje, że największe problemy na obszarze Gminy Nysa występują przede wszystkim w zakresie demografii oraz negatywnych zjawisk społecznych związanych z rynkiem pracy i dużym bezrobociem. W zakresie demografii mamy do czynienia z problemami związanymi z depopulacją, szczególnie widoczną w ujemnym przyroście naturalnym i ujemnym saldzie migracji, a także zjawisku starzenia się społeczeństwa, co widoczne jest w coraz większej dominacji osób w wieku poprodukcyjnym na tle osób w wieku przed- i produkcyjnym. Z kolei niekorzystne zjawiska związane z rynkiem pracy widoczne są w wysokiej liczbie osób bezrobotnych, w tym w zakresie szczególnie mocno widocznego zjawiska długotrwałego bezrobocia. Wpływ negatywnych zjawisk na rynku pracy przejawia się z kolei w wysokim ubóstwie, co skutkuje znaczną liczbą osób korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego.

Przeprowadzona analiza wskazuje, że problemy Gminy Nysa w sferze społecznej nie odbiegają zbyt mocno od problemów na poziomie powiatowym, wojewódzkim czy krajowym, choć niewątpliwie są one dość mocno widoczne szczególnie w zakresie demografii. Obszar województwa opolskiego, a w szczególności powiatu nyskiego ma duży problem ze zjawiskiem depopulacji, która ma podstawy zarówno w zjawisku migracji oraz ujemnego przyrostu naturalnego.

3.3. Diagnoza czynników środowiskowych

Położenie i uwarunkowania przestrzenne

Gmina Nysa położona jest w południowo – zachodniej części województwa opolskiego, na wysokości od 174 do 320 m n.p.m. Najwyżej położony rejon gminy (320 m n.p.m.) znajduje się w jej południowo-zachodniej części i związany jest z północnymi stokami Kamiennej Góry (358 m n.p.m.), zaś najniżej usytuowany jest obszar położony w północno – wschodniej części gminy wzdłuż koryta rzeki Nysy Kłodzkiej (174 m n.p.m.). Współrzędne geograficzne wynoszą 51º50' szerokości geograficznej północnej oraz 17º30' długości geograficznej wschodniej. Powierzchnia rozpatrywanego obszaru wynosi 21.767 ha (w tym miasta Nysa – 2 742 ha), co stanowi 17,8 % powierzchni powiatu nyskiego oraz 2,31 % powierzchni województwa opolskiego.

Według fizyczno – geograficznej regionalizacji Polski J. Kondrackiego (1998) Gmina Nysa umiejscowiona jest w następujących jednostkach:

- prowincja – Niż Środkowoeuropejski (31);
- podprowincja – Niziny Środkowopolskie (318);
- makroregion – Nizina Śląska (318.5);
- mezoregiony: Równina Wrocławska (318.53), Dolina Nysy Kłodzkiej (318.54), Równina Niemodlińska (318.55) oraz Płaskowyż Głubczycki (318.58).

Zdecydowana większość terenu gminy, w tym całe miasto Nysa, położona jest w Dolinie Nysy Kłodzkiej. Północne krańce gminy położone są w mezoregionie Równiny Wrocławskiej (mikroregion Równina Grodkowska), południowe w mezoregionie Płaskowyżu Głubczyckiego zaś środkowo – wschodnie na terenie Równiny Niemodlińskiej. Należy dodać, że zachodnia granica gminy jest jednocześnie granicą pomiędzy dwiema prowincjami: Niżem Środkowoeuropejskim (31) oraz Masywem Czeskim (33), dwiema podprowincjami: Niziny Środkowopolskie (318) oraz Sudety z Przedgórzem Sudeckim (332) i dwoma makroregionami: Nizina Śląska (318.5) oraz Przedgórze Sudeckie (332.1). W zależności od interpretacji przebiegu granic poszczególnych jednostek wyznaczonych przez J. Kondrackiego możemy założyć, że północno – zachodnie krańce gminy położone są na terenie mezoregionu Wzgórz Niemczańsko – Strzelińskich (332.14), środkowo – zachodnie na terenie mezoregionu Obniżenia Otmuchowskiego (332.16), zaś południowo – zachodnie na terenie mezoregionu Przedgórza Paczkowskiego (332.17).

Reasumując należy podkreślić, że położenie gminy na terenie aż 7 zróżnicowanych, nizinno – podgórskich jednostek podziału fizyczno – geograficznego wskazuje, że środowisko przyrodnicze gminy posiada charakter przejściowy pomiędzy strefą Sudetów Wschodnich i Niziną Śląską. Ta przejściowość będzie się odzwierciedlać przy charakterystyce każdego z elementów środowiska: klimatu, geologii, geomorfologii, hydrologii i hydrografii, pokrywy glebowej, szaty roślinnej oraz fauny.

Wyszczególnione na terenie Gminy Nysa mezoregiony graniczą bezpośrednio z:

- Równiną Wrocławską (318.532) – od północy;
- Pradoliną Wrocławską (318.52) – od północnego – wschodu;
- Kotliną Raciborską (318.59) – od wschodu;
- Kotliną Ostrawską (512.1) – od południowego – wschodu;
- Górami Opawskimi (332.63) – od południa;
- Górami Złotymi (332.61) – od południowego – zachodu;
- Górami Bardzkimi (332.45) – od zachodu;
- Górami Sowimi (332.44) – od zachodu;
- Obniżeniem Podsudeckim (332.15) – od północnego – zachodu;
- Masywem Ślęży (332.13) – od północnego – zachodu.

Odległość z Nysy do stolicy województwa Opola wynosi 56 km. Ponadto do:

- Wrocławia – 85 km;
- Katowic – 150 km;
- Krakowa – 225 km;
- Poznania – 265 km;
- Warszawy – 375 km;
- Gdańska – 520 km;
- Świnoujścia – 530 km.

Odległość z Nysy do najbliższych, większych drogowych przejść granicznych wynosi:

- Czechy (Głuchołazy) – 25 km;
- Niemcy (Jędrzychowice) – 245 km;
- Słowacja (Zwardoń) – 260 km;
- Ukraina (Korczowa) – 480 km;
- Białoruś (Terespol) – 565 km;
- Rosja (Bezledy) – 650 km;
- Litwa (Ogrodniki) – 675 km.[5]

[5] Wstęp do podrozdziału stanowi fragment *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nysa*, str. 10-11.

Tabela 29. Charakterystyka gruntów zabudowanych i zurbanizowanych

Jednostka terytorialna	grunty zabudowane i zurbanizowane razem	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny zurbanizowane niezabudowane	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - drogi	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - kolejowe	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - inne	grunty zabudowane i zurbanizowane - użytki kopalne	użytki ekologiczne	nieużytki	tereny różne
	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014	2014
	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
POLSKA	1 634 913	315 578	116 586	142 739	53 622	64 911	799 025	101 469	13 139	27 844	36 317	474 926	97 658
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
POLSKA - MIASTO	600 861	184 262	80 986	89 477	33 589	36 598	132 211	32 511	6 954	4 273	2 448	33 658	22 573
OPOLSKIE	57 119	10 374	4 856	3 551	2 281	3 447	26 799	3 780	262	1 769	428	3 957	2 741
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OPOLSKIE - MIASTO	17 424	4 170	3 119	1 990	1 205	1 343	3 679	1 180	155	583	84	699	1 165
Powiat nyski	7 929	1 392	457	483	431	499	3 898	590	1	178	37	510	804
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Powiat nyski - MIASTO	2 098	528	259	284	257	208	440	113	1	8	0	24	517
Nysa	2 307	465	230	194	239	169	833	166	1	10	0	91	429
Nysa - miasto	1 153	301	131	147	164	107	242	56	1	4	0	1	409
Nysa - obszar wiejski	1 154	164	99	47	75	62	591	110	0	6	0	90	20

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

Tabela 30. Grunty zabudowane i zurbanizowane a powierzchnia ogółem

Jednostka terytorialna	grunty zabudowane i zurbanizowane ogółem					grunty zabudowane i zurbanizowane ogółem - udział w powierzchni ogółem					dynamika 2015/2010
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014	
	ha	ha	ha	ha	ha	%	%	%	%	%	
POLSKA	1 550 228	1 572 402	1 589 873	1 612 791	1 634 913	5,0%	5,0%	5,1%	5,2%	5,2%	5,5%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE											
POLSKA - MIASTO					600 861					27,8%	
OPOLSKIE	55768	56224	56 539	56 971	57 119	5,9%	6,0%	6,0%	6,1%	6,1%	2,4%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE											
OPOLSKIE - MIASTO					17 424					22,8%	
Powiat nyski			7 935	7 914	7 929			6,5%	6,5%	6,5%	-0,1%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE											
Powiat nyski - MIASTO			2 086	2 092	2 098			26,4%	26,5%	26,6%	0,6%
Nysa			2 309	2 305	2 307			10,6%	10,6%	10,6%	-0,1%
Nysa - miasto			1 146	1 150	1 153			41,7%	41,8%	41,9%	0,6%
Nysa - obszar wiejski			1 163	1 155	1 154			6,1%	6,1%	6,1%	-0,8%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

W całej Polsce od 2010 roku nieznacznie rośnie udział gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w powierzchni ogółem – stanowią one obecnie jedną dwudziestą (5,2%) powierzchni kraju. W Gminie Nysa odsetek ten od kilku lat wynosi 10,6%. Z uwagi na silnie zurbanizowany obszar miasta wartość wskaźnika jest niemal siedmiokrotnie wyższa niż na terenach wiejskich gminy i wynosi 41,9%.

Tabela 31. Powierzchnia terenów mieszkaniowych w stosunku do całości terenów zabudowanych i zurbanizowanych

Jednostka terytorialna	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe					grunty zabudowane i zurbanizowane - odsetek terenów mieszkaniowych					dynamika 2015/2010
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014	
	ha	ha	ha	ha	ha	%	%	%	%	%	
POLSKA	278 479	287 014	296 600	306 463	315 578	18,0%	18,3%	18,7%	19,0%	19,3%	7,5%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE											
POLSKA - MIASTO					184 262					30,7%	
OPOLSKIE	9 319	9 535	9 753	10 098	10 374	16,7%	17,0%	17,3%	17,7%	18,2%	8,7%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE											
OPOLSKIE - MIASTO					4 170					23,9%	
Powiat nyski			1 363	1 380	1 392			17,2%	17,4%	17,6%	2,2%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE											
Powiat nyski - MIASTO			519	524	528			24,9%	25,0%	25,2%	1,2%
Nysa			453	461	465			19,6%	20,0%	20,2%	2,7%
Nysa - miasto			294	299	301			25,7%	26,0%	26,1%	1,8%
Nysa - obszar wiejski			159	162	164			13,7%	14,0%	14,2%	3,9%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

W Gminie Nysa obserwuje się niską dynamikę przyrostu nowych terenów mieszkaniowych. W ostatnich 3 latach tereny mieszkaniowe stanowiły jedną piątą wszystkich gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (20,2%), również z niewielką tendencją wzrostową.

Tabela 32. Powierzchnia terenów przemysłowych w stosunku do całości terenów zabudowanych i zurbanizowanych

Jednostka terytorialna	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe					grunty zabudowane i zurbanizowane - odsetek terenów przemysłowych					dynamika 2014/2010
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014	
	ha	ha	ha	ha	ha	%	%	%	%	%	
POLSKA	112 113	113 005	113 906	115 591	116 586	7,2%	7,2%	7,2%	7,2%	7,1%	-1,4%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE											
POLSKA - MIASTO					80 986					13,5%	
OPOLSKIE	4780	4819	4837	4847	4 856	8,6%	8,6%	8,6%	8,5%	8,5%	-0,8%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE											
OPOLSKIE - MIASTO					3119					17,9%	
Powiat nyski			466	458	457			5,9%	5,8%	5,8%	-1,9%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE											
Powiat nyski - MIASTO			259	261	259			12,4%	12,5%	12,3%	-0,6%
Nysa			234	233	230			10,1%	10,1%	10,0%	-1,6%
Nysa - miasto			132	133	131			11,5%	11,6%	11,4%	-1,4%
Nysa - obszar wiejski			102	100	99			8,8%	8,7%	8,6%	-2,2%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2014 r.

W Gminie Nysa obserwuje się ponadto nieznaczny spadek powierzchni terenów przemysłowych. W 2015 roku powierzchnia terenów przemysłowych wynosiła 230 ha i była o 4 ha mniejsza niż w 2012 roku. Podobna spadkowa tendencja występuje zarówno w powiecie nyskim, jak również w województwie opolskim. Gmina Nysa, a w szczególności obszar miasta Nysy, to obszar z dużymi tradycjami przemysłowymi. W Nysie zmiany własnościowe spowodowały zamknięcie dwóch największych zakładów przemysłowych: ZUP-u i powstałego na bazie FSD Daewoo Motor Poland Sp. z o.o. Istotnym pracodawcą w Nysie były również dwie duże jednostki wojskowe, których proces likwidacji rozpoczął się w 2001 roku. Niekorzystne zjawiska, jakie zaistniały w efekcie procesu transformacji gospodarczej miały skutek w postaci wysokiego, utrzymującego się nadal bezrobocia.

Atrakcyjność inwestycyjna ma istotne znaczenie dla rozwoju regionalnego i rozwoju lokalnego. Obszar charakteryzujący się walorami lokalizacyjnymi istotnymi dla inwestora może przyciągnąć inwestycje i tym samym wywołać efekt rozwojowy poprzez tworzenie bazy ekonomicznej oraz podjęcie

wytwarzania produktów i usług na rzecz rynku wewnętrznego. W konsekwencji przyczynia się to do zwiększenia potencjału społeczno-gospodarczego danego obszaru.

Jak wskazuje raport „Atrakcyjność Inwestycyjna Regionów" , opracowany przez zespół pod kierownictwem prof. Hanny Godlewskiej - Majkowskiej w 2014 roku województwo opolskie charakteryzuje się relatywnie niską atrakcyjnością inwestycyjną zarówno w skali kraju i Europy. W szczególności niską atrakcyjność inwestycyjną posiadają południowe i wschodnie części województwa, w tym także Gmina Nysa, choć niewątpliwie wyróżnia się ona na tle sąsiednich gmin.

Na terenie Gminy Nysa powstała w 2001 roku specjalna strefa ekonomiczna, jest podstrefa Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Inwestorami w podstrefie nyskiej są: Vasco Doors sp. z o.o. – producent drzwi, ościeżnic i elementów meblowych, ZPHU Alsecco sp. z o.o. – producent stolarki okiennej i drzwiowej oraz ADVANTECH POLAND sp. z o.o. – producent wełny mineralnej dla branży AGD. Ponadto Podstrefa Nysa w 2010 roku powiększona została o niespełna 170 ha terenów inwestycyjnych w rejonie sołectw Radzikowice i Goświnowice. Utworzony został w ten sposób Regionalny Park Przemysłowy WSSE Podstrefa Nysa, który przylegać będzie bezpośrednio do powstającej obwodnicy Nysy, w północno-zachodniej jej części.

W 2014 roku na terenie Gminy Nysa działalność rozpoczął Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości przy Państwowej Szkole Zawodowej w Nysie. Zadaniem Akademickiego Inkubatora Przedsiębiorczości jest ułatwienie startu w biznesie wszystkim osobom, bez względu na wiek czy wykształcenie. Inkubator wykorzystuje innowacyjny na skalę europejską sposób na prowadzenie firmy, bez konieczności zakładania własnej działalności gospodarczej, co ogranicza koszty i wszelką związaną z tym biurokrację.

Tabela 33. Powierzchnia terenów rekreacji i wypoczynku w stosunku do całości terenów zabudowanych i zurbanizowanych

Jednostka terytorialna	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku					grunty zabudowane i zurbanizowane - odsetek terenów rekreacji i wypoczynku					dynamika 2015/2010
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014	
	ha	ha	ha	ha	ha	%	%	%	%	%	
POLSKA	65 466	65 403	64 824	64 853	64 911	4,2%	4,2%	4,1%	4,0%	4,0%	-6,0%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE											
POLSKA - MIASTO					36 598					6,1%	
OPOLSKIE	3527	3513	3485	3458	3 447	6,3%	6,2%	6,2%	6,1%	6,0%	-4,6%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE											
OPOLSKIE - MIASTO					1343					7,7%	
Powiat nyski			499	497	499			6,3%	6,3%	6,3%	0,1%
Powiat nyski - GMINY											

MIEJSKO-WIEJSKIE							
Powiat nyski - MIASTO	206	205	208	9,9%	9,8%	9,9%	0,4%
Nysa	169	166	169	7,3%	7,2%	7,3%	0,1%
Nysa - miasto	106	104	107	9,2%	9,0%	9,3%	0,3%
Nysa - obszar wiejski	63	62	62	5,4%	5,4%	5,4%	-0,8%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2014 r.

Powierzchnia terenów rekreacyjnych na obszarze Gminy Nysa nie ulegała w ostatnich latach zmianom. Odsetek terenów rekreacyjnych na tle terenów zurbanizowanych wynosi 7,3%. W porównaniu z danymi dla województwa opolskiego oraz powiatu nyskiego jest to wartość wyższa o 1 punkt procentowy. Gmina Nysa z uwagi na swoje położenie geograficzne, stanowi obszar bardzo atrakcyjny turystycznie. Do najważniejszych obszarów rekreacyjnych w gminie zaliczyć należy Jezioro Nyskie oraz liczne parki i skwery, zlokalizowane w szczególności na terenie miasta.

Na terenie Gminy Nysa nie ma parków narodowych ani parków krajobrazowych. Rezerwaty przyrody zajmują 0,8 ha powierzchni gminy, a obszary chronionego krajobrazu – 3.189,9 ha (GUS, 2012).

Ponadto, gmina może poszczycić się 22 pomnikami przyrody (wzrost z 11 w latach 2010-2011, 10 w 2008 roku, 5 w latach 2004-2006), głównie występującymi pojedynczo wiekowymi drzewami (dęby bezszypułkowe).

Na terenie Gminy Nysa znajdują się 4 parki spacerowo-wypoczynkowe, o łącznej powierzchni 72,5 ha (GUS, 2015). W obszarze miasta zlokalizowane są 3 parki spacerowo-wypoczynkowe o łącznej powierzchni 54 ha, zaś na terenach wiejskich gminy – 1 park o powierzchni 18,5 ha (GUS, 2012). Parki spacerowo-wypoczynkowe w mieście Nysa znajdują się albo na terenie obszaru rekomendowanego jako obszar zdegradowany albo w jego pobliżu. Są to zatem obiekty, które mogą zostać poddane rewitalizacji (nawet jeśli nie znajdują się na obszarze rewitalizacji), są one bowiem istotne z punktu widzenia społecznych aspektów tego procesu.

Tabela 34. Powierzchnia terenów zieleni w stosunku do powierzchni ogółem

Jednostka terytorialna	udział terenów zieleni w powierzchni ogółem					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	%	%	%	%	%	%
POLSKA	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	
POLSKA – MIASTO	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	
OPOLSKIE	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	
OPOLSKIE – MIASTO	2,5	1,9	1,9	1,9	1,9	
Powiat nyski	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	0,4	0,4	0,4	
Powiat nyski – MIASTO	-	-	3,5	3,5	3,5	
Nysa	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	
Nysa – miasto	4,1	4,2	4,2	4,3	4,3	
Nysa - obszar wiejski	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2014 r.

Stabilna jest również sytuacja w zakresie zmian w powierzchni terenów zieleni w Gminie Nysa. W ostatnich latach udział terenów zieleni w ogólnej powierzchni gminy był stały i wynosił 0,6%. Wartość wskaźnika jest znacznie wyższa w miejskiej części powiatu nyskiego (3,5%) niż w gminach miejsko-wiejskich (0,4%). Również na obszarze Gminy Nysa to miasto charakteryzuje się wysokim odsetkiem terenów zieleni urządzonej – 4,3% (obszary wiejskie – zaledwie 0,1%).

Tabela 35. Powierzchnia ogółem parków spacerowo-wypoczynkowych

Jednostka terytorialna	parki spacerowo - wypoczynkowe powierzchnia ogółem (w miastach i na wsi)					dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015/2010
	ha	ha	ha	ha	ha	
POLSKA	22 394,1	22 520,4	22 669,3	22758,8	23038,6	2,9%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	5 913,3	5 967,5	5 996,3	6006,6	6098,0	3,1%
POLSKA – MIASTO	17 051,8	17 004,5	17 086,0	17146,8	17373,5	1,9%
OPOLSKIE	842,6	845,9	849,4	859,4	866,5	2,8%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	458,0	461,3	464,8	464,8	464,8	1,5%
OPOLSKIE - MIASTO	693,9	697,2	697,2	697,2	697,2	0,5%
Powiat nyski	98,7	101,6	101,6	106,5	106,5	7,9%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	101,6	101,6	101,6	0,0%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	79,8	79,8	79,8	0,0%
Nysa	72,5	72,5	72,5	72,5	72,5	0,0%
Nysa - miasto	54,0	54,0	54,0	54,00	54,00	0,0%
Nysa - obszar wiejski	18,5	18,5	18,5	18,50	18,50	0,0%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2014 r.

W 2014 roku łączna powierzchnia parków spacerowo-wypoczynkowych w powiecie nyskim stanowiła 106,5 hektara – 7,8 hektara więcej niż w roku 2010. Gro tych terenów zlokalizowanych jest w Gminie Nysa, głównie na terenie miasta. Ich powierzchnia na przestrzeni ostatnich lat nie uległa zmianie i wynosi 72,5 ha dla terenu całej gminy oraz 54 ha dla obszaru miasta.

Tabela 36. Powierzchnia ogółem zieleńców

Jednostka terytorialna	zieleńce powierzchnia ogółem (w miastach i na wsi)					dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015/2010
	ha	ha	ha	ha	ha	
POLSKA	10 028,3	10 084,7	10 040,0	10 109,8	10 284,6	2,6%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	2 628,2	2 682,2	2 701,4	2 734,1	2 798,1	6,5%
POLSKA - MIASTO	7 507,7	7 463,8	7 370,4	7 368,8	7 490,7	-0,2%
OPOLSKIE	219,6	221,0	222,0	230,4	239,1	8,9%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	179,0	179,9	179,9	179,8	181,1	1,2%
OPOLSKIE - MIASTO	189,6	190,5	190,5	190,4	196,8	3,8%
Powiat nyski	35,0	36,2	36,2	41,9	41,9	19,7%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	30,6	30,6	30,6	0,0%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	30,6	30,6	30,6	0,0%
Nysa	14,1	14,1	14,1	14,1	14,1	0,0%
Nysa - miasto	14,1	14,1	14,1	14,1	14,1	0,0%
Nysa - obszar wiejski						

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2014 r.

Jedną z form zieleni urządzonej są zieleńce, które zajmowały w całym powiecie nyskim w 2014 roku powierzchnię 41,9 hektara. Na terenie Gminy Nysa zieleńce występują jedynie na terenie miasta, zajmując powierzchnię 14,1 hektara. Na terenie miasta Nysy zieleńce zlokalizowane są zasadniczo w miejscach odległych od dużych kompleksów zieleni miejskiej. Towarzyszą one budownictwu wielorodzinnemu w centrum miasta. Zieleń uliczna występuje jedynie na terenie miasta, a jej łączna powierzchnia w 2015 wyniosła 5,8 ha.

Tabela 37. Powierzchnia ogółem terenów zieleni osiedlowej

Jednostka terytorialna	tereny zieleni osiedlowej powierzchnia ogółem (w miastach i na wsi)					dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015/2010
	ha	ha	ha	ha	ha	
POLSKA	25 282,3	24 715,7	24 760,4	24 215,99	24 154,47	-4,5%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	4 913,0	4 087,7	4 091,0	4 240,27	4 249,42	-13,5%
POLSKA - MIASTO	23 733,5	23 479,0	23 517,4	22 865,32	22 799,67	-3,9%
OPOLSKIE	1052,6	644,7	644,7	602,03	602,03	-42,8%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	792,9	392,9	392,9	392,39	392,39	-50,5%
OPOLSKIE - MIASTO	1015,5	594,7	594,7	552,30	552,30	-45,6%
Powiat nyski	63,8	176,8	176,8	170,48	170,48	167,2%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	176,8	170,16	170,16	-3,8%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	165,1	167,82	167,82	1,6%
Nysa	44,3	47,9	47,9	51,08	51,08	15,3%
Nysa - miasto	44,2	46,3	46,3	50,11	50,11	13,4%
Nysa - obszar wiejski	0,1	1,6	1,6	0,97	0,97	870,0%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2014 r.

Znacząco zwiększyła się w latach 2010-2014 powierzchnia zieleni osiedlowej w powiecie nyskim: obecnie to 170,5 hektara, o niemal 107 hektarów więcej niż w 2010 roku. Również w Gminie Nysa zwiększyła się powierzchnia zieleni osiedlowej – z 44,2ha w 2010 roku do 50,11 ha w 2015 roku. Na terenach wiejskich gminy nie notuje się wyraźnych zmian w tym zakresie.

Tabela 38. Łączna powierzchnia ogółem parków, zieleńców i zieleni osiedlowej

Jednostka terytorialna	parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej powierzchnia ogółem					dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015/2010
	ha	ha	ha	ha	ha	
POLSKA	57 704,70	57 320,80	57 469,70	57 084,53	57 477,64	-0,4%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	13 454,50	12 737,40	12 788,70	12 981,00	13 145,59	-2,3%
POLSKA - MIASTO	48 293,00	47 947,30	47 973,80	47 380,89	47 663,87	-1,3%
OPOLSKIE	2 114,8	1 711,6	1 716,1	1 691,86	1 707,66	-19,3%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	1429,9	1034,1	1037,6	1037,02	1038,27	-27,4%
OPOLSKIE - MIASTO	1899,0	1482,4	1482,4	1439,85	1446,22	-23,8%
Powiat nyski	197,5	314,6	314,6	318,84	318,84	61,4%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	309,0	302,36	302,36	-2,1%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	275,5	278,22	278,22	1,0%
Nysa	130,9	134,5	134,5	137,68	137,68	5,2%
Nysa - miasto	112,3	114,4	114,4	118,21	118,21	5,3%
Nysa - obszar wiejski	18,6	20,1	20,1	19,47	19,47	4,7%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2014 r.

Na terenie Gminy Nysa zwiększyła się powierzchnia terenów zielonych, tj. parki, zieleńce i zieleń osiedlowa. Na przestrzeni ostatnich 5 lat łącznie powierzchnie terenów zielonych zwiększyły się o 6,78 ha, a zmiany te dotyczyły głównie miasta Nysa. Z danych zaprezentowanych w powyższej tabeli widać, iż największą dynamikę wzrostu powierzchni analizowanych rodzajów terenów zieleni cechuje powiat nyski, gdzie od 2010 roku wzrosła ona o 61,4%. Z danych wynika, że wzrost ten ma miejsce głównie na obszarach poza Gminą Nysa.

Zarówno na terenie Gminy Nysa, jak również w całym powiecie nyskim, powierzchnia cmentarzy, które zalicza się jako tereny zielone, nie uległa w latach 2010-2014 zmianom. W Gminie Nysa cmentarze pokrywają łącznie 31,6 hektara, z czego 23 hektary ulokowane są na obszarach miejskich, a 8,6 hektara – na wiejskich.

Tabela 39. Udział poszczególnych typów terenów zielonych w zieleni ogółem

Jednostka terytorialna	tereny zielone wg stanu na 31.12.2014 udział do powierzchni ogółem				
	parki	zieleńce	zieleń uliczna	zieleń osiedlowa	cmentarze
	%	%	%	%	%
POLSKA	0,07%	0,03%	0,05%	0,08%	0,06%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	0,06%	0,03%	0,02%	0,04%	0,05%
POLSKA - MIASTO	0,80%	0,35%	0,62%	1,06%	0,38%
OPOLSKIE	0,09%	0,03%	0,03%	0,06%	0,06%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	0,09%	0,04%	0,01%	0,08%	0,06%
OPOLSKIE - MIASTO	0,91%	0,26%	0,38%	0,72%	0,27%
Powiat nyski	0,09%	0,03%	0,01%	0,14%	0,08%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	0,12%	0,04%	0,01%	0,20%	0,09%
Powiat nyski - MIASTO	1,01%	0,39%	0,10%	2,12%	0,51%
Nysa	0,33%	0,06%	0,03%	0,23%	0,15%
Nysa - miasto	1,96%	0,51%	0,21%	1,82%	0,84%
Nysa - obszar wiejski	0,10%	0,00%	0,00%	0,01%	0,05%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2014 r.

Największą część terenów zielonych w Gminie Nysa stanowią parki – to 0,33% całej powierzchni gminy. W drugiej kolejności wymienić należy zieleń osiedlową (0,23% powierzchni) i cmentarze (0,15% powierzchni).

Ochrona przyrody[6]

Na terenie Gminy Nysa występują następujące formy ochrony przyrody i obszary cenne przyrodniczo:

- Obszary NATURA 2000,
- Obszary chronionego krajobrazu,
- Planty miejskie w Nysie,
- Rezerwaty przyrody,
- Pomniki przyrody,
- Park zabytkowy.

Obszary Natura 2000

Nazwa obszaru: Forty Nyskie
Kod obszaru: PLH160001
Powierzchnia: 55,4 ha

[6] Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nysa na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000: specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)

Opis: Obszar obejmuje swoim zasięgiem fortyfikacje obronne w północnej części miasta Nysy obręb Radoszyn. Brak zagospodarowanie tego terenu spowodował rozwinięcie się tu naturalnych siedlisk grądowych o dużym znaczeniu dla bioróżnorodności europejskiej. Na terenie ostoi występuje 5 gatunków nietoperzy: mopek, nocek Bechsteina, nocek duży, nocek orzęsiony i podkowiec mały a także 3 gatunki dzięciołów.

Nazwa obszaru: Przyłęk nad Białą Głuchołaską

Kod obszaru: PLH160016

Powierzchnia: 166 ha

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000: specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)

Opis: Obszar obejmuje swoim zasięgiem dolinę rzeki Białej Głuchołaskiej, wraz z otaczającymi ją łozowiskami, grądami oraz łęgami. Jest to obszar o charakterystyce terasy zalewowej, na zachodzie przechodzącej w terasę nadzalewową i wysoczyznę polodowcową. Najcenniejszym elementem ostoi są grądy o charakterze przejściowym pomiędzy grądami subkontynentalnymi a środkowoeuropejskimi.

Nazwa obszaru: Zbiornik Nyski

Kod obszaru: PLB160002

Powierzchnia: 2127,9 ha

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000: obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia)

Opis: Obszar obejmuje swoim zasięgiem zbiornik zaporowy utworzony na rzece Nysa Kłodzka. Jest on otoczony przez wzgórz, które w przeważającej części pokryte jest polami uprawnymi. Występują tu duże wahania poziomu wody co jest przyczyną okresowego występowanie płycizn oraz wysp. W zachodniej części akwenu występują także sztuczne wyspy związane z eksploatacją żwiru. Obszar został powołany w celu ochrony ptactwa – występuje tu co najmniej 15 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej.

Obszary chronionego krajobrazu

Na terenie Gminy Nysa znajduje się „Otmuchowsko-Nyski Obszar Chronionego Krajobrazu" Otmuchowsko-Nyski Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje swoim zasięgiem dwa zbiorniki wodne wraz otaczającymi je terenami. Akweny te to Jezioro Nyskie oraz Jezioro Otmuchowskie. Ostoja posiada zróżnicowaną rzeźbę terenu oraz budowę geologiczną co wiąże się także ze zróżnicowaną szatą roślinną. Część tego obszaru wchodzi w skład obszarów Natura 2000 powołanych w celu ochrony ptactwa.

Park zabytkowy

Park miejski w Nysie to zabytkowy park, który posiada powierzchnię ok. 42 ha, zlokalizowany jest w prawobrzeżnej części Nysy, pomiędzy Śródmieściem a dzielnicą Zamłynie. Głównym walorem parku jest bogata fauna i flora. Park zaprojektowany został na wzór angielskiego ogrodu krajobrazowego. Na terenie gminy znajduje się także zabytkowy park Biała Nyska. Jest to park w stylu angielskim, znajduje się na wschód od ruin zabytkowego zamku we wsi Biała Nyska.

Planty miejskie w Nysie

Na terenie gminy zlokalizowane są także planty miejskie w Nysie. Ich powierzchnia to 15,997 ha. Planty powstały w po niwelacji obwałowań miejskich wzdłuż linii dawnych murów średniowiecznych.

Rezerwat przyrody „Przyłęk”

Powierzchnia: 0,8 ha Rezerwat przyrody „Przyłęk” to rezerwat typu fitocentrycznego chroniący zbiorowiska leśne i borowe. Został on powołany do życia 11.10.1952 r. Celem objęcia ochroną tego terenu było zachowanie cennych lasów o charakterze naturalnym. Pomniki przyrody

Na terenie Gminy Nysa znajdują się 22 pomniki przyrody.

Mając na uwadze, występujące na terenie Gminy Nysa formy ochrony przyrody, podczas planowania działań mających na celu rozwój gminy należy wziąć pod uwagę wymogi ochrony planistycznej, które to będą miały bezpośredni wpływ na kształtowanie się struktury przestrzenno-gospodarczej gminy.

Aktualnie stan zasobów przyrodniczych nie budzi zastrzeżeń, jednakże należy pamiętać, iż stan ten z biegiem czasu będzie ulegał przemianom z przyczyn abiotycznych i biotycznych. Skutki ekologiczne i przyrodnicze zarówno procesów naturalnych jak i antropogenicznych (głównie presja urbanistyczna) na terenach, charakteryzujących się dominującą funkcją ekologiczną, mogą narastać.

Lasy[7]

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia lasów na terenie Gminy Nysa wynosi 1996,5 ha, co daje lesistość na poziomie 9,2%. Wskaźnik lesistości gminy jest dużo niższy niż średnia krajowa, która wynosi 29,2%.

Siedliska leśne występujące na terenie Gminy Nysa są narażone na szereg zagrożeń dotyczących różnych elementów środowiska. Do najgroźniejszych należą:

- Szkodniki oraz pasożyty - Choroby wywoływane przez owady oraz grzyby stanową duże zagrożenie dla terenów leśnych zwłaszcza, że w dalszym ciągu ich duża część to monokultury, które sprzyjają ich rozprzestrzenianiu. Zapobiega się temu zjawisku poprzez wprowadzania do zalesień domieszek innych gatunków drzew.
- Zanieczyszczenia powietrza pochodzenia przemysłowego oraz komunikacyjnego – Ten rodzaj zanieczyszczeń może niszczyć tkanki roślin lub wpływać na ograniczenie fotosyntezy. W większym stopniu dotyka on drzew iglastych. Jego wpływ jest większy w pobliżu tras komunikacyjnych oraz ośrodków przemysłowych. Jego głównym źródłem są zakłady przemysłowe zlokalizowane na terenie Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego.
- Pożary – Źródłem pożarów lasów z uwagi na rolniczy charakter gminy może być wypalanie traw. Innym zagrożeniem jest niewłaściwa gospodarka leśna czy ruch turystyczny. Aby zmniejszyć prawdopodobieństwo wystąpienia pożaru zaleca się przeprowadzanie akcji mających na celu edukacje ludności w zakresie przeciwdziałania pożarom.
- Czynniki atmosferyczne – Czynnikiem atmosferycznym mającym największy wpływ na siedliska leśne może być wiatr, który przy dużym nasileniu może doprowadzić do złamania drzewa lub uszkodzeń systemu korzeniowego.

[7] Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nysa na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021

Gleby[8]

Z uwagi na fakt, iż część Gminy Nysa to tereny uprawne, istotny wpływ na powierzchnię terenu oraz środowisko glebowe ma rolnictwo. Wynika to z faktu, iż obejmuje ono swoim oddziaływaniem duży obszar i powoduje zasadnicze zmiany w środowisku naturalnym. Najbardziej istotne zagrożenia związane z rolniczym użytkowaniem gruntów to:

- niszczenie mechaniczne roślinności oczek i mokradeł śródpolnych, zwłaszcza pozbawionych zarośli i zadrzewień przywodnych podczas prac polowych, niszczenie chemiczne poprzez stosowanie środków ochrony roślin i nadmierny spływ biogenów z pól,
- stosowanie na całej powierzchni upraw polowych środków ochrony roślin, powodujące ubożenie i zanikanie roślinności segetalnej,
- intensywne zagospodarowanie użytków zielonych z oraniem, „meliorowaniem", nawożeniem, obsiewem szlachetnymi gatunkami traw, stosowaniem środków ochrony roślin powodujące drastyczne ubożenie bogactwa florystycznego łąk.

Kolejnym zagrożeniem jest fizyczna degradacja gleb, poprzez erozję wodną i eoliczną. Nasilenie naturalnych procesów erozyjnych spowodowane jest zmianą stosunków wodnych, mechanizacją rolnictwa, niewłaściwym wypasem bydła oraz likwidacją murków, miedz i zadrzewień śródpolnych.

Wody powierzchniowe[9]

Obszar Gminy Nysa zlokalizowany jest w obrębie dorzecza Odry. Odwadniany jest przez rzekę Nysę Kłodzką, która przez południową część powiatu płynie w kierunku wschodnim, a następnie w rejonie Nysy skręca na północ. Zlewnia Nysy obejmuje praktycznie obszar całego powiatu. Poza lewostronnymi dopływami do najważniejszych i najbardziej istotnych z punktu widzenia omawianej gminy są dopływy prawobrzeżne: Kamienna, Raczyna, Widna, Biała Głuchołaska, Młynówka Niwnińska i Ścinawa Niemodlińska.

W dolinie Nysy zlokalizowane są trzy zbiorniki retencyjne: Kozielno, Otmuchów i Nysa. Oprócz funkcji retencyjnych, zbiorniki pełnią funkcję przeciwpowodziową, energetyczną, a także umożliwiają zasilanie dopływów Odry dla celów żeglugowych. Inny funkcjami zbiorników są także funkcje rekreacyjne i ekologiczne. Praktycznie cała zlewnia Nysy Kłodzkiej znajduje się w strefie ochrony pośredniej ujęć infiltracyjnych dla Wrocławia. Stany wody Nysy Kłodzkiej obserwowane są na wodowskazach IMGW w Nysie.

Cechą systemu hydrograficznego omawianej gminy jest niesymetryczność przebiegu cieków w części północnej (lewostronne dopływy Nysy Kłodzkiej) i południowej (prawostronne dopływy Nysy Kłodzkiej). Na terenie Gminy Nysa występują także różnice w charakterze reżimu hydrologicznego. Prawostronne dopływy Nysy Kłodzkiej odznaczają się charakterem rzek górsko – nizinnych. Występują tu gwałtowne wezbrania, przeważa przepływ turbulentny nad laminarnym, rzeki niosą często materiał gruboziarnisty nieobtoczony, który deponowany jest w postaci stożków napływowych w południowej części doliny Nysy. Kierunek ułożenia omawianych cieków jest południkowy, zgodny z ogólną tendencją panującą w południowej części województwa opolskiego, polegającą na przepływie rzek od terenów

[8] Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nysa na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021 Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nysa na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021

[9] Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nysa na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021

górskich Gór Opawskich, poprzez równiny i płaskowyże do doliny rzeki Odry. Rzeki zlokalizowane na północ od doliny Nysy Kłodzkiej (dopływy lewostronne), do których zalicza się między innymi rzeka Cielnica, mają charakter rzek nizinnych o niwalnym typie zasilania. Rzeki te charakteryzują się przewagą przepływu laminarnego nad turbulentnym oraz mniejszymi wezbraniami. Rzeki często niosą materiał obtoczony, drobnoziarnisty, nie tworzą stożków napływowych.

Główne presje wywierane na środowisko wodne na terenie omawianej gminy to: wzmożony pobór wód na różne cele, emisja ścieków komunalnych i przemysłowych ze zorganizowanych źródeł takich jak oczyszczalnie ścieków komunalnych i przemysłowych, zanieczyszczenia obszarowe.

W celu określenia jakości wód powierzchniowych na terenie województwa opolskiego, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wykonał ocenę stanu dla jednolitych części wód powierzchniowych.

W odniesieniu do jednolitych części wód powierzchniowych w 2014 roku odnotowano następujące wyniki badań jakości wód:

- JCW Nysa Kłodzka od oddzielenia się Młynówki Pomianowskiej do wypływu ze zb. Nysa – ppk (punkt pomiarowo kontrolny) Nysa Kłodzka Stary Paczków; – ppk Zbiornik Kozielno; – ppk Zbiornik Otmuchów; – ppk Zbiornik Nysa – ocena zła,
- Nysa Kłodzka od zb. Nysa do ujścia – ppk Nysa Kłodzka Skorogoszcz – ocena dobra.

Powietrze atmosferyczne[10]

W okresie zimowym wzrasta emisja pyłów i zanieczyszczeń spowodowanych spalaniem paliw stałych w kotłowniach indywidualnych i indywidualnych piecach centralnego ogrzewania. Negatywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego mają lokalne kotłownie pracujące na potrzeby centralnego ogrzewania, a także małe przedsiębiorstwa spalające węgiel w celach grzewczych lub technologicznych. Brak urządzeń oczyszczania bądź odpylania gazów spalinowych powoduje, iż całość wytwarzanych zanieczyszczeń trafia do powietrza atmosferycznego. Niska sprawność i efektywność technologii spalania są poważnym źródłem emisji zanieczyszczeń. Co więcej, głównym paliwem w sektorze gospodarki komunalnej jest węgiel, często zawierający znaczne ilości siarki.

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza w Gminie Nysa są:

- spalanie paliwa stałego (węgiel, miał koksowy, koks),
- spalanie odpadów w piecach indywidualnych gospodarstw domowych.

Negatywne oddziaływanie na środowisko niesie ze sobą emisja komunikacyjna, która najbardziej odczuwalna jest w pobliżu dróg charakteryzujących się dużym natężeniem ruchu kołowego. W przypadku Gminy Nysa są to:

- droga krajowa nr 41 Nysa - Prudnik- Trzebinia- granica państwa,
- droga krajowa nr 46 Kłodzko - Otmuchów- Nysa- Niemodlin- Opole- Częstochowa,
- droga wojewódzka nr 407 Nysa - Korfantów- Łącznik;
- droga wojewódzka nr 406 Nysa - Jasienica Dolna- Włostowa;

[10] Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nysa na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021

- droga wojewódzka nr 411 Nysa - Głuchołazy- granica państwa.

Głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w związku z ruchem samochodowym należą:

- tlenek i dwutlenek węgla,
- węglowodory,
- tlenki azotu,
- pyły zawierające metale ciężkie,
- pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych.

Emisja przemysłowa Na terenie Gminy Nysa źródłem emisji przemysłowej są głównie zakłady produkcyjne i usługowe, m.in.:

- Zakład Produkcji Etanolu "Goświnowice", Głębinów 30, 48-300 Nysa;
- Nyska Energetyka Cieplna Sp. z o.o,
- Z.P.H.U. ALSECCO Sp. z o.o. ul. Karpacka 6, 48-303 Nysa;
- Dagny Sp. z o.o., ul. Stefana Czarnieckiego 12, 48-303 Nysa;
- Mega Sp. z o.o., ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 55, 48-303 Nysa;
- SK-Guss Sp. z o.o., Odlewnia żeliwa ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 55, 48-303 Nysa;
- CAFREX Sp. z o.o., ul. Konradowa 11, 48-303 Nysa;
- Cukry Nyskie, Aleja Wojska Polskiego 9, 48-300 Nysa;
- Zakład Cukierniczy Wacuś Sp. J Zbigniew Marek, Czesław Woźniak, ul. Jagiellońska 14, 48-300 Nysa;
- Zakład Produkcyjny Truller , ul. Jagiellońska 22, 48-300 Nysa.

Wynik oceny strefy opolskiej za rok 2015, w której położona jest Gmina Nysa, wskazuje, że dotrzymane są poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe substancji w powietrzu (klasa A) ustanowione ze względu na ochronę zdrowia dla następujących zanieczyszczeń:

- dwutlenku siarki,
- dwutlenku azotu,
- tlenku węgla,
- benzenu,
- arsenu, ołowiu, kadmu, niklu

Przekroczone natomiast zostały dopuszczalne poziomy dla:

- pyłu PM10,
- pyłu PM2,5,
- ozonu,
- benzo(a)pirenu.[11]

Obszary problemowe związane z ochroną powietrza wynikają m.in. z:

- emisji komunikacyjnej;
- nieprawidłowych praktyk związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi (spalanie śmieci w piecach centralnego ogrzewania);
- spalania niskokalorycznych i zawierających dużą zawartość siarki paliw stałych;

[11] Źródło: Ocena jakości powietrza w województwie opolskim w 2015 roku

- niska emisja (szczególnie w okresie grzewczym).

Na niską emisję, oprócz indywidualnych źródeł ciepła, zlokalizowanych w obiektach mieszkalnych, jak też pochodzącą z komunikacji, wpływ mają także wysokie straty ciepła, które związane są ze stanem technicznym obiektów budowalnych. Istotny wkład w zużycie energii cieplnej posiadają wielkopowierzchniowe obiekty użyteczności publicznej, w szczególności szkoły.

Hałas[12]

Całkowita długość miejskich dróg publicznych w mieście Nysa wynosi 105,465 km. Przez miasto przebiegają: droga krajowa nr 41 relacji Nysa – Trzebina (granica polsko - czeska) oraz nr 46 łącząca Kłodzko ze Szczekocinami o łącznej długości 9,895 km. Drogi wojewódzkie nr 406 (Nysa – Włostowa), nr 407 (Nysa – Łącznik) i nr 411 (Nysa – granica Polski z Czechami) stanowią wspólnie odcinek o długości 3,867 km. Pozostały kilometraż obejmują drogi powiatowe - 30,657 km oraz gminne - 61,046 km. W Nysie, w roku 2015, wyznaczono punkt, w którym przeprowadzono monitoringowe pomiary hałasu długookresowego. Punkt został zlokalizowany przy drodze krajowej nr 41, przy ul. Piłsudskiego, w odległości 10 m od drogi, na wysokości 4 m nad poziomem terenu. Otoczenie drogi stanowiła zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, oddzielona od strony drogi pasem zieleni oraz chodnikiem. Długość odcinka drogi, przy którym prowadzono badania wynosiła 500 m. Jest to droga dwukierunkowa, dwupasmowa, o szerokości pasów 4,5 m, z nawierzchnią asfaltową. Pomiary były prowadzone przez trzy doby w porze wiosenno-letniej i trzy doby w porze jesiennozimowej, z podziałem na porę dnia, wieczoru i nocy. W każdej sesji pomiarowej wykonano jeden całodobowy pomiar podczas weekendu. Natężenie ruchu w porze dnia wyniosło średnio 20184 poj./12h, w tym 17% pojazdów ciężkich, w porze wieczoru - 7116 poj./4h, w tym 13% pojazdów ciężkich, a w porze nocy - 1744 poj./8h z udziałem 23% pojazdów ciężkich. Średnia prędkość z jaką poruszały się pojazdy zarejestrowana podczas dnia, wieczoru i nocy wynosiła odpowiednio: 57 km/h, 62 km/h i 64 km/h. Ostatecznie, po uzyskaniu wyników z wszystkich 6 całodobowo przeprowadzonych pomiarów, wyznaczono wartość wskaźnika poziomu dźwięku dla pory dnia, wieczoru i nocy, oraz dla pory nocy. Uzyskany wynik pomiaru hałasu długookresowego dla całej doby został przekroczony o 1,0 dB, natomiast dla pory nocy o 3,0 dB.

[12] Źródło: Ocena stanu akustycznego środowiska na podstawie wyników pomiarów monitoringowych hałasu drogowego za rok 2015 w województwie opolskim

Gospodarka odpadami[13]

Na terenie Gminy Nysa działa Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej EKOM Sp. z o.o., które rozbudowuje Regionalne Centrum Gospodarki Odpadami w miejscowości Domaszkowice. Na terenie gminy zlokalizowane są dwa punkty selektywnej zbiórki odpadów (PSZOK). Pierwszy punkt zlokalizowany jest przy ulicy Piłsudskiego, drugi przy ulicy Aleja Wojska Polskiego.

Tabela 40. Ilość odpadów zmieszanych przypadających na 1 mieszkańca

Jednostka terytorialna	odpady zmieszane na 1 mieszkańca					dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015/2010
	kg	kg	kg	kg	kg	
POLSKA	238,3	229,5	222,5	212,9	215,2	-9,7%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	196,7	191,1	187,9	185,6	193,7	-1,5%
POLSKA - MIASTO	316,9	302,3	291,5	272,9	266,3	-16,0%
OPOLSKIE	237,5	232,3	222,5	214,5	204,6	-13,8%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	217,1	222,2	206,1	208,4	206,1	-5,0%
OPOLSKIE - MIASTO	300,6	286,9	274,6	256,9	228,2	-24,1%
Powiat nyski	197,8	192,8	190,6	199,1	197,7	-0,1%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	206,4	222,3	220,3	6,8%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	232,5	254,2	234,8	1,0%
Nysa	246,6	225,9	221,2	257,3	251,2	1,8%
Nysa - miasto	233,2	232,2	226,9	264,0	250,5	7,4%
Nysa - obszar wiejski	294,3	204,1	201,3	234,4	253,4	-13,9%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2014 r.

W 2014 roku przeciętny mieszkaniec Polski produkował średnio 215,2 kg odpadów zmieszanych – o ponad 23 kg mniej niż w roku 2010. Mieszkańcy Gminy Nysa produkują znacząco więcej odpadów niż mieszkańcy kraju, województwa opolskiego i powiatu nyskiego. W 2015 roku wartość ta wyniosła 251,2% i jest niemal identyczna dla mieszkańców miasta, jak i obszarów wiejskich gminy. Znacząco większa ilość odpadów produkowanych przez mieszkańców Gminy Nysa może być wyjaśniona na kilka sposobów: albo jako przejaw niskiej świadomości ekologicznej i, co za tym idzie, produkowania dużej ilości odpadów, albo, wprost przeciwnie, jako przejaw wysokiej świadomości ekologicznej, bowiem odpady są przekazywane do przedsiębiorstwa zajmującego się ich zbieraniem, a nie wyrzucane w sposób nielegalny. Niemniej jednak, w związku z faktem, że brak jest badań i analiz w tym zakresie, są to tylko hipotezy robocze wymagające potwierdzenia w trakcie innej analizy.

[13] Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nysa na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021

Tabela 41. Wskaźniki środowiskowe na podstawie danych z UM Nysa oraz GUS (rok 2015, 2014, 2010) - ocena

wskaźnik	jednostka terytorialna JST	zmiana Nysa 2015/2010	ocena w odniesieniu do zmiany 2015/2010			wartość Nysa 2014	ocena w odniesieniu do wartości w 2014:			trend Nysa	OCENA OGÓLNA
			POLSKA	OPOLSKIE	powiat nyski*		POLSKA	OPOLSKIE	powiat nyski*		
Tereny rekreacji i wypoczynku - udział w gruntach zabudowanych i zurbanizowanych	Gmina m-w	0,09%	-5,98%	-4,58%	0,08%	7,33%	3,97%	6,03%	6,29%	wzrostowy	
	MIASTO	0,33%				9,28%	6,09%	7,71%	9,91%		
Tereny zieleni - udział w powierzchni ogółem	Gmina m-w	5,18%	-3,69%	-27,39%	-2,15%	0,63	0,13	0,20	0,36	wzrostowy	
	MIASTO	5,26%	-1,76%	-23,84%	0,99%	4,30	2,21	1,89	3,52		
Odpady zmieszane na 1 mieszkańca	Gmina m-w	1,84%	-1,51%	-5,05%	6,75%	251,2	193,7	206,1	220,3	wzrostowy	
	MIASTO	7,44%	-15,97%	-24,09%	1,02%	250,5	266,3	228,2	234,8		

* dynamika (miasto) 2014/2012

skala oceny:
- pozytywna
- negatywna
- neutralna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL oraz dostarczonych przez Urząd Miejski w Nysie

Pozytywnie oceniony został udział terenów rekreacji i odpoczynku w terenach zabudowanych i zurbanizowanych omawianego obszaru. Podobną ocenę uzyskał udział terenów zieleni w powierzchni ogółem Gminy Nysa. Niepokoi natomiast rosnąca ilość odpadów zmieszanych, przypadających na jednego mieszkańca gminy.

W SFERZE ŚRODOWISKOWEJ można wskazać takie problemy jak:
- niezadowalający stan powietrza atmosferycznego, widoczny w wynikach badań jakości powietrza prowadzonych przez PIOŚ,
- hałas komunikacyjny, występujący w kilku miejscach miasta Nysa,
- wysokie straty ciepła wynikające z niezadowalającego stanu technicznego obiektów budowalnych, w tym obiektów publicznych.

Analiza w sferze środowiskowej wykazała, że istnieją dwa dość istotne problemy. Pierwszy to stan powietrza, który można określić jako niezadowalający. Drugi to hałas komunikacyjny, szczególnie mocno związany z ruchem tranzytowym. Siłą rzeczy duże natężenie ruchu, szczególnie, że jest ono skoncentrowane w okolicy centrum miasta, wpływa w sposób istotny na degradację pewnych obszarów.

Niewątpliwie jednak problemem jest fakt, że przez miasto Nysa przebiega dość ważny szlak komunikacyjny, składający się z dwóch dróg krajowych, tj.:

- drogi nr 46: Kłodzko – Nysa – Opole – Częstochowa – Szczekociny,
- drogi nr 41: Nysa – Prudnik – granica w Trzebini.

Drogi te generują duży ruch samochodów, które przejeżdżają w istocie przez centrum miasta, co pogłębia degradację tego terenu, a także ma niebagatelny wpływ na hałas w tej części miasta, szczególnie, że szlaki te przebiegają w pobliżu centrum miasta. Sytuacja ta niewątpliwie ulegnie znaczącej poprawie po ukończeniu obwodnicy Nysy.

3.4. Diagnoza czynników przestrzenno-funkcjonalnych

Układ przestrzenny[14]

Układ przestrzenny miasta Nysa tworzy szereg elementów, które powstawały w jego historycznym cyklu rozwojowym. Miasto charakteryzuje średniowieczny rodowód. Modelowym przykładem dobrze zachowanego historycznego układu urbanistycznego o wczesnośredniowiecznej metryce jest, pomimo niekorzystnych zmian powojennych, centrum miasta. Kolejnymi elementami struktury przestrzennej miasta Nysy w trakcie jego rozwoju były tereny fortyfikacji miejskich położone na północ od centrum, a później tereny przemysłowe, położone przede wszystkim na wschód oraz południowy – wschód od centrum. Konsekwencją rozwijania funkcji przemysłowej, zarówno w okresie przedwojennym jak i powojennym, była budowa osiedli mieszkaniowych, zlokalizowanych głównie na południe od centrum. Zabudowę miasta otacza system terenów otwartych, na który składają się zespoły zabudowy jednorodzinnej i zagrodowej, tereny rolnicze oraz rozległa przestrzeń Jeziora Nyskiego. Wpisują się one w wielkoprzestrzenne wnętrze krajobrazowe doliny rzeki Nysy Kłodzkiej. Ponadto szereg wsi zachowało czytelne, historyczne układy przestrzennego rozplanowania, na ogół o charakterze łańcuchowym. Do najlepiej zachowanych należą układy ruralistyczne miejscowości: Domaszkowice, Kępnica, Kubice, Lipowa, Niwnica, Siestrzechowice, Wierzbięcice i Złotogłowice.

Strukturę funkcjonalno-przestrzenną miasta tworzą dzisiaj różnorodne elementy odmienne w swojej formie zagospodarowania, różniące się stopniem wykorzystania przestrzeni i standardami. Wśród podstawowych elementów tej struktury wymienić należy:

- Jezioro Nyskie (sztuczny zbiornik retencyjny) położony na zachód od miasta;
- wielkoprzestrzenna dolina rzeki Nysy Kłodzkiej rozszerzająca się wyraźnie na wschód od terenów śródmiejskich z charakterystycznym przewężeniem w pomiędzy ulicami: Szlak Chrobrego i Armii Krajowej;
- rynek i jego najbliższe okolice z historycznie ukształtowanym, zabytkowym układem urbanistycznym, ze skoncentrowanymi tu usługami ogólnomiejskimi oraz zróżnicowanymi co do standardów zespołami zabudowy. **Zabudowa tego obszaru jest w znacznym stopniu zdekapitalizowana co sprawia, że ten atrakcyjny niegdyś obszar miasta nie w pełni wykorzystuje swoje funkcje. Prowadzone są w tym miejscu inwestycje rewitalizacyjne**;
- tereny śródmieścia położone wokół rynku wzdłuż ulic: Armii Krajowej, Bohaterów Warszawy, Mariackiej, Moniuszki i Drzymały z pozostałością XIX wiecznej zabudowy mieszkaniowej, ze skoncentrowanymi tu usługami ogólnomiejskimi;
- zespoły zabudowy usługowej, produkcyjnej, baz i składów wraz z towarzyszącą zabudową mieszkalną położone na południowy – wschód (ulice: Jagiellońska i Piłsudskiego) oraz północ (ul. Szlak Chrobrego) od śródmieścia;
- tereny szlaków kolejowych oraz obiektów obsługi technicznej miasta położone na wschód i północny – wschód od centrum (ul. Racławicka i Wojska Polskiego);
- tereny zieleni urządzonej (Park Miejski, tereny zieleni wzdłuż ulicy Bema i Kraszewskiego oraz ogrody działkowe położone na wschód od ul. Jagiełły oraz pomiędzy miastem a Jeziorem Nyskim);
- fortyfikacje miejskie (Twierdza Nyska) położone przede wszystkim w północnej części miasta (Fort Prusy, Fort I, Fort Bombardier, Bastiony: Kapliczny, Regulicki, Kapucyński, Morawski);

[14] Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nysa

- tereny zuniformizowanej zabudowy wielorodzinnej (wysokiej intensywności) położone w północnej i południowo – zachodniej części miasta, zrealizowanej w latach 70–tych XX wieku;
- tereny jednorodzinnej zabudowy mieszkaniowej położonej przede wszystkim w południowej części miasta;
- byłe tereny wojskowe położone w północno – zachodniej i północno – wschodniej części miasta (ulice: Otmuchowska i Grodkowska);
- tereny otoczenia obszarów zainwestowanych z dominującym udziałem użytków rolnych.

Ukształtowana w dotychczasowym rozwoju przestrzennym miasta jego struktura funkcjonalno-przestrzenna w pełni wykorzystuje istniejące uwarunkowania terenowe, nie naruszając tych części, które w formie barier rozwojowych wyraźnie tu występują. Bariery te to przede wszystkim: Jezioro Nyskie, dolina rzeki Nysy Kłodzkiej oraz ciągi wzgórz otaczające miasto od strony północnej (Wysoczyzna Nyska). Uwarunkowania przyrodnicze (rzeźba terenu, gleby, kompleksy leśne, itp.) zadecydowały także o rozwoju przestrzennym terenów otaczających Nysę i ich wyraźnym podziale na część północną i południową od osi rzeki Nysy Kłodzkiej. Tereny położone w północnej części gminy to przede wszystkim niezalesione obszary intensywnej produkcji rolnej, zaś w południowej części gminy tereny produkcji rolnej ograniczane są miejscowo przez naturalne bariery w postaci rozwiniętej sieci hydrograficznej oraz niewielkich kompleksów leśnych.[15]

Obszar Gminy Nysa jest terenem o dużym nasyceniu cennymi obiektami zabytkowymi z różnych epok i formacji stylowych, reprezentujących na ogół wysoki poziom artystyczny. Są to: kościoły, plebanie, pałace, zespoły pałacowo – parkowe, budynki mieszkalne i gospodarcze, fortyfikacje, wiejskie aleje, parki i założenia cmentarne. Zachowały one elementy pierwotnych układów urbanistycznych. W okresie powojennym stopień zachowania historycznie ukształtowanych układów zabudowy poszczególnych miejscowości, za wyjątkiem śródmieścia Nysy, nie uległ zasadniczym zmianom. Najcenniejsze obiekty zabytkowe znajdują się na terenie miasta Nysa, które pomimo likwidacji znacznej części historycznej, mieszkalnej zabudowy staromiejskiej w obrębie murów obronnych, zachowało swoje unikalne zabytki.

Do najcenniejszych obiektów zabytkowych na terenie miasta należą:

Kościół św. Jakuba i św. Agnieszki:

Kościół św. Jakuba i św. Agnieszki istniał według miejscowej tradycji już w XI wieku. Dokument historyczny z 1198 roku mówi o konsekracji kamiennej romańskiej świątyni, wzniesionej na miejscu drewnianego kościółka za fundację biskupa Jarosława Piasta. W podziemiach dzisiejszego kościoła św. Jakuba można jeszcze oglądać resztki owej romańskiej budowli. W latach 1401 – 30 wzniesiono na jej miejscu katedrę gotycką, istniejącą do dziś. Jest to budowla halowa o trzech nawach równej wysokości z różowej cegły i szarego kamienia. Wyrafinowany efekt przestrzenny stanowi wyjątkowe na Śląsku osiągnięcie późnego gotyku. Budowniczym katedry był Piotr z Ząbkowic, fundatorem – biskup Wacław Piast. Przy drzwiach zakrystyjnych znajduje się jego płyta nagrobna z drugiej połowy XV wieku przeniesiona tu z kolegiaty otmuchowskiej. W dookolnych kaplicach znajdują się tablice i nagrobki biskupów wrocławskich, jak np.: Jana Sicza, Baltazara z Promnicy, Kaspra z Łagowa i innych. Renesansowe nagrobki wykazują swą zależność od wzorców wawelskich. Po pożarze w 1945 roku w latach 1956 – 60 przykryto katedrę nowym dachem, wzmocniono fundamenty i sklepienia oraz

[15] Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nysa

wmontowano trzy nowe witraże. W sierpniu 2009 roku kościół otrzymał zaszczytne miano Bazyliki Mniejszej.

Dzwonnica:

Przy kościele św. Jakuba znajduje się czterokondygnacyjna dzwonnica, wznoszona stopniowo- dwie dolne kondygnacje przez budowniczego Mikołaja Hirza w 1474 r., następne dwie - w latach 1493 i 1516. Zamierzona jako budowla ponad 100-metrowa nigdy nie ukończona. Mieści ona między innymi jeden z najstarszych dzwonów Śląska, tak zwanego Macieja z 1498 roku. W dzwonnicy od 2005 roku znajduje się galeria wystawiennicza nyskiego złotnictwa – Skarbiec św. Jakuba.

Kościół św. Barbary:

Gotycki kościół św. Barbary, zbudowany został staraniem biskupa Jana Romki już w 1341 roku i jest wzmiankowany jako kościół szpitalny. Po pożarze, odbudowany w 1544 roku, otrzymał wystrój wczesnorenesansowy nad południową ścianą prezbiterium, a po objęciu przez franciszkanów w 1732 roku otrzymał okna i wnętrze barokowe. Od 1812 roku był kościołem ewangelickim.

Kościół św. Piotra i Pawła:

Barokowy kościół św. Piotra i Pawła wraz z zespołem budynków klasztornych został wzniesiony w latach 1719 – 30 przez bożogrobców – miechowitów po spaleniu ich dawnej siedziby na Starym Mieście. Budowniczym kościoła był Węgier Michał Klein. Polichromia wewnętrzna, a przede wszystkim freski na sklepieniu wykonali bracia Schefflerowie. Kościół i klasztor przylegały wprost do murów obronnych, zamykających wylot ulicy Brackiej.

Kościół Wniebowzięcia Najświętszej Panny Marii:

Barokowy kościół Wniebowzięcia przy Rynku Solnym jest pierwszą budowlą jezuicką na Śląsku. Wzniesiony przy jezuickim klasztorze, wybudowanym w latach 1669 – 73. O budowie kościoła zadecydowała inicjatywa i fundacja biskupa Karola Ferdynanda Wazy, królewicza polskiego. Wzniesiono go w latach 1688 – 92 już po śmierci fundatora. Rozbudował on również kolegium jezuickie.

Carolinum:

Budowa kolegium jezuickiego prowadzona była w latach 1669 – 1680. Autor kolegium nie jest znany. Był nim może, wzmiankowany jako prowadzący budowę, Piotr Schűller z Ołomuńca. Aula kolegium zachowała na sklepieniu sztukaterie Włocha Franciszka Cygno z końca XVII wieku. W kolegium uczył się między innymi Michał Korybut Wiśniowiecki, przyszły król polski. W latach 1722 — 25 dobudowano skrzydło zachodnie i połączono je ze starym skrzydłem wschodnim wspólną barokową bramą. Ten zespół budynków pojezuickich, przylegających do kościoła Wniebowzięcia, to słynne nyskie Carolinum, dzisiejsza szkoła ogólnokształcąca.

Collegium św. Anny:

Naprzeciw Carolinum po drugiej stronie Rynku Solnego wznosi się zabezpieczone do rekonstrukcji Collegium św. Anny. Jest to dawne jezuickie seminarium, później bursa, sprzed wielkiej rozbudowy Carolinum przez Karola Wazę. Obecnie Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Witolda Lutosławskiego w Nysie.

Kuria Biskupia (zwana również dworem lub dworcem):

Za kościołem Wniebowzięcia znajduje się otoczony fosą, zrujnowany, odbudowany dworzec biskupi – siedziba książąt. Według wzmianek dokumentów już w 1200 roku miała tu istnieć siedziba zarządców ziemi nysko – otmuchowskiej. W 1282 roku biskup Tomasz II wzniósł średniowieczną murowaną warownię z fosą. W połowie XIV wieku została ona włączona w obrąb miejskich murów warownych, lecz nadal pozostała oddzielona od miasta fosą. W 1524 roku spłonęła a biskup Jan Turzo w 1526 roku odbudował tu ją już w formie wygodnego renesansowego dworca. Wielokrotnie przebudowany i fortyfikowany, stał się (po wybudowaniu pałacu biskupiego) zapleczem gospodarczym dla siedziby reprezentacyjnej. Po sekularyzacji księstwa dworzec został częściowo rozebrany i dostosowany do potrzeb armii pruskiej. Spalony w 1945 roku, został zabezpieczony i przeznaczony do odbudowy. Zachował największy odcinek nieistniejących już murów warownych z XIV wieku, do których bezpośrednio przylegał.

Pałac Biskupi:

Naprzeciw dworca biskupiego znajduje się odbudowany barokowy pałac biskupi. Wznoszenie go zapoczątkowano w 1624 roku z inicjatywy Karola Habsburga arcyksięcia austriackiego, lecz dopiero w XVIII wieku zrealizowano ów projekt. W latach 1722 – 25 wzniesiono barokowy pałac o trzech kondygnacjach w kształcie czworoboku wokół dziedzińca. W 1945 roku pałac spłonął. Odbudowywany według historycznego wzorca nie może już przekazać dawnego urządzenia wnętrz. Z niewielu zachowanych zdobień zachowały się kominki z bogato rzeźbioną oprawą.

Kamienice mieszczańskie i Dom Wagi Miejskiej:

W zniszczonym w 1945 roku śródmieściu zachowały się zabytkowe kamieniczki przy ulicy Brackiej i w Rynku oraz Dom Wagi Miejskiej wraz z częścią otoczenia w Rynku. Odrestaurowane kamieniczki pochodzą z XV wieku, choć później były wielokrotnie przebudowywane. Dom Wagi Miejskiej został zbudowany w 1602 roku w stylu północnego renesansu. W dwuarkadowym podcieniu mieściła się urzędowa waga towarowa. Budynek, zniszczony w ostatnich działaniach wojennych, został odrestaurowany w 1955 roku. Mieści obecnie Miejską i Gminną Bibliotekę Publiczną.

Mury warowne:

Mury warowne w Nysie zostały wzniesione w połowie XIV wieku za czasów biskupa Przecława z Pogorzeli. Były to mury zbliżone wyglądem, choć większe od tych, jakie do dziś zachowały się w Paczkowie. Biegły wzdłuż dzisiejszego obwodu plantów, były zaopatrzone w wykusze i baszty przybramne. Wokół nich istniał drugi mur zewnętrzny (wzmianka o międzymurzu z 1414 roku). W XIX wieku rozebrano stare mury, żeby połączyć zamknięte śródmieście z nowymi dzielnicami. Część dawnych fortyfikacji pozostała przy dworcu biskupim i przy bramie Wrocławskiej. Dwie zachowane wieże przybramne stoją dziś samotnie. Są czworoboczne. Wieża Wrocławska zwraca uwagę późniejszą renesansową koroną, Wieża Ziębicka – wmurowanym lwem, trofeum mieszczan nyskich z Ziębic z czasu ich wyprawy na niezgodnych sąsiadów w XVI wieku.

Fontanna Trytona:

Fontanna Trytona została wzniesiona w latach 1700 – 1701. To wspaniałe dzieło dojrzałego baroku zostało wykonane ze sławniowickiego marmuru. Jej pierwowzorem była rzymska Fontanna del Tritone (wykonana około 1637 roku przez Giowanniego Lorenzo Berniniego dla papieża Urbana VIII Berberiniego, usytuowana na Placu Berberini). Starożytni Rzymianie na frontonach wielu budowli umieszczali napis S.P.Q.R. (skrót formuły "Senatus Populusque Romanus" co tłumaczymy jako "senat i lud rzymski"). Nysanie byli dumni

z projektu fontanny i dlatego też wzorem Rzymian nad herbem miasta wyryć kazali inskrypcję S.P.Q.N. ("Senatus Populusque Nissiensis" co tłumaczymy jako "senat i lud nyski"). Ze wszystkich zabytków ta fontanna najbardziej uzasadnia nadany niegdyś Nysie przydomek "Śląski Rzym" i chyba właśnie ona zdecydowała o wyborze tego właśnie przydomka.

Piękna Studnia:

Piękna Studnia jest jedną z kilku dawnych studni miejskich. Jest arcydziełem barokowej sztuki kowalskiej. Cembrowina wykonana jest ze sławniowickiego marmuru i została nakryta wspaniałą, wykutą z żelaza kratą. Wykonał ją w 1686 roku Wilhelm Helleweg – zarządca nyskiej mennicy. Fundatorem był ówczesny burmistrz Nysy Kasper Naas. Mimo upływu trzech wieków na kracie nie widać tak dobrze nam dzisiaj znanej rdzy.

Twierdza Nyska:

Stare Miasto Nysa zostało wpisane do rejestru zabytków pod nr 107/54 z dnia 07.06.1954 r. Średniowieczne miasto Nysa składało się z dwóch części obwiedzionych fortyfikacjami: Nowego Miasta i Starego Miasta. Stare Miasto jest zespołem osadniczym pochodzącym z pocz. XII w. usytuowanym na południe Nowego Miasta, którego ośrodkiem był rynek i kościół św. Jakuba i Agnieszki. Obszar ograniczony obwarowaniami średniowiecznymi, później fortyfikacjami nowożytnymi odpowiada dzisiejszemu przebiegowi ulic: Mickiewicza, północnego fragmentu ul. Piłsudskiego i płd.- zach. Odcinka ul. Jagiellońskiej (obejmujących tzw. Fleszę Prudnicką), dalej na wschód ul. Jagiellońską w kierunku obwałowań kolejowych zamkniętych ul. W. Jagiełły i B. Śmiałego. Ukształtowany w średniowieczu, rozbudowany w czasach nowożytnych układ głównych traktów komunikacyjnych Nysy do czasów dzisiejszych nie uległ zmianie. Pierwsze nowożytne fortyfikacje w Nysie powstały w 1594 roku według projektu Johanesa Schneidera z Lindau za sprawą ówczesnego biskupa Andreasa von Jerin. Umocnienia te już w 1643 roku zaczęto przebudowywać według szkoły holenderskiej i nowowłoskiej, kładąc nacisk na system obrony skrzydłowej. Do istniejących fortyfikacji dobudowano nowe, zwiększając ilość bastionów. Miasto zostało otoczone wałem, 10 bastionami, 4 rowelinami oraz fosą wodną. Po całym obwałowaniu biegła ukryta droga. Z tych obiektów do dzisiejszych czasów zachował się – wielokrotnie modernizowany – bastion Św. Jadwigi przy ul. Piastowskiej. Okresem przełomowym dla nyskich fortyfikacji był rok 1741, kiedy w czasie wojny Austrii z Prusami, król pruski Fryderyk II zdobył miasto. W wyniku traktatu pokojowego Śląsk, a z nim Nysa przeszły pod panowanie pruskie. Fryderyk II doceniając strategiczne położenie miasta oraz istniejące już fortyfikacje, postanowił uczynić z Nysy twierdzę. Na jego zlecenie holenderski inżynier Gen Cornelius von Walrawe, przebudował fortyfikacje otaczające miasto nazwane Obwałowaniami Dolnymi. Równocześnie na drugim brzegu rzeki zbudowano Forty Górne. Powstało w ten sposób nowe miasto Friedrichsstadt, będące rodzajem koszar lub obozu wojskowego (obecnie jest to dzielnica Nysy – Radoszyn). Po obu brzegach rzeki zostały wzniesione reduty – Kardynalska i Kapucyńska. Powstała twierdza – obóz warowny, strzegący granice nowo zdobytej prowincji śląskiej na wschodnim odcinku gór Sudeckich to jest prawie od bramy Morawskiej aż do Gór Złotych. W tym okresie zbudowano także między innymi Fort Prusy wraz z pasami obwałowań, zwanymi Jerozolimskimi, promieniście rozchodzącymi się w kierunku rzeki. Fort ten był samodzielną cytadelą w Fortyfikacjach Górnych. Oprócz wspomnianych już obwałowań od Fortu Prusy biegła sucha fosa niemal do torów kolejowych (przy ul. Grodkowskiej), zwana Obwałowaniami Wysokimi. Zastosowane rozwiązania architektoniczne fortyfikacji o dobre kilkadziesiąt lat wyprzedzały swoje czasy. Istniała nawet możliwość zatopienia miasta w razie zajęcia go przez wroga. Modernizacja fortyfikacji była prowadzona przez następców von Walrawe aż do XIX wieku. Nysa była Twierdzą uważaną za jedną z najsilniejszych i najnowocześniejszych w ówczesnej Europie. Opinię tę potwierdza fakt, że wojska napoleońskie w 1807 roku aż 114 dni oblegały Nysę nieustannie ją ostrzeliwując ciężką artylerią.

Zmieniające się z upływem czasu techniki wojenne oraz zastosowanie w XIX wieku dział z gwintowanymi lufami, spowodowały utratę militarnego znaczenia fortyfikacji. Od 1871 roku zaczęła się ich stopniowa likwidacja. W 1903 roku Nysa oficjalnie przestała być Twierdzą. Obiekty forteczne pełniły często rolę więzienia i obozu jenieckiego. Przetrzymywany był tu na przykład wybitny polityk rewolucji francuskiej, jeden z twórców Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela, markiz de La Fayette. W 1916 roku w czasie I Wojny Światowej więziony był tu Charles de Gaulle, późniejszy prezydent Francji. Natomiast w nieistniejącym już Forcie Ziemnym na placu Paderewskiego osadzono uczestników III Powstania Śląskiego. Obecnie znajduje się tam obelisk upamiętniający te wydarzenia.

Podczas II Wojny Światowej w Nysie znajdowała się filia obozu Gross Rosen, a miasto ponownie ogłoszono Twierdzą. Do czasów obecnych zachowało się około 60% dawnych fortyfikacji, rozlokowanych na obszarze ponad 230 hektarów. W prawie 150-letnim okresie rozbudowy twierdzy można wyróżnić kilka etapów intensywnych prac:

- 1740 – 56: budowa górnych i rozbudowa dolnych obwarowań;
- 1767 – 91: rozbudowa górnych obwarowań o oba boczne skrzydła;
- 1809 – 1812 i 1839 – 1849: drobne ulepszenia i przebudowa;
- 1865 – 1888: modernizacja obwarowań i budowa fortów na przedpolu.

W obecnej chwili obiekty stanowiące element fortyfikacji i Twierdzy Nysa znajdują się w różnym stanie, i w różny sposób wykorzystywane są rozwoju i funkcjonowaniu miasta. Stan części obiektów nie pozwala na ich użytkowanie, czy też udostępnianie do ruchu turystycznego. Przykładem takim jest Reduta Kapucyńska.

Reduta Kapucyńska powstała w 1743 roku i stanowiła część obwarowań Kapucyńskich wewnętrznych. Powstałą w latach 1745-1756 linię umocnień tworzył wał z suchą fosą od Fortu Prusy poprzez Fort Bombardier, dwoma redanami i kleszczami aż do umocnień miasta przy rzece. Natomiast obwałowania zewnętrzne obejmowały umocnienia wyżynnej części przedmieścia z redutami Kaplicznymi i Place d`Arms (przebudowane później na obwałowania Wysokie). Ponieważ umocnienia Obwałowań Wysokich przejęły zadania obronne, obwarowania Kapucyńskie wewnętrzne straciły znaczenie i stopniowo od 1820 r. zostawały wyburzane. Ich los podzieliła stojąca na drodze biegnącej wzdłuż rzeki, brama wojenna - Brama Kapucyńska. Pozostawiono jedynie Redutę Kapucyńską, która po wielu przeróbkach utraciła sporo ze swojego wyglądu. Leżąca obecnie na terenie po byłych zakładach FSO, nie jest dostępna do zwiedzania.

Najcenniejsze obszary i obiekty zabytkowe w gminie znajdują się w sołectwach:

Biała Nyska:

Najbardziej znanym obiektem we wsi jest pozostałość dawnego pałacu, który wzniesiono w XVI wieku, dziś są to jedynie fragmenty murów oraz piękna neogotycka brama wjazdowa, za którą znajduje się park pałacowy ze stawem, boiskami sportowymi i kortami tenisowymi. Na szczególną uwagę zasługuje również kościół św. Jana Ewangelisty otoczony średniowiecznym kamiennym murem, po wewnętrznej jego stronie znajduje się krzyż pokutny.

Domaszkowice:

Prawdopodobnie pierwsze wzmianki o nazwie wsi pojawiły się w 1136 roku, która na przestrzeni wieków ulegała zmianom. Pierwsza nazwa wsi brzmiała Rucherswalde (Zielone Łąki), od roku 1927 w księgach parafialnych widnieje nazwa Ritterswalde. Z powodu nawracającego frontu od roku 1947 nastąpiła zmiana nazwy na Nawroty. W roku 1948 pojawiła się obecna nazwa wsi Domaszkowice. Domaszkowice są urokliwe i interesujące architektonicznie. Jednym z zabytków jest kościół parafialny pod wezwaniem świętego Jerzego pochodzący z połowy XIII w. Domaszkowice mogą się poszczycić licznymi kapliczkami, posągiem świętego Jana Nepomucena (XVIII wiek) i legendarnym kamiennym krzyżem.

Głębinów:

Z zabytków warto wymienić kościół p.w. św. Urbana z XIX wieku oraz murowaną kapliczkę.

Hajduki Nyskie:

W Hajdukach znajduje się zabytkowy kościół p.w. św. Jerzego z około 1300 r. z pięknymi malowidłami ściennymi.

Iława:

Miejscem kultu religijnego jest Kaplica p.w. św. Heleny o cechach neoklasycystycznych zbudowana w połowie XIX wieku. Na ochronę konserwatorską zasługują charakterystyczne dla Dolnego Śląska układy ulicowe z zachowanymi zagrodami gospodarczymi, z frontowymi budynkami szczytowymi o bogatym wystroju architektonicznym, budynkami „wycugowymi" z okazałymi bramami wjazdowymi.

Jędrzychów:

Najcenniejszym zabytkiem wsi jest zagroda nr 18 z pierwszej poł. XIX w. z murowanym domem, murem z bramą i furtą zamkniętą segmentowo oraz spichlerzyk z dachem siodłowym. Dodatkowo do ewidencji zabytków wpisany został zabytkowy układ ruralistyczny wsi.

Kubice:

Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z XIII wieku. Sołectwo początkowo nosiło nazwę Kubinów od imienia jej założyciela. W czasach gdy powiat nyski znajdował się we władaniu Niemców wieś zmieniłanazwę na Kaundorf. Kubice położone są na szlaku kolejowym Nysa-Opole. Znajduje się tutaj przedwojenny budynek starej stacji kolejowej.

Rusocin:

Powstanie sołectwa Rusocin datuje się na 1220-1230 rok. Po raz pierwszy miejscowość została wzmiankowana 3 czerwca 1267 roku z okazji wezwania na świadka proboszcza Woyslaus z Rinaczow. Prawdopodobnie pierwszym założycielem i sołtysem miejscowości był Reinhard von Bischofsheim, za czasów biskupa Lorenca.

Sękowice:

Do ewidencji zabytków wpisany został zabytkowy układ ruralistyczny wsi. Z zabytków warto wymienić kaplicę, obecnie kościół fil. pw. św. Wniebowzięcia NMP, zbudowany w XIX w.

Wierzbięcice:

Wierzbięcice to stara wieś powstała w XIII wieku. W 1302 r. w dokumentach Parafii p.w. św. Mikołaja zapisana jest wzmianka o wsi.

Złotogłowice:

Pierwsza wzmianka o Złotogłowicach pochodzi z 1300 r. kiedy to nazwa wsi brzmiała Jakobsdorf. Od roku 1945 nazwa wsi zmieniała się czterokrotnie (Neodorfie, Grossendorfie, Złotopol, obecnie Złotogłowice).

Obecnie na terenie gminy 105 obiektów figuruje w rejestrze zabytków, z czego 72 zlokalizowane są na terenie miasta Nysa. Pełny spis konserwatorski obejmuje 509 obiektów. Obiekty, zespoły i założenia wpisane do rejestru zabytków objęte są rygorami ochrony konserwatorskiej, wynikającymi z przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2003 roku, nr 1568, poz. 162). Odnośnie obiektów zabytkowych obowiązuje bezwzględny priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich nad względami wynikającymi z działalności inwestycyjnej. Należy dążyć do pełnej rewaloryzacji zabytków. Wszelkie działania podejmowane przy zabytkach wymagają pisemnego pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Ochroną konserwatorską objęte zostały także zespoły i obiekty ujęte w wojewódzkim rejestrze zabytków oraz zabytkowe układy ruralistyczne wsi. Są to zespoły, obiekty i układy przestrzenne o istotnych lokalnych walorach historycznych, kulturowych i krajobrazowych. Dla obiektów wymienionych w ewidencji zabytków, a znajdujących się w strefach ochrony konserwatorskiej, obowiązują ustalenia sformułowane dla poszczególnych stref. Dla prac remontowych i modernizacyjnych, związanych z rozbudową i przebudową obiektów oraz dla prac rozbiórkowych prowadzonych przy zabytkach znajdujących się poza strefami i uwzględnionych w ewidencji należy uzyskać uzgodnienie wojewódzkiego konserwatora zabytków. Wojewódzka ewidencja zabytków architektury i budownictwa obejmuje różne obiekty nieruchome powstałe przed 1945 r., w których późniejsza działalność nie zatarła cech świadczących o ich historycznym rodowodzie. Stanowią one charakterystyczne przykłady działalności budowlanej dawnych epok lub posiadają znaczące w skali lokalnej walory artystyczno-architektoniczne.[16]

Przyjęte Uchwałą nr L/750/14 Rady Miejskiej w Nysie z dnia 29 września 2014 r., zmienione uchwałą Rady Miejskiej w Nysie nr XV/217/2015 z dnia 22 grudnia 2015 r., Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nysa wprowadziło zróżnicowane pod względem przedmiotu ochrony i reżimów ochronnych strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefa „A" – ścisłej ochrony konserwatorskiej

W strefie „A" zakłada się bezwzględny priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich nad względami wynikającymi z działalności inwestycyjnej, gospodarczej i usługowej. Działania konserwatorskie w strefie „A" zmierzają do zachowania i uczytelnienia historycznego układu przestrzennego oraz do konserwacji jego głównych elementów: zabudowy, rozplanowania, przebiegu głównych ciągów komunikacyjnych, kompozycji wnętrz urbanistycznych, historycznych linii zabudowy, układów zieleni zabytkowej, kamiennej nawierzchni, małej architektury. Dąży się też do utrzymania historycznych podziałów własnościowych i sposobu użytkowania gruntów. Wszelka działalność inwestycyjna, budowlana, jak również przebudowy, remonty, adaptacje, dostosowywania do współczesnych funkcji, czy też rozbiórki oraz dokonywania podziałów nieruchomości znajdujących się w obszarze strefy, wymagają uzgodnienia z wojewódzkim konserwatorem zabytków. Strefa „A" jest równoznaczna ze strefą ścisłej

[16] Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nysa

ochrony konserwatorskiej tak więc na wszelkie prace ziemne w jej obszarze wymagane jest uzyskanie pozwolenia konserwatorskiego na prace archeologiczne i wykopaliskowe. Strefa „A" wyznaczona została tylko na terenie miasta Nysa i obejmuje obszary:

- rekonstrukcji historycznego układu urbanistycznego Starego Miasta;
- budowle i obiekty fortyfikacyjne rozciągające się wokół granic miasta.

Strefa „B" – ochrony konserwatorskiej

Działalność konserwatorska w strefie „B" zmierza do zachowania zasadniczych elementów historycznego rozplanowania, w tym przede wszystkim: zabudowy, układu dróg, podziału i sposobu zagospodarowania działek siedliskowych. Zmierza też do restauracji i modernizacji technicznej obiektów o wartościach kulturowych z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości obiektów. Na obszarze strefy „B" wprowadza się wymóg uzgadniania z wojewódzkim konserwatorem zabytków wszelkich działań inwestycyjnych, remontów, przebudów, rozbiórek oraz zmiany funkcji obiektów figurujących w ewidencji wojewódzkiej i gminnej, jak i wznoszenia nowych obiektów. Na terenie gminy

Nysa strefa „B" wyznaczona została w następujących miejscowościach:

- Nysa – obejmuje obszar najlepiej zachowanych elementów zabytkowych Starego Miasta i Śródmieścia; obszar tej strefy pokrywa się z strefą ochrony konserwatorskiej zabytkowego układu przestrzennego dla miasta Nysy;
- Zabytkowy Park Miejski w Nysie;
- Forteczny Park Krajobrazowy;
- Biała Nyska – teren dawnego zespołu pałacowo – parkowego (zachowane jedynie elementy założenia parkowego oraz szczątkowo fundamenty budynku pałacowego) wraz z zachowanymi fragmentami ogrodzenia i bramą wjazdową;
- Morów – dawny dwór wczesnorenesansowy (obecnie zrujnowany spichlerz);
- Siestrzechowice – późnorenesansowy okazały pałac i teren przypałacowy – park podworski, (pozostałości fos i umocnień, zieleń przypałacowa);
- Domaszkowice, Jędrzychów, Kubice, Kępnica, Lipowa, Niwnica, Sękowice, Siestrzechowice, Wierzbięcice i Złotogłowice - zabytkowe układy dróg i ulic na obszarach historycznie ukształtowanych centralnych części wsi.

Dla wsi Jędrzychów, Sękowice i Złotogłowice strefy „B" pokrywają się ze strefami ochrony konserwatorskiej zabytkowych układów ruralistycznych wpisanych do ewidencji zabytków.

Strefa „K" – ochrony krajobrazu kulturowego

Obejmuje ona obszar krajobrazu związanego integralnie z zespołem zabytkowym znajdującym się w jego otoczeniu lub obszary o charakterystycznym wyglądzie, ukształtowane w wyniku działalności człowieka. Działania konserwatorskie w strefie „K" obejmują restauracje zabytkowych elementów krajobrazu urządzonego, ochronę krajobrazu naturalnego przestrzennie związanego z historycznym założeniem, ochronę form i sposobu użytkowania terenów takich jak: rozłogi pól, układ dróg, miedz, zadrzewień śródpolnych, alei, szpalerów, grobli, stawów, przebiegu cieków wodnych z zaleceniem utrzymania wykształconego sposobu parcelacji gruntów i formy użytkowania. Na obszarze strefy „K" wymagane jest uzgadnianie inwestycji z wojewódzkim konserwatorem zabytków. Na terenie Gminy Nysa strefa „K" wyznaczona została w następujących miejscowościach:

- Nysa – obejmuje tereny od zachodniej granicy miasta wzdłuż rzeki Nysy Kłodzkiej, łącząc się z granicą ochrony krajobrazu Jeziora Nyskiego, to jest z terenami o dużych wartościach krajobrazowych i rekreacyjnych;
- Biała Nyska – pokrywa się z granicami strefy „B" ochrony konserwatorskiej.

Strefa „E" – ochrony ekspozycji zabytkowych układów

Strefa ochrony ekspozycji układu zabytkowego obejmuje obszar stanowiący zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołów lub obiektów zabytkowych o szczególnych wartościach krajobrazowych. Są to obszary wykluczone z zainwestowania i zalesiania. Na terenie Gminy Nysa strefa „E" obejmuje panoramy i otwarcia widokowe miasta zasadniczo wzdłuż ciągów komunikacyjnych, na kierunkach od strony dróg dojazdowych do miasta.

Strefa „OW" – obszar nawarstwień kulturowych

Strefa „OW" obejmuje tereny o rozpoznanej zawartości stanowisk archeologicznych podlegających ochronie konserwatorskiej, a charakteryzujących się własną formą krajobrazową. Obiekty, dla których wyznaczono strefę „OW" wyłączone są z wszelkiej działalności inwestycyjnej, która mogłaby naruszyć ich specyficzną formę. Na terenie gminy strefa „OW" obejmuje:

- Nysa – pokrywa się z granicami strefy „A" i „B" ochrony konserwatorskiej;
- Domaszkowice – obejmuje stanowiska archeologiczne w obszarach nawarstwień kulturowych na wyszczególnionych działkach gruntowych;
- Radzikowice – obejmuje stanowiska archeologiczne w obszarach nawarstwień kulturowych na wyszczególnionych działkach gruntowych.

Zabytkowe układy ulicowe

Dodatkowo na obszarach historycznie ukształtowanych centralnych części wsi: Domaszkowice, Kubice, Kępnica, Lipowa, Niwnica, Siestrzechowice, Wierzbięcice i Złotogłowice zaleca się zachowanie zabytkowego układu dróg i ulic oraz uzgadnianie działalności inwestycyjnej z właściwym Konserwatorem Zabytków.[17]

Uwarunkowania funkcjonalne

Tabela 42. Liczba ludności na jedną aptekę ogólnodostępną i punkt apteczny

Jednostka terytorialna	ludność na aptekę ogólnodostępną i punkt apteczny						dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2010
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	
POLSKA	3 093	2 988	2 915	2 850	2 799	2 738	-9,5%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	3 259	3 122	3 021	2 917	2 850	2 769	-12,6%
POLSKA - MIASTO	2 471	2 373	2 315	2 267	2 227	2 167	-9,8%
OPOLSKIE	3 209	3 000	2 928	2 829	2 819	2 759	-12,1%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	3 274	3 008	2 885	2 795	2 771	2 672	-15,4%

[17] Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nysa

OPOLSKIE - MIASTO	2 337	2 174	2 103	2 045	2 034	1 944	-13,0%
Powiat nyski	3 104	2 961	2 890	2 704	2 744	2 895	-11,6%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	2 790	2 648	2 696	2 806	-3,3%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	1 962	1 850	1 839	1 825	-6,3%
Nysa	2 938	2 927	2 781	2 527	2 522	2 623	-14,2%
Nysa - miasto	2 288	2 273	2 154	1 952	1 947	2 023	-14,9%
Nysa - obszar wiejski							

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

W całej Polsce maleje liczba ludności przypadającej na jedną aptekę ogólnodostępną lub punkt apteczny – w 2015 roku wartość ta wyniosła 2,7 tys. osób. Podoba tendencja obserwowana jest w Gminie Nysa, gdzie na jedną aptekę przypada 2,6 tys. mieszkańców; to o ponad 14% mniej niż w 2010 roku. Jest to wynik nasycenia rynku tego typu punktami, które w obecnej sytuacji funkcjonują na zasadnych wolnorynkowych. W Gminie Nysa należy zauważyć, iż liczba aptek i punktów aptecznych pozostaje na niemal stałym poziomie. Występują one tylko na terenie miasta Nysa w liczbie 22 aptek w 2015 roku.

Tabela 43. Liczba udzielonych porad lekarskich

Jednostka terytorialna	porady lekarskie ogółem ogółem						dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2010
	-	-	-	-	-	-	
POLSKA	152 225 012	156 954 237	154 328 324	157 968 921	159 733 890	165 064 460	4,9%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	35 543 418	36 853 142	35 693 493	36 956 880	37 575 502	39 325 394	5,7%
POLSKA - MIASTO	113 922 342	117 480 221	116 428 287	119 011 242	120 766 856	124 985 557	6,0%
OPOLSKIE	3 928 561	3 942 875	3 912 109	4 030 968	4 107 109	4 214 092	4,5%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	2 237 887	2 263 864	2 250 056	2 342 905	2 354 607	2 394 218	5,2%
OPOLSKIE - MIASTO	2 818 635	2 840 772	2 852 455	2 965 727	3 009 535	3 114 366	6,8%
Powiat nyski	596 966	590 689	617 203	622 671	630 690	649 349	5,6%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	531 785	535 286	537 828	556 083	1,1%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	483 052	483 395	484 984	502 880	0,4%
Nysa	239 392	240 278	280 853	278 811	288 534	299 210	20,5%
Nysa - miasto	226 098	228 588	269 824	267 424	277 421	287 892	22,7%
Nysa - obszar wiejski	13 294	11 690	11 029	11 387	11 113	11 318	-16,4%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

Liczba porad lekarskich udzielonych, zarówno w Gminie Nysa jak również w powiecie nyskim, rośnie systematycznie od 2010 roku. Dynamika wzrostu w 2015 roku wyniosła 5,6% dla powiatu nyskiego i ponad 20% w Gminie Nysa. W Gminie Nysa liczba udzielanych porad lekarskich rośnie czterokrotnie szybciej niż w całym powiecie. W 2015 roku udzielono na terenie Gminy Nysa 299,2 tys. porad lekarskich,

w tym zaledwie 11,3 tys. na obszarach wiejskich. Różnica pomiędzy liczbą udzielonych porad lekarskich na terenie miasta Nysa i obszarze wiejskim wynika z oczywistego większego nasycenia praktyk i przychodni lekarskich w mieście.

Na terenie Gminy Nysa funkcjonują 33 placówki opieki zdrowotnej (GUS, 2014). Ich liczba od 2005 roku, gdy wynosiła 15, zwiększyła się ponad dwukrotnie. Placówki zlokalizowane są w przeważającej większości w mieście – jedynie 3 podmioty funkcjonują na obszarach wiejskich gminy. Spośród 33 placówek opieki zdrowotnej, zaledwie 2 są placówkami publicznymi, pozostałe 31 stanowią placówki niepubliczne. Wzrostowi liczby przychodni w Gminie Nysa towarzyszy wzrost placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej: na 10 tys. mieszkańców gminy przypada 6 placówek (co jest wartością wyższą niż w skali kraju, województwa i powiatu), przy czym w mieście jest to 7 placówek, a na terenach wiejskich – 2 placówki (GUS, 2012). Sieć przychodni rozwija się jednak tylko w mieście Nysa (wzrost o 4 placówki w porównaniu do 2005 roku), na obszarach wiejskich ich liczba pozostaje bez zmian. Ponadto, na terenie gminy zarejestrowanych jest 19 praktyk lekarskich, z których wszystkie prowadzone są w mieście (GUS, 2014).

Tabela 44. Liczba przychodni na 1000 mieszkańców

Jednostka terytorialna	przychodnie na 10 tys. mieszkańców						dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2010
	ob.	ob.	ob.	ob.	ob.	ob.	
POLSKA	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	-6,7%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	2,7%
POLSKA - MIASTO	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	-2,1%
OPOLSKIE	0,7	0,6	0,6	0,6	0,5	0,6	-25,8%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	0,3	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	14,4%
OPOLSKIE - MIASTO	1,1	0,9	0,9	0,9	0,8	0,8	-27,1%
Powiat nyski	0,4	0,6	0,3	0,3	0,2	0,2	-38,8%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	-	-	-	-	
Powiat nyski - MIASTO	-	-	0,5	0,5	0,4	0,4	-24,0%
Nysa	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	-49,3%
Nysa - miasto	0,4	0,4	0,4	0,4	0,2	0,2	-48,9%
Nysa - obszar wiejski							

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

Na 1000 mieszkańców Gminy Nysa przypada obecnie średnio 0,2 przychodni lekarskiej. Jest to taka sama wartość jak w powiecie nyskim i jednocześnie mniej od 0,4 od danych ogólnokrajowych.

Podstawę systemu specjalistycznego systemu opieki zdrowotnej na terenie Gminy Nysa realizuje Szpital Powiatowy im. Błogosławionej Siostry Elżbietanki Marii Merkert w Nysie. Szpital dysponuje 16 oddziałami: ginekologiczno-położniczym, chirurgii ogólnej, urologicznym, okulistycznym, obserwacyjno-zakaźnym, noworodkowym z pododdziałem patologii noworodka i wcześniaka, neurologicznym z pododdziałem udarowym, laryngologicznym, internistycznym B, internistyczno-kariologicznym, dziecięcym, chirurgii urazowo-ortopedycznej, anestezjologii i intensywnej terapii, a także szpitalnym oddziałem ratunkowym, dziennym oddziałem szybkiej diagnostyki i dziennym oddziałem psychiatrycznym. Przy nyskim Szpitalu funkcjonują także poradnie: specjalistyczna poradnia przy oddziale obserwacyjno-zakaźnym, urologiczna, reumatologiczna, patologii ciąży, okulistyczna, ogólna, leczenia

bólu, laryngologiczna, gastroenterologiczna, endokrynologiczna, dla kobiet, dla dzieci, cukrzycowa oraz chirurgii urazowo-ortopedycznej. Zespół Ratownictwa Medycznego P – Nysa, jednostka będąca w dyspozycji Zespołu Opieki Zdrowotnej w Nysie, został włączony do systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego, zaś w wyniku podjętych inwestycji stworzono lądowisko dla helikopterów na dachu Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Nysie.

Tabela 45. Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat, objętych wychowaniem przedszkolnym

Jednostka terytorialna	odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat ogółem dzieci w wieku 3 - 5 lat					dynamika 2014/2010
	2010 %	2011 %	2012 %	2013 %	2014 %	
POLSKA	62,6	69,2	69,7	74,1	79,4	26,9%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	58,0	65,1	65,8	70,3	76,1	31,1%
POLSKA - MIASTO	78,8	84,0	83,7	87,6	92,9	18,0%
OPOLSKIE	76,6	78,9	77,9	81,0	86,5	13,0%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	75,5	78,2	78,2	80,9	85,5	13,2%
OPOLSKIE - MIASTO	88,7	90,3	89,0	92,9	100,6	13,4%
Powiat nyski	74,6	76,8	76,1	79,6	83,2	11,6%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	76,4	79,2	83,2	9,0%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	87,9	90,6	99,5	13,2%
Nysa	76,8	79,1	76,2	81,8	84,8	10,5%
Nysa - miasto	85,4	89,8	87,5	92,9	99,6	16,6%
Nysa - obszar wiejski	51,9	49,5	46,4	52,1	47,9	-7,7%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2014 r.

W 2014 roku, zarówno w powiecie nyskim jak i w Gminie Nysa, wychowaniem przedszkolnym objętych był zbliżony procent dzieci w wieku od 3 do 5 lat (w Gminie Nysa 84,8% w powiecie nyskim 83,2%). Od 2010 roku w Gminie Nysa widoczny jest systematyczny wzrost analizowanego wskaźnika, który w 2014 roku wzrósł blisko o 9 punktów procentowych. W mieście Nysa do przedszkoli uczęszcza niemal 100% dzieci, zaś na obszarach wiejskich 47,9%. Warto podkreślić, że na obszarach wiejskich Gminy Nysa odnotowano ujemną dynamikę wzrostu odsetka dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2010-2014. Niniejsze zjawisko może mieć podłoże przede wszystkim w mniejszym niż na terenie miejskim Gminy Nysa dostępie do placówek przedszkolnych. Dość istotny jest także ogólny trend dłuższego zajmowania się dziećmi na terenach wiejskich, w przeciwieństwie do obszarów miejskich, gdzie dzieci znacznie szybciej posyła się do przedszkola.

Tabela 46. Liczba dzieci w wieku 3-5 lat, przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego

Jednostka terytorialna	dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego					dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2014/2010
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	
POLSKA	1,35	1,34	1,31	1,24	1,17	-13,6%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	1,47	1,44	1,42	1,33	1,26	-14,5%
POLSKA - MIASTO	1,01	1,01	1,00	0,95	0,91	-9,8%
OPOLSKIE	0,94	0,95	0,97	0,95	0,93	-1,4%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	0,99	0,99	1,01	0,98	0,97	-2,4%
OPOLSKIE - MIASTO	0,80	0,81	0,81	0,79	0,77	-3,9%
Powiat nyski	1,01	1,01	1,08	1,01	0,97	-3,7%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	1,13	1,05	1,01	-10,3%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	0,92	0,85	0,80	-12,9%
Nysa	1,07	1,06	1,13	1,04	1,03	-4,3%
Nysa - miasto	0,98	0,93	0,98	0,91	0,87	-11,2%
Nysa - obszar wiejski	1,44	1,65	1,87	1,75	1,82	25,9%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2014 r.

Na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w Polsce przypadało w 2014 roku 1,17 dzieci w wieku od 3 do 5 lat. Dla porównania w Gminie Nysa na jedno miejsce przypada 1,03 przedszkolaków; tutaj również obserwuje się tendencję spadkową. Największą trudność z dostępem do miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego zauważyć można na obszarze wiejskim gminy – tu na jedno miejsce przypada ponad 1,8 dziecka. Należy zauważyć, iż generalnie sytuacja w zakresie usług przedszkolnych na terenie miasta Nysy i całego województwa opolskiego jest oceniana bardzo dobrze. Niedobór placówek wychowania przedszkolnego ma miejsce jedynie na terenach wiejskich Gminy Nysa.

Tabela 47. Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach

Jednostka terytorialna	odsetek dzieci objętych opieka w żłobkach ogółem						dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2010
	%	%	%	%	%	%	
POLSKA	2,6	3,0	3,8	4,8	5,9	6,8	124,2%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	1,2	1,2	1,8	2,5	3,2	3,8	174,3%
POLSKA - MIASTO	4,5	5,1	6,4	7,8	9,5	10,7	109,7%
OPOLSKIE	4,3	4,7	7,2	8,7	9,7	11,2	125,2%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	3,9	4,0	6,1	7,2	7,6	8,8	95,3%

OPOLSKIE - MIASTO	8,2	9,2	13,9	16,6	18,4	21,1	122,9%
Powiat nyski	4,6	5,7	7,3	8,2	9,2	11,2	99,0%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	8,7	9,9	11,0	13,3	26,8%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	15,1	17,1	18,8	22,3	24,9%
Nysa	6,6	8,4	11,1	12,4	14,0	16,5	110,4%
Nysa - miasto	9,1	11,7	15,4	17,1	19,1	22,0	110,2%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

W Gminie Nysa, podobnie jak w całej Polsce, rośnie odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach. Wartość ta wzrosła od 6,6% w 2010 roku do już 16,5% w roku 2015. Zaakcentować trzeba jednak fakt, iż opieka w żłobkach dostępna jest tylko na obszarze miejskim Gminy Nysa. Wzrastający odsetek dzieci objętych opieką żłobkową wynika m.in. z wejścia w wiek rodny pokolenia wyżu demograficznego urodzonego w latach 80. XX wieku.

Tabela 48. Liczba uczniów i absolwentów szkół podstawowych

Jednostka terytorialna	uczniowie szkół podstawowych						absolwenci szkół podstawowych					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
POLSKA	2 191 896	2 187 405	2 160 861	2 152 655	2 306 102	-	395 003	378 483	363 407	360 567	351 561	-
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	526 554	523 612	514 384	509 839	547 388	-	96 524	93 120	89 014	87 543	85 613	-
POLSKA - MIASTO	1 303 368	1 314 035	1 306 109	1 312 336	1 414 620	-	230 446	223 714	214 523	214 196	210 527	-
OPOLSKIE	52 298	51 190	49 716	48 957	51 896	-	9 861	9 302	8 895	8 739	8 257	-
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	28 823	27 949	27 212	26 524	28 120	-	5524	5266	4883	4909	4496	-
OPOLSKIE - MIASTO	29 465	29 404	28 798	28 601	30 418	-	5528	5200	4956	4908	4730	-
Powiat nyski	7 368	7 154	6 869	6 649	6 976	-	1488	1316	1295	1252	1143	-
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	5 724	5 536	5 822	-	-	-	1068	1052	940	-
Powiat nyski - MIASTO	-	-	4 073	3 945	4 161	-	-	-	729	738	660	-
Nysa	2 894	2 867	2 798	2 737	2 812	-	556	517	473	505	475	-
Nysa - miasto	2 418	2 466	2 433	2 390	2 456	-	470	417	399	430	421	-
Nysa - obszar wiejski	476	401	365	347	356	-	86	100	74	75	54	-

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

W wyniku postępującego kryzysu demograficznego, obserwowanego nie tylko w Gminie Nysa, lecz także w całym kraju, maleje systematycznie liczba uczniów szkół podstawowych, jak również absolwentów tych placówek. Jest to zjawisko, które jeszcze przez najbliższe 10 lat będzie się pogłębiać. W Gminie Nysa liczba uczniów szkół podstawowych jest niemal stała, co oznacza, że liczba dzieci w poszczególnych rocznikach jest do siebie bardzo zbliżona. W 2014 roku w szkołach podstawowych uczyło się 2 812 uczniów, z czego 2 456 w placówkach na obszarach miejskich. Nieznacznie maleje natomiast liczba absolwentów podstawówek w Gminie Nysa.

Tabela 49. Liczba uczniów szkół podstawowych przypadających na jeden oddział (klasę)

Jednostka terytorialna	uczniowie szkoły podstawowej przypadający na 1 oddział (klasę)						dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2010
	-	-	-	-	-	-	
POLSKA	9,2	18,0	18,1	18,1	18,1	0,0	96,0%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	8,9	17,4	17,5	17,5	17,6	0,0	98,0%
POLSKA - MIASTO	11,0	20,9	21,0	20,9	20,7	0,0	88,0%
OPOLSKIE	8,6	16,7	16,5	16,4	16,5	0,0	91,8%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	8,6	16,6	16,4	16,2	16,4	0,0	90,6%
OPOLSKIE - MIASTO	10,8	20,5	20,6	20,4	20,2	0,0	86,6%
Powiat nyski	8,0	15,4	15,1	14,7	14,9	0,0	86,5%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	15,9	15,4	15,4	0,0	-2,6%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	21,6	21,1	20,9	0,0	-3,0%
Nysa	10,0	18,7	18,3	17,9	17,8	0,0	77,1%
Nysa - miasto	12,3	22,0	21,5	21,2	21,0		70,2%
Nysa - obszar wiejski	5,2	9,8	9,1	8,7	8,7		67,8%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

W latach 2010-2014 w Polsce dwukrotnie wzrosła liczba uczniów szkół podstawowych, przypadających na jeden oddział. Również w Gminie Nysa rośnie liczba uczniów przypadających na jeden oddział; w 2014 było to 17,8 osoby. Zauważyć można istotne zróżnicowanie terenów miejskich i wiejskich pod tym względem – na obszarach zurbanizowanych na jeden oddział nauczania podstawowego przypada średnio 21 uczniów, na obszarach wiejskich zaś – zaledwie 8,7 osoby. Bezpośrednim efektem wzrastającej liczby uczniów na 1 oddział (klasę) jest wchodzenie w wiek edukacyjny dzieci pokolenia wyżu demograficznego lat 80. XX wieku[18], tzn. następuje wzrost liczby uczniów szkół podstawowych przypadających na jeden oddział z powodu wzrostu liczby osób posiadających dzieci (tj. osób będących w wieku rozrodczym).

[18] W latach 80. urodziło się znacznie więcej dzieci, niż w poprzednich dwóch dekadach. Było to związane z wejściem w wiek rozrodczy osób urodzonych podczas poprzedniego wyżu demograficznego (lata 50. XX wieku).

Tabela 50. Liczba uczniów i absolwentów szkół gimnazjalnych

Jednostka terytorialna	uczniowie gimnazjów						absolwenci gimnazjów					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
POLSKA	1 277 473	1 225 807	1 177 480	1 138 592	1 105 868	-	441 637	416 379	401 131	387 339	370 650	-
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	311 164	298 518	285 436	274 286	266 091	-	107 975	102 342	98 308	94 459	90 842	-
POLSKA - MIASTO	829 364	796 652	766 414	743 760	725 474	-	285 242	268 424	257 862	248 666	239 687	-
OPOLSKIE	32 172	30 611	29 057	27 659	26 312	-	11 077	10 407	9 990	9 563	9 144	-
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	18 143	17 209	16 234	15 447	14 502	-	6 357	5 913	5 638	5 371	5 158	-
OPOLSKIE - MIASTO	23 002	21 825	20 721	19 786	18 721	-	8 004	7 450	7 016	6 829	6 569	-
Powiat nyski	4 805	4 511	4 270	4 015	3 804	-	1 571	1 589	1 468	1 429	1 307	-
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	3 691	3 473	3 240	-	-	-	1 234	1 232	1 159	-
Powiat nyski - MIASTO	-	-	3 476	3 353	3 124	-	-	-	1 172	1 182	1 126	-
Nysa	2 019	1 928	1 768	1 703	1 611	-	647	666	618	598	574	-
Nysa - miasto	2 019	1 928	1 768	1 703	1 611	-	647	666	618	598	574	-
Nysa - obszar wiejski	0	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0	-

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

Podobnie jak w całej Polsce, także w Gminie Nysa maleje liczba uczniów (o 408 osób w latach 2010-2014) i absolwentów szkół gimnazjalnych (73 osoby w tym samym okresie). Tak duży spodek liczby absolwentów na przestrzeni tylko ostatnich 4 lat należy uznać za znaczący i niepokojący i w dużej mierze wynika z nieobligatoryjnego charakteru tego etapu edukacji oraz możliwości wyboru alternatywnych szkół (m.in. coraz popularniejszych szkół zawodowych).

Tabela 51. Liczba uczniów szkół gimnazjalnych przypadających na jeden oddział (klasę)

Jednostka terytorialna	uczniowie gimnazjum przypadający na 1 oddział (klasę)						dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2010
	-	-	-	-	-	-	
POLSKA	21,7	21,6	21,6	21,5	21,3		-2,1%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	21,5	21,4	21,4	21,2	21,0		-2,4%
POLSKA - MIASTO	22,4	22,3	22,3	22,2	22,0		-1,4%
OPOLSKIE	21,6	21,5	21,8	21,5	21,3		-1,5%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	21,8	21,9	21,9	21,8	21,4		-1,6%
OPOLSKIE - MIASTO	22,4	22,3	22,7	22,5	22,2		-1,0%
Powiat nyski	21,8	21,8	22,1	22,3	22,2		2,0%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	22,1	22,2	22,0		-0,5%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	22,4	22,7	22,4		0,0%
Nysa	21,4	21,6	21,5	22,0	21,7		1,3%
Nysa - miasto	21,4	21,6	21,5	22,0	21,7		1,3%
Nysa - obszar wiejski							

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

Wskaźnik liczby uczniów szkół gimnazjalnych, przypadających na 1 oddział (klasę) jest relatywnie stabilny na przestrzeni ostatnich 5 lat. Dane zawarte w powyższej tabeli pokazują, iż Gmina Nysa wpisuje się w tym zakresie w ogólnokrajowe i wojewódzkie tendencje.

Tabela 52. Liczba ludności na jedną placówkę biblioteczną

Jednostka terytorialna	ludność na 1 placówkę biblioteczną (łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej)						dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2010
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	
POLSKA	3 940	3 990	4 072	4 103	4 100	4 113	4,1%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	3 271	3 349	3 435	3 489	3 471	3 492	6,1%
POLSKA - MIASTO	7 000	7 061	7 139	6 801	6 733	6 725	-3,8%
OPOLSKIE	3 028	3 063	3 061	3 025	3 033	3 018	0,2%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	3 142	3 203	3 190	3 136	3 181	3 126	1,2%
OPOLSKIE - MIASTO	6 579	6 714	6 680	6 158	6 273	6 084	-4,7%
Powiat nyski	3 245	3 230	3 218	3 196	3 181	3 158	-2,0%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	3 869	3 844	3 827	3 801	-1,1%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	9 320	9 248	9 196	9 124	-1,3%
Nysa	5 342	5 321	5 309	5 285	5 272	5246	-1,3%
Nysa - miasto	15 256	15 152	15 077	14 966	14 925	14833	-2,2%
Nysa - obszar wiejski	1 624	1 634	1 646	1 654	1 653	1651	1,8%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

W 2015 roku w Polsce na jedną placówkę biblioteczną przypadało 4,1 tysiąca osób, a wartość ta rośnie od 2010 roku. W Gminie Nysa liczba mieszkańców na jedną bibliotekę również uległa zmniejszeniu – w 2015 roku wskaźnik ten wyniósł 5,3 tys. osób, co związane jest w dużej mierze ze zmniejszeniem się ogólnej liczby ludności. Sytuacja znacznie lepsza jest na obszarach wiejskich niż w mieście – na wsiach na jedną bibliotekę przypada 1,7 tys. mieszkańców, natomiast w mieście aż 14,8 tysiąca osób.

Tabela 53. Liczba czytelników bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców

Jednostka terytorialna	czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności						dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2010
	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	
POLSKA	169	168	168	167	164	162	-3,0%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	155	152	151	150	148	147	-4,7%
POLSKA - MIASTO	207	206	207	207	202	200	-2,1%
OPOLSKIE	152	161	162	161	157	157	2,9%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	147	147	147	145	141	139	-4,3%
OPOLSKIE - MIASTO	197	215	220	218	212	213	8,0%
Powiat nyski	134	140	145	143	132	130	-1,5%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	153	150	138	134	-9,8%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	199	197	178	172	-10,6%
Nysa	161	173	188	185	161	156	-0,1%
Nysa - miasto	181	197	216	214	184	177	1,7%
Nysa - obszar wiejski	90	89	92	86	81	84	-9,4%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

W całej Polsce zmniejsza się liczba czytelników bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców – w 2015 roku były to 162 osoby. W Gminie Nysa liczba czytelników bibliotek publicznych utrzymuje się na relatywnie niezmienionym poziomie (156 osób w 2015 roku). Co interesujące, pomimo znacznie większej dostępności woluminów bibliotecznych na obszarze wiejskim, liczba czytelników bibliotek publicznych w mieście jest dwukrotnie większa. Osoby mieszkające na terenach wiejskich znacznie rzadziej sięgają po książkę, wypożyczoną z biblioteki publicznej, niż mieszkańcy miasta.

Tabela 54. Liczba wypożyczeń księgozbioru na jednego czytelnika

Jednostka terytorialna	wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach						dynamika 2015/2010
	2010 wol.	2011 wol.	2012 wol.	2013 wol.	2014 wol.	2015 wol.	
POLSKA	18,4	18,6	18,9	18,5	18,3	18,0	-0,8%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	19,7	20,1	20,3	19,9	19,7	19,2	0,2%
POLSKA - MIASTO	18,0	18,2	18,6	18,2	18,0	17,8	0,2%
OPOLSKIE	20,2	18,9	18,8	18,9	19,3	18,8	-4,4%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	18,3	18,6	18,8	19,1	19,7	19,2	7,7%
OPOLSKIE - MIASTO	21,4	19,5	19,3	19,3	19,9	19,1	-6,9%
Powiat nyski	22,6	22,4	21,3	21,3	21,7	22,4	-3,7%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	21,3	21,6	22,2	22,8	4,0%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	21,7	21,3	22,2	22,9	2,6%
Nysa	19,9	18,8	18,3	18,7	19,6	19,6	-1,2%
Nysa - miasto	19,9	18,7	17,8	17,8	19,3	19,2	-3,0%
Nysa - obszar wiejski	19,8	19,8	22,3	26,3	22,4	22,3	13,2%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

W Gminie Nysa jeden czytelnik biblioteki publicznej wypożycza średnio rocznie 19,6 woluminu – wartość ta w latach 2010-2015 pozostawała względnie stała. Mieszkańcy obszarów wiejskich Gminy Nysa cechuje większa liczba wypożyczeń książek niż wśród mieszkańców miasta Nysy.

Tabela 55. Liczba klubów sportowych

Jednostka terytorialna	kluby sportowe 2010 szt.	2012 szt.	2014 szt.	dynamika 2015/2010
POLSKA	13 278	14 307	14 009	5,5%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	3 618	3 911	3 793	4,8%
POLSKA - MIASTO	7 189	7 806	7 711	7,3%
OPOLSKIE	382	513	486	27,2%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	223	285	268	20,2%
OPOLSKIE - MIASTO	184	228	208	13,0%
Powiat nyski	55	67	68	23,6%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	58	57	-1,7%
Powiat nyski - MIASTO	-	39	29	-25,6%
Nysa	27	25	23	-14,8%
Nysa - miasto	14	19	17	21,4%
Nysa - obszar wiejski	13	6	6	-53,8%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

Funkcjonowanie klubów sportowych stanowi jeden z mierników aktywności społecznej mieszkańców. W Gminie Nysa w latach 2010-2014 spadła liczba klubów sportowych z 27 w 2010 roku do 23 w 2014 roku. O ponad połowę spadła liczba klubów sportowych zlokalizowanych na terenach wiejskich gminy, co świadczyć może o niższym poziomie aktywności tych mieszkańców gminy i chęci angażowania się w formalne struktury klubów. Być może jest to związane z coraz silniejszym trendem uprawiania sportów indywidualnych (co wiąże się ze zmianami stylu życia), poza strukturą sformalizowaną.

Tabela 56. Liczba członków klubów sportowych

Jednostka terytorialna	członkowie klubów sportowych 2010 osoba	2012 osoba	2014 osoba	dynamika 2015/2010
POLSKA	895 380	921 602	941 476	5,1%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	215 658	222 042	223 916	3,8%
POLSKA - MIASTO	587 888	610 691	633 283	7,7%
OPOLSKIE	20 597	29 042	29 755	44,5%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	11 558	14 787	15 382	33,1%
OPOLSKIE - MIASTO	11 659	15 473	15 528	33,2%
Powiat nyski	3 309	3 495	4 157	25,6%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	2 967	3 438	15,9%
Powiat nyski - MIASTO	-	2 164	2 409	11,3%
Nysa	2 058	1 581	1 712	-16,8%
Nysa - miasto	1 521	1 372	1 454	-4,4%
Nysa - obszar wiejski	537	209	258	-52,0%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2014 r.

W przeciwieństwie do obserwowanego w Polsce wzrostu w latach 2010-2014 liczby członków klubów sportowych w Gminie Nysa tendencje te są odwrotne. Liczba członków klubów sportowych szczególnie widoczna jest na terenach wiejskich Gminy Nysa, gdzie od roku 2010 zanotowano spadki o ponad 50%. Pozytywne tendencje w tym zakresie obserwuje się natomiast na poziomie powiatu nyskiego, gdzie o ponad 25% wzrosła liczba osób zaangażowanych w struktury klubowe.

Barierą do rozwijania zainteresowań sportowych, aktywności fizycznej może być brak kompleksowo zagospodarowanych ogólnodostępnych stref aktywności i rekreacji w przestrzeni Gminy Nysa. Istniejąca infrastruktura społeczna wykazuje się znaczną dekapitalizacją i degradacją, czego najlepszym przykładem jest obiekt Kąpieliska Miejskiego.

Tabela 57. Liczba organizacji pozarządowych na 10 tys. mieszkańców

Jednostka terytorialna	fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców						dynamika 2015/2010
	2010 -	2011 -	2012 -	2013 -	2014 -	2015 -	
POLSKA	27,1	28,4	30,0	31,5	33,1	35,1	21,9%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	23,8	25,0	26,3	27,6	28,7	30,4	20,5%
POLSKA - MIASTO	29,7	31,1	32,9	34,8	36,8	39,1	23,7%
OPOLSKIE	26,7	27,9	29,3	30,4	31,8	33,5	18,9%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	25,3	26,4	27,6	28,6	29,6	31,0	16,9%
OPOLSKIE - MIASTO	27,3	28,5	30,0	31,7	33,6	35,8	23,0%
Powiat nyski	28,0	29,0	30,2	31,4	32,7	34,5	16,8%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	30,7	32,1	33,4	35,3	8,8%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	29,9	32,0	33,7	35,8	12,7%
Nysa	30,6	31,8	33,7	35,6	37,2	38,8	21,6%
Nysa - miasto	28,2	29,5	31,6	33,9	35,5	37,1	26,0%
Nysa - obszar wiejski	39,3	39,8	41,0	41,6	43,1	44,7	9,8%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

Jednym z mierników społeczeństwa obywatelskiego jest aktywność społeczna w ramach organizacji pozarządowych. Ogólnopolskie tendencje w tym zakresie wykazują, iż wzrasta w Polsce liczba instytucji III sektora i osób zaangażowanych w ich działalność. Ta pozytywna tendencja widoczna jest również w Gminie Nysa, gdzie na 10 tys. mieszkańców przypada 38,8 organizacji pozarządowych. Wzrost ich liczby ma miejsce nie tylko w mieście Nysa, lecz także na terenach wiejskich. Warto dodać, iż wskaźnik liczby NGO na 10 tys. mieszkańców dla Gminy Nysa jest wyższy od danych dla kraju, województwa opolskiego i powiatu nyskiego, gdzie wynosi kolejno 35,1; 33,5 i 34,4.

Niestety na terenie Gminy Nysa brak jest infrastruktury technicznej, która mogłaby pełnić funkcję kompleksowego Centrum Wsparcia III sektora.

Na terenie gminy funkcjonuje rozwinięta sieć placówek kulturalnych. Rozpowszechnianiem kultury na terenie miasta i gminy zajmuje się Nyski Dom Kultury imienia Wandy Pawlik (NDK) zlokalizowany w Nysie przy ul. Wałowej 7. NDK prowadzi działalność kulturalną, edukacyjną i usługową. NDK wychodzi z szeroką i zróżnicowaną ofertą inicjatyw kulturalnych. Podstawą działalności jest praca z uzdolnionymi artystycznie amatorskimi grupami dziecięcymi i młodzieżowymi, a także gronem osób dorosłych. Różnorodna oferta kulturalna NDK obejmuje: recitale artystów scen polskich, spektakle teatralne, kabaretowe, przedstawienia operowe, operetkowe oraz wiele innych. Dla uczniów szkół NDK organizuje programy edukacyjne, audycje umuzykalniające, bajki, itp. NDK jest miejscem, gdzie odbywają się kongresy, posiedzenia, sympozja, zjazdy absolwentów szkół, wernisaże i prestiżowe wydarzenia kulturalne. Przy NDK funkcjonują liczne zespoły i sekcje zainteresowań. Prowadzone przez NDK koła zainteresowań skupiają aktywnych kulturalnie mieszkańców gminy, a poziom prezentowanych działań artystycznych wykracza po za ramy ruchu amatorskiego, jak w przypadku działań teatralnych czy muzycznych. Do najpopularniejszych sekcji zainteresowań należą:

- teatralna;
- muzyczna;
- filmowa;
- taneczna;
- fotograficzna.[19]

Tabela 58. Liczba domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic

Jednostka terytorialna	domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice					dynamika 2015/2010
	2011 ob.	2012 ob.	2013 ob.	2014 ob.	2015 ob.	
POLSKA	3 708	3 870	3 901	4 019	4 070	8,4%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	1 084	1 127	1 125	1 181	1 226	8,9%
POLSKA - MIASTO	1 472	1 487	1 481	1 489	1 497	1,2%
OPOLSKIE	213	209	219	222	214	4,2%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	129	129	124	118	117	-8,5%
OPOLSKIE - MIASTO	47	47	47	47	48	0,0%
Powiat nyski	34	34	33	32	31	-5,9%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	31	30	29	28	-6,5%
Powiat nyski - MIASTO	-	6	6	5	5	-16,7%
Nysa	1	1	1	1	1	0,0%
Nysa - miasto	2	2	2	1	1	-50,0%
Nysa - obszar wiejski						

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

Od roku 2011 w Polsce liczba instytucji kulturalnych zwiększyła się o 8,4%; w województwie opolskim dynamika wzrostu była również dodatnia, choć dwukrotnie mniejsza niż w kraju. W Gminie Nysa

[19] Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nysa

funkcjonuje jeden ośrodek kultury, zlokalizowany na terenie miasta. Konsekwencją spadku liczby ośrodków kultury w Nysie jest niemal dwukrotny wzrost wskaźnika liczby mieszkańców na jeden ośrodek kultury. W 2015 roku na jeden ośrodek kultury przypadało 57 710 mieszkańców gminy.

Tabela 59. Liczba grup artystycznych

Jednostka terytorialna	grupy artystyczne				dynamika
	2011	2012	2013	2014	2015/2010
	szt.	szt.	szt.	szt.	
POLSKA	14 092	15 330	15 514	15 656	11,1%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	4 431	4 793	4 875	4 922	11,1%
POLSKA - MIASTO	8 969	9 602	9 602	9 551	6,5%
OPOLSKIE	533	583	592	648	21,6%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	328	359	362	342	4,3%
OPOLSKIE - MIASTO	327	357	365	354	8,3%
Powiat nyski	58	84	58	56	-3,4%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	58	52	52	-10,3%
Powiat nyski - MIASTO	-	43	42	44	2,3%
Nysa	15	18	17	17	13,3%
Nysa - miasto	15	18	17	17	13,3%
Nysa - obszar wiejski					

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2014 r.

W województwie opolskim w latach 2011-2014 o blisko 22% zwiększyła się liczba grup prowadzących działalność artystyczną; wskaźnik ten jest zatem dwukrotnie wyższy od ogólnopolskiego. W przeciwieństwie do powiatu nyskiego, gdzie liczba grup artystycznych uległa zmniejszeniu w Gminie Nysa sytuacja w tym zakresie jest stabilna. W 2015 roku w Nysie działało 17 grup artystycznych – o dwie więcej niż w 2010 roku.

Tabela 60. Liczba imprez artystycznych

Jednostka terytorialna	imprezy artystyczne					dynamika
	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2010
	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	
POLSKA	185 714	195 070	206 091	221 173	217 412	19,1%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	56 559	58 078	59 768	64 673	62 823	14,3%
POLSKA - MIASTO	124 853	130 484	133 889	144 600	144 332	15,8%
OPOLSKIE	8 376	7 900	8 698	8 736	8 157	4,3%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	5 614	5 124	5 380	5 370	4 700	-4,3%
OPOLSKIE - MIASTO	4 026	3 892	4 396	4 370	4 186	8,5%
Powiat nyski	1 175	1 130	1 146	1 418	1 085	20,7%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	846	861	1 166	740	37,8%
Powiat nyski - MIASTO	-	320	429	409	326	27,8%
Nysa	61	101	95	85	83	39,3%
Nysa - miasto	61	101	95	85	83	39,3%
Nysa - obszar wiejski						

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

W Gminie Nysa w latach 2011-2015 systematycznie zwiększa się – podobnie jak w całej Polsce – liczba imprez artystycznych organizowanych przez samorząd; w roku 2015 było ich 83 i głównie miały one miejsce na terenie miasta Nysy.

Tabela 61. Liczba imprez artystycznych na 10 tys. mieszkańców

Jednostka terytorialna	imprezy artystyczne na 10 tys. mieszkańców					dynamika
	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2010
	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	
POLSKA	48,2	50,6	53,5	57,5	56,6	19,3%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	64,2	65,9	67,9	73,1	70,9	13,8%
POLSKA - MIASTO	53,4	55,9	57,6	62,3	62,3	16,7%
OPOLSKIE	82,6	78,2	86,6	87,3	81,9	5,7%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	103,1	94,5	99,7	99,9	87,9	-3,1%
OPOLSKIE - MIASTO	75,9	73,7	84,0	83,9	80,9	10,6%
Powiat nyski	82,7	79,8	81,5	101,3	78,1	22,5%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	70,5	72,3	98,3	62,8	39,3%
Powiat nyski - MIASTO	-	42,9	58,0	55,6	44,7	29,5%
Nysa	10,4	17,3	16,3	14,7	14,4	40,6%
Nysa - miasto	13,4	22,3	21,2	19,0	18,7	41,5%
Nysa - obszar wiejski						

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2015 r.

Wskaźnikiem obrazującym wyżej opisane zjawisko jest liczba imprez artystycznych na 10 tys. mieszkańców. W okresie 2011-2015 na terenie Gminy Nysa wskaźnik ten wzrósł o 40,6 punktu procentowego.

Tabela 62. Wskaźniki funkcjonalne na podstawie danych GUS i UM Nysa (rok 2015, 2014, 2010) - ocena

wskaźnik	jednostka terytorialna JST	zmiana Nysa 2015/2010	ocena w odniesieniu do zmiany 2015/2010			wartość Nysa 2014	ocena w odniesieniu do wartości w 2014:			trend Nysa	OCENA OGÓLNA
			POLSKA	OPOLSKIE	powiat nyski*		POLSKA	OPOLSKIE	powiat nyski*		
Porady lekarskie ogółem na 1000 mieszkańców	Gmina m-w	22,1%	4,8%	7,0%	2,3%	4 975	4 249	4 381	4 533	wzrostowy	
	MIASTO	25,4%	6,9%	9,3%	1,7%	6 196	5 202	5 781	6 592		
Ludność na 1 aptekę ogólnodostępną i punkt apteczny	Gmina m-w	-14,2%	-12,6%	-15,4%	-3,3%	2 522	2 850	2 771	2 696	spadkowy	
	MIASTO	-14,9%	-9,8%	-13,0%	-6,3%	1 947	2 227	2 034	1 839		
Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat	Gmina m-w	10,5%	31,1%	13,2%	9,0%	84,8	76,1	85,5	83,2	wzrostowy	
	MIASTO	16,6%	18,0%	13,4%	13,2%	99,6	92,9	100,6	99,5		
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika	Gmina m-w	-1,17%	0,17%	7,73%	4,04%	19,6	19,7	19,7	22,2	spadkowy	
	MIASTO	-3,04%	0,20%	-6,94%	2,65%	19,3	18,0	19,9	22,2		
Kluby sportowe na 10 tys. mieszkańców	Gmina m-w	-13,7%	3,9%	22,2%	-0,6%	4,0	4,3	5,0	4,8	spadkowy	
	MIASTO	24,1%	8,2%	15,7%	-24,6%	3,8	3,3	4,0	3,9		
Ćwiczący w klubach sportowych na 10 tys. mieszkańców	Gmina m-w	-23,8%	3,3%	25,4%	10,7%	263	250	278	279	spadkowy	
	MIASTO	-9,3%	10,3%	24,0%	3,6%	301	269	287	322		
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	Gmina m-w	21,6%	20,5%	16,9%	8,8%	37,2	28,7	29,6	33,4	wzrostowy	
	MIASTO	26,0%	23,7%	23,0%	12,7%	35,5	36,8	33,6	33,7		
Mieszkańcy na 1 dom, ośrodek kultury, klub, świetlicę (2014/2011)	Gmina m-w	97,0%	-7,8%	7,9%	5,7%	44 775	7 488	4 555	4 091	wzrostowy	
	MIASTO		-1,9%	-1,8%	18,4%		15 592	11 077	14 714		
Grupy artystyczne na 10 tys. mieszkańców (2014/2011)	Gmina m-w	14,4%	10,6%	5,6%	-9,4%	2,93	5,57	6,36	4,38	wzrostowy	
	MIASTO	15,1%	7,3%	10,3%	3,7%	3,80	4,11	6,80	5,98		
Imprezy artystyczne na 10 tys. mieszkańców (2014/2011)	Gmina m-w	40,6%	13,8%	-3,1%	39,3%	14,7	73,1	99,9	98,3	wzrostowy	
	MIASTO	41,5%	16,7%	10,6%	29,5%	19,0	62,3	83,9	55,6		

* dynamika (miasto) 2014/2012

skala oceny: pozytywna; negatywna; neutralna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL oraz dostarczonych przez Urząd Miejski w Nysie

Pozytywnie można ocenić dostęp ludności do infrastruktury: aptek i punktów aptecznych oraz dostępność opieki przedszkolnej dla dzieci w wieku od 3 do 5 lat. Dobrze oceniono również liczbę organizacji trzeciego sektora, przypadających na 10 tysięcy mieszkańców Gminy Nysa. Dostępność porad lekarski została natomiast oceniona negatywnie. Negatywne noty dotyczyły również życia kulturalnego w Gminie – dostępności bibliotek, grup artystycznych, zaangażowania w aktywność sportową.

W SFERZE PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ można wskazać główny problem, tj.:
- niską estetykę i funkcjonalność przestrzeni publicznych na terenie miasta,
- zły stan obiektów zabytkowych, w tym obiektów stanowiących element Twierdzy Nysa,
- brak kompleksowo zagospodarowanych ogólnodostępnych stref aktywności i rekreacji oraz dekapitalizacja istniejącej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej,
- brak miejsca/obiektu przeznaczonego dla działalności organizacji pozarządowych,
- brak odpowiedniej funkcjonalności struktury ruchu kołowego, ruchu pieszego.

Analiza w sferze technicznej wykazała, że dostęp ludności do sieci wodnej i kanalizacyjnej jest na wysokim poziomie i nie stanowi on problemu. Niewątpliwie dostęp do sieci gazowej jest na znacznie niższym poziomie, choć na tle Polski czy województwa opolskiego wyróżnia się on in plus. Nie można zatem uznać tego wskaźnika za coś o charakterze kryzysowym. Gmina Nysa we wskaźnikach ze sfery technicznej, w tym z zakresu mieszkalnictwa nie odbiega znacząco od poziomu województwa opolskiego czy Polski.

3.5. Diagnoza czynników technicznych

Infrastruktura sieciowa

Tabela 63. Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej

Jednostka terytorialna	odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej						dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2014/2010
	%	%	%	%	%	%	
POLSKA	87,4	87,6	87,9	88,0	91,6	-	4,8%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	84,7	84,9	85,2	85,4	90,4	-	6,7%
POLSKA - MIASTO	95,3	95,4	95,4	95,5	96,4	-	1,2%
OPOLSKIE	94,5	94,5	94,6	94,6	96,6	-	2,1%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	94,1	94,1	94,2	94,2	96,5	-	2,6%
OPOLSKIE - MIASTO	97,5	97,5	97,5	97,5	98,1	-	0,6%
Powiat nyski	91,1	91,1	91,2	91,3	94,2	-	3,4%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	91,4	91,5	94,2	-	3,1%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	98,6	98,7	98,7	-	0,1%
Nysa	96,5	96,5	96,5	96,6	96,6	-	0,1%
Nysa - miasto	98,7	98,7	98,7	98,7	98,8	-	0,1%
Nysa - obszar wiejski	88,6	88,7	89,0	89,1	89,4	-	0,8%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2014 r.

Gmina Nysa charakteryzuje się wysokim odsetkiem ludności korzystającej z sieci wodociągowej. Wartość ta od 2010 roku jest niezmienna i wynosi 96,6%. Na terenie miasta Nysy przez ostatnie lata analizowany wskaźnik nie ulegał znaczącym zmianom i na koniec 2014 roku wynosił 98,8%. Wzrost odsetka korzystających z sieci wodociągowej nastąpił natomiast na obszarach wiejskich, gdzie wzrósł z 88,6% w 2010 roku do niespełna 90%. Jest to konsekwencja przyrostu liczby ludności na obszarach wiejskich Gminy Nysa, związana m.in. z opisanym wcześniej zjawiskiem suburbanizacji.

Tabela 64. Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej

Jednostka terytorialna	odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej						dynamika 2014/2010
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
	%	%	%	%	%	%	
POLSKA	62,0	63,5	64,3	65,1	68,7	-	10,8%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	51,2	52,9	54,0	55,0	60,2	-	17,6%
POLSKA - MIASTO	86,1	86,7	87,0	87,4	89,3	-	3,7%
OPOLSKIE	59,2	60,8	61,8	63,3	69,7	-	17,7%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	57,2	59,1	60,1	62,0	67,8	-	18,5%
OPOLSKIE - MIASTO	87,3	87,7	87,6	88,1	90,5	-	3,7%
Powiat nyski	58,4	60,3	60,7	61,9	65,3	-	11,8%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	67,2	68,6	72,4	-	7,7%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	91,7	91,7	91,8	-	0,1%
Nysa	89,2	93,4	93,5	93,6	96,3	-	8,0%
Nysa - miasto	96,7	96,7	96,7	96,7	96,8	-	0,1%
Nysa - obszar wiejski	63,1	81,8	82,5	82,7	94,6	-	49,9%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2014 r.

Bardziej wyraźnie zmiany odsetka korzystających z infrastruktury komunalnej dotyczyły sieci kanalizacyjnej. W szczególności w ostatnich kilku latach, w wyniku znaczących inwestycji infrastrukturalnych głównie na terenach wiejskich gminy, odsetek osób korzystających z kanalizacji zwiększył się o ponad 30%. Na terenie miasta Nysa występuje duże nasycenie infrastrukturą kanalizacyjną, stąd w ostatnich 4 latach wartość analizowanego wskaźnika nie uległa znaczącym zmianom.

Tabela 65. Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej

Jednostka terytorialna	odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej						dynamika 2014/2010
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
	%	%	%	%	%	%	
POLSKA	52,5	52,5	52,4	52,4	52,2	-	-0,6%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	40,1	40,3	40,9	41,1	41,1	-	2,5%
POLSKA - MIASTO	72,9	72,7	72,4	72,3	71,7	-	-1,6%
OPOLSKIE	41,6	41,6	42,0	42,0	41,9	-	0,7%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	41,3	41,4	42,1	42,0	42,0	-	1,7%
OPOLSKIE - MIASTO	76,5	76,5	77,2	77,2	77,2	-	0,9%
Powiat nyski	47,6	47,4	48,2	48,1	48,1	-	1,1%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	56,6	56,4	56,4	-	-0,4%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	86,7	86,4	86,5	-	-0,2%
Nysa	72,8	72,5	72,7	72,1	72,2	-	-0,8%
Nysa - miasto	88,5	88,3	88,9	88,4	88,5	-	0,0%
Nysa - obszar wiejski	17,4	17,5	17	17	17,1	-	-1,7%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2014 r.

W przeciwieństwie do rozwoju sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gmin w Polsce, udział ludności korzystających z sieci gazowej w ujęciu ogólnokrajowym nieznacznie zmalał na przestrzeni lat 2010-2014 i wynosi obecnie 52,2%. Podobne tendencje zaobserwowane zostały na terenach wiejskich Gminy Nysa, gdzie odsetek korzystających z sieci gazowej zmalał z 17,4% w 2010 roku do 17,1 w 2014 roku. Wynika to z możliwości stosowania na obszarach wiejskich alternatywnych, a przede wszystkim tańszych źródeł ogrzewania.

Tabela 66. Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków

Jednostka terytorialna	odsetek ludności korzystający z oczyszczalni ścieków ogółem						dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2010
	%	%	%	%	%	%	
POLSKA	65%	66%	69%	70%	71%	-	10,5%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	55%	57%	59%	61%	62%	-	12,1%
POLSKA - MIASTO	88%	88%	92%	93%	94%	-	6,7%
OPOLSKIE	66%	68%	69%	71%	72%	-	9,2%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	63%	66%	66%	69%	70%	-	11,0%
OPOLSKIE - MIASTO	95%	96%	96%	95%	95%	-	0,2%
Powiat nyski	66%	69%	63%	64%	66%	-	0,0%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	70%	71%	72%	-	2,2%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	96%	96%	97%	-	1,3%
Nysa	97%	97%	97%	97%	97%	-	0,2%
Nysa - miasto	100%	100%	99%	100%	100%	-	0,0%
Nysa - obszar wiejski	87%	87%	89%	88%	88%	-	1,5%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2014 r.

W Gminie Nysa w 2015 roku 100% mieszkańców miasta i 88% mieszkańców terenów wiejskich korzystała z oczyszczalni ścieków. Niedostatek infrastruktury technicznej w zakresie oczyszczania ścieków cechuje, podobnie jak w przypadku powyżej opisanych usług komunalnych, obszary wiejskie.

Mieszkalnictwo[20]

Przeciętne wskaźniki dotyczące mieszkalnictwa w gminie Nysa są zbliżone do poziomu występującego w skali kraju i województwa opolskiego. Podobnie kształtuje się problematyka związana z gospodarką mieszkaniową, to jest:

- wysoki odsetek mieszkań o niskim standardzie;
- ograniczone fundusze na remonty kapitalne;
- niezaspokojone potrzeby kwaterunkowe ludności;
- wysoka przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie;
- wysoka przeciętna liczba osób na 1 izbę.

Na terenie gminy występują zróżnicowane typy zabudowy. Zabudowa zagrodowa oraz jednorodzinna i jednorodzinna – usługowa występuje głównie na terenach wiejskich, natomiast zabudowa wielorodzinna na terenie miasta. Ponadto zabudowa wielorodzinna zlokalizowana jest na terenie wsi: Biała Nyska, Goświnowice, Hajduki Nyskie, Hanuszów, Kępnica, Koperniki, Lipowa, Morów, Niwnica, Przełęk, Radzikowice, Regulice, Siestrzechowice, Wyszków Śląski i Wierzbięcice. Powierzchnie działek w zależności od typu zabudowy wahają się od 500 do 2000 m². Przeciętna wysokość zabudowy na wsi wynosi 2, a maksymalnie 3 kondygnacje, natomiast w mieście przeciętnie od 4 do 5, a miejscami do 11 kondygnacji. Na podstawie wyników badań z powszechnego spisu ludności w 2002 roku można obliczyć, że spośród

[20] Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nysa

19061 mieszkań zlokalizowanych na terenie gminy 30,85 % wybudowano przed 1945 rokiem, z czego 37,33 % powstało przed 1918 rokiem. Większość z nich wymaga kapitalnych remontów.

Tabela 67. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania

Jednostka terytorialna	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania						dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2015/2010
	m2	m2	m2	m2	m2	m2	
POLSKA	72,3	72,6	72,8	73,1	73,4	-	1,5%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	78,7	79,1	79,5	79,9	80,2	-	1,9%
POLSKA - MIASTO	63,6	63,8	63,9	64,1	64,2	-	0,9%
OPOLSKIE	79,4	79,6	79,8	80,1	80,3	-	1,1%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	78,7	78,9	79,1	79,3	79,6	-	1,1%
OPOLSKIE - MIASTO	65,9	66,0	66,2	66,3	66,5	-	0,9%
Powiat nyski	76,1	76,3	76,5	76,7	77,0	-	1,2%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	75,0	75,2	75,5	-	0,7%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	64,9	65,1	65,3	-	0,6%
Nysa	70,3	70,6	70,8	71,1	71,4	-	1,6%
Nysa - miasto	64,0	64,1	64,3	64,4	64,7	-	1,1%
Nysa - obszar wiejski	99,0	99,5	100,1	100,8	101,1	-	2,1%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2014 r.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w Gminie Nysa w 2014 roku wynosiła 71,4 m². Jest to wartość nieznacznie niższa niż w Polsce (73,4) oraz o niespełna 10 m² mniejsza niż w województwie opolskim. Zauważalne są duże dysproporcje pomiędzy przeciętną powierzchnią użytkową mieszkań w mieście Nysa oraz na obszarach wiejskich gminy. Różnica wynosząca niecałe 40 m² w 2015 roku wynika z odmiennego charakteru zabudowy w mieście i na wsi, a przez to wielkości lokali.

Tabela 68. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na jedną osobę

Jednostka terytorialna	przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę						dynamika 2015/2010
	2010 m2	2011 m2	2012 m2	2013 m2	2014 m2	2015 m2	
POLSKA	25,3	25,6	25,9	26,3	26,7	-	5,5%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	24,8	25,1	25,4	25,7	26,1	-	5,2%
POLSKA - MIASTO	24,7	25,0	25,4	25,7	26,1	-	5,7%
OPOLSKIE	26,8	27,1	27,4	27,8	28,1	-	4,9%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	26,1	26,3	26,6	26,9	27,2	-	4,2%
OPOLSKIE - MIASTO	24,7	25,0	25,2	25,6	25,9	-	4,9%
Powiat nyski	25,4	25,7	26,0	26,3	26,7	-	5,1%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	26,0	26,4	26,7	-	2,7%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	24,6	24,9	25,2	-	2,4%
Nysa	25,0	25,3	25,6	26,0	26,2	-	4,8%
Nysa - miasto	24,0	24,2	24,5	24,9	25,1	-	4,6%
Nysa - obszar wiejski	28,8	29,0	29,3	29,7	30,0	-	4,2%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2014 r.

Na wszystkich analizowanych poziomach administracyjnych w latach 2010-2014 odnotowano wzrost przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania w przeliczeniu na jedną osobę; w powiecie nyskim dynamika tego wzrostu to 5,1%, zaś w Gminie Nysa – 4,8%. Jeden mieszkaniec Gminy Nysa ma do dyspozycji średnio 26,2 m², natomiast mieszkaniec powiatu nyskiego nieznacznie więcej – 26,7 m². Nieco większa powierzchnia użytkowa w przeliczeniu na jednego mieszkańca dotyczy mieszkań położonych na obszarze wiejskim.

Tabela 69. Liczba mieszkań na 10 tys. mieszkańców

Jednostka terytorialna	mieszkania na 1000 mieszkańców						dynamika
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2014/2010
	-	-	-	-	-	-	
POLSKA	349,6	352,6	356,1	359,9	363,4	-	3,9%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	314,6	316,8	319,4	322,2	324,9	-	3,3%
POLSKA - MIASTO	388,1	391,9	396,5	401,4	405,9	-	4,6%
OPOLSKIE	338,1	340,6	343,4	347,0	349,9	-	3,5%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	331,5	333,9	336,4	339,6	342,2	-	3,2%
OPOLSKIE - MIASTO	374,9	378,1	381,6	386,2	390,1	-	4,0%
Powiat nyski	334,3	336,8	339,4	343,4	346,3	-	3,6%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	-	347,2	351,3	354,0	-	2,0%
Powiat nyski - MIASTO	-	-	378,5	383,4	386,4	-	2,1%
Nysa	356,1	358,5	360,9	365,3	367,4	-	3,2%
Nysa - miasto	374,4	377,7	380,7	386,2	388,2	-	3,7%
Nysa - obszar wiejski	291,3	291,9	292,7	294,6	297,0	-	1,9%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2014 r.

Na terenie Gminy Nysa liczba mieszkań w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wzrosła w latach 2010-2014 o 3,2 punktu procentowego. W 2014 roku na 1000 mieszkańców gminy przypadało 346,3 mieszkań. Bardzo zróżnicowana jest zarówno dynamika wzrostu, jak i liczba mieszkań w mieście Nysie (3,7%, średnio 388,2) i na obszarze wiejskim gminy (1,9%, średnio 297).

Tabela 70. Długość ścieżek rowerowych na 10 tys. km²

Jednostka terytorialna	ścieżki rowerowe na 10 tys. km2				dynamika
	2011	2012	2013	2014	2015/2010
	km	km	km	km	
POLSKA	184,9	222,4	247,1	298,9	61,6%
POLSKA - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	114,5	143,0	165,8	199,8	74,5%
POLSKA - MIASTO					
OPOLSKIE	267,2	314,5	267,1	299,8	12,2%
OPOLSKIE - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	319,1	418,7	303,8	320,1	0,3%
OPOLSKIE - MIASTO					
Powiat nyski	375,8	554,7	683,8	702,6	87,0%
Powiat nyski - GMINY MIEJSKO-WIEJSKIE	-	815,1	958,0	985,6	20,9%
Powiat nyski - MIASTO	-				
Nysa		660,6	862,4	940,4	42,4%
Nysa - miasto					
Nysa - obszar wiejski					

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2014 r.

W ostatnich latach w Polsce systematycznie poprawia się dostępność infrastruktury rowerowej – w 2014 roku na każdych 10 tys. km² powierzchni kraju znajdowało się blisko 299 km ścieżek rowerowych, a dynamika wzrostu wskaźnika w omawianym okresie przekroczyła 61%. W Gminie Nysa dynamika nowopowstających ścieżek rowerowych w latach 2012 - 2014 wyniosła 42,4%. W 2014 roku na 10 km² przypadało 940,4 km ścieżek rowerowych. W całym powiecie nyskim wartość analizowanego wskaźnika wyniosła w 2014 roku 702 km, natomiast dynamika zmiany kształtowała się na poziomie 87%. Również jeśli chodzi o dostępność ścieżek rowerowych w Gminie Nysa, w 2014 roku na 10 tys. mieszkańców przypadało 3,5 kilometra ścieżek rowerowych, a więc o kilometr więcej niż w roku 2012.

Tabela 71. Wskaźniki techniczne na podstawie danych z GUS i UM Nysa (rok 2015, 2014, 2010) - ocena

wskaźnik	jednostka terytorialna JST	zmiana Nysa 2015/2010	ocena w odniesieniu do zmiany 2015/2010			wartość Nysa 2014	ocena w odniesieniu do wartości w 2014:			trend Nysa	OCENA OGÓLNA
			POLSKA	OPOLSKIE	powiat nyski*		POLSKA	OPOLSKIE	powiat nyski*		
Odsetek ludności korzystający z sieci wodociągowej	Gmina m-w	0,10%	6,73%	2,55%	3,06%	96,6	90,4	96,5	94,2	wzrostowy	
	MIASTO	0,10%	1,15%	0,62%	0,10%	98,8	96,4	98,1	98,7		
Odsetek ludności korzystający z sieci kanalizacyjnej	Gmina m-w	7,96%	17,58%	18,53%	7,74%	96,3	60,2	67,8	72,4	wzrostowy	
	MIASTO	0,10%	3,72%	3,67%	0,11%	96,8	89,3	90,5	91,8		
Odsetek ludności korzystający z sieci gazowej	Gmina m-w	-0,82%	2,49%	1,69%	-0,35%	72,2	41,1	42	56,4	boczny	
	MIASTO	0,00%	-1,65%	0,92%	-0,23%	88,5	71,7	77,2	86,5		
Odsetek ludności korzystający z oczyszczalni ścieków	Gmina m-w	0,21%	12,10%	11,05%	2,23%	97,4%	61,9%	70,1%	72,0%	boczny	
	MIASTO	-0,01%	6,66%	0,17%	1,27%	100,0%	93,9%	95,2%	96,7%		
Ścieżki rowerowe na 10 tys. km2	Gmina m-w	42,4%	74,5%	0,3%	20,9%	940	200	320	986	wzrostowy	
	MIASTO										

* dynamika (miasto) 2014/2012

skala oceny: pozytywna; negatywna; neutralna

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS BDL oraz dostarczonych przez Urząd Miejski w Nysie

Wszystkie omawiane wskaźniki techniczne – dostępność sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej, oczyszczalni ścieków i ścieżek rowerowych – zostały dla Gminy Nysa ocenione pozytywnie. Oznacza to, że czynniki techniczne na terenie Gminy Nysa są na dobrym poziomie i nie wpływają zbyt mocno na degradację techniczną.

W SFERZE TECHNICZNEJ można wyodrębnić najważniejszy problem, tj.:
- zły stan zasobów mieszkaniowych, z których duża część to obiekty wymagające pilnych remontów i modernizacji.

Analiza w sferze technicznej wykazała, że dostęp ludności do sieci wodnej i kanalizacyjnej jest na wysokim poziomie i nie stanowi on problemu. Niewątpliwie dostęp do sieci gazowej jest na znacznie niższym poziomie, choć na tle Polski czy województwa opolskiego wyróżnia się on in plus.

Nie można zatem uznać tego wskaźnika za coś o charakterze kryzysowym. Gmina Nysa we wskaźnikach ze sfery technicznej, w tym z zakresu mieszkalnictwa nie odbiega znacząco od poziomu województwa opolskiego czy Polski. Należy jednak wskazać, że duża część obiektów, znajdujących się szczególnie w centrum miasta, wymaga, ze względu na swój stan, pilnych remontów i modernizacji.

4. Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji

4.1. Stan kryzysowy i obszary zdegradowane

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, **można wyznaczyć jako obszar zdegradowany** w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.[21]

Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych (Rozdział 3) polegała na przeanalizowaniu sytuacji społeczno-gospodarczej w oparciu o możliwe i dostępne dane źródłowe.

Istotnym elementem diagnozy było obiektywne stwierdzenie czy za pomocą dostępnych danych można uznać, czy dane zjawisko ma charakter zjawiska problemowego (stanu kryzysowego). Temu właśnie służyła między innymi analiza porównawcza, tj. odniesienie skali zjawisk do występujących na innych poziomach statystycznych (zobiektywizowanie czy coś jest realnie problemem). Takie podejście rzutuje na całą logikę dokumentu. Program rewitalizacji ma bowiem pomóc rozwiązywać **KLUCZOWE PROBLEMY**, w sposób **NAJEFEKTYWNIEJSZY**.

[21] Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2015 poz. 1777)

Diagnoza pozwoliła na określenie najważniejszych stanów kryzysowych występujących na obszarze Gminy Nysa:

W SFERZE SPOŁECZNEJ:

- Depopulacja – powodowana przez ujemny przyrost naturalny i ujemne saldo migracji, w tym, odpływ młodych ludzi.
- Starzenie się społeczeństwa, widoczne w znacznym przyroście grupy ludności w wieku poprodukcyjnym oraz niekorzystnej strukturze demograficznej z wysokim udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym.
- Występowanie zjawiska bezrobocia, widoczne w liczbie osób bezrobotnych, w tym zjawiska długotrwałego bezrobocia.
- Ubóstwo, widoczne w znacznej liczbie osób korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego.

W SFERZE ŚRODOWISKOWEJ:

- Niezadowalający stan powietrza atmosferycznego, widoczny w wynikach badań jakości powietrza prowadzonych przez PIOŚ.
- Hałas komunikacyjny, występujący w kilku miejscach miasta Nysa.

W SFERZE PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ:

- Niska estetyka i funkcjonalność przestrzeni publicznych na terenie miasta.
- Zły stan obiektów zabytkowych, w tym istotnych dla dziedzictwa kulturowego obiektów i przestrzeni, będących częścią Twierdzy Nysa.
- Brak w przestrzeni Gminy Nysa infrastruktury społecznej, która mogłaby pełnić funkcję kompleksowego Dziennego Domu Pobytu.
- Brak odpowiednio wyposażonej infrastruktury, w ramach której można organizować cykliczne warsztaty, szkolenia, konferencje dla osób z wykluczenia społecznego, zagrożonych wykluczeniem społecznym, niepełnosprawnych.
- Brak na terenie Gminy Nysa infrastruktury, która mogłaby pełnić funkcję kompleksowego Centrum Wsparcia III sektora.
- Brak kompleksowo zagospodarowanych ogólnodostępnych stref aktywności i rekreacji w przestrzeni Gminy Nysa. Istniejąca infrastruktura społeczna wykazuje się znaczną dekapitalizacją i degradacją, czego najlepszym przykładem jest obiekt Kąpieliska Miejskiego.

W SFERZE TECHNICZNEJ:

- Zły stan zasobów mieszkaniowych, z których duża część to obiekty wymagające pilnych remontów i modernizacji.
- Zły stan techniczny obiektów publicznych, wpływający na duże straty ciepła, a tym samym wnoszący wkład w niską emisję.

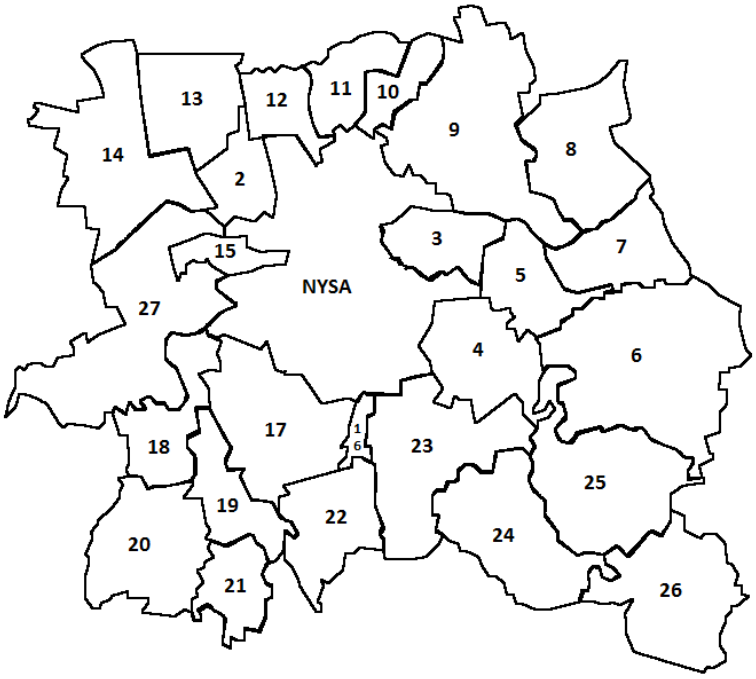
KONCENTRACJA NEGATYWNYCH ZJAWISK – OBSZARY ZDEGRADOWANE

Wytyczne w zakresie rewitalizacji wskazują, że obszar zdegradowany można wyznaczyć dla miejsc koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami ze sfer

gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Obszar można uznać za zdegradowany w przypadku współwystępowania problemów ze sfery społecznej oraz problemów z pozostałych sfer. Uznanie danego zjawiska za stan kryzysowy ma miejsce, jeśli dane negatywne zjawisko charakteryzuje się wartością wskaźników je oceniających, przekraczających średnią wartość notowaną w skali gminy. Istotne jest także obiektywne stwierdzenie, czy dane zjawisko ma charakter zjawiska kryzysowego (np. poprzez odniesienie poziomu zjawiska do średnich notowanych na innych poziomach statystycznych).

W celu jednoznacznego wskazania na jakim obszarze gminy występuje koncentracja negatywnych zjawisk, poszczególnym zjawiskom problemowym przypisano odpowiadające im wskaźniki. Punktem odniesienia terytorialnego był umowny podział gminy na sołectwa oraz miasta Nysa na strefy (jednostki przestrzenno-funkcjonalne, które można wyróżnić w strukturze miasta).

Rysunek 2. Przyjęty podział na strefy w Gminie Nysa

LEGENDA			
Strefy	Miejscowości	Strefy	Miejscowości
1	Nysa	15	Skorochów
2	Jędrzychów	16	Podkamień
3	Konradowa	17	Biała Nyska
4	Niwnica	18	Siestrzechowice
5	Wyszków Śląski	19	Morów

6	Domaszkowice	20	Koperniki
7	Kubice	21	Iława
8	Rusocin	22	Przełęk
9	Złotogłowice	23	Hajduki Nyskie
10	Hanuszów	24	Kępnica
11	Regulice	25	Wierzbięcice
12	Sękowice	26	Lipowa
13	Radzikowice	27	Głębinów
14	Goświnowice		

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 72. Podział Gminy Nysa na sołectwa

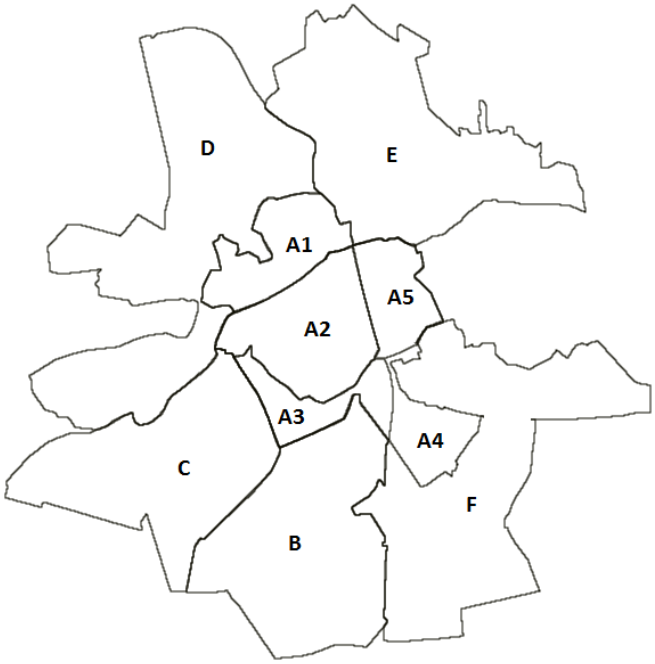
Strefy	Gmina Nysa	Liczba osób zameldowanych 31.12.2015	Odsetek mieszkańców	Odsetek mieszkańców narastająco
	Gmina Nysa	56 395		
1	Nysa	43 218	76,63%	76,63%
2	Jędrzychów	1106	1,96%	78,60%
3	Konradowa	304	0,54%	79,13%
4	Niwnica	775	1,37%	80,51%
5	Wyszków Śląski	568	1,01%	81,52%
6	Domaszkowice	644	1,14%	82,66%
7	Kubice	406	0,72%	83,38%
8	Rusocin	425	0,75%	84,13%
9	Złotogłowice	727	1,29%	85,42%
10	Hanuszów	150	0,27%	85,69%
11	Regulice	312	0,55%	86,24%
12	Sękowice	117	0,21%	86,45%
13	Radzikowice	394	0,70%	87,15%
14	Goświnowice	1309	2,32%	89,47%
15	Skorochów	257	0,46%	89,92%
16	Podkamień	113	0,20%	90,12%
17	Biała Nyska	891	1,58%	91,70%
18	Siestrzechowice	261	0,46%	92,17%
19	Morów	331	0,59%	92,75%
20	Koperniki	697	1,24%	93,99%
21	Iława	220	0,39%	94,38%
22	Przełęk	591	1,05%	95,43%
23	Hajduki Nyskie	725	1,29%	96,71%

24	Kępnica	669	1,19%	97,90%
25	Wierzbięcice	481	0,85%	98,75%
26	Lipowa	451	0,80%	99,55%
27	Głębinów	253	0,45%	100,00%

Źródło: Opracowanie własne

W dalszej kolejności dokonano analizy koncentracji problemów na obszarze miasta Nysa. W tym celu dokonano podziału miasta na kilka stref, które odpowiadały podziałowi miasta na obszary spójne przestrzennie i funkcjonalnie. Założono bowiem, że rewitalizacja powinna w pierwszej kolejności rozwiązywać skoncentrowane terytorialnie problemy w sposób kompleksowy i komplementarny.

Rysunek 3. Przyjęty podział na strefy w mieście Nysa

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 73. Podział miasta Nysa na strefy

Lp.	Strefy w mieście Nysa	Liczba osób zameldowanych ogółem 31.12.2015	Odsetek liczby mieszkańców
1	STREFA A1	4 004	7,10%

2	STREFA A2	11 133	19,74%
3	STREFA A3	2 610	4,63%
4	STREFA A4	1 686	2,99%
5	STREFA A5	383	0,68%
6	STREFA B	10 661	18,90%
7	STREFA C	3 968	7,04%
8	STREFA D	1 308	2,32%
9	STREFA E	4 914	8,71%
10	STREFA F	2 597	4,61%

Źródło: Opracowanie własne

Podział miasta Nysa na strefy

Tabela 74. Strefa A1 w Nysie

Lp.	Ulice w strefie A1 w Nysie	Liczba osób zameldowanych 31.12.2015	Odsetek liczby mieszkańców Gminy
	STREFA A1	**4 004**	**7,10%**
1	Andrzeja Kmicica	126	0,22%
2	Andrzeja Mieleckiego	0	0,00%
3	Bartosza Głowackiego	25	0,04%
4	Ignacego Prądzyńskiego	24	0,04%
5	Jana Krasickiego	55	0,10%
6	Josepha von Eichendorffa	14	0,02%
7	Józefa Poniatowskiego	51	0,09%
8	Karola Szymanowskiego	45	0,08%
9	Kornela Ujejskiego	410	0,73%
10	Koszarowa	0	0,00%
11	Marii Merkert	615	1,09%
12	Obrońców Tobruku	14	0,02%
13	Obrońców Westerplatte	0	0,00%
14	Pionierów	62	0,11%
15	Piotra Własta	0	0,00%
16	Plac Kilińskiego	2	0,00%
17	Poznańska	51	0,09%
18	Słowiańska	541	0,96%
19	Szkolna	10	0,02%
20	Szlak Chrobrego	0	0,00%
21	Tadeusza Kościuszki	728	1,29%

22	Torowa	0	0,00%
23	Wandy Pawlik	649	1,15%
24	Wincentego Kadłubka	33	0,06%
25	Wincentego Karugi	549	0,97%

Tabela 75. Strefa A2 w Nysie

Lp.	Ulice w strefie A2 w Nysie	Liczba osób zameldowanych 31.12.2015	Odsetek liczby mieszkańców Gminy
	STREFA A2	**11 133**	**19,74%**
1	22-go Stycznia	121	0,21%
2	Aleja Józefa Lompy	0	0,00%
3	Aleja Teodora Roosevelta	0	0,00%
4	Armii Krajowej	532	0,94%
5	Batalionów Chłopskich	78	0,14%
6	Bielawska	49	0,09%
7	Biskupa Jarosława	287	0,51%
8	Bohaterów Warszawy	540	0,96%
9	Bolesława Krzywoustego	403	0,71%
10	Bracka	48	0,09%
11	Brata Dionizego Wegnera	0	0,00%
12	Brata Rajmunda Kasperczyka	1	0,00%
13	Celna	307	0,54%
14	Cypriana Kamila Norwida	11	0,02%
15	Daniela Chodowieckiego	0	0,00%
16	Emilii Gierczak	178	0,32%
17	Forteczna	0	0,00%
18	Franciszka Żwirki i Stanisława Wigury	212	0,38%
19	Fryderyka Szopena	89	0,16%
20	Grodzka	155	0,27%
21	Grzybowa	58	0,10%
22	Henryka Siemiradzkiego	29	0,05%
23	Jana Henryka Dąbrowskiego	85	0,15%
24	Jana III Sobieskiego	74	0,13%
25	Jana Matejki	76	0,13%
26	Józefa Bema	0	0,00%
27	Józefa Ignacego Kraszewskiego	0	0,00%
28	Kamienna	25	0,04%
29	Karola Marcinkowskiego	285	0,51%

30	Karola Miarki	121	0,21%
31	Kolejowa	31	0,05%
32	Kowalska	0	0,00%
33	Krakowska	42	0,07%
34	Kramarska	83	0,15%
35	Królowej Jadwigi	621	1,10%
36	Księdza J. Kądziołki	45	0,08%
37	Kupiecka	93	0,16%
38	Majora Henryka Sucharskiego	229	0,41%
39	Mariacka	989	1,75%
40	Marii Curie-Skłodowskiej	0	0,00%
41	Mazowiecka	0	0,00%
42	Mostowa	0	0,00%
43	Ogrodowa	42	0,07%
44	Ojca Benno Sonsalli	1	0,00%
45	Oskara Kolberga	0	0,00%
46	Parkowa	96	0,17%
47	Partyzantów	75	0,13%
48	Piastowska	651	1,15%
49	Plac im. Kazimierza Albina Zalewskiego	0	0,00%
50	Plac Jana Pawła II	0	0,00%
51	Plac Katedralny	2	0,00%
52	Plac Kopernika	0	0,00%
53	Plac Kościelny	80	0,14%
54	Plac Lüdinghausen	0	0,00%
55	Plac Paderewskiego	0	0,00%
56	Plac Staromiejski	205	0,36%
57	Prudnicka	342	0,61%
58	Racławicka	29	0,05%
59	Rondo Jana Pawła II	0	0,00%
60	Rondo Legii Polsko- Włoskiej	0	0,00%
61	Rondo Niepodległości	0	0,00%
62	Rondo Pamięci Ofiar Katynia	0	0,00%
63	Rondo Partnerstwa Powiatów	0	0,00%
64	Rondo Solidarności	0	0,00%
65	Rynek	388	0,69%
66	Rynek Garncarski	134	0,24%
67	Rynek Solny	4	0,01%
68	Stanisława Moniuszki	384	0,68%
69	Stanisława Wyspiańskiego	33	0,06%

70	Sukiennicza	0	0,00%
71	Św. Piotra	66	0,12%
72	Teatralna	0	0,00%
73	Tkacka	127	0,23%
74	Waleriana Łukasińskiego	253	0,45%
75	Wałowa	120	0,21%
76	Warszawska	37	0,07%
77	Wincentego Pola	17	0,03%
78	Wita Stwosza	445	0,79%
79	Władysława Orkana	45	0,08%
80	Michała Drzymały	348	0,62%
81	Wolności	243	0,43%
82	Wołyńska	0	0,00%
83	Wrocławska	324	0,57%
84	Wyzwolenia	0	0,00%
85	Zjednoczenia	745	1,32%

Tabela 76. Strefa A3 w Nysie

Lp.	Ulice w strefie A3 w Nysie	Liczba osób zameldowanych 31.12.2015	Odsetek liczby mieszkańców Gminy
	STREFA A3	**2 610**	**4,63%**
1	Aleja Duńczyków	0	0,00%
2	Henryka Sienkiewicza	208	0,37%
3	Jagiellońska	406	0,72%
4	Jana Kasprowicza	58	0,10%
5	Juliana Fałata	64	0,11%
6	Juliana Ursyna Niemcewicza	0	0,00%
7	Juliusza Słowackiego	97	0,17%
8	Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego	1221	2,17%
9	Marii Konopnickiej	47	0,08%
10	Stanisława Ligonia	213	0,38%
11	Stefana Żeromskiego	167	0,30%
12	Toruńska	41	0,07%
13	Towarowa	46	0,08%
14	Władysława Broniewskiego	42	0,07%

Tabela 77. Strefa A4 w Nysie

Lp.	Ulice w strefie A4 w Nysie	Liczba osób zameldowanych 31.12.2015	Odsetek liczby mieszkańców Gminy
	STREFA A4	**1 686**	**2,99%**
1	Adama Asnyka	0	0,00%
2	Gdańska	242	0,43%
3	Józefa Grzegorza Chłopickiego	119	0,21%
4	Konstantego Damrota	47	0,08%
5	Leona Kruczkowskiego	1	0,00%
6	Marszałka Józefa Piłsudskiego	1097	1,95%
7	Władysława Reymonta	180	0,32%

Tabela 78. Strefa A5 w Nysie

Lp.	Ulice w strefie A5 w Nysie	Liczba osób zameldowanych 31.12.2015	Odsetek liczby mieszkańców Gminy
	STREFA A5	**383**	**0,68%**
1	Bolesława Śmiałego	6	0,01%
2	Jana Dzierżona	0	0,00%
3	Jana Zamoyskiego	33	0,06%
4	Onufrego Zagłoby	56	0,10%
5	Władysława Jagiełły	288	0,51%

Tabela 79. Strefa B w Nysie

Lp.	Ulice w strefie B w Nysie	Liczba osób zameldowanych 31.12.2015	Odsetek liczby mieszkańców Gminy
	STREFA B	**10 661**	**18,90%**
1	11-go Listopada	159	0,28%
2	17 Września	15	0,03%
3	Adolfa Dygasińskiego	14	0,02%
4	Augustowska	18	0,03%
5	Bolesława Leśmiana	41	0,07%
6	Bolesława Prusa	562	1,00%
7	Bzów	13	0,02%
8	Chabrów	9	0,02%
9	Chocimska	5	0,01%
10	Franciszka Karpińskiego	110	0,20%

11	Grunwaldzka	108	0,19%
12	Grzegorza z Sanoka	111	0,20%
13	Henryka Pobożnego	49	0,09%
14	Jana Długosza	198	0,35%
15	Janusza Korczaka	875	1,55%
16	Janusza Kusocińskiego	1192	2,11%
17	Jarosława Iwaszkiewicza	63	0,11%
18	Juliusza Kossaka	633	1,12%
19	Kazimierza Przerwy Tetmajera	46	0,08%
20	Kazimierza Pułaskiego	100	0,18%
21	Kornela Makuszyńskiego	49	0,09%
22	Kozielska	133	0,24%
23	Kwiatowa	125	0,22%
24	Leopolda Staffa	34	0,06%
25	Marii Rodziewiczówny	239	0,42%
26	Melchiora Wańkowicza	149	0,26%
27	Mikołaja Reja	82	0,15%
28	Narcyzów	43	0,08%
29	Niezapominajek	36	0,06%
30	Ojców Werbistów	0	0,00%
31	Pomorska	74	0,13%
32	Przemyska	35	0,06%
33	Róż	43	0,08%
34	Stawowa	17	0,03%
35	Stefana Kisielewskiego	46	0,08%
36	Sudecka	947	1,68%
37	Św. Arnolda Janssena	21	0,04%
38	Tadka Jasińskiego	42	0,07%
39	Unii Lubelskiej	129	0,23%
40	Zbaraska	82	0,15%
41	Zwycięstwa	728	1,29%
42	Zygmunta Krasińskiego	43	0,08%
43	Zygmuntowska	42	0,07%
44	Aleksandra Fredry	114	0,20%
45	Andrzeja Frycza Modrzewskiego	15	0,03%
46	Baligrodzka	324	0,57%
47	Czesława Miłosza	22	0,04%
48	Feliksa Falskiego	25	0,04%
49	Gabrieli Zapolskiej	29	0,05%
50	Jana Brzechwy	62	0,11%

51	Jana Kochanowskiego	37	0,07%
52	Jerzego Kozarzewskiego	67	0,12%
53	Joachima Lelewela	20	0,04%
54	Juliana Tuwima	27	0,05%
55	Komisji Edukacji Narodowej	1583	2,81%
56	Krzysztofa Kamila Baczyńskiego	33	0,06%
57	Ks. Norberta Bończyka	692	1,23%
58	Stanisława Konarskiego	18	0,03%
59	Stokrotek	48	0,09%
60	Witolda Gombrowicza	64	0,11%
61	Zofii Nałkowskiej	21	0,04%

Tabela 80. Strefa C w Nysie

Lp.	Ulice w strefie C w Nysie	Liczba osób zameldowanych 31.12.2015	Odsetek liczby mieszkańców Gminy
	STREFA C	**3 968**	**7,04%**
1	3-go Maja	169	0,30%
2	Adama Mickiewicza	589	1,04%
3	Bazaltowa	15	0,03%
4	Bogusza Zygmunta Stęczyńskiego	379	0,67%
5	Bursztynowa	53	0,09%
6	Diamentowa	10	0,02%
7	Elizy Orzeszkowej	65	0,12%
8	Granitowa	13	0,02%
9	Jana Edmunda Osmańczyka	616	1,09%
10	Jeziorna	21	0,04%
11	Kryształowa	51	0,09%
12	Lwowska	22	0,04%
13	Nowogródzka	39	0,07%
14	Opawska	572	1,01%
15	Piaskowa	25	0,04%
16	Powstańców Śląskich	68	0,12%
17	Rubinowa	44	0,08%
18	Słoneczna	0	0,00%
19	Stanisława Wasylewskiego	569	1,01%
20	Stanisławowska	49	0,09%
21	Tarnopolska	37	0,07%
22	Wileńska	104	0,18%

23	Wiosenna	58	0,10%
24	Żytomierska	45	0,08%
25	Tadeusza Boya-Żeleńskiego	19	0,03%
26	Wojciecha Korfantego	336	0,60%

Tabela 81. Strefa D w Nysie

Lp.	Ulice w strefie D w Nysie	Liczba osób zameldowanych 31.12.2015	Odsetek liczby mieszkańców Gminy
	STREFA D	**1 308**	**2,32%**
1	Azaliowa	24	0,04%
2	Berberysowa	38	0,07%
3	Bukszpanowa	34	0,06%
4	Ireny Sendlerowej	22	0,04%
5	Jacka Malczewskiego	60	0,11%
6	Jaskółcza	41	0,07%
7	Jastrzębia	19	0,03%
8	Józefa Chełmońskiego	139	0,25%
9	Kadetów II RP	8	0,01%
10	Kalinowa	18	0,03%
11	Kombatantów RP	7	0,01%
12	Krucza	40	0,07%
13	Kukułcza	86	0,15%
14	Leszczynowa	9	0,02%
15	Mieczysława I-go	8	0,01%
16	Orla	7	0,01%
17	Otmuchowska	163	0,29%
18	Piotra Michałowskiego	50	0,09%
19	Rotmistrza Witolda Pileckiego	8	0,01%
20	Saperska	3	0,01%
21	Słowicza	10	0,02%
22	Sokola	40	0,07%
23	Stanisława Witkiewicza	44	0,08%
24	Xawerego Dunikowskiego	112	0,20%
25	Artura Grottgera	76	0,13%
26	Braci Gierymskich	91	0,16%
27	Gołębia	17	0,03%
28	Jaśminowa	7	0,01%

29	Krzemieniecka	23	0,04%
30	Leona Wyczółkowskiego	83	0,15%
31	Majora Hieronima Dekutowskiego „Zapory”	7	0,01%
32	Plac Sikorskiego	0	0,00%
33	Porzeczkowa	14	0,02%
34	Rondo im. Władysława Sikorskiego	0	0,00%

Tabela 82. Strefa E w Nysie

Lp.	Ulice w strefie E w Nysie	Liczba osób zameldowanych 31.12.2015	Odsetek liczby mieszkańców Gminy
	STREFA E	**4 868**	**8,63%**
1	Aleja Wojska Polskiego	741	1,31%
2	Andrzeja Brodzińskiego	101	0,18%
3	Augustyna Kordeckiego	379	0,67%
4	Bramy Grodkowskiej	14	0,02%
5	Brata Ferdynanda Fludera	6	0,01%
6	Brata Gotfryda Bochnigha	0	0,00%
7	Brata Kazimierza Froncka	0	0,00%
8	Franciszkańska	166	0,29%
9	Gen. Leopolda Okulickiego	37	0,07%
10	Gen. Władysława Andersa	43	0,08%
11	Grodkowska	568	1,01%
12	Karola Chodkiewicza	0	0,00%
13	Łąkowa	40	0,07%
14	Marszałka Rydza Śmigłego	27	0,05%
15	Orląt Lwowskich	156	0,28%
16	Osiedle Podzamcze Sek. A	369	0,65%
17	Osiedle Podzamcze Sek. B	409	0,73%
18	Osiedle Podzamcze Sek. C	1439	2,55%
19	Oświęcimska	45	0,08%
20	Poziomkowa	38	0,07%
21	Św. Elżbiety	4	0,01%
22	Złotogłowicka	0	0,00%
23	Zygmunta Kaczkowskiego	103	0,18%
24	Gen. Augusta Emila Fieldorfa -pseudonim „NIL”	23	0,04%
25	Gen. Kazimierza Sosnkowskiego	56	0,10%

26	Gen. Stanisława Maczka	22	0,04%
27	Gen. Tadeusza Bora Komorowskiego	16	0,03%
28	Gustawa Herlinga-Grudzińskiego	19	0,03%
29	Hugo Kołłątaja	19	0,03%
30	Władysława Łokietka	28	0,05%

Tabela 83. Strefa F w Nysie

Lp.	Ulice w strefie F w Nysie	Liczba osób zameldowanych 31.12.2015	Odsetek liczby mieszkańców Gminy
	STREFA F	**2 597**	**4,61%**
1	Karpacka	7	0,01%
2	Ludwika Waryńskiego	17	0,03%
3	Nowowiejska	176	0,31%
4	Romualda Traugutta	186	0,33%
5	Stanisława Dubois	0	0,00%
6	Stanisława Staszica	0	0,00%
7	Strzelców Bytomskich	67	0,12%
8	Plebiscytowa	0	0,00%
9	Głuchołaska	748	1,33%
10	Gustawa Morcinka	268	0,48%
11	Józefa Dwernickiego	0	0,00%
12	Krawiecka	204	0,36%
13	Marcina Borelowskiego	86	0,15%
14	Piotra Skargi	62	0,11%
15	Piotra Ściegiennego	149	0,26%
16	Podolska	210	0,37%
17	Sandomierska	50	0,09%
18	Sanocka	39	0,07%
19	Stefana Czarnieckiego	6	0,01%
20	Szczecińska	60	0,11%
21	Świętojańska	83	0,15%
22	Tadeusza Rejtana	0	0,00%
23	Zawiszy Czarnego	179	0,32%

Procedura wyznaczania obszarów zdegradowanych opierała się na następujących założeniach:

1. **Na wstępnym etapie prac diagnostycznych zaproponowano, aby do celów agregacji danych opisujących stany kryzysowe zachować podział gminy na sołectwa, a przypadku miasta Nysa, dokonać podziału. Założono wstępnie, że działania rewitalizacyjne powinny rozwiązywać komplementarnie problemy obszarów spójnych przestrzenie i funkcjonalnie, dlatego też przy tworzeniu stref próbowano zachować podział miasta na takie obszary, które są spójne przestrzennie i funkcjonalnie.**

2. **W celu ustalenia koncentracji negatywnych zjawisk społecznych wybrane wskaźniki opisujące stany kryzysowe w sferze społecznej (ze względu na skalę jak również natężenie zjawiska) zostały poddane transformacji liniowej w przedziale 0-1. Następnie wyniki te zostały zsumowane i ponownie poddane transformacji liniowej. Uzyskano w ten w sposób sumaryczny wskaźnik wystandaryzowany opisujący koncentrację negatywnych zjawisk społecznych na poszczególnych obszarach.**

Normalizacja wskaźników przeprowadzona została w oparciu o wzór:

$$W = \frac{x - min}{max - min}$$

gdzie:

- W – wystandaryzowana wartość wskaźnika
- X – wyjściowa wartość wskaźnika
- Min – minimalna wartość wskaźnika
- Max – maksymalna wartość wskaźnika

Cząstkowy wskaźnik wystandaryzowany – wynik liczbowy związany z normalizacją pierwotnej danej statystycznej za pomocą liniowej transformacji danych typu min-max. W efekcie normalizacji wartości wszystkich wskaźników początkowych sprowadzone zostają do przedziału od 0 do 1, gdzie wartość 0 została przypisana danej o najmniejszej wartości, a wartość 1 została przypisana danej o największej wartości.

Syntetyczny wskaźnik wystandaryzowany – wynik liczbowy stanowiący średnią arytmetyczną wskaźników cząstkowych dla poszczególnych sfer problemowych, ujętych w postaci wskaźników wystandaryzowanych cząstkowych.

3. **Poszczególne obszary o największej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych poddane zostały analizie współwystępowania negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych.**

W celu określenia koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, występujących w Gminie Nysa, przeanalizowano dostępne wskaźniki je opisujące.

Wzięto pod uwagę trzy kluczowe problemy społeczne, chrakteryzujące się największą skalą występowania, biorąc pod uwagę wartości bezwzględne tych zjawisk, przypisując im wybrane wskaźniki je opisujące i definiujące:

- depopulacja i starzenie się społeczeństwa – za względu na znaczną liczbę ubytku liczby mieszkańców Gminy oraz dynamicznie występujący proces starzenia się społeczeństwa,
- bezrobocie – ze względu na znaczną liczbę osób bezrobotnych, w tym zjawisko bezrobocia długotrwałego,
- ubóstwo – za względu na znaczną liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Nysa.

Tabela 84. Wskaźniki przyjęte do delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w Gminie Nysa

Problem	Lp.	Wskaźniki
1. Depopulacja i starzenie się społeczeństwa	1	• Wskaźnik obciążenia demograficznego – ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym 2015 – natężenie zjawiska • Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym – skala zjawiska
	2	• Wskaźnik obciążenia demograficznego – ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym 2015 – natężenie zjawiska • Liczba mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym – skala zjawiska
2. Bezrobocie	3	• Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym 2015 – natężenie zjawiska • Liczba bezrobotnych zarejestrowanych – skala zjawiska
	4	• Udział długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym 2015 – natężenie zjawiska • Liczba osób długotrwale bezrobotnych – skala zjawiska
3. Ubóstwo	5	• Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem 2015 – natężenie zjawiska • Liczba osób korzystających z pomocy społecznej – skala zjawiska
	6	• Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w liczbie ludności ogółem 2015 – natężenie zjawiska • Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa – skala zjawiska
	7	• Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w liczbie ludności w wieku produkcyjnym 2015 – natężenie zjawiska • Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia – skala zjawiska
	8	• Liczba świadczeń z pomocy społecznej na 1 korzystającego 2015 – natężenie zjawiska • Liczba świadczeń z pomocy społecznej – skala zjawiska
	9	• Kwota świadczeń z pomocy społecznej na 1 korzystającego 2015 – natężenie zjawiska • Kwota świadczeń z pomocy społecznej – skala zjawiska

Źródło: Opracowanie własne

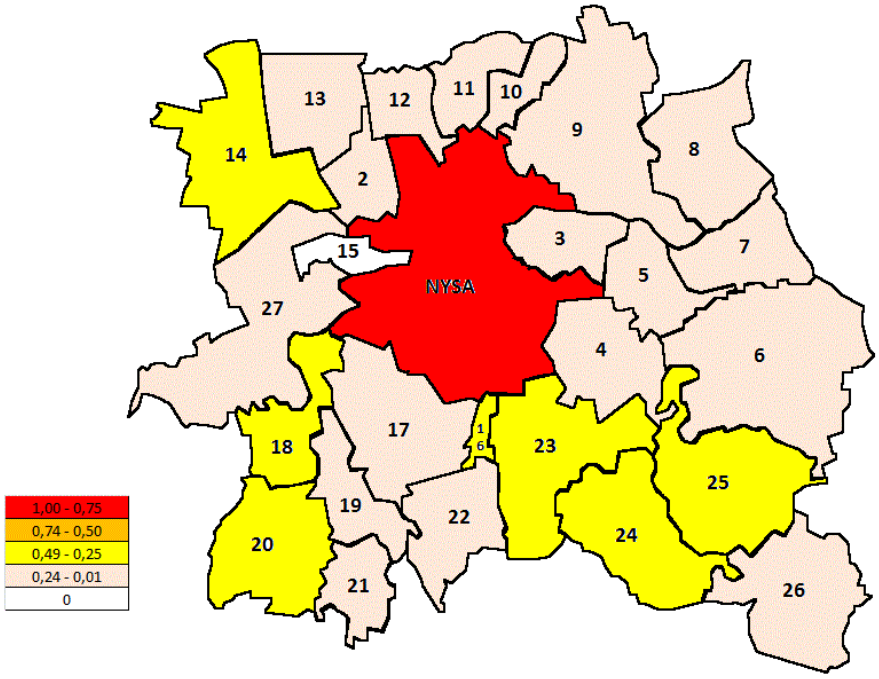
Wyniki delimitacji negatywnych zjawisk społecznych zaprezentowano za pomocą poniższych tabel.

Tabela 85. Wyniki delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w odniesieniu do podziału Gminy Nysa na sołectwa oraz miasto Nysa

Strefy	Gmina Nysa	Suma cząstkowych wskaźników wystandaryzowanych	Syntetyczny wystandaryzowany wskaźnik	Odsetek mieszkańców do ogółu	Odsetek mieszkańców narastająco
1	NYSA	9,00	1,00	76,63%	76,63%
24	Kępnica	4,45	0,45	1,19%	77,82%
20	Koperniki	3,46	0,33	1,24%	79,06%
16	Podkamień	3,40	0,32	0,20%	79,26%
14	Goświnowice	3,20	0,30	2,32%	81,58%
18	Siestrzechowice	2,94	0,27	0,46%	82,04%
23	Hajduki Nyskie	2,92	0,26	1,29%	83,33%
25	Wierzbięcice	2,90	0,26	0,85%	84,18%
11	Regulice	2,80	0,25	0,55%	84,73%
22	Przełęk	2,75	0,24	1,05%	85,78%
7	Kubice	2,31	0,19	0,72%	86,50%
4	Niwnica	2,28	0,19	1,37%	87,87%
27	Głębinów	2,26	0,18	0,45%	88,32%
13	Radzikowice	2,16	0,17	0,70%	89,02%
21	Iława	2,12	0,17	0,39%	89,41%
9	Złotogłowice	1,90	0,14	1,29%	90,70%
26	Lipowa	1,87	0,14	0,80%	91,50%
8	Rusocin	1,75	0,12	0,75%	92,25%
2	Jędrzychów	1,71	0,12	1,96%	94,22%
17	Biała Nyska	1,65	0,11	1,58%	95,80%
10	Hanuszów	1,50	0,09	0,27%	96,06%
6	Domaszkowice	1,44	0,08	1,14%	97,20%
19	Morów	1,39	0,08	0,59%	97,79%
3	Konradowa	1,36	0,07	0,54%	98,33%
5	Wyszków Śląski	1,33	0,07	1,01%	99,34%
12	Sękowice	1,23	0,06	0,21%	99,54%
15	Skorochów	0,75	0,00	0,46%	100,00%

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 4. Wyniki delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w odniesieniu do podziału Gminy Nysa na sołectwa oraz miasto Nysa

Źródło: Opracowanie własne

W odniesieniu do całego obszary Gminy Nysa stwierdzono, że największa koncentracja problemów społecznych ma miejsce na obszarze miasta Nysa. W związku z tym dalsze kroki związane z poszukiwaniem obszarów koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w Gminie Nysa zostały zawężone do obszaru miasta Nysa.

W celu określenia koncentracji problemów społecznych na obszarze miasta Nysa – dokonano podziału miasta na 10 stref przestrzenno-funkcjonalnych, przypisując każdej strefie wybrane ulice miasta.

Poniżej zaprezentowano wyniki delimitacji negatywnych zjawisk społecznych w mieście Nysa.

Tabela 86. Wyniki delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w mieście Nysa – ludność w wieku poprodukcyjnym

Strefy w Nysie	Wskaźnik obciążenia demograficznego – ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym 2015	Standaryzacja natężenia problemu (0-1)	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym 2015	Standaryzacja skali problemu (0-1)	Suma standaryzacji natężenia i skali problemu	Standaryzacja koncentracji problemu (0-1)
STREFA A2	215,45	1,00	3165	1,00	2,00	1,00
STREFA B	186,95	0,78	2907	0,92	1,70	0,84
STREFA A3	213,70	0,99	780	0,23	1,21	0,58
STREFA A4	203,93	0,91	467	0,12	1,04	0,48
STREFA E	141,87	0,43	1030	0,31	0,74	0,33
STREFA A1	147,31	0,48	794	0,23	0,71	0,31
STREFA A5	144,07	0,45	85	0,00	0,45	0,17
STREFA D	109,40	0,18	256	0,06	0,24	0,06
STREFA F	93,33	0,06	462	0,12	0,18	0,03
STREFA C	85,34	0,00	483	0,13	0,13	0,00

Źródło: Opracowanie własne
Uwaga: średnia gminna – 147,12

Tabela 87. Wyniki delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w mieście Nysa – ludność w wieku nieprodukcyjnym

Strefy w Nysie	Wskaźnik obciążenia demograficznego ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym 2015	Standaryzacja natężenia problemu (0-1)	Liczba mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym 2015	Standaryzacja skali problemu (0-1)	Suma standaryzacji natężenia i skali problemu	Standaryzacja koncentracji problemu (0-1)
STREFA A2	71,30	0,84	4634	1,00	1,84	1,00
STREFA B	71,98	0,85	4462	0,96	1,82	0,99
STREFA A3	78,16	1,00	1145	0,22	1,22	0,62
STREFA A4	70,30	0,81	696	0,12	0,94	0,45
STREFA E	56,43	0,49	1756	0,36	0,84	0,39
STREFA F	58,35	0,53	957	0,18	0,71	0,31
STREFA D	59,90	0,57	490	0,08	0,64	0,27
STREFA A1	49,91	0,33	1333	0,26	0,60	0,24
STREFA A5	60,25	0,58	144	0,00	0,58	0,23
STREFA C	35,94	0,00	1049	0,20	0,20	0,00

Źródło: Opracowanie własne
Uwaga: średnia gminna – 61,28%

Tabela 88. Wyniki delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w mieście Nysa – liczba bezrobotnych

Strefy w Nysie	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym 2015	Standaryzacja natężenia problemu (0-1)	Liczba bezrobotnych zarejestrowanych 2015	Standaryzacja skali problemu (0-1)	Suma standaryzacji natężenia i skali problemu	Standaryzacja koncentracji problemu (0-1)
STREFA A2	7,82%	1,00	508	1,00	2,00	1,00
STREFA A1	7,34%	0,84	196	0,37	1,21	0,55
STREFA B	5,86%	0,36	363	0,71	1,06	0,46
STREFA F	7,07%	0,76	116	0,20	0,96	0,41
STREFA A3	6,96%	0,72	102	0,17	0,90	0,37
STREFA E	6,27%	0,49	195	0,36	0,86	0,35
STREFA A5	6,69%	0,63	16	0,00	0,63	0,22
STREFA A4	6,06%	0,43	60	0,09	0,51	0,15
STREFA D	5,87%	0,36	48	0,07	0,43	0,10
STREFA C	4,76%	0,00	139	0,25	0,25	0,00

Źródło: Opracowanie własne
Uwaga: średnia gminna – 6,60%

Tabela 89. Wyniki delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w mieście Nysa – liczba długotrwale bezrobotnych

Strefy w Nysie	Udział długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym 2015	Standaryzacja natężenia problemu (0-1)	Liczba długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych	Standaryzacja skali problemu (0-1)	Suma standaryzacji natężenia i skali problemu	Standaryzacja koncentracji problemu (0-1)
STREFA A2	4,02%	0,72	261	1,00	1,72	1,00
STREFA B	2,89%	0,27	179	0,67	0,94	0,52
STREFA E	3,21%	0,40	100	0,36	0,76	0,41
STREFA A1	3,63%	0,57	97	0,35	0,92	0,51
STREFA F	4,70%	1,00	77	0,27	1,27	0,72
STREFA C	2,23%	0,00	65	0,22	0,22	0,09
STREFA A3	3,75%	0,62	55	0,18	0,80	0,44
STREFA A4	3,43%	0,49	34	0,10	0,58	0,31
STREFA D	2,32%	0,04	19	0,04	0,07	0,00
STREFA A5	4,18%	0,79	10	0,00	0,79	0,44

Źródło: Opracowanie własne
Uwaga: średnia gminna – 3,35%

Tabela 90. Wyniki delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w mieście Nysa – liczba osób korzystających z pomocy społecznej

Strefy w Nysie	Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem 2015	Standaryzacja natężenia problemu (0-1)	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej 2015	Standaryzacja skali problemu (0-1)	Suma standaryzacji natężenia i skali problemu	Standaryzacja koncentracji problemu (0-1)
STREFA A2	3,57%	0,86	398	1,00	1,86	1,00
STREFA B	3,10%	0,73	330	0,83	1,56	0,84
STREFA F	4,12%	1,00	107	0,26	1,26	0,68
STREFA E	3,37%	0,80	164	0,41	1,21	0,65
STREFA A1	2,67%	0,62	107	0,26	0,88	0,47
STREFA A4	3,02%	0,71	51	0,12	0,83	0,45
STREFA A3	2,45%	0,56	64	0,15	0,71	0,39
STREFA A5	2,09%	0,47	8	0,01	0,48	0,26
STREFA C	1,03%	0,19	41	0,09	0,28	0,15
STREFA D	0,31%	0,00	4	0,00	0,00	0,00

Źródło: Opracowanie własne
Uwaga: średnia gminna – 2,99%

Tabela 91. Wyniki delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w mieście Nysa – liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa

Strefy w Nysie	Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w liczbie ludności ogółem 2015	Standaryzacja natężenia problemu (0-1)	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa 2015	Standaryzacja skali problemu (0-1)	Suma standaryzacji natężenia i skali problemu	Standaryzacja koncentracji problemu (0-1)
STREFA A2	2,91%	0,78	324	1,00	1,78	1,00
STREFA B	2,40%	0,63	256	0,79	1,42	0,80
STREFA F	3,66%	1,00	95	0,29	1,29	0,72
STREFA E	2,71%	0,72	132	0,40	1,13	0,63
STREFA A1	2,17%	0,57	87	0,26	0,83	0,46
STREFA A4	2,37%	0,63	40	0,12	0,74	0,42
STREFA A3	1,95%	0,50	51	0,15	0,65	0,37
STREFA A5	1,31%	0,31	5	0,01	0,32	0,18
STREFA C	0,76%	0,15	30	0,08	0,24	0,13
STREFA D	0,23%	0,00	3	0,00	0,00	0,00

Źródło: Opracowanie własne
Uwaga: średnia gminna – 2,45%

Tabela 92. Wyniki delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w mieście Nysa – liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia

Strefy w Nysie	Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w liczbie ludności w wieku produkcyjnym 2015	Standaryzacja natężenia problemu (0-1)	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia 2015	Standaryzacja skali problemu (0-1)	Suma standaryzacji natężenia i skali problemu	Standaryzacja koncentracji problemu (0-1)
STREFA A2	2,25%	0,78	250	1,00	1,78	1,00
STREFA B	1,70%	0,58	181	0,72	1,31	0,73
STREFA F	2,85%	1,00	74	0,29	1,29	0,73
STREFA E	1,81%	0,62	88	0,35	0,97	0,55
STREFA A1	1,67%	0,58	67	0,27	0,84	0,47
STREFA A4	2,02%	0,70	34	0,13	0,83	0,47
STREFA A3	1,53%	0,53	40	0,16	0,68	0,38
STREFA A5	1,31%	0,44	5	0,02	0,46	0,26
STREFA C	0,53%	0,16	21	0,08	0,24	0,14
STREFA D	0,08%	0,00	1	0,00	0,00	0,00

Źródło: Opracowanie własne
Uwaga: średnia gminna – 1,81%

Tabela 93. Wyniki delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w mieście Nysa – liczba świadczeń z pomocy społecznej

Strefy w Nysie	Liczba świadczeń z pomocy społecznej na 1 korzystającego 2015	Standaryzacja natężenia problemu (0-1)	Liczba świadczeń z pomocy społecznej 2015	Standaryzacja skali problemu (0-1)	Suma standaryzacji natężenia i skali problemu	Standaryzacja koncentracji problemu (0-1)
STREFA A2	169,98	0,59	67650,5	1,00	1,59	1,00
STREFA B	167,38	0,57	55235	0,82	1,39	0,88
STREFA F	234,35	0,85	25075,5	0,37	1,22	0,77
STREFA A5	270,31	1,00	2162,5	0,03	1,03	0,65
STREFA A4	230,55	0,84	11758	0,17	1,01	0,64
STREFA A3	202,23	0,72	12943	0,19	0,91	0,57
STREFA E	135,24	0,44	22179,5	0,33	0,77	0,48
STREFA C	179,17	0,62	7346	0,11	0,73	0,46
STREFA A1	147,41	0,49	15773	0,23	0,72	0,46
STREFA D	28,25	0,00	113	0,00	0,00	0,00

Źródło: Opracowanie własne
Uwaga: średnia gminna – 151,30 zł

Tabela 94. Wyniki delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w mieście Nysa – kwota świadczeń z pomocy społecznej

Strefy w Nysie	Kwota świadczeń z pomocy społecznej na 1 korzystającego 2015	Standaryzacja natężenia problemu (0-1)	Kwota świadczeń z pomocy społecznej 2015	Standaryzacja skali problemu (0-1)	Suma standaryzacji natężenia i skali problemu	Standaryzacja koncentracji problemu (0-1)
STREFA A2	4331,30	0,33	1723855,6	1,00	1,33	1,00
STREFA A5	8372,50	1,00	66980,02	0,03	1,03	0,78
STREFA B	3723,11	0,23	1228626,86	0,71	0,94	0,71
STREFA F	5312,02	0,50	568385,86	0,33	0,82	0,62
STREFA E	4527,18	0,37	742458,26	0,43	0,79	0,59
STREFA A1	4757,60	0,40	509062,84	0,29	0,70	0,52
STREFA A3	4480,94	0,36	286779,89	0,16	0,52	0,39
STREFA A4	4233,37	0,32	215901,84	0,12	0,44	0,33
STREFA C	3741,73	0,24	153411,09	0,08	0,32	0,24
STREFA D	2309,93	0,00	9239,7	0,00	0,00	0,00

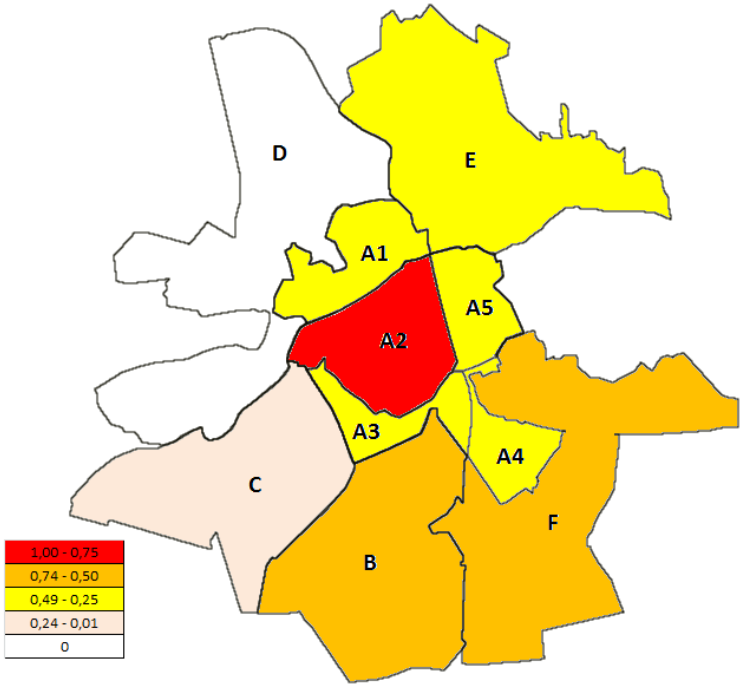
Źródło: Opracowanie własne
Uwaga: średnia gminna – 4372,10 zł

Tabela 95. Wyniki delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w mieście Nysa – ukazane za pomocą cząstkowych wskaźników wystandaryzowanych oraz syntetycznego wskaźnika wystandaryzowanego

Strefy w Nysie	Ludność w wieku poprodukcyjnym	Ludność w wieku nieprodukcyjnym	Bezrobotni	Długotrwale bezrobotni	Korzystający z pomocy społecznej	Korzystający z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa	Korzystający z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia	Liczba świadczeń pomocy społecznej	Kwota świadczeń z pomocy społecznej	Razem
STREFA A2	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
STREFA B	0,84	0,99	0,46	0,52	0,84	0,80	0,73	0,88	0,71	0,74
STREFA F	0,03	0,31	0,41	0,72	0,68	0,72	0,73	0,77	0,62	0,53
STREFA E	0,33	0,39	0,35	0,41	0,65	0,63	0,55	0,48	0,59	0,46
STREFA A3	0,58	0,62	0,37	0,44	0,39	0,37	0,38	0,57	0,39	0,43
STREFA A1	0,31	0,24	0,55	0,51	0,47	0,46	0,47	0,46	0,52	0,42
STREFA A4	0,48	0,45	0,15	0,31	0,45	0,42	0,47	0,64	0,33	0,38
STREFA A5	0,17	0,23	0,22	0,44	0,26	0,18	0,26	0,65	0,78	0,32
STREFA C	0,00	0,00	0,00	0,09	0,15	0,13	0,14	0,46	0,24	0,09
STREFA D	0,06	0,27	0,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 5. Wyniki delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w odniesieniu do podziału miasta Nysa na strefy

Źródło: Opracowanie własne

Delimitacja negatywnych zjawisk społecznych występujących w Nysie, przeprowadzona na podstawie analizy natężenia wybranych zjawisk społecznych, jak również analizy wartości bezwzględnych tych zjawisk (skala zjawisk), **wykazała, że koncentracja problemów społecznych w Nysie ma miejsce na obszarze Strefy A2.**

Syntetyczny wystandaryzowany wskaźnik – wynik liczbowy stanowiący średnią arytmetyczną wskaźników cząstkowych dla poszczególnych sfer problemowych, ujętych w postaci wskaźników wystandaryzowanych cząstkowych – najwyższą wartość 1,0 osiągnął w Strefie A2.

Poszczególne obszary o największej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych poddane zostały analizie współwystępowania negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych.

Na obszarze Strefy A2 zdiagnozowano występowanie wybranych problemów środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych:

W SFERZE ŚRODOWISKOWEJ:

- Niezadowalający stan powietrza atmosferycznego, widoczny w wynikach badań jakości powietrza prowadzonych przez PIOŚ.
- Hałas komunikacyjny.

W SFERZE PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ:

- Niska estetyka i funkcjonalność przestrzeni publicznych.

W SFERZE TECHNICZNEJ:

- Zły stan zasobów mieszkaniowych, z których duża część to obiekty wymagające pilnych remontów i modernizacji.

Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych na obszarze Strefy A2 oraz współwystępowanie na tym obszarze problemów środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych – predysponuje ten obszar do uznania go za zdegradowany.

Proponowany do wskazania jako obszar zdegradowany, obejmujący Strefę A2 w Nysie, zamieszkuje 11 133 osoby (wg stanu na dzień 31.12.2015 roku), co stanowi 19,74% mieszkańców gminy.

Tabela 96. Wyniki delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w mieście Nysa – ukazane za pomocą syntetycznego wskaźnika wystandaryzowanego

Miasto Nysa	Suma cząstkowych wskaźników wystandaryzowanych	Syntetyczny wystandaryzowany wskaźnik	Liczba mieszkańców odsetek	Liczba mieszkańców narastająco
STREFA A2	9,00	1,00	19,74%	19,74%
STREFA B	6,77	0,74	18,90%	38,65%
STREFA F	4,98	0,53	4,61%	43,25%
STREFA E	4,39	0,46	8,63%	51,88%
STREFA A3	4,11	0,43	4,63%	56,51%
STREFA A1	4,00	0,42	7,10%	63,61%
STREFA A4	3,69	0,38	2,99%	66,60%
STREFA A5	3,17	0,32	0,68%	67,28%
STREFA C	1,21	0,09	7,04%	74,32%
STREFA D	0,43	0,00	2,32%	76,63%

Źródło: Opracowanie własne

Ponadto jako obszary zdegradowane, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego oraz degradację przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną, zaproponowane zostały:

- **Obszary poprzemysłowe po Fabryce Samochodów Dostawczych w Nysie,**
- **Obszar rekreacji i wypoczynku w Nysie,**
- **Obszary fortów w Nysie.**

Tabela 97. Obszary proponowane do wskazania jako zdegradowane w Gminie Nysa

Lp.	Nazwa obszaru	Liczba mieszkańców	Powierzchnia	Uzasadnienie
1.	Centrum miasta Nysa (strefa A2)	11 133	197 ha (0,91% powierzchni Gminy)	Obszar koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami sfery środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Znacznym problemem tej części miasta jest brak małej infrastruktury lub jej zużycie oraz niewystarczająca ilość i jakość istniejącej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Występuje brak stref rekreacji dla dzieci, młodzieży i osób starszych. Dodatkowym elementem wymagającym poprawy we wskazanym obszarze jest przepustowość komunikacyjna i powiększenie ilości miejsc parkingowych. Sąsiedztwo z ruchliwą Drogą Krajową nr 41 negatywnie wpływa na klimat akustyczny. Duże natężenie ruchu wpływa także na zjawisko niskiej emisji. W sferze przestrzenno-funkcjonalnej problemem jest również niska estetyka terenów publicznych, natomiast w sferze technicznej zły stan zasobów mieszkaniowych, z których duża część to obiekty wymagające pilnych remontów i modernizacji.
2.	Obszary poprzemysłowe po Fabryce Samochodów Dostawczych w Nysie	Teren niezamieszkały	19,14 ha (0,09% powierzchni Gminy)	Zdegradowany obszar poprzemysłowy, wskazany ze względu na istotne znacznie dla rozwoju lokalnego, tj. kreowanie działań na rzecz aktywności społecznej i gospodarczej – mając na uwadze wysokie wskaźniki bezrobocia, ubóstwa jak również niekorzystne zjawiska demograficzne, związane m.in. ze starzeniem się społeczeństwa oraz depopulacją. Obszary położone są w bezpośrednim sąsiedztwie zdegradowanego społecznie centrum miasta (granicą obu obszarów jest rzeka Nysa Kłodzka). Na obszarze centrum miasta zdiagnozowano występowanie problemów związanych z bezrobociem oraz ubóstwem. W tym kontekście konieczne jest podejmowanie dalszych działań mających na celu aktywizację gospodarczą, w szczególności w oparciu o posiadane lokalne zasoby. Takim miejscem są tereny po byłych

				zakładach Fabryki Samochodów Dostawczych. Obszar posiada korzystne położenie blisko centrum miasta oraz dysponuje potencjalną powierzchnią inwestycyjną. Tym samym możliwe jest stworzenie w oparciu o ten obszar – strefy aktywności gospodarczej. Rozwój strefy aktywności gospodarczej, mając także na uwadze bliskość obszaru koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, pozytywnie wpływać będzie na przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom takim jak: bezrobocie oraz ubóstwo. Tworzenie ofert pracy na tym obszarze będzie atrakcyjne ze względu na bliskość dla mieszkańców obszaru centrum miasta. Podjęcie pracy w obrębie tej strefy nie wymagać będzie uciążliwych dojazdów poza obszar zamieszkania. Zagospodarowanie terenu po byłych zakładach Fabryki Samochodów Dostawczych nawiązywać będzie do tradycji i historii tej części miasta. Spowoduje to przywrócenie tej części miasta jej pierwotnych funkcji, jakie pełniły w przestrzeni gminy, a które w wyniku procesów gospodarczych uległy degradacji. Z uwagi na niewystarczającą infrastrukturę w obszarze centrum miasta, która może zostać przeznaczona do utworzenia miejsca opieki i aktywizacji seniorów, Gmina zamierza w tym celu wykorzystać teren po byłych Zakładach Fabryki Samochodów Dostawczych.
3.	Obszar rekreacji i wypoczynku w Nysie (kąpielisko w Nysie, ul. Ujejskiego)	Teren niezamieszkały	6,62 ha (0,03% powierzchni Gminy)	Zdegradowany teren miejsca rekreacji i wypoczynku, wskazany ze względu na istotne znacznie dla rozwoju lokalnego, związane z podnoszeniem jakości życia, tworzeniem oferty dla starzejącego się społeczeństwa miasta oraz integracji społecznej. Obszar centrum miasta, gdzie zdiagnozowano koncentrację problemów społecznych, charakteryzuje się niedużą powierzchnią terenów do rekreacji i wypoczynku. Obszar kąpieliska w Nysie położony jest w bliskim sąsiedztwie centrum miasta. Podjęcie działań rewitalizacyjnych w tym miejscu prowadzone będzie z myślą przede wszystkim o mieszkańcach tej części miasta. Tworzenie stref rekreacji i wypoczynku, w szczególności wakacyjnego oraz weekendowego, pozytywnie wpływać będzie na integrację społeczną mieszkańców, jak również

				jakość życia. Rewitalizacja zdegradowanego obszaru kąpieliska umożliwi kształtowanie oferty rekreacyjnej oraz aktywne spędzanie wolnego czasu przez mieszkańców centrum miasta, w tym również seniorów, jak również młodzież i dzieci. Stworzenie takiej strefy odciągać będzie młodzież od zjawisk takich jak: pokątne spożywanie alkoholu lub szukanie rozrywek w miejscach do tego nie przeznaczonych. Ważnym aspektem, przemawiającym za wskazaniem tej przestrzeni miasta, jako istotnej dla procesów rewitalizacji społecznej, jest również niedostatek miejsc aktywnej integracji międzypokoleniowej i rekreacji dla mieszkańców gminy a w szczególności osób zamieszkujących Centrum miasta Nysa (strefa A2). W obszarze tym występuje brak kompleksowo zagospodarowanych ogólnodostępnych stref rekreacji. Dodatkowo obszar Kąpieliska Miejskiego charakteryzuje w obecnej chwili niską atrakcyjnością przestrzeni i degradacją architektoniczną.
4.	Obszar fortów w Nysie	Teren niezamieszkały	17,16 ha (0,08% powierzchni Gminy)	Zdegradowany obszar fortów w Nysie, wskazany ze względu na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, związane z tworzeniem oferty turystyczno-kulturalnej, opartej na dziedzictwie kulturowym miasta Nysa. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej miasta pozytywnie wpływać będzie na aktywność gospodarczą. Forty w Nysie stały się jedną z wizytówek miasta. Ze względu na lokalizację oraz powierzchnię jaką zajmują – są istotnym elementem krajobrazu miasta. Ze względu na walory kulturowe oraz historię stanowią atrakcję turystyczną Nysy oraz istotny element promocji oferty turystycznej miasta. Turystyka jest jedną z istotnych dziedzin gospodarki lokalnej. Obszar fortów jest również strefą rekreacji i wypoczynku mieszkańców miasta, w szczególności związanej z aktywnym spędzaniem czasu wolnego (np. spacerowanie, bieganie, jazda na rowerze). Wskazany obszar fortów charakteryzuje się degradacją przestrzenno-funkcjonalną. Widoczne są na tym terenie także negatywne zjawiska społeczne, związane ze spożywaniem alkoholu, wandalizmem. Obszar tej części fortów, mając na

				uwadze niedostatek terenów rekreacji wypoczynku w centrum miasta, mógłby pełnić rolę strefy wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców tej części miasta.

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 1. Obszar zdegradowany – centrum Nysy (obszar A2)

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 2. Obszar zdegradowany – obszar poprzemysłowy w Nysie

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 3. Obszar zdegradowany – obszar rekreacji i wypoczynku w Nysie (kąpielisko miejskie w Nysie, ul. Ujejskiego)

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 4. Obszar zdegradowany – forty w Nysie, część północno-wschodnia

Źródło: Opracowanie własne

4.2. Obszar rewitalizacji

Obszar rewitalizacji – obszar obejmujący **całość lub część obszaru zdegradowanego**, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na **istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego**, zamierza się prowadzić rewitalizację.

Obszar rewitalizacji

- nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy,
- oraz zamieszkanych przez więcej niż 30% mieszkańców.

Po przeprowadzeniu analiz prowadzących do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, niezbędne jest wyznaczenie (w ramach tego obszaru) obszaru rewitalizacji. Obszar rewitalizacji jest obszarem, na którym prowadzona będzie rewitalizacja.

Określenie, która część obszaru zdegradowanego stanowić będzie obszar rewitalizacji następuje w oparciu o dwie przesłanki. Pierwszą z nich jest stwierdzenie szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z innymi problemami. Do wniosku tego można dojść za pomocą metod badawczych służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego (porównanie wartości mierników, ich koncentracji terytorialnej).

Drugą z przesłanek jest uznanie, że obszar ten ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy. To bardzo szeroka przesłanka, która pozwala gminie na zachowanie marginesu uznaniowości we wskazaniu, która część obszaru zdegradowanego poddana ma zostać rewitalizacji. Znaczenie dla rozwoju gminy oceniać można na różne sposoby, przede wszystkim istotność danego obszaru powinna jednak wynikać z gminnych dokumentów strategicznych, być w nich wskazana jako obszar szczególnej troski władz publicznych, obszar na którym skupiać się będzie życie społeczno-gospodarcze w gminie. Do oceny istotności obszaru można posłużyć się przykładowo analizami urbanistycznymi, które wskażą obszar wpisujący się w zasady ogólne planowania przestrzennego, takie jak np. zasada miasta zwartego, zasada niskoemisyjności.[22]

Bazując na wynikach analizy danych zastanych, wskaźnikach opisujących poziom rozwoju społeczno-gospodarczego oraz przestrzennego, biorąc pod uwagę znaczenie wybranych obszarów dla rozwoju gminy, zaproponowano wskazać do rewitalizacji w Nysie obszar Strefy A2, zamieszkany przez 11 133 osoby (19,74% mieszkańców Gminy) oraz obszary niezamieszkałe, tj. obszary poprzemysłowe, obszary rekreacji i wypoczynku oraz obszary fortów w Nysie – Obwałowania Wysokie. Łączna powierzchnia obszarów rewitalizacji wynosi 239,92 ha (1,11% powierzchni Gminy).

Obszar proponowany do rewitalizacji posiada istotne znacznie dla rozwoju gminy. Na tym obszarze koncentruje się zabytkowa zabudowa oraz mają swoją siedzibę istotne dla rozwoju gminy instytucji publiczne. Ze względu na walory kulturowe (zabytkowe obiekty budowlane) – stanowi reprezentacyjną część miasta. Ponadto istotne znacznie dla rozwoju Gminy Nysa mają tereny poprzemysłowe (aktywizacja gospodarcza Gminy), tereny rekreacji i wypoczynku (podnoszenie jakości życia) oraz forty

[22] Źródło: Ustawa o rewitalizacji - praktyczny komentarz, Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa Departament Polityki Przestrzennej, Warszawa 2016

w Nysie – Obwałowania Wysokie (podnoszenie atrakcyjności turystycznej miasta, a tym samym aktywizacji gospodarcza Gminy w oparciu o turystykę).

Wybór obszaru rewitalizacji nawiązuje bezpośrednio do celów ujętych w Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2023:

Priorytet 1.: „Konkurencyjna gospodarka".

- Cel strategiczny 1.1.: Podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw oraz stworzenie atrakcyjnych warunków do inwestowania i prowadzenia biznesu.
- Cel strategiczny 1.2.: Dynamizacja rozwoju usług w oparciu o kluczowe zasoby gminy.
- Cel strategiczny 1.3.: Poprawa sytuacji na rynku pracy.

Priorytet 2.: „Silny kapitał ludzki i społeczny".

- Cel strategiczny 2.1.: Wzmocnienie zasobów kapitału ludzkiego.
- Cel strategiczny 2.2.: Aktywizacja kapitału społecznego.

Priorytet 3.: „Nowoczesna infrastruktura i chronione środowisko".

- Cel strategiczny 3.1: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej.

Priorytet 4.: „Atrakcyjna przestrzeń miejska i obszarów wiejskich".

- Cel strategiczny 4.1.: Poprawa ładu przestrzennego i efektywnego wykorzystania przestrzeni miejskiej w Nysie

1. Obszar rewitalizacji: centrum miasta Nysa (Strefa A2)

Obszar proponowany do rewitalizacji ze względu na szczególną koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z problemami środowiskowymi, przestrzenno-funkcjonalnymi oraz technicznymi. Obszar posiadający istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Liczba mieszkańców – 11 133 osoby (stan na 31.12.2015; 19,74% ludności miasta)

Powierzchnia obszaru – 197,0 ha (0,91% powierzchni ogółem)

Lokalizacja (ulice):

22-go Stycznia, Aleja Józefa Lompy, Aleja Teodora Roosevelta, Armii Krajowej, Batalionów Chłopskich, Bielawska, Biskupa Jarosława, Bohaterów Warszawy, Bolesława Krzywoustego, Bracka, Brata Dionizego Wegnera, Brata Rajmunda Kasperczyka, Celna, Cypriana Kamila Norwida, Daniela Chodowieckiego, Emilii Gierczak, Forteczna, Franciszka Żwirki i Stanisława Wigury, Fryderyka Szopena, Grodzka, Grzybowa, Henryka Siemiradzkiego, Jana Henryka Dąbrowskiego, Jana III Sobieskiego, Jana Matejki, Józefa Bema, Józefa Ignacego Kraszewskiego, Kamienna, Karola Marcinkowskiego, Karola Miarki, Kolejowa, Kowalska, Krakowska, Kramarska, Królowej Jadwigi, Księdza J.Kądziołki, Kupiecka, Majora Henryka Sucharskiego, Mariacka, Marii Curie Skłodowskiej, Mazowiecka, Mostowa, Ogrodowa, Ojca Benno Sonsalli, Oskara Kolberga, Parkowa, Partyzantów, Piastowska, Plac im. Kazmierza Albina Zalewskiego, Plac Jana Pawła II, Plac katedralny, Plac Kopernika, Plac Kościelny, Plac Luedinhausen, Plac Paderewskiego, Plac Staromiejski,

Prudnicka, Racławicka, Rondo Jana Pawła II, Rondo Legii Polsko-Włoskiej, Rondo Niepodległości, Rondo Pamięci Ofiar Katynia, Rondo Partnerstwa Powiatów, Rondo Solidarności, Rynek, Rynek Garncarski, Rynek Solny, Stanisława Moniuszki, Stanisława Wyspiańskiego, Sukiennicza, Św. Piotra, Teatralna, Tkacka, Waleriana Łukasińskiego, Wałowa, Warszawska, Wincentego Pola, Wita Stwosza, Władysława Orkana, Michała Drzymały, Wolności, Wołyńska, Wrocławska, Wyzwolenia, Zjednoczenia.

Znaczenie dla rozwoju lokalnego:

Obszar ścisłego centrum miasta Nysa, w którym koncentruje się życie społeczno-kulturalne, szereg usług publicznych oraz funkcja reprezentacyjna miasta. Obszar o znacznych walorach przestrzenno-kulturowych, objęty ochroną konserwatorską, z licznymi obiektami zabytkowymi, skupiający szereg usług na rzecz mieszkańców miasta oraz turystów.

Jest to obszar koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami sfery środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej.

Znacznym problemem tej części miasta jest brak małej infrastruktury lub jej zużycie oraz niewystarczająca ilość i jakość istniejącej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Występuje brak stref rekreacji dla dzieci, młodzieży i osób starszych.

Dodatkowym elementem wymagającym poprawy we wskazanym obszarze jest przepustowość komunikacyjna i powiększenie ilości miejsc parkingowych.

Sąsiedztwo z ruchliwą Drogą Krajową nr 41 negatywnie wpływa na klimat akustyczny. Duże natężenie ruchu wpływa także na zjawisko niskiej emisji.

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej problemem jest również niska estetyka terenów publicznych, natomiast w sferze technicznej zły stan zasobów mieszkaniowych, z których duża część to obiekty wymagające pilnych remontów i modernizacji.

Mapa 5. Obszar rewitalizacji – centrum miasta Nysa

Źródło: Opracowanie własne

WSKAŹNIKI OPISUJĄCE NEGATYWNE ZJAWISKA SPOŁECZNE – DLA OBSZARU REWITALIZACJI

Miernik	Źródło danych	Średnia gminna	Wartość obszaru	Skala problemu	Wartość wystandaryzowana*
1. Wskaźnik obciążenia demograficznego – ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym 2015	UM	147,12	215,45	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym – 3165 osób	1,00
2. Wskaźnik obciążenia demograficznego – ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym 2015	UM	61,28	71,30	Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym wyniosła – 4634 osoby	1,00
3. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym 2015	PUP	6,60%	7,82%	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych – 508 osób	1,00
4. Udział długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym 2015	UM	3,35%	4,02%	Liczba zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych – 261 osób	1,00
5. Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem 2015	OPS	2,99%	3,57%	Liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej – 398 osób	1,00
6. Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w liczbie ludności ogółem 2015	OPS	2,45%	2,91%	Liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa – 324 osoby	1,00
7. Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w liczbie ludności w wieku produkcyjnym 2015	OPS	1,81%	2,25%	Liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia – 250 osób	1,00
8. Liczba świadczeń na 1 osobę korzystającą z pomocy społecznej 2015	OPS	151,30	169,98	Liczba świadczeń z pomocy społecznej łącznie – 67650 świadczeń	1,00

9. Kwota świadczeń na 1 osobę korzystającą z pomocy społecznej 2015	OPS	4372,10 zł	4331,30 zł	Kwota świadczeń z pomocy społecznej łącznie – 1723855,60 zł	1,00

** stany kryzysowy dla wartości powyżej 0,5*

NA OBSZARZE PROPONOWANYM DO REWITALIZACJI KONCENTRUJĄ SIĘ W SZCZEGÓLNOŚCI NASTĘPUJĄCE PROBLEMY:

W SFERZE SPOŁECZNEJ:

- Starzenie się społeczeństwa – widoczne w niekorzystnej strukturze demograficznej z wysokim udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym.
- Występowanie zjawiska bezrobocia, widoczne w liczbie osób bezrobotnych, w tym również bezrobocia długotrwałego.
- Ubóstwo, widoczne w znacznej liczbie osób korzystających z pomocy społecznej, w tym znacznej liczby udzielanych świadczeń społecznych.

W SFERZE ŚRODOWISKOWEJ:

- Niezadowalający stan powietrza atmosferycznego, widoczny w wynikach badań jakości powietrza prowadzonych przez PIOŚ.
- Hałas komunikacyjny, potwierdzony wynikami badań hałasu prowadzonych przez PIOŚ.

W SFERZE PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ:

- Niska estetyka i funkcjonalność przestrzeni publicznych, w tym zły stan techniczny nawierzchni, chodników, występowanie barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych.

W SFERZE TECHNICZNEJ:

- Zły stan zasobów mieszkaniowych, z których duża część to obiekty wymagające pilnych remontów i modernizacji.

2. Obszar rewitalizacji: obszar poprzemysłowy w Nysie

Zdegradowany obszar poprzemysłowy, wskazany ze względu na istotne znacznie dla rozwoju lokalnego (kreowanie działań na rzecz aktywności społecznej i gospodarczej – mając na uwadze wysokie wskaźniki bezrobocia oraz ubóstwa.

Liczba mieszkańców – teren niezamieszkały

Powierzchnia obszaru – 19,4 ha (0,09% powierzchni ogółem)

Lokalizacja: obszar poprzemysłowy po Fabryce Samochodów Dostawczych w Nysie (ul. Szlak Chrobrego, Kościuszki, Poniatowskiego, Słowiańska).

Znaczenie dla rozwoju lokalnego i uzasadnienie:

Obszar wskazany jako obszar rewitalizacji jest szczególnie istotny z punktu widzenia rozwoju oraz pozytywnych zmian, zarówno na terenie obszaru zdegradowanego, jak i całej gminy. Znajdowała się na nim Fabryka Samochodów Dostawczych, niegdyś jedno z najważniejszych przedsiębiorstw na terenie Gminy Nysa. Obszar ten może być wykorzystany do pobudzenia działań społecznych oraz przedsiębiorczości, a co za tym idzie znacząco wpływać na rozwój społeczno-gospodarczy obszaru zdegradowanego Gminy Nysa.

Jest to zdegradowany obszar poprzemysłowy, wskazany ze względu na istotne znacznie dla rozwoju lokalnego, tj. kreowanie działań na rzecz aktywności społecznej i gospodarczej – mając na uwadze wysokie wskaźniki bezrobocia, ubóstwa jak również niekorzystne zjawiska demograficzne, związane m.in. ze starzeniem się społeczeństwa oraz depopulacją.

Obszary położone są w bezpośrednim sąsiedztwie zdegradowanego społecznie centrum miasta (granicą obu obszarów jest rzeka Nysa Kłodzka). Na obszarze centrum miasta zdiagnozowano występowanie problemów związanych z bezrobociem oraz ubóstwem. W tym kontekście konieczne jest podejmowanie dalszych działań mających na celu aktywizację gospodarczą, w szczególności w oparciu o posiadane lokalne zasoby. Takim miejscem są tereny po byłych zakładach Fabryki Samochodów Dostawczych. Obszar posiada korzystne położenie blisko centrum miasta oraz dysponuje potencjalną powierzchnią inwestycyjną. Tym samym możliwe jest stworzenie w oparciu o ten obszar – strefy aktywności gospodarczej. Rozwój strefy aktywności gospodarczej, mając także na uwadze bliskość obszaru koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, pozytywnie wpływać będzie na przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom takim jak: bezrobocie oraz ubóstwo. Tworzenie ofert pracy na tym obszarze będzie atrakcyjne ze względu na bliskość dla mieszkańców obszaru centrum miasta. Podjęcie pracy w obrębie tej strefy nie wymagać będzie uciążliwych dojazdów poza obszar zamieszkania.

Zagospodarowanie terenu po byłych zakładach Fabryki Samochodów Dostawczych nawiązywać będzie do tradycji i historii tej części miasta. Spowoduje to przywrócenie tej części miasta jej pierwotnych funkcji, jakie pełniły w przestrzeni gminy, a które w wyniku procesów gospodarczych uległy degradacji.

Z uwagi na niewystarczającą infrastrukturę w obszarze centrum miasta, która może zostać przeznaczona do utworzenia miejsca opieki i aktywizacji seniorów, Gmina zamierza w tym celu wykorzystać teren po byłych Zakładach Fabryki Samochodów Dostawczych.

Mapa 6. Obszar rewitalizacji – obszar poprzemysłowy w Nysie

Źródło: Opracowanie własne

3. Obszar rewitalizacji: obszar rekreacji i wypoczynku przy ul. Ujejskiego w Nysie

Zdegradowany teren miejsca rekreacji i wypoczynku, wskazany ze względu na istotne znacznie dla rozwoju lokalnego, związane z podnoszeniem jakości życia, tworzeniem oferty dla starzejącego się społeczeństwa miasta oraz integracji społecznej – w szczególności obszaru A2 (centrum Nysy), w którym zdefiniowano

problemy takie jak: depopulacja, starzenie się społeczeństwa, bezrobocie oraz ubóstwo. Obszar położony w niedużej odległości od obszaru centrum miasta.

Liczba mieszkańców – teren niezamieszkały

Powierzchnia obszaru – 6,62 ha (0,03% powierzchni ogółem)

Lokalizacja: kąpielisko w Nysie, ul. Ujejskiego

Znaczenie dla rozwoju lokalnego i uzasadnienie:

Kąpielisko przy ul. Ujejskiego. Na jego terenie, oprócz zbiornika wodnego, jest również plaża, tereny zielone, boiska do siatkówki i koszykówki, sanitariaty oraz mała gastronomia. Kąpielisko ma wyznaczone strefy: płytką oraz głęboką. Ponadto są tu również ślizgawki dla najmłodszych, a dla starszych – rowery wodne. Odbywają się tu także zawody sportowe m.in. Mistrzostwa Nysy w siatkówce plażowej kobiet i mężczyzn. Kąpielisko czynne jest w sezonie letnim. Kąpielisko wymaga przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych, podnoszących estetykę przestrzeni oraz poprawiających jego funkcjonalność.

Jest to zdegradowany teren miejsca rekreacji i wypoczynku, wskazany ze względu na istotne znacznie dla rozwoju lokalnego, związane z podnoszeniem jakości życia, tworzeniem oferty dla starzejącego się społeczeństwa miasta oraz integracji społecznej.

Obszar centrum miasta, gdzie zdiagnozowano koncentrację problemów społecznych, charakteryzuje się niedużą powierzchnią terenów do rekreacji i wypoczynku. Obszar kąpieliska w Nysie położony jest w bliskim sąsiedztwie centrum miasta. Podjęcie działań rewitalizacyjnych w tym miejscu prowadzone będzie z myślę przede wszystkim o mieszkańcach tej części miasta. Tworzenie stref rekreacji i wypoczynku, w szczególności wakacyjnego oraz weekendowego, pozytywnie wpływać będzie na integrację społeczną mieszkańców, jak również jakość życia. Rewitalizacja zdegradowanego obszaru kąpieliska umożliwi kształtowanie oferty rekreacyjnej oraz aktywne spędzanie wolnego czasu przez mieszkańców centrum miasta, w tym również seniorów, jak również młodzież i dzieci. Stworzenie takiej strefy odciągać będzie młodzież od zjawisk takich jak: pokątne spożywanie alkoholu lub szukanie rozrywek w miejscach do tego nie przeznaczonych.

Mapa 7. Obszar rewitalizacji – obszar rekreacji i wypoczynku w Nysie

Źródło: Opracowanie własne

Kąpielisko Miejskie zlokalizowane jest przy ul. Ujejskiego. Zostało ono wybudowane w latach 30 XX wieku. Powierzchnia ogólna działki to 7,03 ha. Powierzchnia zabudowy to 2200 m2. W skład kąpieliska wchodzą: pawilon socjalno-gospodarczy, 2 kasy, budynek chlorowni i magazyn. Główny pawilon wybudowany w technice drewnianej w latach 30 XX wieku nie posiada fundamentów, został osadzony bezpośrednio na piasku. Ze względu na jego stan techniczny i sanitarny nie nadaje się do dalszej eksploatacji. Mieści się w nim 16 przebieralni oraz 8 sanitariatów. Przy plaży zlokalizowane są również zewnętrzne prysznice (12 sztuk). Powierzchnia niecki to 2,3 ha a jej pojemność to 45540 m3. Zasilana jest

ona wodą z własnej studni głębinowej, która przepływa przez stację uzdatniania wody. Naturalna piaszczysta plaża stanowi 250 m linii brzegowej niecki, pozostała część to wał ziemny wyłożony płytami betonowymi. Dno czaszy jest żwirowe. Teren kąpieliska porasta niska i wysoka zieleń. Niezagospodarowany teren zielony kąpieliska zajmuje powierzchnię 2,5 ha. W skład obiektu wchodzi również asfaltowe boisko służące do gry zarówno w koszykówkę jak i siatkówkę. Cały obszar obiektu jest ogrodzony. Stan techniczny ogrodzenia wymaga jego modernizacji i odbudowy. Kąpielisko Miejskie zostało poważnie zniszczone przez powódź w 1997r. Popowodziowy remont objął wyłącznie nieckę kąpieliska.

Główny problem Kąpieliska Miejskiego to jego wyeksploatowanie i niewystarczająca infrastruktura. Niektóre z obiektów wymagają natychmiastowej rozbiórki ze względu na zły stan techniczny i sanitarny. Istniejąca mała architektura jest uboga i w niektórych przypadkach mocno wyeksploatowana. Brak systemu monitoringu całego obszaru powoduje możliwość występowania drobnych kradzieży kieszonkowych. Niezagospodarowana i niezmeliorowana część terenu kąpieliska, która porosła samosiewną roślinnością, utrudnia dozorowanie całego obiektu oraz utrzymanie go w należytym stanie.

Kąpielisko Miejskie ze względu na bardzo dobre warunki lokalizacyjne (blisko centrum) cieszy się ogromną popularnością nie tylko wśród mieszkańców ale również turystów. Możliwość dogodnego dojazdu samochodem, liniami MZK, rowerem a nawet łatwe dojście pieszo podnosi jego atrakcyjność.

Ze względu na potencjał rozwojowy kąpieliska wynikający z jego istniejących walorów, tj.: lokalizacji, wielkości jego obszaru oraz wielkości i specyfiki niecki basenu (piaszczysta plaża) może być ono zaliczane do jednych z najważniejszych i najatrakcyjniejszych obiektów rekreacyjnych Opolszczyzny.[23]

4. Obszar rewitalizacji: forty w Nysie, część północno-wschodnia

Zdegradowany obszar fortów w Nysie, wskazany ze względu na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, związane z tworzeniem oferty turystyczno-kulturalnej, opartej na dziedzictwie kulturowym miasta Nysa. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej miasta pozytywnie wpływać będzie na aktywność gospodarczą, w szczególności obszaru centrum miasta (strefa A2 wskazana do rewitalizacji) – związaną z ofertą usługową, obsługującą ruch turystyczny (hotele, restauracje, kawiarni, etc.), wzmacniając potencjał lokalnej gospodarki. Tym samym wpływać będzie na rozwiązywanie problemów koncentrujących na się na obszarze rewitalizacji w centrum miasta, takich jak bezrobocie oraz ubóstwa.

Liczba mieszkańców – teren niezamieszkały

Powierzchnia obszaru – 17,16 ha (0,08% powierzchni ogółem)

Lokalizacja: działki nr 1/14, 1/19 Radoszyn a.m. 11, część fortów określana jako obwałowania wysokie, okolice ul. Słowiańskiej (północno-wschodnia część obwarowań)

Znaczenie dla rozwoju lokalnego i uzasadnienie:

Linia o długości ok. 1200 m złożona jest z 5-ciu bastionów i 4-ch kurtyn. Obwarowania wzniesiono w latach 1774-91 (uzupełnione i rozbudowane w latach 1865-67). Obwarowania te składały się z trzech

[23] Źródło: Urząd Miejski w Nysie

dzieł: Obwałowań Wysokich, Rogatki Ceglarskiej i Rogatki Grodkowskiej. Obwałowania te stały się osłoną przedmieścia Zawodzie położonego na zewnątrz wcześniejszych obwałowań Kapucyńskich, które utraciły swe dawne znaczenie i uległy etapowej likwidacji, z wyjątkiem Reduty Kapucyńskiej. Całość zachowanych obecnie obwarowań rozciąga się na długości około 1200 m i stanowi ponad 85 % ich dawnego stanu. Stan zachowania tych obwarowań jest na ogół dobry.[24]

Nysa była Twierdzą uważaną za jedną z najsilniejszych i najnowocześniejszych w ówczesnej Europie. Do czasów obecnych zachowało się około 60% dawnych fortyfikacji, rozlokowanych na obszarze ponad 230 hektarów. Forty w Nysie są dziś jednym z wyróżników turystycznych i kulturowych Nysy. Rewitalizacja fortów w Nysie wspierać będzie rewitalizację gospodarczą oraz społeczną miasta w oparciu o potencjał turystyczny.

Zdegradowany obszar fortów w Nysie, wskazany ze względu na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, związane z tworzeniem oferty turystyczno-kulturalnej, opartej na dziedzictwie kulturowym miasta Nysa. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej miasta pozytywnie wpływać będzie na aktywność gospodarczą.

Forty w Nysie stały jedną z wizytówek miasta. Ze względu na lokalizację oraz powierzchnię jaką zajmują – są istotnym elementem krajobrazu miasta. Ze względu na walory kulturowe oraz historię stanowią atrakcję turystyczną Nysy oraz istotny element promocji oferty turystycznej miasta. Turystyka jest jedną z istotnych dziedzin gospodarki lokalnej. Obszar fortów jest również strefą rekreacji i wypoczynku mieszkańców miasta, w szczególności związanej z aktywnym spędzaniem czasu wolnego (np. spacerowanie, bieganie, jazda na rowerze). Wskazany obszar fortów charakteryzuje się degradacją przestrzenno-funkcjonalną. Widoczne są na tym terenie także negatywne zjawiska społeczne, związane ze spożywaniem alkoholu, wandalizmem. Obszar tej części fortów, mając na uwadze niedostatek terenów rekreacji wypoczynku w centrum miasta, mógłby pełnić rolę strefy wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców tej części miasta.

[24] Źródło: http://www.twierdzanysa.com/

Mapa 8. Obszar rewitalizacji – forty w Nysie, część północno-wschodnia

Źródło: Opracowanie własne

Obwarowania wzniesiono w latach 1774-91, przebudowane w latach 1865-67. Obwarowania te składały się z trzech dzieł: Obwałowań Wysokich, Rogatki Ceglarskiej i Rogatki Grodkowskiej.

Najwcześniej wzniesiono "Obwałowanie Wysokie", które powstały z przekształcenia pojedynczych umocnień wyżynnego przedpola, np. obwałowania Kapucyńskiego" z redutą o tejże nazwie. Pojedyncze reduty i dzieła obronne wzniesione w latach 1774-76 tj. reduty Kapliczne i Górna Kapucyńska oraz "place d`Armes, zostały przebudowane na bastiony, połączone kurtynami i osłonięte suchą fosą z przeciwskarpami. Budowę ukończono przed 1791 r. Linia ta złożona z 5-ciu bastionów i 4-ch kurtyn zajęła całość wyżynnego terenu od strony północnej. Bastiony otrzymały częściowo nazwy dawnych redut:

bastion Kapliczny, Kurtyna i bastion Place d`Armes (dawna reduta Górna Kapucyńska), Kurtyna i bastion Regulicki, kurtyna i bastion Morawski oraz kurtyna i bastion Grodkowski.

Obwałowania te stały się osłoną przedmieścia Zawodzie położonego na zewnątrz wcześniejszych obwałowań Kapucyńskich, które utraciły swe dawne znaczenie i uległy etapowej likwidacji, z wyjątkiem Reduty Kapucyńskiej.

Wały główne dla piechoty i artylerii, miały zróżnicowaną z licznymi trawersami, schronami dla dział i obsługi, oskarpowane były murem ceglanym lub kamiennym od strony stoku i przeciwstoku suchej fosy. Wszystkie bastiony miały rozbudowane kazamaty koszarowo - magazynowe od strony szyi przy dziedzińcach przyległych do drogi fortecznej. Całość obwarowań otoczono szeroką suchą fosą chronioną z wału głównego i galerii przeciwskarpowych umieszczonych w przeciwstoku przed bastionami. Jedyna zachowana obecnie w Nysie forteczna brama Ceglarska ma formę przecięcia w wale kurtyny z kazamatami straży i wnękami dla posterunków.

Od strony miasta, wzdłuż całego obwałowania biegnie droga forteczna, obsadzona obustronnie drzewami, obsługująca obwarowania i liczne magazyny prochu i amunicji wznoszące się po jej obu stronach.

Stan zachowania infrastruktury obiektów fortecznych na terenie Gminy Nysa jest niezadawalający. Proces postępującej degradacji jak i wandalizm powoduje, że fortyfikacje charakteryzują się niedostateczną infrastrukturą, uniemożliwiającą promowanie i udostępnianie ich dla ruchu turystycznego oraz do tworzenia nowych miejsc pracy.

Całość zachowanych obecnie obwarowań rozciąga się na długości około 1200 m i stanowi ponad 85 % ich dawnego stanu. Obwałowania znajdują się w otoczeniu zespołu zaniedbanej pofortecznej zieleni parkowej. Wrastające korzenia drzew powodują liczne ubytki murów. Postępująca dewastacja i wandalizm doprowadziły do znacznych ubytków i uszkodzeń, zarówno na zewnątrz, jak i wewnątrz. Kradzieże elementów stalowych i metalowych balustrad, doprowadziły także do zagrożenia stanu bezpieczeństwa obiektu.

5. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja obszaru rewitalizacji jest wyobrażanym stanem tego obszaru po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych. Wizja wskazuje na istotne dążenia i aspiracje, związane z chęcią dokonania zasadniczej zmiany obrazu obszaru, na którym koncentruje się szereg problemów, w tym społecznych.

Działania rewitalizacyjne powinny w umiejętny sposób wykorzystywać potencjał wewnętrzny obszaru rewitalizacji (jego mocne strony) oraz potencjał otoczenia (szanse). Działania rewitalizacyjne powinny być w pierwszej kolejności ukierunkowane na eliminowanie najistotniejszych słabych stron.

Kompleksowe podejście do rewitalizacji oznacza, że działania podejmowane na rzecz wychodzenia ze stanu kryzysowego powinny wpisywać się w szerszy nurt realizacji polityki rozwoju całej gminy i jej otoczenia, w szczególności otoczenia powiązanego funkcjonalnie z gminą.

Proces rewitalizacji powinien być prowadzony w sferach społecznej, przestrzennej i gospodarczej, tj. być ukierunkowany na wieloaspektowe podejście oraz rezultaty.

Tym samym kształtując wizję obszaru rewitalizacji należy zwrócić uwagę na dążenia rozwoju w kontekście całej gminy (wizja rozwoju Gminy Nysa), najważniejsze atuty i słabości, jak też szanse i zagrożenia dla obszaru rewitalizacji (analiza SWOT) oraz wieloaspektowość działań rewitalizacyjnych.

Wizja rozwoju Gminy Nysa brzmi: Nysa, wyraziste ponadregionalne centrum aktywności gospodarczej na Śląsku, racjonalnie wykorzystujące swoje atuty związane z położeniem i dziedzictwem dla zrównoważonego rozwoju.

Mocne strony obszaru rewitalizacji

W kontekście wizji rozwoju Gminy Nysa obszar rewitalizacji stanowi jej istotny element, ze względu na swoją lokalizację (centrum miasta Nysa, w którym koncentruje się życie społeczno-kulturalne, szereg usług publicznych oraz funkcja reprezentacyjna miasta), potencjał kulturowy, dziedzictwo (obszar o znacznych walorach przestrzenno-kulturowych, objęty ochroną konserwatorską, z licznymi obiektami zabytkowymi, potencjał gospodarczy (wolne tereny inwestycyjne, zlokalizowane w obrębie byłych zakładów Fabryki Samochodów Dostawczych).

Mocne strony obszaru rewitalizacji:

- *Obszar ścisłego centrum miasta Nysa, w którym koncentruje się życie społeczno-kulturalne, szereg usług publicznych oraz funkcja reprezentacyjna miasta, w tym Dom Kultury, Biblioteka Miejska, Muzeum Powiatowe, punkt informacji turystycznej, Urząd Miasta.*
- *Obszar o znacznych walorach przestrzenno-kulturowych, objęty ochroną konserwatorską, z licznymi obiektami zabytkowymi, skupiający szereg usług na rzecz mieszkańców miasta oraz turystów.*
- *Dostępność w sąsiedztwie centrum miasta wolnych terenów inwestycyjnych, zlokalizowanych w obrębie byłych zakładów Fabryki Samochodów Dostawczych, umożliwiających kształtowanie funkcji gospodarczych oraz społecznych.*

- *Instytucje oświatowe i edukacyjne, w tym uczelnia wyższa (PWSZ w Nysie), Uniwersytet Trzeciego Wieku (przy PWSZ w Nysie), kształtujące kapitał ludzki i społeczny.*

Słabe strony obszaru rewitalizacji

Słabe strony obszaru rewitalizacji, związane są przede wszystkim z problemami społecznymi oraz problemami przestrzenno-funkcjonalnymi. Upadek przemysłu w Nysie spowodował pojawienie się problemów bezrobocia i ubóstwa oraz przyczynił się do migracji mieszkańców miasta. Na te procesy nałożyło się dynamiczne starzenie się społeczeństwa, pogłębiane przez migrację osób w wieku produkcyjnym. Problemy społeczne na obszarze rewitalizacji współwystępują z szeregiem innych problemów, głównie o charakterze przestrzenno-funkcjonalnym. Upadek przemysłu w mieście spowodował powstanie niezagospodarowanych przestrzeni, które wykazują się degradacją obiektów budowlanych i infrastruktury technicznej. Dotyczy to w szczególności obszaru po byłych zakładach Fabryki Samochodów Dostawczych. Obszar rewitalizacji charakteryzuje się ponadto niską estetyką, degradacją stanu technicznego obiektów mieszkalnych, brakiem odpowiedniej jakości terenów i przestrzeni do wypoczynku i rekreacji.

Słabe strony obszaru rewitalizacji:

- *Starzenie się społeczeństwa – widoczne w niekorzystnej strukturze demograficznej z wysokim udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym.*
- *Występowanie zjawiska bezrobocia, widoczne w liczbie osób bezrobotnych, w tym również bezrobocia długotrwałego.*
- *Ubóstwo, widoczne w znacznej liczbie osób korzystających z pomocy społecznej, w tym znacznej liczby udzielanych świadczeń społecznych.*
- *Sąsiedztwo z ruchliwą Drogą Krajową nr 41, które negatywnie wpływa na klimat akustyczny. Duże natężenie ruchu wpływa także na zjawisko niskiej emisji.*
- *Brak małej infrastruktury lub jej zużycie oraz niewystarczająca ilość i jakość istniejącej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Występuje brak stref rekreacji dla dzieci, młodzieży i osób starszych. Zdegradowane tereny rekreacji i wypoczynku, m. in. teren basenu przy ul. Ujejskiego.*
- *Niska estetyka terenów publicznych.*
- *Niedostosowanie infrastruktury społecznej i technicznej do potrzeb, m. in. niedostatek miejsc parkingowych, niewystarczająca liczba miejsc w DDP.*
- *Zdegradowany obszar poprzemysłowy po byłych zakładach Fabryki Samochodów. Dostawczych, położony w bezpośrednim sąsiedztwie zdegradowanego społecznie centrum miasta (granicą obu obszarów jest rzeka Nysa Kłodzka).*
- *Degradacja funkcjonalno-przestrzenna części północno-wschodniej fortów w Nysie. Widoczne są na tym terenie także negatywne zjawiska społeczne, związane ze spożywaniem alkoholu, wandalizmem.*
- *Zły stan zasobów mieszkaniowych, z których duża część to obiekty wymagające pilnych remontów i modernizacji.*

Szanse dla obszaru rewitalizacji:

Szanse obszaru rewitalizacji związane są przede wszystkim z podniesieniem aktywności gospodarczej. Na terenie Gminy Nysa zlokalizowane są tereny inwestycyjne, których atrakcyjność zwiększy się także dzięki inwestycjom w infrastrukturę techniczna, w tym poprzez powstanie obwodnicy miasta. Obwodnica pozytywnie wpłynie również na szereg aspektów jakości życia. Zwiększy mobilność mieszkańców, skróci czas przejazdu tranzytowego, a w kontekście obszaru rewitalizacji, odciąży ruch w centrum. Tym samym ograniczony zostanie hałas komunikacyjny oraz niska emisja.

Szansą Gminy Nysa, co wynika bezpośrednio z wizji rozwoju Gminy, jest oparcie rozwoju na potencjale dziedzictwa kulturowego. Rozwój turystyki kulturowej koresponduje w Nysie z potencjałem turystyki aktywnej. Daje to możliwość kształtowania konkurencyjnych produktów turystycznych, w tym wykorzystujących potencjał obszaru rewitalizacji (centrum miasta, forty w Nysie).

Szanse dla obszaru rewitalizacji:

- *Tereny inwestycyjne w mieście i jego otoczeniu, w tym również w obrębie obszaru poprzemysłowego po byłych zakładach Fabryki Samochodów Dostawczych, które mogą wnieść istotny wkład w aktywizację gospodarczą Gminy Nysa, nawiązując tym samym do tradycji przemysłowych miasta.*
- *Działania zmniejszające skutki negatywnych zjawisk społecznych związanych ze starzeniem się społeczeństwa, m.in. krajowy Program 500+, gminny bon wychowawczy, aktywizacja społeczna i zawodowa seniorów.*
- *Obiekty dziedzictwa kulturowego (m. in. w centrum Nysy, forty w Nysie), historia miasta oraz walory przyrodniczo-krajobrazowe (m. in. Jezioro Nyskie), stwarzające szansę na aktywizację gospodarczą w oparciu o turystykę i rekreację.*
- *Podnoszenie jakości życia oraz atrakcyjności inwestycyjnej wskutek rozbudowy infrastruktury technicznej, w tym związanej z budową obwodnicy Nysy.*

Zagrożenia dla obszaru rewitalizacji:

Zagrożenia dla rozwoju obszaru rewitalizacji wynikają z ograniczenia dynamiki wzrostu gospodarczego. Spowolnienie rozwoju gospodarczego kraju może wpłynąć negatywnie na wykorzystanie potencjału inwestycyjnego Gminy Nysa, tym samym może wpływać na szybkość wychodzenia ze stanów kryzysowych związanych z bezrobociem i ubóstwem.

Proces starzenia się społeczeństwa może być istotną barierę dla rozwoju gospodarczego. Zmniejszanie aktywności zawodowej społeczeństwa miasta i gminy może skutkować zahamowaniem lub ograniczeniem inwestycji przedsiębiorstw. Proces starzenia się społeczeństwa może być pogłębiany przez odpływ mieszkańców.

Zagrożenia dla obszaru rewitalizacji:

- *Spowolnienie rozwoju gospodarczego kraju i regionu, skutkujące niewykorzystaniem atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Nysa, w tym obszarów rewitalizacji*

- *Postępujący proces starzenia się społeczeństwa gminy oraz powiatu, pogłębiany przez niekorzystane zjawiska związane z odpływem ludności.*
- *Niewystarczająca jakość obsługi komunikacyjnej, stanowiąca barierę dla mobilności mieszkańców gminy i powiatu oraz ograniczająca dostępność szeregu usług.*

Mając na uwadze powyższe wizja obszaru rewitalizacji przyjmuje następujące brzmienie:

Aktywne społecznie i kulturalnie, atrakcyjne turystycznie, reprezentacyjne centrum Nysy, sąsiadujące ze strefą aktywności gospodarczej i społecznej, otoczone zrewitalizowaną przestrzenią rekreacji i wypoczynku.

Wizja obszaru rewitalizacji bazuje na połączeniu funkcji poszczególnych podobszarów rewitalizacji. Centrum miasta jest przestrzenią reprezentacyjną nie tylko miasta, ale również gminy, powiatu oraz obszaru funkcjonalnego. Odgrywa istotną rolę usługową dla mieszkańców tych obszarów. Centrum miasta jest również miejscem atrakcyjnym turystycznie. Pozytywny obraz tej części miasta wzmacniany będzie dzięki dobrej dostępności komunikacyjnej (obwodnica miasta).

Istotnym wyzwaniem określonym w wizji jest zmiana wizerunku społeczeństwa tego obszaru. Aktywność społeczna kształtowana będzie przez aktywność kulturalną, działania aktywizujące seniorów oraz aktywność fizyczną. Wsparciem dla działań na rzecz aktywności społecznej będzie rozwinięta strefa rekreacji i wypoczynku zlokalizowana w otoczeniu centrum miasta (basen, forty), utworzenie Centrum Wsparcia dla III Sektora oraz rozwinięta infrastruktura usług społecznych.

Aktywność gospodarcza obszaru rewitalizacji bazować będzie na potencjale terenów inwestycyjnych w obrębie byłych zakładów Fabryki Samochodów Dostawczych, jak też na potencjale rozwoju usług obsługujących mieszkańców oraz turystów. Atrakcyjność turystyczna podniesiona zostanie dzięki poprawie estetyki przestrzeni miasta.

Obszar centrum miasta będzie atrakcyjną i pożądaną do zamieszkania przestrzenią miasta, ze względu na dostępność szeregu usług, wysoką estetykę, reprezentacyjność oraz poprawioną jakość środowiska (zmniejszony hałas oraz zanieczyszczenie powietrza, m. in. związane z odciążeniem ruchu dzięki budowie obwodnicy).

6. Cele rewitalizacji oraz kierunki działań

Struktura operacyjna programu rewitalizacji zbudowana została w oparciu o hierarchię celów i kierunków działań rewitalizacyjnych. Cele rewitalizacji wynikają bezpośrednio z wizji obszaru rewitalizacji, której filarami są:

- Aktywne społecznie i kulturalnie, atrakcyjne turystycznie, reprezentacyjne centrum Nysy,
- Strefa aktywności gospodarczej i społecznej w obrębie byłych zakładów Fabryki Samochodów Dostawczych,
- Zrewitalizowana przestrzeń rekreacji i wypoczynku.

Tym samym proponuje się zdefiniować następujące brzmienie celów rewitalizacji:

1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.

Cel jest odpowiedzią na problem starzejącego się społeczeństwa, bezrobocia oraz ubóstwa. Cel obejmować będzie przedsięwzięcia realizowane przez instytucje publiczne oraz organizacje pozarządowe. W odniesieniu do starzejącego się społeczeństwa działania rewitalizacyjne związane będą z rozwijaniem oferty na rzecz aktywności seniorów, w tym integracji międzypokoleniowej. W odniesieniu do problemu bezrobocia oraz ubóstwa, działania rewitalizacyjne skupiać się będą na aktywizacji zawodowej oraz integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem. W ramach celu realizowane będą również przedsięwzięcia skierowane do dzieci i młodzieży. Skupienie działań rewitalizacyjnych na tej grupie osób wynika z chęci zmiany wizerunku obszaru rewitalizacji w oczach młodych mieszkańców. Istotne będzie kształtowanie postaw przedsiębiorczych i aktywności w życiu społecznym, poprzez kształtowanie lokalnej tożsamości oraz zwiększenie aktywności fizycznej i kulturalnej. Mając na uwadze występowanie na obszarze rewitalizacji problemów ochrony środowiska, związanych m. in. z zanieczyszczeniem powietrza (niska emisja) cel zakłada również podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Realizacja celu opiera się na mocnych stronach obszaru rewitalizacji, w szczególności na potencjalne instytucjonalnym, w tym m. in. działalności Domu Kultury, Biblioteki Miejskiej, Muzeum Powiatowego, Urzędu Miasta, które wspierać będą aktywność społeczną oraz potencjale trzeciego sektora. Istotna dla budowania więzi społecznych, w tym tożsamości jest również wyjątkowość obszaru rewitalizacji. Jest to obszar o znacznych walorach przestrzenno-kulturowych, objęty ochroną konserwatorską, z licznymi obiektami zabytkowymi, skupiający szereg usług na rzecz mieszkańców miasta oraz turystów. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne ujęte w tym celu pozwolą lepiej poznać mieszkańcom, w szczególności młodzieży potencjał wewnętrzny miasta, co przyczyni się do zwiększonej aktywności na polu społecznym, kulturalnym oraz wnosić będzie wkład w rozwój przedsiębiorczości. Istotnym atutem Nysy, który może wnieść wkład w podnoszenie aktywności mieszkańców, są Instytucje oświatowe i edukacyjne, w tym uczelnia wyższa (PWSZ w Nysie), Uniwersytet III-go Wieku (przy PWSZ w Nysie), kształtujące kapitał ludzki i społeczny.

2. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz funkcjonalno-przestrzenny Gminy Nysa.

Cel jest odpowiedzią na występowanie zjawiska bezrobocia, w tym znacznego odsetka osób długotrwale bezrobotnych. Jak pokazują dane OPS to właśnie bezrobocie jest jedną z głównych przyczyn pomocy społecznej. Bezrobocie współwystępuje z szeregiem innym problemów społecznych, m. in. z ubóstwem. Tym samym podnoszenie aktywności gospodarczej obszaru rewitalizacji przeciwdziałać będzie negatywnym zjawiskom bezrobocia oraz ubóstwa. Cel obejmować będzie działania związane ze wsparciem przedsiębiorstw w postaci szkoleń i doradztwa, jak również działania wspierające atrakcyjność prowadzenia działalności gospodarczej na obszarze rewitalizacji. Dotyczy to w szczególności działań, które pozwolą zwiększyć atrakcyjność turystyczną obszaru rewitalizacji, w tym działania organizacyjne (promocja turystyczna, budowanie produktów turystycznych, poprawa jakości infrastruktury i obiektów turystycznych).

Realizacja celu opiera się na mocnych stronach obszaru rewitalizacji. Obszar rewitalizacji to ścisłe centrum miasta Nysa, w którym koncentruje się życie społeczno-kulturalne, szereg usług publicznych oraz funkcja reprezentacyjna miasta. Jest to obszar o znacznych walorach przestrzenno-kulturowych, objęty ochroną konserwatorską, z licznymi obiektami zabytkowymi, skupiający szereg usług na rzecz mieszkańców miasta oraz turystów. Istotne dla kształtowania aktywności gospodarczej jest dostępność w sąsiedztwie centrum miasta wolnych terenów inwestycyjnych, zlokalizowanych w obrębie byłych zakładów Fabryki Samochodów Dostawczych, umożliwiających kształtowanie funkcji gospodarczych oraz społecznych.

3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich.

Cel integruje szereg działań o charakterze infrastrukturalnym, które przyczynią się do podniesienia jakości życia oraz eliminowania problemów społecznych związanych ze starzejącym się społeczeństwem, bezrobociem i ubóstwem. Cele zakłada przede wszystkim wzmocnienie oraz rozwój infrastruktury społecznej, która pozwoli prowadzić efektywniejsze działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. Rozwój infrastruktury społecznej wzmocni istniejący potencjał instytucjonalny oraz pozarządowy. Cel obejmować będzie przedsięwzięcia związane z modernizacją infrastruktury technicznej, skutkując poprawą funkcjonalności centrum miasta, redukując negatywne oddziaływanie na środowisko, poprawiając stan zasobów mieszkaniowych. Istotnym elementem działań rewitalizacyjnych będzie także poprawa estetyki przestrzeni miejskiej.

Poprzez ww. działania wzmacniania będzie funkcja reprezentacyjna miasta, podnoszona będzie jakość szeregu usług publicznych, w tym związanych z włączeniem i aktywnością społeczną. Poprawa funkcjonalności i estetyki obszaru rewitalizacji pozwoli lepiej wykorzystać potencjał walorów przestrzenno-kulturowych oraz poprawić jakość szereg usług na rzecz mieszkańców miasta oraz turystów.

Poniżej przedstawiono logikę wyboru celów rewitalizacji wraz kierunkami działań rewitalizacyjnych – w odniesieniu do oczekiwanego obrazu przyszłości, tj. wizji obszaru rewitalizacji. Poszczególne cele rewitalizacji zestawiono z celami ujętymi w Strategii Rozwoju Gminy.

<table>
<tr><td colspan="2">Wizja:
Aktywne społecznie i kulturalnie, atrakcyjne turystycznie, reprezentacyjne centrum Nysy, sąsiadujące ze strefą aktywności gospodarczej i społecznej w obrębie byłych zakładów Fabryki Samochodów Dostawczych, otoczone zrewitalizowaną przestrzenią rekreacji i wypoczynku (teren basenu przy ul. Ujejskiego, forty).</td></tr>
<tr><td>Filar wizji w sferze społecznej:
Aktywne społecznie i kulturalnie, atrakcyjne turystycznie, reprezentacyjne centrum Nysy,
Strefa aktywności społecznej w obrębie byłych zakładów Fabryki Samochodów Dostawczych.</td><td>Cele oraz kierunki działań rewitalizacyjnych:

Cel 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.
Działania na rzecz włączenia społecznego,
Rozwój i kształtowanie oferty spędzania czasu wolnego dla różnych grup wiekowych,
Rozwój aktywności fizycznej.
Poprawa jakości oferty instytucji i organizacji publicznych oraz społecznych, działających na rzecz aktywności społecznej, kultury oraz edukacji,
Kształtowanie tożsamości lokalnej,
Edukacja ekologiczna,
Reintegracja, aktywizacja grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
Stworzenie przestrzeni dla aktywności osób starszych,
Rozwój oferty dla dzieci i młodzieży,
Wsparcie inicjatyw oddolnych i wzmocnienie organizacji III sektora.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Komplementarność pomiędzy celami:

Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa następować będzie nie tylko poprzez bezpośrednie działania edukacyjne, aktywizacyjne, realizowane przez instytucje publiczne oraz organizacje</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td colspan="2">społeczne działające na obszarze Gminy Nysa. Wzrost aktywności społecznej wspierany będzie również poprzez poprawę stanu infrastruktury, w szczególności społecznej (3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich).

Spójność z celami ujętymi w Strategii Rozwoju Gminy:

Priorytet 2.: „Silny kapitał ludzki i społeczny”.
• Cel strategiczny 2.1.: Wzmocnienie zasobów kapitału ludzkiego.
• Cel strategiczny 2.2.: Aktywizacja kapitału społecznego.</td></tr>
<tr><td>Filar wizji w sferze gospodarczej:
• Atrakcyjne turystycznie, reprezentacyjne centrum Nysy,
• Strefa aktywności gospodarczej w obrębie byłych zakładów Fabryki Samochodów Dostawczych.</td><td>Cele oraz kierunki działań rewitalizacyjnych:

Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz funkcjonalno-przestrzenny Gminy Nysa.

• Organizacyjne oraz fizyczne tworzenie stref inwestycyjnych,
• Zagospodarowanie terenów poprodukcyjnych (tereny byłej fabryki FSO),
• Przeznaczenie opustoszałych obiektów pod działalność gospodarczą,
• Zwiększenie dostępu do informacji na temat potrzeb lokalnego rynku pracy,
• Promocja gospodarcza i turystyczna obszaru rewitalizacji,
• Wsparcie doradcze dla przedsiębiorstw lub osób zamierzających założyć działalność gospodarczą,
• Wzmocnienie funkcji centro twórczych i wybranych przestrzeni publicznych.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Komplementarność pomiędzy celami:

Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz funkcjonalno-przestrzenny Gminy Nysa, koresponduje bezpośrednio z działaniami ujętymi w celu 1, gdyż zakłada wykorzystanie wspólnego dla aktywności gospodarczej oraz społecznej potencjału przestrzeni miejskiej (tereny byłych zakładów Fabryki Samochodów Dostawczych). Ponadto aktywność gospodarcza związana będzie z potencjałem centrum miasta do kształtowanie oferty turystycznej. Tym samym działania ujęte w celu 2 są komplementarne do działań zdefiniowanych w celu 3, związanych z poprawą stanu technicznego infrastruktury technicznej oraz estetyki przestrzeni miejskiej.</td></tr>
</table>

Spójność z celami ujętymi w Strategii Rozwoju Gminy:

Priorytet 1.: „Konkurencyjna gospodarka”.

- Cel strategiczny 1.1.: Podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw oraz stworzenie atrakcyjnych warunków do inwestowania i prowadzenia biznesu.
- Cel strategiczny 1.2.: Dynamizacja rozwoju usług w oparciu o kluczowe zasoby gminy.
- Cel strategiczny 1.3.: Poprawa sytuacji na rynku pracy.

Filar wizji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej:	Cele oraz kierunki działań rewitalizacyjnych:
• Aktywne społecznie i kulturalnie, reprezentacyjne centrum Nysy, • Zrewitalizowana przestrzeń rekreacji i wypoczynku.	**3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich.** • Poprawa jakości infrastruktury technicznej, w tym modernizacja dróg, chodników, tworzenie miejsc parkingowych, • Poprawa jakości oraz rozwój infrastruktury społecznej • Poprawa stanu technicznego obiektów mieszkalnych oraz publicznych, w tym działania termomodernizacji, • Poprawa estetki przestrzeni publicznych, • Zagospodarowanie pod funkcje rekreacyjno-wypoczynkowe terenów pofortecznych, • Poprawa i modernizacja energochłonności tkanki architektonicznej, • Nadanie nowych funkcji użyteczności publicznej obiektom i terenom zdewastowanym.

Komplementarność pomiędzy celami:

Poprawa jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich wpływać będą pośrednio na większą aktywność społeczną. Uporządkowana, bezpieczna, funkcjonalna i estetyczna przestrzeń miasta podnosić będzie jakość życia, wspierać będzie jakość świadczonych usług na rzecz mieszkańców, w tym również sprzyjać będzie integracji społecznej oraz budowaniu tożsamości. Tym samym wpierać będzie także wizerunek obszaru centrum miasta –

wzmacniając jego potencjał turystyczno-usługowy, co koresponduje z działaniami ujętymi w celu 2 związanym z podniesieniem poziomu aktywności gospodarczej obszaru rewitalizacji.

Spójność z celami ujętymi w Strategii Rozwoju Gminy:

Priorytet 3.: „Nowoczesna infrastruktura i chronione środowisko".

- Cel strategiczny 3.1: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej.

Priorytet 4.: „Atrakcyjna przestrzeń miejska i obszarów wiejskich".

- Cel strategiczny 4.1.: Poprawa ładu przestrzennego i efektywnego wykorzystania przestrzeni miejskiej w Nysie

Struktura Programu rewitalizacji opiera się na celach rewitalizacji, w które wpisywać się będą poszczególne projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Lista projektów i przedsięwzięć nie jest listą zamkniętą. Poszczególne projekty wynikają ze zdefiniowanych kierunków rewitalizacji, wskazujących oczekiwane i pożądane działania w odniesieniu do celów rewitalizacji, a tym samym wizji obszaru rewitalizacji. Wskazując kierunki działań rewitalizacyjnych określa się oczekiwany zakres projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, także tych które mogą być zgłaszane/uszczegóławiane na późniejszym etapie realizacji programu rewitalizacji.

Na etapie tworzenia Gminnej Programu Rewitalizacji zdefiniowano łącznie kilkanaście projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które w kolejnym kroku (rozdział 7 i 8) przypisano do listy podstawowych lub pozostałych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnym.

Poniżej zaprezentowano pełną strukturę operacyjną dokumentu, tj. cele, projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne, wpisujące się w oczekiwane kierunki działań rewitalizacyjnych, wraz z odniesieniem do głównym problemów, które będą rozwiązywać.

Tabela 98. Struktura operacyjna GPR: cele, kierunki działań oraz projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Lp.	Projekt lub przedsięwzięcie rewitalizacyjne	Kierunek działań rewitalizacyjnych	Rozwiązywanie zasadniczych problemów
Projekty i przedsięwzięcia realizujące Cel.1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.			
1.	Zwiększenie aktywności i integracji lokalnej mieszkańców Gminy Nysa	Rozwój i kształtowanie oferty spędzania czasu wolnego dla różnych grup wiekowych.	Tworzenie oferty na rzecz starzejącego się społeczeństwa
2.	„Nyska Gra Miejska”	Kształtowanie tożsamości lokalnej	Podbudzanie mieszkańców miasta do większej aktywności społecznej, zawodowej oraz związania swojego życia z miastem (powstrzymanie odpływu mieszkańców).
3.	Zawody sportowe w strefie integracji międzypokoleniowej i rekreacji dla mieszkańców Gminy Nysa	Rozwój aktywności fizycznej	Podbudzanie mieszkańców miasta do większej aktywności społecznej i zawodowej.

4.	Integracja międzypokoleniowa – przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu nyskich seniorów	Rozwój i kształtowanie oferty spędzania czasu wolnego dla różnych grup wiekowych.	Tworzenie oferty na rzecz starzejącego się społeczeństwa
5.	Aktywizacja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – „Otwórz się na otaczający świat”	Działania na rzecz włączenia społecznego	Przeciwdziałanie bezrobociu oraz ubóstwu.
6.	Zintegrowane działania skierowane do młodzieży szkolnej	Rozwój i kształtowanie oferty spędzania czasu wolnego dla różnych grup wiekowych	Podbudzanie mieszkańców miasta do większej aktywności społecznej, zawodowej oraz związania swojego życia z miastem (powstrzymanie odpływu mieszkańców).
7.	Podnoszenie świadomości prośrodowiskowej wśród lokalnej społeczności. Ograniczenie niskiej emisji na terenie Gminy Nysa,	Edukacja ekologiczna	Eliminacja negatywnych zachowań wpływających na zanieczyszczenie powietrza.
8.	Blok, podwórko, kamienice - a gdzie podziały się świetlice	Poprawa jakości oferty instytucji i organizacji publicznych oraz społecznych, działających na rzecz aktywności społecznej, kultury oraz edukacji	Podbudzanie mieszkańców miasta do większej aktywności społecznej, zawodowej oraz związania swojego życia z miastem (powstrzymanie odpływu mieszkańców).
9.	Nasza Nysa, a w tle historia, zabytki i kultura	Poprawa jakości oferty instytucji i organizacji publicznych oraz społecznych, działających na rzecz aktywności społecznej, kultury oraz edukacji	Podbudzanie mieszkańców miasta do większej aktywności społecznej, zawodowej oraz związania swojego życia z miastem (powstrzymanie odpływu mieszkańców).
10.	Działania Teatralno- poetyckie promujące twórców regionalnych,	Kształtowanie tożsamości lokalnej	Podbudzanie mieszkańców miasta do większej aktywności społecznej, zawodowej oraz związania swojego życia z miastem (powstrzymanie odpływu mieszkańców).
11.	Reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Działania na rzecz włączenia społecznego	Przeciwdziałanie bezrobociu oraz ubóstwu.

12.	Historyczne widowisko plenerowe	Kształtowanie tożsamości lokalnej	Podbudzanie mieszkańców miasta do większej aktywności społecznej, zawodowej oraz związania swojego życia z miastem (powstrzymanie odpływu mieszkańców).
Projekty i przedsięwzięcia realizujące Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz funkcjonalno-przestrzenny Gminy Nysa.			
1.	Po ziemiach Księstwa Nyskiego i wielkich Ślązaków V. Priessnitza i J. von Eichendorffa	Promocja gospodarcza i turystyczna obszaru rewitalizacji	Zwiększenie aktywności gospodarczej, a tym samym przeciwdziałanie bezrobociu oraz ubóstwu.
2.	Życie w Twierdzy - gmina Nysa partner	Promocja gospodarcza i turystyczna obszaru rewitalizacji	Zwiększenie aktywności gospodarczej, a tym samym przeciwdziałanie bezrobociu oraz ubóstwu.
3.	Mobilny Przewodnik po Województwie Opolskim i Kraju Ołomunieckim (e-turysta) Życie w twierdzy – zagospodarowanie Placu Jana Pawła II w Nysie i remont Wieży Ziębickiej w Nysie	Promocja gospodarcza i turystyczna obszaru rewitalizacji	Zwiększenie aktywności gospodarczej, a tym samym przeciwdziałanie bezrobociu oraz ubóstwu.
4.	Wsparcie MSP z terenu Gminy Nysa.	Wsparcie doradcze dla przedsiębiorstw lub osób zamierzających założyć działalność gospodarczą.	Zwiększenie aktywności gospodarczej, a tym samym przeciwdziałanie bezrobociu oraz ubóstwu.
Projekty i przedsięwzięcia realizujące 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich.			
1.	Budowa Centrum Rehabilitacji i Integracji Społecznej.	Poprawa jakości oraz rozwój infrastruktury społecznej	Poprawa jakości świadczonych usług społecznych, a tym samym zwiększenie efektywności pomocy społecznej, w tym przeciwdziałania ubóstwu, bezrobociu.

2.	Adaptacja byłego budynku biurowego i Reduty Kapucyńskiej na Dzienny Dom Pobytu w Nysie wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu	Poprawa jakości oraz rozwój infrastruktury społecznej	Poprawa jakości świadczonych usług społecznych w szczególności w zakresie opieki nad seniorami.
3.	Gminne Centrum Wsparcia III sektora wraz z aktywną strefą integracji międzypokoleniowej dla mieszkańców	Poprawa jakości oraz rozwój infrastruktury społecznej	Poprawa jakości świadczonych usług społecznych na rzecz włączenia społecznego, w tym aktywności organizacji pozarządowych, co przyczyni się do efektywniejszych działań na rzecz przeciwdziałaniu zjawiskom ubóstwa i bezrobocia oraz niskiej aktywności seniorów.
4.	Pensjonat „Złota Jesień” - projekt mieszkań chronionych dla seniorów z centrum miasta objętym rewitalizacją oraz Gminy Nysa	Poprawa jakości oraz rozwój infrastruktury społecznej	Poprawa jakości świadczonych usług społecznych na rzecz włączenia społecznego, w tym aktywności organizacji pozarządowych, co przyczyni się do efektywniejszych działań na rzecz przeciwdziałaniu zjawiskom ubóstwa i bezrobocia oraz niskiej aktywności seniorów
5.	Rozbudowa Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Witolda Lutosławskiego w Nysie	Poprawa jakości oraz rozwój infrastruktury społecznej	Poprawa jakości świadczonych usług społecznych na rzecz włączenia społecznego, w tym aktywności organizacji pozarządowych, co przyczyni się do efektywniejszych działań na rzecz przeciwdziałaniu zjawiskom ubóstwa i bezrobocia oraz niskiej aktywności seniorów
6.	Przywrócenie pełnej funkcjonalności budynkom edukacyjnym Gimnazjum nr 2 w Nysie	Poprawa stanu technicznego obiektów mieszkalnych oraz publicznych, w tym działania termomodernizacji	Poprawa jakości kształcenia, a tym samym lepsze przygotowanie uczniów do życia społecznego i zawodowego. Zmniejszenie niskiej emisji.

7.	Rewitalizacja zabytkowego centrum Nysy poprzez stworzenie aktywizującego społecznie miejsca spotkań w zabytkowym Rynku Nysy	Poprawa estetki przestrzeni publicznych	Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych, co pozytywnie wpłynie na wizerunek miasta, wpływać będzie na zwiększenie sprzedaży usług, a tym samym ograniczać będzie bezrobocie.
8.	Zagospodarowanie obszaru Obwałowań Wysokich w Nysie na centrum ochrony różnorodności biologicznej i edukacji ekologicznej	Zagospodarowanie pod funkcje rekreacyjno-wypoczynkowe terenów pofortecznych	Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych, co pozytywnie wpłynie na aktywność społeczną, a tym starzejącego się społeczeństwa.
9.	Rewitalizacja Magazynu prochowego zespołu Fortyfikacji Kolejowych w kompleksie Twierdzy Nysa	Zagospodarowanie pod funkcje rekreacyjno-wypoczynkowe terenów pofortecznych	Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych, co pozytywnie wpłynie na aktywność społeczną, a tym starzejącego się społeczeństwa.
10.	Centrum Przesiadkowe w Nysie - przebudowa ulic: Kolejowa, Wrocławska, Rynek, Celna wraz z inteligentnym systemem transportu i zakupem taboru niskoemisyjnego.	Poprawa jakości infrastruktury technicznej, w tym modernizacja dróg, chodników, tworzenie miejsc parkingowych	Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz wzrost mobilności mieszkańców miasta, co pozytywnie wpłynie na aktywność zawodową oraz społeczną.
11.	Rewitalizacja zabytkowej drogi z 1806 r łączącej Twierdzę Nysa z Bastionem ziemnym przedpola twierdzy „Szlak Legionu San Domingo”	Poprawa jakości infrastruktury technicznej, w tym uporządkowanie drogi i jej otoczenia na potrzeby większej dostępności dla pieszych i rowerzystów	Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz wzrost mobilności mieszkańców miasta, co pozytywnie wpłynie na aktywność zawodową oraz społeczną.

7. Lista podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lista planowanych podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych obejmuje zdefiniowane na etapie tworzenia programu rewitalizacji projekty i przedsięwzięcia, charakteryzujące się znacznym stopniem zaawansowania planów realizacji. Są to ponadto projekty, które co do zasady zlokalizowane są na obszarze rewitalizacji oraz wykazują silną zbieżność z celami rewitalizacji (wysoki wpływ na rozwiązywanie przede wszystkim problemów społecznych oraz pobudzanie aktywności gospodarczej).

Ponadto lista podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawiera projekty, które wykazują zbieżność z zakresem wsparcia przewidzianym dla Działania 10.2 Inwestycje wynikające z Lokalnych Planów Rewitalizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020. Zakres wsparcia obejmuje realizację kompleksowych projektów inwestycyjnych (projektów rewitalizacyjnych), wynikających z programu rewitalizacji, które będą przyczyniać się do aktywizacji środowisk ubogich i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wsparcie obejmować będzie następujące rodzaje działań:

1. odnowa fizyczna obszarów miejskich, zakładająca realizację przedsięwzięć inwestycyjnych odpowiadających na zdiagnozowane problemy społeczne;
2. przebudowa, remont i adaptacja zdegradowanych budynków, obiektów, terenów i przestrzeni w celu nadania im nowych funkcji użytkowych (np. gospodarczych, społecznych, kulturalnych) sprzyjających poprawie życia mieszkańców;
3. tworzenie warunków lokalowych i infrastrukturalnych do prowadzenia działalności gospodarczej i rozwoju usług (wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia, wspieranie ekonomii społecznej, podejmowanie działań inicjatyw lokalnych na rzecz zatrudnienia oraz wspierania mobilności pracowników);
4. realizacja działań na rzecz środowisk zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz wspierania dostępu do usług;
5. inwestycje polegające na dostosowaniu infrastruktury zdegradowanych budynków/pomieszczeń w celu adaptacji ich do świadczenia usług w zakresie opieki nad osobami zależnymi, w tym starszymi i osobami z niepełnosprawnościami;
6. przebudowa, rozbudowa i adaptacja obiektów infrastrukturalnych z przeznaczeniem na tworzenie mieszkań chronionych, wspomaganych lub treningowych polegająca jedynie na inwestycjach w zakresie części wspólnych budynków mieszkalnych.

Podstawowe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane będą na obszarze szczególnej koncentracji problemów społecznych w Gminie Nysa, charakteryzującym się ponadto następującymi wskaźnikami, odnoszącymi się do oceny merytorycznej związanej z oceną projektów rewitalizacyjnych w ramach działania 10.2 RPOWO:

Lp.	Wskaźnik	Wartość dla Gminy Nysa
Kryterium oceny: Realizacja przedsięwzięcia o wysokiej koncentracji negatywnych zjawisk		
1.	Depopulacja w okresie lat 2005 – 2014	3,54% dla Gminy Nysa 5,83% dla Miasta Nysa
2.	Stopień zagrożenia ubóstwem	Wysoki 0,000 – 0,5000
3.	Wykluczenie dla gmin województwa opolskiego – prognoza do 2015 roku	Wskaźnik nie został opublikowany
4.	Podmioty wpisane do rejestru na 1000 mieszkańców	118 dla Gminy Nysa 127 dla Miasta Nysa
Kryterium oceny: Poziom zamożności gminy		
1.	Poziom zamożności gminy, liczony za pomocą wskaźnika G, obliczonego zgodnie z art. 20, ust. 4 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jst (Dz. U. z 2015 r., poz. 513 z późn. zm.)	G=1415,47 (co stanowi 93,48% wartości wskaźnika dla kraju)

NAZWA PROJEKTU/ PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 1	
Budowa Centrum Rehabilitacji i Integracji Społecznej	
OPIS PROJEKTU	
ZAKRES REALIZOWANEGO PROJEKTU	Projekt przewiduje rozbudowę obiektów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Nysie (SOSW). Do części nowych pomieszczeń zostaną wprowadzone funkcje warsztatów terapii zajęciowej oraz tzw. „przedszkola dla dorosłych" pozostałe będą służyć uczniom SOSW. Odbiorcą projektu zostaną uczniowie SOSW, czyli uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, w stopniu umiarkowanym i znacznym oraz uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim. Rozbudowane pomieszczenia będą służyć osobom korzystającym z warsztatów terapii zajęciowej oraz tzw. „przedszkola dla dorosłych".
LOKALIZACJA PROJEKTU/ MIEJSCE PROWADZENIA PRZEDSIĘWZIĘCIA	Lokalizacja inwestycji przy obiektach Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczym w Nysie, ul. Grodkowska 54, nr działki 69/14 Nysa-Śródmieście
PODMIOTY REALIZUJĄCE PROJEKT/PRZEDSIĘWZIĘCIE	Powiat Nyski Zadanie realizowane przez Wydział Inwestycji i Programowania Starostwa Powiatowego w Nysie
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA	
CEL(E) PROJEKTU	Projekt realizuje bezpośrednio następujący cel rewitalizacji: 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich. Projekt wykazuje zbieżność z następującym celem rewitalizacji: 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa. Uzasadnienie: Poprzez realizację projektu dot. rozbudowy obiektu SOSW zostaną nadane nowe użytkowe, sprzyjające poprawie życia mieszkańców Powiatu Nyskiego. Planowane przedsięwzięcie jest elementem, który uzupełnia działania społeczne wspierające działania w zakresie opieki środowiskowej nad osobami niepełnosprawnymi i starszymi. Projekt poza rewitalizacją obszaru miejskiego uwzględnia również dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Jest on również odpowiedzią na potrzeby starzejącego się społeczeństwa.
STOPIEŃ REALIZACJI PROJEKTU	Powiat posiada wizualizację obiektów. Obecnie jesteśmy na etapie przygotowania się do przeprowadzenia procedury przetargowej na wyłonienie wykonawcy dokumentacji.

SPOSÓB OCENY I MIARY	Wskaźnik produktu: - rozbudowa jednego obiektu. Wskaźnik rezultatu: - powierzchnia zagospodarowanej przestrzeni publicznej – wskaźnik zostanie podany po sporządzeniu dokumentacji projektowej, - liczba osób objętych wsparciem – wskaźnik zostanie docelowo określony po sporządzeniu dokumentacji projektowej, - liczba osób korzystających ze zrewitalizowanej przestrzeni – wskaźnik zostanie docelowo określony po sporządzeniu dokumentacji projektowej .

PRZEWIDYWANY TERMIN REALIZACJI PROJEKTU	SZACOWANA WARTOŚĆ PROJEKTU/ PRZEDSIĘWZIĘCIA	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
Kwartał III 2017 r.	8 mln zł	RPO WO 2014 -2020

NAZWA PROJEKTU/ PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 2	
Adaptacja byłego budynku biurowego i Reduty Kapucyńskiej na Dzienny Dom Pobytu w Nysie wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu	
OPIS PROJEKTU	
ZAKRES REALIZOWANEGO PROJEKTU	**Stan istniejący:** Struktura wiekowa mieszkańców Nysy podlega procesowi starzenia się społeczeństwa. Poprawa jakości opieki medycznej, sprawiła, iż współcześni seniorzy, to osoby o dużej energii witalnej, chcący aktywnie spędzać czas. Na chwilę obecną w Nysie działa Dzienny Dom Pobytu, którego stan obiektu charakteryzuje się licznymi barierami architektonicznymi i ograniczeniami przestrzeni dla jego użytkowników. Do głównych problemów należy: 1. Brak na terenie gminy Nysa infrastruktury technicznej, która mogłaby pełnić funkcję kompleksowego Dziennego Domu Pobytu w Nysie przy jednoczesnym wzroście zapotrzebowania na świadczone usługi w tej strefie. 2. Brak na terenie Gminy Nysa odpowiednio wyposażonej infrastruktury, w ramach której można organizować cykliczne warsztaty, szkolenia, konferencje dla seniorów, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, niepełnosprawnych. 3. Brak w Nysie miejsca (przestrzeni) z przełamanymi barierami architektonicznymi, które umożliwiałoby pełną aktywizację seniorów, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, niepełnosprawnych. 4. Niepełna i niewystarczająca oferta aktywizacji społecznej skierowana do seniorów, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, niepełnosprawnych. 5. Zły stan techniczny obiektu – budynku biurowego i Reduty Kapucyńskiej, który uniemożliwia jego zagospodarowanie. 6. Występowanie zdewastowanej infrastruktury technicznej – budynku biurowego i Reduty Kapucyńskiej – ogranicza rozwój gospodarki lokalnej gminy, ponieważ utrudnia działanie obecnym przedsiębiorcom, a ponadto hamuje napływ nowych inwestorów do tego obszaru. 7. Mała atrakcyjność przestrzenna i architektoniczna obszaru objętego realizacją projektu przekłada się na niską atrakcyjność społeczno-gospodarczą. 8. Brak zagospodarowania terenu wokół obiektu – budynku biurowego i Reduty Kapucyńskiej (tereny aktywności senioralnej, tereny rekreacji, tereny zielone, mała architektura, oświetlenie, podniesienie poziomu funkcjonalności układu komunikacyjnego obszaru) uniemożliwia podejmowanie działań przyczyniających się do aktywizacji społecznej, integracji międzypokoleniowej. 9. Brak kompleksowo zagospodarowanych ogólnodostępnych stref aktywności i rekreacji w ramach obszaru objętego realizacją projektu. 10. Brak odpowiedniej funkcjonalności struktury ruchu kołowego, ruchu pieszego i estetyki obszaru objętego realizacją projektu. 11. Brak przedsięwzięć (społecznych, kulturalnych, sportowo-rekreacyjnych) organizowanych w ramach obszaru objętego realizacją projektu. 12. Występowanie zdewastowanej infrastruktury technicznej – budynku biurowego i Reduty Kapucyńskiej - oraz nasilenie się koncentracji

	środowisk patogennych wpływa na zmniejszenie komfortu i bezpieczeństwa lokalnego mieszkańców i przedsiębiorców terenów przyległych. 13. Do głównych problemów należy brak miejsc całodobowego, krótkoterminowego pobytu na okres regeneracji sił dla opiekunów faktycznych. **Koncepcja zadania:** Wychodząc naprzeciw potrzebom mieszkańców planuje się utworzenie, w niewielkiej odległości od Centrum Miasta, miejsca, w którym mieszkańcy miasta, a zwłaszcza osoby starsze mogłyby aktywnie spędzać czas. W ramach projektu na bazie budynku biurowego i Reduty Kapucyńskiej zostanie utworzony Dzienny Dom Pobytu w Nysie. W ramach projektu wykonane zostaną prace modernizacyjne i adaptacyjne w obiektach w celu nadania im nowych funkcji użyteczności publicznej wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia sal. Teren wokół obiektów zostanie zagospodarowany pod kątem aktywności senioralnej, rekreacji, terenów zieleni, małej architektury, oświetlenia, podniesienia poziomu funkcjonalności układu komunikacyjnego obszaru. Utworzenie Dziennego Domu Pobytu zapewni osobom starszym, samotnym, wykluczonym społecznie, mieszkańcom Nysy, którzy ze względu na wiek, niepełnosprawność, stan zdrowia wymagają wsparcia i pomocy w codziennym funkcjonowaniu poprzez zorganizowanie wolnego czasu bez konieczności zmiany miejsca zamieszkania. Tu każdy znajdzie czas, by rozwinąć dawno zapomniane pasje, wolny czas spędzić zgodnie ze swym życzeniem lub skorzystać z proponowanych zajęć.
LOKALIZACJA PROJEKTU/ MIEJSCE PROWADZENIA PRZEDSIĘWZIĘCIA	Obręb 0005 Śródmieście, arkusz mapy 24, nr działki ewidencyjnej 7/17, położenie gruntów Szlak Chrobrego.
PODMIOTY REALIZUJĄCE PROJEKT/PRZEDSIĘWZIĘCIE	Gmina Nysa, ul. Kolejowa 15, 48-300 Nysa
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA	
CEL(E) PROJEKTU	Projekt realizuje bezpośrednio następujący cel rewitalizacji: 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich. Projekt wykazuje zbieżność z następującym celem rewitalizacji: 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa. Uzasadnienie: Odnowa społeczna, przestrzenna, gospodarcza obszaru poprzemysłowego po Fabryce Samochodów Dostawczych w Nysie poprzez utworzenie Dziennego Domu Pobytu w Nysie wraz z zagospodarowaniem terenu przyczyni się do ożywienia

	gospodarczego, poprawy jakości życia mieszkańców, odbudowy więzi społecznych i przywrócenia ładu przestrzennego. Efektami zadania będą: 1. Poprawa jakości życia mieszkańców, a zwłaszcza osób starszych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. 2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu seniorów. 3. Stworzenie miejsca przyjaznego osobom starszym, niepełnosprawnym – bez barier architektonicznych. 4. Aktywizacja społeczna uczestników Dziennego Domu Pobytu w Nysie. 5. Poprawa oferty spędzania czasu wolnego dla seniorów i pozostałych grup. 6. Poprawa dostępności do infrastruktury kulturalnej dla osób starszych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. 7. Wzrost aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców Gminy Nysa. 8. Wzrost aktywności społecznej osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym. 9. Integracja międzypokoleniowa. 10. Poprawa oferty spędzania czasu wolnego dla seniorów i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. 11. Zagospodarowanie i ożywienie przestrzeni publicznych poprzez nadanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych. 12. Utworzenie w ramach infrastruktury Dziennego Domu Pobytu w Nysie sal multimedialnych, w których będą organizowane cykliczne warsztaty, szkolenia, konferencje dla seniorów, zagrożonych wykluczeniem społecznym czy niepełnosprawnych. 13. Rozszerzenie wachlarza oferty kulturalno-społecznej poprzez wprowadzenie cyklicznie odbywających się przedsięwzięć organizowanych przez Dzienny Dom Pobytu na obszarze objętym realizacją projektu. 14. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej jak również osiedleńczej na terenach przyległych do obszaru realizacji projektu. Realizacja projektu wpłynie na zwiększenie ilości osób korzystających z usług Dziennego Domu Pobytu. Brak barier architektonicznych pozwoli osobom niepełnosprawnym na pełne uczestnictwo w życiu społecznym. Wprowadzenie dodatkowych działań aktywizujących w postaci: joga, zajęcia z psychoterapii, warsztaty majsterkowicza czy zajęcia relaksacyjne z muzykoterapią będą zapobiegać poczuciu osamotnienia i wykluczenia społecznego. Kontakt z drugim człowiekiem pozwoli na oderwanie się od codziennych problemów i stworzy możliwość do nawiązywania nowych przyjaźni i kontaktów. Realizacja projektu przyczyni się do powstania odpowiednich warunków do prawidłowego funkcjonowania, zapewnienia poczucia bezpieczeństwa i przeciwdziałanie dyskryminacji osób starszych, wykluczonych społecznie czy niepełnosprawnych. Możliwość korzystania z odpowiednio dostosowanej do potrzeb osób starszych, wykluczonych społecznie, niepełnosprawnych placówki, wydłużenie godzin jej funkcjonowania i zwiększenie kadry opiekuńczej ,wpłynie na poprawę jakości ich życia. Umożliwi to także pogłębienie uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym, co przełoży się na aktywizację społeczną tej grupy. Budowa Dziennego Domu Pobytu w Nysie pozwalającego na komfortowy pobyt osób starszych w różnym stanie zdrowia/sprawności fizycznej, wykluczonych społecznie czy niepełnosprawnych z uwzględnieniem zapewnionej na właściwym poziomie

	opieki umożliwi, że wiek podeszły stanie się wartością, a nie barierą. Poprawa warunków bytowych pozwoli na podejmowanie dodatkowych działań. Do których można zaliczyć między innymi: 1.Piknik międzypokoleniowy z okazji Dnia Rodziny. 2. Warsztaty teatralne. 3. Warsztaty manualne. 4. Zajęcia taneczne. 5. Wykłady z cyklu „Kuferek Babuni". 6. Gimnastyka usprawniająca. 7. Przejęcie usług opiekuńczych w środowisku domowym w celu osiągnięcia efektu synergii.
STOPIEŃ REALIZACJI PROJEKTU	Przed opracowaniem dokumentacji technicznej
SPOSÓB OCENY I MIARY	Wskaźniki produktu Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 2 szt. Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich: 0 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 0,8135 ha Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich: 8135 m2

PRZEWIDYWANY TERMIN REALIZACJI PROJEKTU	SZACOWANA WARTOŚĆ PROJEKTU/ PRZEDSIĘWZIĘCIA	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
III 2017 – II 2019	10.000.000 PLN	RPO WO 2014-2020

NAZWA PROJEKTU/ PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 3	
Gminne Centrum Wsparcia III sektora wraz z aktywną strefą integracji międzypokoleniowej dla mieszkańców	
OPIS PROJEKTU	
ZAKRES REALIZOWANEGO PROJEKTU	**Stan istniejący:** Według danych Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Powiatowego Urzędu Pracy odsetek osób korzystających z pomocy społecznej oraz bezrobotnych systematycznie spada. Pomimo wzrostu oferowanego wsparcia, przez różne jednostki publiczne i społeczne, ciągle jeszcze na terenie gminy brakuje miejsc, które oferowałyby kompleksową pomoc dla osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym. Główne problemy to: 1. Brak na terenie gminy Nysa infrastruktury technicznej, która mogłaby pełnić funkcję kompleksowego Centrum Wsparcia III sektora oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym przy jednoczesnym wzroście zapotrzebowania na usługi świadczone przez ten sektor. 2. Brak na terenie Gminy Nysa odpowiednio wyposażonej infrastruktury, w ramach której można organizować cykliczne warsztaty, szkolenia, konferencje dla osób z marginesu społecznego, zagrożonych wykluczeniem społecznym, niepełnosprawnych. 3. Brak na terenie Gminy Nysa infrastruktury (miejsca), w której skupione byłyby organizacje społeczne działające na rzecz osób potrzebujących wsparcia i pomocy społecznej. 4. Brak na terenie Gminy Nysa infrastruktury (miejsca), w której skupieni byliby streetworkerzy działający na rzecz „trudnej młodzieży”, bezdomnych, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym czy wykluczonych. 5. Duże nasilenie barier architektonicznych występujących w Dziennym Domu Pobytu utrudnia funkcjonowanie Klubu Seniora – bariera dla osób niepełnosprawnych czy seniorów. Ważnym aspektem jest również brak miejsc aktywnej integracji międzypokoleniowej i rekreacji dla mieszkańców gminy a w szczególności osób zamieszkujących Centrum miasta Nysa (strefa A2). W obszarze tym występuje brak kompleksowo zagospodarowanych ogólnodostępnych stref rekreacji. Dodatkowo obszar Kąpieliska Miejskiego charakteryzuje mała atrakcyjność przestrzenna i architektoniczna obszaru objętego realizacją projektu, co przekłada się na niską atrakcyjność społeczno-gospodarczą. **Koncepcja zadania:** Wychodząc naprzeciw problemom społecznym, jakie zostały zdiagnozowane, proponuje się stworzenie na terenie istniejącego Kąpieliska Miejskiego Centrum Wsparcia, które będzie oferować całościową pomoc dla osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez zintegrowaną działalność III sektora, streetworkerów wraz z aktywną strefą integracji międzypokoleniowej dla mieszkańców. Głównym celem funkcjonowania Centrum będzie przeciwdziałanie degradacji społecznej mieszkańców (rodzin, seniorów) - narażonych na wykluczenie społeczne w różnych aspektach. Centrum obejmowałoby: 1. Gminne Centrum Organizacji Pozarządowych: – Organizacja szkoleń dla organizacji pozarządowych, społecznych;

	– Zapewnienie przestrzeni biurowej / szkoleniowej oraz dostępu podstawowych narzędzi biurowych dla organizacji w szczególności działających w sferze opieki społecznej, wykluczenia społecznego, upowszechniania kultury; – Punkt porad dla organizacji pozarządowych (w zakresie zakładania fundacji, stowarzyszenia, poradnictwo w pozyskiwania dofinansowania ze środków zewnętrznych, aktywne wsparcie w pisaniu projektów, konsultowanie propozycji projektów, itp.); – Pośrednictwo wolontariatu (pomiędzy organizacjami pozarządowymi a osobami chętnymi do wolontariatu); – Organizacja cyklicznych warsztatów, szkoleń, konferencji dla osób z marginesu społecznego, zagrożonych wykluczeniem społecznym, niepełnosprawnych. – Realizacja projektów aktywizujących III sektor w tym działania edukacyjne i rozwojowe dla pracowników i instytucji wspierających rodziny m.in. pracowników socjalnych, asystentów rodziny, opiekunów, itp. 2. Klub rodzica – cykliczne spotkania dla rodziców, rodziców z dziećmi, dziadków z wnukami, wsparcie w rozwiązywaniu problemów społecznych. 3. Klub seniora w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu. 4. Centrum streetworkingu – działania na rzecz „trudnej młodzieży", bezdomnych, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym czy wykluczonych. 5. Klub aktywizacji zawodowej – zapewnienie pomocy w poszukiwaniu pracy, nauka pisania życiorysów zawodowych, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej, pomoc w zakładaniu własnej działalności gospodarczej. Całość podejmowanych działań będzie realizowana przez Nyski Zarząd Nieruchomości przy wsparciu ze strony Gminy Nysa, Nyskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Dziennego Domu Pobytu, Centrum Integracji Społecznej. Drugim aspektem realizowanego projektu będzie utworzenie aktywnej strefy integracji międzypokoleniowej i rekreacji dla mieszkańców gminy na bazie zmodernizowanej infrastruktury Kąpieliska Miejskiego w Nysie. Zakres prac będzie obejmował: przebudowę niecki basenu wraz z modernizacją infrastruktury wodnej, przebudowę budynku kasy, pomieszczeń socjalnych, obsługi i administracji obiektu, przebudowę istniejących obiektów: budynku technologii basenowej, szatni, toalet z prysznicami i przebieralniami. Zagospodarowanie terenu m. in.: place zabaw, park linowy, siłownia pod chmurką, mini muszla koncertowa, miejsce rekreacji i czytelnictwa, bulodrom. Teren zostanie ogrodzony oraz zabezpieczony w system monitoringu, obsługi kasowej, alarmowym i p.poż. Prowadzone prace będą miały charakter rewitalizacji istniejących obiektów w celu ich modernizacji oraz dostosowania do potrzeb społecznych. Nie będą one miały dużego wpływu na środowisko.

LOKALIZACJA PROJEKTU/ MIEJSCE PROWADZENIA PRZEDSIĘWZIĘCIA	Kąpielisko Miejskie w Nysie – Obręb ewidencyjny 0003 Radoszyn, Arkusz mapy 25, nr działki ewidencyjnej 11/3
PODMIOTY REALIZUJĄCE PROJEKT/PRZEDSIĘWZIĘCIE	Nyski Zarząd Nieruchomości Sp. z o.o. ul. Ogrodowa 4, 48-300 Nysa Nyski Ośrodek Rekreacji sp. z o.o. ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 40, 48-303 Nysa
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA	
CEL(E) PROJEKTU	Projekt realizuje bezpośrednio następujący cel rewitalizacji: 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich. Odnowa społeczna, przestrzenna, gospodarcza obszaru Kąpieliska Miejskiego w Nysie poprzez utworzenie Centrum Wsparcia wraz z aktywną strefą integracji międzypokoleniowej dla mieszkańców, przyczyni się do ożywienia gospodarczego, poprawy jakości życia mieszkańców, odbudowy więzi społecznych i przywrócenia ładu przestrzennego. Efektami projektu będzie: 1. Wzrost aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców Gminy Nysa. 2. Poprawa funkcjonowania instytucji III sektora Gminy Nysa. 3. Integracja środowiska aktywistów lokalnych. 4. Rozwój dialogu obywatelskiego i lokalnego partnerstwa. 5. Ułatwienie działalności organizacjom pozarządowym 6. Wzrost aktywności społecznej osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym 7. Integracja międzypokoleniowa. 8. Aktywizacja osób starszych. 9. Poprawa oferty spędzania czasu wolnego dla seniorów i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. 10. Zagospodarowanie i ożywienie przestrzeni publicznych poprzez nadanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych. 11. Utworzenie na terenie Gminy Nysa - Gminnego Centrum Organizacji Społecznych. 12. Zwiększenie standardu świadczonych usług przez III sektor w zakresie pomocy społecznej dzięki nowopowstałej infrastrukturze Gminnego Centrum Organizacji Społecznych oraz aktywnej strefy integracji międzypokoleniowej i rekreacji dla mieszkańców gminy. 13. Utworzenie w ramach infrastruktury Gminnego Centrum Organizacji Społecznych multimedialnych sal, w których będą organizowane cykliczne warsztaty, szkolenia, konferencje dla osób wykluczonych, bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym czy niepełnosprawnych. 14. Zwiększenie atrakcyjności i estetyki architektonicznej przestrzeni Kąpieliska Miejskiego poprzez jego przebudowę i zagospodarowanie terenów przyległych. 15. Zwiększenie atrakcyjności przestrzennej i architektonicznej obszaru objętego projektem poprzez jego kompleksowe i spójne zagospodarowanie (tereny zielone,

	mała architektura, oświetlenie, wprowadzenie nowych funkcji użyteczności publicznej). 16. Utworzenie ogólnodostępnej aktywnej strefy integracji międzypokoleniowej i rekreacji dla mieszkańców gminy w ramach obszaru objętego realizacją projektu. 17. Wprowadzenie cyklicznie odbywających się przedsięwzięć organizowanych przez Gminne Centrum Organizacji Społecznych na obszarze objętym realizacją projektu. 18. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej jak również osiedleńczej na terenach przyległych do obszaru realizacji projektu. 19. Poprawę komfortu i bezpieczeństwa lokalnego mieszkańców oraz potencjalnych przedsiębiorców dzięki wprowadzeniu sytemu monitoringu.
STOPIEŃ REALIZACJI PROJEKTU	Przed opracowaniem dokumentacji projektowej.
SPOSÓB OCENY I MIARY	*Na podstawie zwiększonej ilości osób korzystających z obiektu, różnica między okresem przed i po przebudowie.* Wskaźniki produktu Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach 1szt Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich 0 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją 7,0317 ha Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich 70317 m2

PRZEWIDYWANY TERMIN REALIZACJI PROJEKTU	SZACOWANA WARTOŚĆ PROJEKTU/ PRZEDSIĘWZIĘCIA	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
II 2017 – II 2019	10.000.000 PLN	RPOWO dz. 10.2 – 95%

NAZWA PROJEKTU/ PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 4	
Pensjonat „Złota Jesień” - projekt mieszkań chronionych dla seniorów z centrum miasta objętym rewitalizacją oraz Gminy Nysa	
OPIS PROJEKTU	
ZAKRES REALIZOWANEGO PROJEKTU	Zadanie ma na celu zorganizowanie miejsca pobytu całodobowego dla osób starszych, osamotnionych i niepełnosprawnych, które ze względu na swoją sytuację socjalno-bytową szukają nowego miejsca zamieszkania. Pensjonat „Złota Jesień” będzie placówką wyposażoną w mieszkania, dzięki którym osoby tam przebywające będą mogły prowadzić indywidualny tryb życia. Każde mieszkanie (1 lub 2 pokoje w zależności od liczby osób) będzie posiadało odpowiednio dostosowane i urządzone zaplecze kuchenne oraz łazienkę. Pomieszczenia zostaną dostosowane do potrzeb osób, które mają problemy z poruszaniem się. Pensjonat będzie formą pomocy przygotowującą osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Dla mieszkańców zapewnione zostaną warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku oraz pełna integracja ze społecznością lokalną. Projekt przeznaczony będzie dla: - osób samotnych lub małżeństw - osób, które ukończyły 60 rok życia - kobiety, 65 rok życia - mężczyźni, - mieszkańców Gminy Nysa, głównie dla osób zamieszkujących teren centrum miasta Nysa w obszarze rewitalizacji, - osób zdolnych do wykonywania podstawowych czynności w zakresie samoobsługi, nie wymagających opieki stacjonarnej czy leczenia szpitalnego - osób, które ze względu na stan fizyczny lub psychiczny nie mogą lub nie chcą mieszkać i wymagają wsparcia w prowadzeniu samodzielnego życia. Oprócz samodzielnych mieszkań w Pensjonacie znajdą się pomieszczenia wspólnie, z których mogą korzystać wszyscy mieszkańcy domu (m.in. portiernia, jadalnia, świetlice, biblioteka, pralnia itp.). Pomieszczenia te umożliwiają seniorom wspólne spędzanie czasu, realizację indywidualnych pasji i zainteresowań (zajęcia grupowe, dyskusyjne i hobbystyczne, warsztaty i seminaria itp.). Mieszkańcy będą mogli korzystać również z terenów wokół pensjonatu (m.in. parku) jako miejsca wypoczynku i integracji. Projekt obejmie następujące działania: Działanie 1. Prace adaptacyjne i wyposażenie mieszkań Działanie 2. Akcja promocja projektu Działanie 3. Działania profilaktyczno-osłonowe wspierające mieszkańców pensjonatu Działanie 4. Zarządzanie projektem.

	Działanie 5. Ewaluacja projektu.
LOKALIZACJA PROJEKTU/ MIEJSCE PROWADZENIA PRZEDSIĘWZIĘCIA	WSD Zgromadzenia Słowa Bożego w Nysie Nysa, ul Rodziewiczówny 3, Górna Wieś Numer działki gruntowej 11/2 k.m.38 Powierzchnia użytkowa budynku około 1500 m2
PODMIOTY REALIZUJĄCE PROJEKT/PRZEDSIĘWZIĘCIE	Wyższe Seminarium Duchowne Zgromadzenia Słowa Bożego Wydział Filoz. w Nysie Ul Rodziewiczówny 3 48-300 Nysa skr. poczt. 26
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA	
CEL(E) PROJEKTU	Projekt realizuje bezpośrednio następujący cel rewitalizacji: 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich. Ponadto efektem realizacji projektu będzie: - aktywizacja i integracja osób starszych - zapewnienie osobom starszym odpowiednich warunków socjalno-bytowych poprzez zorganizowanie mieszkań - zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych, w warunkach odpowiadających godności człowieka - prowadzenie do życiowego usamodzielnienia osób starszych oraz ich integracji ze społeczeństwem - zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym podniesienie motywacji do aktywności - zwiększenie poziomu samodzielności i zaradności społecznej - podniesienie poziomu samooceny, wzrost poczucia własnej wartości.
STOPIEŃ REALIZACJI PROJEKTU	Brak wymaganych dokumentów
SPOSÓB OCENY I MIARY	Wskaźniki produktu: - prace adaptacyjne oraz przygotowanie 25 mieszkań - wyposażenie 25 mieszkań - prace adaptacyjne oraz wyposażenie jadalni, świetlicy, portierni i innych pomieszczeń na potrzeby 40 mieszkańców - zaspokojenie 40 osobom starszym niezbędnych potrzeb życiowych poprzez zapewnienie mieszkania oraz opieki. Wskaźniki rezultatu: - aktywizacja i integracja osób starszych - prowadzenie do życiowego usamodzielnienia osób starszych oraz ich integracji ze społeczeństwem - podniesienie motywacji do aktywności - wzrost poziomu samodzielności i zaradności społecznej

	- wzrost poziomu samooceny, wzrost poczucia własnej wartości.

PRZEWIDYWANY TERMIN REALIZACJI PROJEKTU	SZACOWANA WARTOŚĆ PROJEKTU/ PRZEDSIĘWZIĘCIA	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
2019-2021	4.000.000 PLN	Dotacje unijne/granty, konkursy, wkład własny

NAZWA PROJEKTU/ PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 5	
OPIS PROJEKTU	
ZAKRES REALIZOWANEGO PROJEKTU	Inwestycja będzie polegała na: - sporządzeniu projektu budowlanego, przewidującego rozbudowę PSM I i II stopnia w Nysie („odświeżenie" założeń projektu istniejącego od początku lat 90-tych XX wieku), - wykonaniu zabudowy użytkowej (dydaktycznej) wzdłuż muru od strony ulicy Tkackiej (dwie kondygnacje z podpiwniczeniem) - do granicy z Przedszkolem, - wybudowanie profesjonalnej Sali Koncertowej wzdłuż granicy z działką Przedszkola (pomiędzy ulicami Tkacką i Kramarską), z zapleczem w miejscu dotychczasowego wjazdu na szkolny parking (od strony ul. Kramarskiej elewacja nawiązywałaby do historycznej zabudowy tego miejsca). Całość na działce użytkowanej przez szkołę, z pozostawieniem dwóch wieloletnich drzew (dąb i klon) w centralnej przestrzeni dziedzińca. Po zrealizowaniu rozbudowy siedziba PSM w Nysie stanowiłaby zamknięty czworobok. Wjazd na dziedziniec możliwy byłby poprzez zabytkową bramę i tunel od strony ul. Tkackiej. Odbiorcami projektu będzie zarówno społeczność szkoły (uczniowie, ich rodzice, opiekunowie, nauczyciele), jak i mieszkańcy Nysy i okolicznych miejscowości). Sala Koncertowa - obok celów dydaktycznych - spełniałaby rolę miejsca aktywnego muzycznie, otwartego dla zainteresowanych mieszkańców i turystów. Planowane wyposażenie umożliwiałoby profesjonalne nagrywanie wszelkich dokonań muzycznych i artystycznych. Powstanie Sali Koncertowej dałoby możliwość stworzenia w przyszłości Nyskiej Orkiestry Symfonicznej (współfinansowanej np. przez instytucje samorządowe Nysy) - na bazie nauczycieli i starszych uczniów szkoły, absolwentów oraz studentów i wykładowców Instytutu Jazzu PWSZ w Nysie. Ewentualny parking podziemny pod działką szkoły nie spowodowałby zmniejszenia ilości miejsc parkingowych w centrum miasta.
LOKALIZACJA PROJEKTU/ MIEJSCE PROWADZENIA PRZEDSIĘWZIĘCIA	Siedziba PSM I i II stopnia im. Witolda Lutosławskiego w Nysie 48-300 Nysa, Rynek Solny 2 Rozbudowa w granicach działki użytkowanej przez szkołę, pomiędzy ulicami Tkacką i Kramarską - DZIAŁKA O NR 42, OBR. 0005 ŚRÓDMIEŚCIE
PODMIOTY REALIZUJĄCE PROJEKT/PRZEDSIĘWZIĘCIE	Dyrektor PSM I i II stopnia w Nysie - aktualnie Janusz Dąbrowski. Niezbędny jest udział Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Centrum Edukacji Artystycznej w Warszawie (organu prowadzącego i sprawującego nadzór pedagogiczny). Współpraca - Urząd Miejski w Nysie, Starostwo Powiatowe w Nysie.

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA	
CEL(E) PROJEKTU	Projekt realizuje bezpośrednio następujący cel rewitalizacji: 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich. Zamierzeniem projektu jest wkomponowanie nowych obiektów w założenia architektoniczne historycznego centrum Nysy, a tym samym kompleksowe zagospodarowanie całej przestrzeni działki użytkowanej przez nyską szkołę muzyczną (Nr 42, Obr. 0005 Śródmieście). Częściowo odtworzona zostanie zabudowa ulicy Tkackiej (dwie kondygnacje plus piwnice, w miejscu istniejącego zabytkowego muru, który pod elewacją nosi ślady wskazujące, że jest to pozostałość po historycznej zabudowie użytkowej, co jest udokumentowane na zdjęciach wykonanych podczas przygotowań do wykonania wcześniejszego, ale już zdezaktualizowanego projektu budowlanego - 1990 rok). Sala Koncertowa wzdłuż granicy z Przedszkolem - pomiędzy ulicami Tkacką i Kramarską - stanie w miejscu aktualnie wykorzystywanym jako parking szkolny i wjazd na posesję; w związku z tym rozpatrzona będzie możliwość wybudowania pod działką szkoły parkingu podziemnego dla uczniów, rodziców, pracowników oraz gości szkoły. W trakcie imprez otwartych parking udostępniany byłby również osobom z zewnątrz. Rozwiązanie dotyczące podziemnego parkingu nie było brane pod uwagę we wcześniejszych koncepcjach i wymaga konsultacji z potencjalnymi projektantami. Rozbudowa zdecydowanie poprawi warunki nauki i pracy w szkole, jednocześnie ułatwiając dostęp do organizowanych przez szkołę (i nie tylko) wydarzeń muzycznych (kulturalnych) całej społeczności Nysy, okolicznych miejscowości i turystów. Dostęp do nowej Sali Koncertowej, która pomieści ok. 250 – 300 słuchaczy, będzie łatwy, przystosowany dla osób niepełnosprawnych, a wyposażenie jej w najnowocześniejszy sprzęt audiowizualny i klimatyzację sprawią, że przebywanie w niej będzie atrakcyjne i przyjemne. Aktualnie istniejąca Sala Koncertowa mieści się w budynku głównym szkoły, na II piętrze, może zgromadzić jedynie ok. 100 słuchaczy. Jej położenie i brak udogodnień sprawiają, że dotarcie do niej dla osób w podeszłym wieku lub niepełnosprawnych jest kłopotliwie i staje się barierą często nie do przejścia. Mogą się o tym przekonać m.in. słuchacze Uniwersytetu III wieku w Nysie, którzy bywają na cyklicznych wykładach, które odbywają się w tej sali. Realizacja projektu pozwoli na poszerzenie działalności edukacyjno-artystycznej o nowe kierunki. Sala Koncertowa pozwoli na kontynuowanie dotychczasowych działań artystycznych, ale w warunkach bardziej komfortowych, przy wyizolowaniu akustycznym na zewnątrz i do wewnątrz obiektu (np. Wakacyjny Kurs Big-Bandów, Międzynarodowa Akademia Wiolonczelowa, koncerty, przesłuchania, konkursy, festiwale, w tym Festiwal „Muzyka w zabytkowych Kościołach i wnętrzach Księstwa Nyskiego”). Poszerzenie specjalności o nowe kierunki oraz lepsze warunki do prób i koncertów dają możliwość stworzenia w przyszłości Nyskiej Orkiestry Symfonicznej (współfinansowanej np. przez instytucje samorządowe miasta i powiatu) - na bazie nauczycieli i uczniów szkoły oraz np. studentów i wykładowców Instytutu Jazzu PWSZ w Nysie. Przyciągnęłoby to do Nysy wielu absolwentów szkoły, jak i innych instrumentalistów, dla których orkiestra dawałaby możliwość atrakcyjnego zatrudnienia w wyuczonym zawodzie. Nowe obiekty to również większe zapotrzebowanie na nośniki energii (prąd, gaz ziemny),

	możliwość zwiększenia stanowisk pracy (zarówno pedagogicznych, jak i administracyjnych oraz obsługi), to zwiększenie możliwości promujących Nysę, szkołę i środowisko. To również alternatywa i uzupełnienie dla równie prężnie i wspaniale działających instytucji, takich jak Nyski Dom Kultury, Muzeum Powiatowe i inne. Sala Koncertowa, akustycznie przygotowana do wszelkiego rodzaju wydarzeń artystycznych, wyposażona w nowoczesny sprzęt rejestrujący - zarówno audio jak i wideo, będzie miejscem, które umożliwi dokonywanie nagrań nie tylko związanych z działalnością szkoły, ale również umożliwi odpłatne nagrania solistom i zespołom pragnącym utrwalić swoje dokonania artystyczne.
STOPIEŃ REALIZACJI PROJEKTU	Szkoła posiada projekt budowlany i wykonawczy, który opracowany został przez Wojewódzkie Biuro Projektów w Zabrzu w 1990 roku XX wieku i w tamtym czasie miał już wszystkie niezbędne dokumenty i pozwolenia budowlane oraz konserwatorskie. Główne założenia projektu są aktualne, natomiast w związku z upływem czasu, zmianami cywilizacyjnymi, technicznymi itp. konieczne jest opracowanie nowego projektu w oparciu o aktualnie obowiązujące przepisy i znowelizowane koncepcje. Będzie to proces długi, zwłaszcza, że aktualnie w budynku szkoły będzie realizowany projekt termomodernizacji, przygotowany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Centrum Edukacji Artystycznej w Warszawie (planowane zakończenie - 2020 rok) - *ważna uwaga pod ostatnią rubryką tabeli.. Nie przeszkadza to jednak w rozpoczęciu prac koncepcyjnych i projektowych dotyczących rozbudowy i realizacji niniejszego przedsięwzięcia.
SPOSÓB OCENY I MIARY	Wskaźniki produktu: - rozbudowa obiektu - 1 (siedziba PSM Nysa), - nowe obiekty w ramach rozbudowy - 2 (zabudowa od ul. Tkackiej i Sala Koncertowa), - zagospodarowanie terenu w obrębie działki. Wskaźnik rezultatów: - zwiększenie zatrudnienia - ok. 6-8 stanowisk pedagogicznych (w tym absolwentów PSM Nysa po ukończonych studiach magisterskich na Akademiach Muzycznych), 1 (2) stanowiska administracji, 4 stanowiska obsługi, - zwiększenie ilości uczniów - od 50 do 80 (przy 300 obecnie), - zwiększenie ilości pomieszczeń dydaktycznych - o ok. 16 plus Sala Koncertowa z zapleczem, - zwiększenie odbiorców koncertów - o 150-200 miejsc w nowej Sali Koncertowej, - zwiększenie ilości instrumentarium szkoły - m.in. ok. 10 fortepianów i pianin (w tym 2 fortepiany koncertowe do Sali Koncertowej).

PRZEWIDYWANY TERMIN REALIZACJI PROJEKTU	SZACOWANA WARTOŚĆ PROJEKTU/ PRZEDSIĘWZIĘCIA	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
2030-2026	15.000.000 PLN	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, przy wsparciu środków unijnych i instytucji samorządowych Nysy.

NAZWA PROJEKTU/ PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 6	
Przywrócenie pełnej funkcjonalności budynkom edukacyjnym Gimnazjum nr 2 w Nysie	
OPIS PROJEKTU	
ZAKRES REALIZOWANEGO PROJEKTU	Projekt zakłada rewitalizację budynków Gimnazjum nr 2 w Nysie w celu stworzenia atrakcyjnej strefy edukacyjno-rekreacyjnej. Inwestycja ma na celu poprawić stan techniczny budynków. Każdy obiekt z upływem lat ulega degradacji (naturalny proces entropii). Postęp degradacji użyteczności obiektu uzależniony jest od zastosowanych materiałów i technologii, jakości wykonania, a czasami także od zmian na rynku oraz zmian funkcji obiektu. Aktualnie izolacja termiczna w/w obiektów nie jest zadowalająca, budowana w latach 1960 – 1992 szkoła wykazuje znaczne straty ciepła, które są spowodowane niewłaściwą konstrukcją budowlaną (potwierdza to przeprowadzony audyt energetyczny). Obiekty te mają nieszczelne ściany oraz stropodachy, natomiast stolarka okienna i drzwiowa jest mocno zniszczona. W efekcie, w okresie zimowym w budynkach następuje znaczne wychłodzenie pomieszczeń, co uniemożliwia utrzymanie właściwej temperatury w czasie sezonu grzewczego. Ponadto, instalacje centralnego ogrzewania są przestarzałe, a rozwiązania techniczne niesprawne. Główne działania: Modernizacji instalacji centralnego ogrzewania. W ramach projektu modernizacji instalacji c.o. planowana jest kompleksowa wymiana wszystkich elementów instalacji, wraz z wykonaniem nowych pionów, zaworów podpionowych, odgałęzień i zamontowaniem nowych grzejników. Inwestycja niesie za sobą konieczność przeprowadzania przez stropy pionów instalacyjnych, jednak w perspektywie czasowej jest to najbardziej racjonalny i ekonomiczny sposób prowadzący do znacznego obniżenia kosztów eksploatacyjnych, związanych z ogrzewaniem obiektu. Współcześnie dostępne materiały pozwalają zastosować mniejsze przekroje rur, co automatycznie zmniejszy objętość całej wody w układzie instalacji centralnego ogrzewania, czego efektem będzie mniejsza ilość energii grzewczej koniecznej do ogrzania budynku w sezonie grzewczym, a także znaczne ograniczenie strat ciepła poprzez zastosowanie nowoczesnych materiałów izolacyjnych. Termomodernizacja ścian zewnętrznych i dachu. Wymiana stolarki okiennej i drzwi, demontaż i ponowny montaż istniejącej instalacji odgromowej, rozebranie obróbek blacharskich okapników okiennych z blachy nie nadającej się do użytku, rozebranie rur spustowych z blachy nie nadającej się do użytku, uzupełnienie tynków zewnętrznych, przygotowanie starego podłoża, montaż uchwytów i rur winidurowych dla przewodów instalacji odgromowej pod docieplenie, wykonanie docieplenia, warstwy siatki, tynk mineralny "baranek", wykonanie obróbki z blachy, malowanie elewacji farbą, montaż rur spustowych okrągłych z blachy. Roboty towarzyszące – obróbki blacharskie.

	Prowadzone prace będą miały na uwadze ewentualny wpływ na środowisko. Na potrzeby ww. działań zostanie przeprowadzony monitoring chiropterologiczny oraz inne niezbędne ekspertyzy, mające stwierdzić, czy zaplanowane prace nie będą miały wpływu na środowisko. Wizją projektu jest stworzenie strefy edukacyjno-rekreacyjnej składającej się z rewitalizowanych budynków szkoły, budowanego na dziedzińcu szkoły w ramach budżetu obywatelskiego Gminy Nysa „Ogrodu doświadczeń", przygotowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego projektu „Międzyszkolnej Pracowni Przedmiotowej-Eksperymentowania" pełniącej rolę centrum nauki dla 12 gminnych szkół, zaplecza sportowego w postaci trzech sal sportowych, zewnętrznego boiska o sztucznej nawierzchni, zewnętrznej siłowni oraz planowanej „Strefy Nyskiego Biegacza" (bieżnia tartanowa w ramach budżetu obywatelskiego 2017 Gminy Nysa). Stawiamy na przestrzeń edukacyjną, atrakcyjną zarówno dla uczniów szkoły jak i okolicznych mieszkańców dużych osiedli. To około 900 uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum (w przypadku zmian oświatowych uczniów szkoły podstawowej), uczniowie 12 szkół podstawowych (około 4 000) prowadzonych przez Gminę Nysa korzystających z Międzyszkolnej Pracowni Przedmiotowej „Eksperymentowania" i Ogrodu Doświadczeń, mieszkańców Nysy korzystających z sal sportowych oraz zewnętrznych instalacji do ćwiczeń, fani gier zespołowych oraz biegów, spacerów. Na szkolnym terenie organizowany jest „Bieg Nyski". Zależy nam na spójnej, ciekawej i nowoczesnej przestrzeni szkolnej.
LOKALIZACJA PROJEKTU/ MIEJSCE PROWADZENIA PRZEDSIĘWZIĘCIA	Gimnazjum nr 2 w Nysie, ul. B. Prusa 14, powierzchnia 8265 m^2 Obręb ewidencyjny Górna Wieś, działki: 2/7, 3/34, 2/4, 3/22, łączna powierzchnia 1,09 ha
PODMIOTY REALIZUJĄCE PROJEKT/PRZEDSIĘWZIĘCIE	Gmina Nysa ul. Kolejowa 15, 48-300 Nysa
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA	
CEL(E) PROJEKTU	Projekt realizuje bezpośrednio następujący cel rewitalizacji: 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich. Projekt wykazuje zbieżność z następującym celem rewitalizacji: 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.

	Uzasadnienie: Cele projektu koncentrują się na kilku obszarach, które zostały podzielone na trzy grupy: - ekonomiczne: mające na celu ograniczenie wydatków eksploatacyjnych oraz remontowych na utrzymanie budynku z uwagi na planowane wykonanie prac w obrębie istniejącej instalacji c.o. oraz termomodernizacji elewacji, przewiduje się redukcję kosztów jednostkowych zużycia ciepła, jak również globalnych kosztów ogrzewania i środków finansowych przeznaczanych na remonty budynku, przewiduje się ograniczenie rocznego zapotrzebowania na energię cieplną zgodnie z audytem energetycznym, - ekologiczne: odnoszące się do dbałości o ochronę środowiska naturalnego, w wyniku realizacji projektu ograniczone zostaną straty energii oraz zużycie nieodnawialnych zasobów energii, w rezultacie obniży się emisja szkodliwych związków do atmosfery (dwutlenek węgla, dwutlenek siarki, tlenki azotu); - społeczne: ukierunkowane na podwyższenie standardów i warunków pracy, a co za tym idzie, jakości pracy szkoły i realizacji obowiązku szkolnego, zintegruje edukacyjną i rekreacyjną strefę szkoły na potrzeby mieszkańców Nysy korzystających z obiektów szkoły i przestrzeni sportowej, stworzy warunki do bezpiecznego spędzania czasu wolnego, przyczyni się do zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców, integracji międzypokoleniowej, edukacji i wychowania, a także uatrakcyjni ofertę spędzania czasu wolnego dla seniorów i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
STOPIEŃ REALIZACJI PROJEKTU	Opracowana pełna dokumentacja techniczna.
SPOSÓB OCENY I MIARY	Wskaźniki produktu Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach 1szt Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich 0 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją - 1,09 ha Powierzchnia rewitalizowanych budynków - 8265 m^2

PRZEWIDYWANY TERMIN REALIZACJI PROJEKTU	SZACOWANA WARTOŚĆ PROJEKTU/ PRZEDSIĘWZIĘCIA	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
I kw.2018 – IV kw. 2020	1 500 000 PLN	RPO WO POIiŚ Środki własne

NAZWA PROJEKTU/ PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 7	
Rewitalizacja zabytkowego centrum Nysy poprzez stworzenie aktywizującego społecznie miejsca spotkań w zabytkowym Rynku Nysy	
OPIS PROJEKTU	
ZAKRES REALIZOWANEGO PROJEKTU	Projekt zakłada podjęcie działań zmierzających do stworzenia miejsca spotkań w zabytkowym centrum miasta (obręb Rynku) w bezpośrednim sąsiedztwie Pomnika Historii – Bazyliki Mniejszej p.w. św. Jakuba i św. Agnieszki. Jednym z elementów projektu będzie stworzenie miejsca aktywności społecznej na powierzchni Rynku, które wykorzystywane byłoby do organizacji imprez kulturalnych, prezentacji dziedzictwa kulturowego regionu czy produktów regionalnych oraz stworzenie miejsc ekspozycyjnych wbudowanych/wkomponowanych w nawierzchnię rynku prezentujących wykopaliska archeologiczne in situ oraz umieszczone pod powierzchnią rynku makiety obiektów historycznych jak również trójwymiarowych makiet obiektów historycznych ustawionych na powierzchni rynku. Dodatkowo jako miejsce integracji międzypokoleniowej planuje się stworzenie tzw. miejsc gier stolikowych. Gry uczą logicznego myślenia, planowania, dają okazję do zmierzenia się zarówno z sukcesem, jak i porażką – pozwalają przetrenować strategie życiowe. Spotkania przy stoliku będą okazją do wyjścia „z cienia" osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (bezrobotnych, samotnych, starszych). W tym celu w ramach projektu planuje się dokonać przebudowy nawierzchni Rynku na powierzchni ok. 8 000 m2 z wykonaniem prac archeologicznych. Elementem wzmacniającym przekaz będą prace związane z wymianą oświetlenia tej przestrzeni oraz zastosowanie technologii mappingu na obiektach historycznych. W ramach prac pod powierzchnią rynku uporządkowana zostanie podziemna infrastruktura techniczna. Dzięki realizacji projektu zostaną przede wszystkim udostępnione szerokiemu gronu odbiorców (turyści, mieszkańcy) elementy dziedzictwa historycznego pozostające do tej pory ukryte pod powierzchnią centrum miasta, jak również umożliwi się prezentację dziedzictwa kulturowego regionu. Poprawi się również estetyka centrum oraz jego rozwiązania komunikacyjne nadające priorytet dla ruchu pieszego co przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa jak również zwiększenia liczby odwiedzających to miejsce.
LOKALIZACJA PROJEKTU/ MIEJSCE PROWADZENIA PRZEDSIĘWZIĘCIA	Miasto Nysa, Rynek i ul. Sukiennicza – powierzchnia: 11 754,04 m2 ark. m. 33, obr. Śródmieście, dz. nr: 13/4, 17, 21, 22/2, 76, 77, 78.
PODMIOTY REALIZUJĄCE PROJEKT/PRZEDSIĘWZIĘCIE	**Gmina Nysa**
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA	

CEL(E) PROJEKTU	Projekt realizuje bezpośrednio następujący cel rewitalizacji: 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich. Projekt wykazuje zbieżność z następującym celem rewitalizacji: 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa. Uzasadnienie: Projekt przyczyni się do zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców poprzez stworzenie warunków do organizacji spotkań czy bezpiecznego spędzania czasu wolnego oraz podniesienia wiedzy na temat historii miasta i regionu. Projekt wpłynie na poprawę estetyki centrum miasta oraz jego rozwiązania komunikacyjne nadające priorytet dla ruchu pieszego co przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa jak również zwiększenia liczby odwiedzających to miejsce. Efektami projektu będą: wzrost aktywności społecznej osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym, integracja międzypokoleniowa, aktywizacja osób starszych, poprawa oferty spędzania czasu wolnego dla seniorów i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, zagospodarowanie i ożywienie przestrzeni publicznych poprzez nadanie im nowych funkcji społeczno-gospodarczych. Efektem społecznym będzie również wprowadzenie imprez cyklicznych: kulturalnych, edukacyjnych, wspierających rozwój społeczny np. festiwal rękodzieła, a w jego ramach otwarte warsztaty z rękodzieła, pokazujące możliwości jakie stwarza własna, drobna wytwórczość, a tym samych zachęcanie zwłaszcza osoby pozostające bez pracy do otworzenia się na świat i aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym.
STOPIEŃ REALIZACJI PROJEKTU	Opracowywana jest dokumentacja techniczna niezbędna do realizacji projektu.
SPOSÓB OCENY I MIARY	Wskaźniki produktu Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1szt Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich: 11133 osób Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 11754,04 ha Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich 1175404 m2

PRZEWIDYWANY TERMIN REALIZACJI PROJEKTU	SZACOWANA WARTOŚĆ PROJEKTU/ PRZEDSIĘWZIĘCIA	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
III kw.2017 – IV kw. 2020	10 000 000 PLN	RPO WO POIiŚ

NAZWA PROJEKTU/ PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 8	
Zagospodarowanie obszaru Obwałowań Wysokich w Nysie na centrum ochrony różnorodności biologicznej i edukacji ekologicznej	
OPIS PROJEKTU	
ZAKRES REALIZOWANEGO PROJEKTU	Projekt zakłada rewitalizację pofortecznego obszaru Obwałowań Wysokich w Nysie polegającą na zagospodarowaniu tego terenu na centrum edukacyjno-rekreacyjne służące pomocy przy rozwiązywaniu problemów społecznych zdiagnozowanych na terenie Gminy Nysa. Mała atrakcyjność obszaru spowodowana jest jego częściową degradacją, co przekłada się w znaczący sposób na atrakcyjność społeczną tego miejsca. Ma to być dostępne dla wszystkich miejsce umożliwiające indywidualne spędzanie czasu wolnego oraz organizację imprez o charakterze edukacyjno-kulturalnym, jak również prowadzenie warsztatów, spotkań, szkoleń, konsultacji. Ważnym elementem utworzenia miejsca integracji społecznej oraz utworzenia centrum edukacyjno-rekreacyjnego będzie zmodernizowanie obiektów Obwałowań Wysokich poprzez: wybudowanie pieszo–rowerowej ścieżki edukacyjnej historyczno-przyrodniczej o długości ok.1200 m wewnątrz tzw. „Suchej Fosy" wraz z infrastrukturą towarzyszącą (ławki, kosze na śmieci, oświetlenie) z tablicami informacyjnymi na przebiegu ścieżki, prace remontowe na obiektach pofortecznych od strony Suchej Fosy, uporządkowanie terenu wewnątrz suchej fosy, wycinkę drzew wewnątrz suchej fosy o niewielkich rozmiarach oraz wrastających w mury fortów w zakresie niezbędnym do realizacji projektu uzgodnionym z RDOŚ oraz konserwatorem zabytków, wstawienie krat zabezpieczających w wejścia do szybów fortecznych, stworzenie miejsc rekreacji i placów zabaw, stworzenie arboretum, stworzenie niewielkiego parkingu, remont bram wjazdowych. Po realizacji projektu planuje się na terenie Obwałowań Wysokich organizacje imprez o charakterze integracyjnym: rajdy i wycieczki dla osób starszych i niepełnosprawnych, lekcje historyczno-przyrodnicze dla uczniów, wystawy, przedstawienia, pikniki rodzinne, Ekosenioriada propagująca aktywność społeczną i zawodową osób w wieku poprodukcyjnym, akcje typu sprzątanie świata, koncerty, imprezy związane z Dniami Twierdzy Nysa. Prowadzone prace będą miały na uwadze ewentualny wpływ na środowisko. Na potrzeby ww. działań zostanie przeprowadzony monitoring chiropterologiczny oraz inne niezbędne ekspertyzy, mające stwierdzić, czy zaplanowane prace nie będą miały wpływu na środowisko.
LOKALIZACJA PROJEKTU/ MIEJSCE PROWADZENIA PRZEDSIĘWZIĘCIA	Dzielnica Radoszyn, działki nr 1/14, 1/19 a.m. 11, część fortów określana jako Obwałowania Wysokie
PODMIOTY REALIZUJĄCE PROJEKT/PRZEDSIĘWZIĘCIE	Gmina Nysa ul. Kolejowa 15, 48-300 Nysa

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA	
CEL(E) PROJEKTU	3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich. Projekt wykazuje zbieżność z następującym celem rewitalizacji: 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa. Uzasadnienie: Projekt, poprzez stworzenie warunków do organizacji spotkań czy bezpiecznego spędzania czasu wolnego przyczyni się do zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców, wesprze działania dla pomocy osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem, poprawi bezpieczeństwo odwiedzających to miejsce i połączy najważniejsze obiekty fortyfikacyjne. Efektem społecznym będą: integracja międzypokoleniowa, aktywizacja osób starszych i niepełnosprawnych, wzrost aktywności społecznej osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym, edukacja i wychowanie, poprawa oferty spędzania czasu wolnego dla seniorów i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
STOPIEŃ REALIZACJI PROJEKTU	Opracowywana dokumentacja techniczna w formie Programu Funkcjonalno-Użytkowego
SPOSÓB OCENY I MIARY	Wskaźniki produktu Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1szt Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich: 0 Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 17,16 ha Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich: 1716 m2

PRZEWIDYWANY TERMIN REALIZACJI PROJEKTU	**SZACOWANA WARTOŚĆ PROJEKTU/ PRZEDSIĘWZIĘCIA**	**PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁO FINANSOWANIA**
I kw.2018 – IV kw. 2020	3 000 000 PLN	RPO WO POIiŚ Środki własne

NAZWA PROJEKTU/ PRZEDSIĘWZIĘCIA NR 9	
Rewitalizacja Magazynu prochowego zespołu Fortyfikacji Kolejowych w kompleksie Twierdzy Nysa	
OPIS PROJEKTU	
ZAKRES REALIZOWANEGO PROJEKTU	Przez ostanie 150 lat Prochownia zapadła się o ok. 1m . W efekcie tego procesu uległy zniszczeniu kanały wentylacyjne i obniżenie całej budowli spowodowało , ze woda opadowa ma tendencję do wlewania się do obiektu. Wnikanie wody i brak wentylacji obiektu poprzez braku osuszania grawitacyjnego powoduje ze w okresie letnim utrzymuje się w środku obiektu nadmierna wilgoć , co utrudnia wykorzystanie tego obiektu. Podobne zjawisko występuje w Bastionie Św. Jadwigi w Nysie przy ul. Piastowskiej. Aby temu zapobiec należy odbudować kanały wentylacyjne i zabezpieczyć wjazdy przed wodą opadową. Obiekt jest łatwo dostępny dla turystyki samochodowej, motorowej, rowerowej i pieszej , więc wskazane byłoby umiejscowić przy obiekcie informacje turystyczną o całym szlaku turystycznym.
LOKALIZACJA PROJEKTU/ MIEJSCE PROWADZENIA PRZEDSIĘWZIĘCIA	48-300 Nysa ul. Bolesława Śmiałego 18 Zespół „Fortyfikacji kolejowych” kompleksu „Twierdzy Nysa”.
PODMIOTY REALIZUJĄCE PROJEKT/PRZEDSIĘWZIĘCIE	Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe WISMAR ul. Kolejowa 9 , 48-300 Nysa. Koordynatorem projektu będzie Marek Szczerski.
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY I ZMIERZENIA	
CEL(E) PROJEKTU	3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich. Obiekt jest stosunkowo dobrze zachowanym elementem dziełem sztuki militarnej i świadectwem potęgi Twierdzy Nysa. Z kolei ten fakt budzi duże zainteresowanie turystyczne. Obiekt, który dziś służy jako magazyn może być przystosowany do obsługi turystycznej. Miasto i gmina Nysa ma wyjątkowe walory turystyczne, których wykorzystanie może wpłynąć na rozwój ruchu turystycznego i tym samym napędzić koniunkturę i tworzenie nowych miejsc pracy w restauracjach, kempingach, hotelach itp.
STOPIEŃ REALIZACJI PROJEKTU	Przeprowadzona analiza skutków i przyczyn stanu technicznego.
SPOSÓB OCENY I MIARY	Łatwo dostępny obiekt turystyczny zachęci i zainspiruje zwiedzających do pobytu w Nysie na dłużej, np. nad jeziorem. Będzie to ok. kilkaset osób rocznie z tendencja wzrostową co rok.

PRZEWIDYWANY TERMIN REALIZACJI PROJEKTU	SZACOWANA WARTOŚĆ PROJEKTU/ PRZEDSIĘWZIĘCIA	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
Po zapewnieniu finansowania i rozstrzygnięciu konkursu na wykonawcę same prace zajmą 1 rok	3 000 000 PLN	Województwo Opolskie, Starostwo Powiatowe, Gmina Nysa (środki na zachowanie dziedzictwa kulturowego), środki własne.

8. Pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

W tym rozdziale ujęte zostały pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne, tj. takie, których realizacja pozytywnie wpłynie na rozwiązywanie problemów społecznych występujących na obszarach rewitalizacji.

Są to projekty, które wykazują się częściowym oddziaływaniem na obszar rewitalizacji, np. dotyczą infrastruktury lub usług, która zlokalizowana jest poza obszarem rewitalizacji, które mają służyć mieszkańcom obszaru rewitalizacji.

W kategorii pozostałych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujęto ponadto wszelkiego rodzaju działania, projekty, aktywności o charakterze edukacyjnym, integracyjnym, wzmacniającym kapitał ludzki i społeczny, w również mieszkańców obszarów rewitalizacji. Są to działania realizowane w szczególności przez instytucje publiczne oraz organizacje społeczne działające na obszarze Gminy Nysa.

W tym rozdziale ujęte zostały ponadto projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne, których na etapie tworzenia programu rewitalizacji nie udało się szczegółowo zdefiniować, natomiast ich przyszła realizacja wykazuje zbieżność z celami rewitalizacji lub może wnosić wkład w rozwiązywanie problemów społecznych, koncentrujących się na obszarze rewitalizacji.

Pozostałe projekty i przedsięwzięcia realizujące Cel 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.

Tabela 99. Pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne bezpośrednio realizujące Cel 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa

Lp.	Nazwa	Podmioty realizujące	Zakres zadania	Lokalizacja w obszarze rewitalizacji	Szacunkowy koszt (PLN) / źródło finansowania
1.	Zwiększenie aktywności i integracji lokalnej mieszkańców Gminy Nysa	Gmina Nysa, Ośrodek Pomocy Społecznej, Dzienny Dom Pobytu, Centrum Integracji Społecznej	1. Kompleksowe programy na rzecz aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy 2. Kompleksowe programy na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenia 3. Wsparcie dla tworzenia i działalności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży 4. Zwiększenie dostępności do usług społecznych 5. Wzmacnianie naturalnych systemów wsparcia, takich jak rodzina i lokalna społeczność, wsparcie realizowane przez centra integracji społecznej oraz kluby integracji społecznej, tworzenie nowych miejsc reintegracji społecznej. Głównym koordynatorem działań będzie Ośrodek Pomocy Społecznej. Realizacja działań będzie prowadzona w placówkach: Ośrodek Pomocy Społecznej, Dzienny Dom Pobytu, Centrum Integracji Społecznej.	Tak	600 tys.
2.	„Nyska Gra Miejska”	Gminny Zarząd Oświaty w Nysie	Projekt zakłada realizację cyklicznych imprez pod nazwą „Nyska Gra Miejska” przeznaczonych dla uczniów szkół podstawowych. Edycja wiosenna (czerwiec) odbywać się będzie pod hasłem „Maria Merkert – śląska samarytanka”. Gra przeprowadzana będzie szlakiem tablic poświęconych Marii Merkert umieszczonych w obrębie centrum miasta. Treść gry nawiązywać ma do działalności założycielki Zgromadzenia Sióstr Św. Elżbiety i promować ideę pracy charytatywnej. Podsumowanie gry odbywać się będzie na Rynku. Równolegle w nyskich szkołach wybierany będzie „nyski Samarytanin”. Tytuł ten przyznawany	Tak	20 tys.

			będzie uczennicy/uczniowi, który wyróżnia się zaangażowaniem w pracę wolontariatu i pracę na rzecz społeczności szkolnej lub społeczności lokalnej. Podsumowaniu towarzyszyć będzie prezentacja lokalnych organizacji pożytku publicznego. Edycja jesienna (październik) to gra pod hasłem: „Korzenie miasta". W trakcie gry dzieci i młodzież nyskich szkół poznawać ma historię miasta, jego zabytki, odkrywać ślady najstarszych elementów architektury, infrastruktury technicznej, rozwoju grodu. Podobnie, jak w przypadku edycji wiosennej, podsumowanie gry odbywać się będzie na Rynku, towarzyszyć mu będzie wręczenie nagród za konkurs historyczny osnuty wokół historii Nysy. Jako podsumowanie planowane jest widowisko plenerowe dotyczące wybranego elementu historii Nysy i jej mieszkańców.		
3.	Zawody sportowe w strefie integracji międzypokoleniowej i rekreacji dla mieszkańców Gminy Nysa	Gminny Zarząd Oświaty w Nysie	Projekt polega na organizacji na zmodernizowanym kąpielisku miejskim cyklicznych (maj, czerwiec, wrzesień, październik) rozgrywek sportowych. W zawodach uczestniczyć będą zespoły dwuosobowe (rodzic + dziecko), zakładamy przy tym udział dzieci w wieku przedszkolnym (I grupa) oraz uczniów młodszych klas szkół podstawowych (2 grupa)Wszystkie konkurencje uwzględniają współpracę dziecka i rodzica (np. dziecko rzuca piłkę, rodzic ją łapie). Konkurencje premiują zwinność, chęć osiągnięcia celu, wytrwałość. Zawody mają charakter pikniku rodzinnego, wykorzystywana jest infrastruktura obiektu. Na podsumowanie edycji wiosennej i jesiennej rozgrywek w każdej grupie planowane są pokazy umiejętności sportowych uczniów (gimnastyka sportowa, karate itp.). Podczas pikniku oferowane są zdrowe przekąski i napoje. Odbiorcami projektu są przedszkolaki, uczniowie klas I – III szkół podstawowych oraz ich rodziny (rodzice, dziadkowie, rodzeństwo). Dzieci i młodzież dzięki strefie rekreacji będzie mogła aktywnie spędzić swój wolny czas. Jej utworzenie wpłynie w Gminie na szeroko rozumianą promocję sportu, który jest jednym z głównych sposobów zapobiegania złym nawykom i przyzwyczajeniom oraz umożliwia kształtowanie właściwych postaw życiowych wśród dzieci i młodzieży. Strefa rekreacji będzie tworzyła centrum spotkań (organizacja rodzinnych spotkań, pikników, itp.), co będzie miało	Tak	40 tys.

			również wpływ na zaktywizowanie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Dla dorosłych będzie to również miejsce łączące w sobie potrzebę aktywności jak i możliwości obserwowania swoich podopiecznych w trakcie zabawy. Wspólna aktywność umożliwi pokazanie, że przez zabawę z dzieckiem rozbudzamy więź emocjonalną oraz zamiłowania do wszelkich form w ruchu. Utworzenie strefie integracji międzypokoleniowej i rekreacji dla mieszkańców gminy przyczyni do lepszego rozwoju infrastruktury publicznej. Będzie ona istotnym czynnikiem propagowania sportu jako czynnika niezbędnego dla rozwoju i wychowania dzieci i młodzieży oraz promocję zdrowego stylu życia wśród lokalnej społeczności. Co przełoży się na łączenie pokoleń dzieci, młodzieży i seniorów.		
4.	Integracja miedzypokoleniowa – przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu nyskich seniorów.	Gminny Zarząd Oświaty w Nysie, Dzienny Dom Pobytu,	Projekt zakłada przygotowanie spektakli osnutych na motywach bajek i utworów dla dzieci i prezentowanie ich podczas spotkań przedszkolaków z seniorami. Spotkania takie odbywać się będą z okazji Dni Babci i Dziadka, Dnia Dziecka, świąt Bożego Narodzenia, świąt państwowych itp. Koncepcja przewiduje symetryczność relacji: dzieci są aktorami spektakli przygotowywanych dla seniorów, jak i odbiorcami przedstawień, w których artystami są seniorzy. Po przedstawieniu obie grupy spotykają się na poczęstunku. Projekt przyczyni się do budowania więzi międzypokoleniowej, pozwoli dzieciom dostrzec wartości, jakie niesie dojrzały wiek: cierpliwość, doświadczenie, chęć ofiarowania czasu i uwagi drugiej osobie. Dzieci, wychowywane często w rodzinie zatomizowanej nie zawsze mają kontakt z rodzonymi dziadkami i babciami. Z kolei starsze osoby będą miały okazję do wspólnej pracy i zabawy. Projekt wpłynie na zmniejszenie izolacji starszego pokolenia, przyczyni się do podniesienia poczucia wartości.	Tak	30 tys.
5.	Aktywizacja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym –	Gminny Zarząd Oświaty w Nysie, Ośrodek Pomocy Społecznej	Celem projektu jest stworzenie platformy spotkania różnych grup społecznych, niezależnie od statusu materialnego, wykształcenia, wieku. Gry stolikowe cieszą się obecnie dużym zainteresowaniem, powstają nowe gry strategiczne. Uczą logicznego myślenia, planowania, dają okazję do zmierzenia się zarówno z sukcesem, jak i porażką – pozwalają przetrenować strategie życiowe. Spotkania przy stoliku będą okazją do	Tak	50 tys.

	„Otwórz się na otaczający świat”		wyjścia „z cienia” osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (bezrobotnych, samotnych, starszych). Stałe miejsca, przy których można spotkać się, rozegrać partyjkę szachów czy chińczyka ożywią Rynek, sprzyjać będą spotkaniom i bezpiecznemu spędzaniu czasu wolnego. Projekt zakłada organizację turnieju towarzyskich gier stolikowych. Jako miejsce rozgrywek planowany jest Rynek – centralny plac miasta. Na rozstawionych lub zlokalizowanych na stałe stolikach rozgrywane będą partie gier tzw. stolikowych. Proponujemy gry tradycyjne (szachy, warcaby, chińczyk), jak i współczesne, ze szczególnym uwzględnieniem gier strategicznych. Turniej kierujemy do mieszkańców miasta – dzieci, młodzieży, dorosłych. Formuła otwarta – przy jednym stoliku spotkać się może przedszkolak, gimnazjalista, osoba dorosła. Wybór gier nastąpi po przeprowadzeniu badania potencjalnych uczestników turnieju (zgłoszenia mailowe, ankiety w szkołach). W przypadku niepogody stoliki osłonięte będą namiotami z folii. Istotne jest, aby grający byli widoczni - liczymy na zainteresowanie widzów. Dla każdego gracza przewidujemy nagrody, dla liderów – nagrody główne. Do rozgrywek zaprosimy także osoby znane w mieście. Impreza będzie organizowana cyklicznie: maj/czerwiec oraz wrzesień/październik. Na rozpoczęcie „sezonu stolikowego” tzn. w maju planowany jest koncert muzyki rozrywkowej „Wszystko gra” przygotowany przy współpracy z Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Nysie, Szkołą Muzyczną I i II stopnia w Nysie oraz NDK.		
6.	Zintegrowane działania skierowane do młodzieży szkolnej	Gminny Zarząd Oświaty w Nysie	Projekt ma za zadanie: 1. zwiększenie liczby miejsc edukacji przedszkolnej oraz rozszerzenie oferty dodatkowej placówek wychowania przedszkolnego, 2. podniesienie u uczniów kompetencji kluczowych oraz właściwych postaw niezbędnych na rynku pracy oraz indywidualizacja podejścia w szczególności do uczniów o szczególnych potrzebach	Tak	175 tys.
7.	Podnoszenie świadomości	Gmina Nysa wydział Rozwoju	W ramach przedsięwzięcia przewiduje się prowadzenie projektu edukacyjnego w zakresie działań proekologicznych, w szczególności	Tak	10 tys.

	prośrodowiskowej wśród lokalnej społeczności. Ograniczenie niskiej emisji na terenie Gminy Nysa	Wsi i Gospodarki Komunalnej, Gminny Zarząd Oświaty w Nysie	w ograniczeniu niskiej emisji. Celem projektu będzie podnoszenie świadomości w zakresie ograniczania i szkodliwości niskiej emisji poprzez promocję i ogłoszenia, doradztwo ekspertów oraz organizację seminariów i szkoleń dla lokalnej społeczności w tym dzieci i młodzieży w formie konkursów plastycznych.		
8.	Blok, podwórko, kamienice – a gdzie podziały się świetlice	Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie	Stworzenie 2 świetlic środowiskowych, otwartej w godzinach popołudniowych będącą miejscem spędzania wolnego czasu dla młodzieży szkolnej. Prowadzone będą warsztaty w zakresie umiejętności społecznych, konsultacje pedagogiczne oraz wyjazdy integracyjne zapewniając bezpłatne wsparcie dla dzieci z obszarów kryzysowych.	Tak	400 tys. / rok Do 2020 roku łącznie 2 mln
9.	Nasza Nysa, a w tle historia, zabytki i kultura	Nyski Dom Kultury – Punkt Informacji Turystycznej Bastionu Św. Jadwigi, Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna	„Nasza Nysa, a w tle historia, zabytki i kultura" – zakłada odkrywanie historii miasta i dziedzictwa kulturowego przez najmłodszych i seniorów w ramach integracji międzypokoleniowej. W celu realizacji zostanie utworzone Koło Tropicieli Nyskich w ramach którego będą prowadzone spacery edukacyjne także w obszarze Fortyfikacji Nyskich oraz spotkania z twórcami nyskimi.	Tak	7 tys.
10.	Działania Teatralno-poetyckie promujące twórców regionalnych	Nyski Dom Kultury Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna	Działanie polegające na prowadzeniu programu społecznego o tematyce teatralno-poetyckiej promującej lokalnych twórców. Dotyczy to organizacji warsztatów i lekcji teatralnych, odczytywania poezji, integracji środowisk twórczych oraz promocji literatury i sztuki teatralnej.	Tak	30 tys.
11.	Reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Centrum Integracji Społecznej, Ośrodek Pomocy Społecznej, Dzienny Dom Pobytu	Reintegracja zawodowa i społeczna osób ubogich i bezrobotnych poprzez udział w warsztatach gastronomicznych i rękodzielniczych odbywających się w Dziennym Domu Pobytu.	Tak	900 tys.

12.	Historyczne widowisko plenerowe	Nyski Dom Kultury	Wyprodukowanie i cykliczna organizacja historycznego widowiska plenerowego z udziałem mieszkańców Nysy pt. „Spielmann – Władysław” na podstawie nyskiej średniowiecznej legendy.	Tak	140 tys. produkcja 50 tys. rocznie, łącznie do 2020 roku 340 tys.

Istotnym narzędziem bezpośrednio realizującym Cel 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa będzie roczny program współpracy Gminy Nysa z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami realizującymi zadania publiczne w sferze pożytku publicznego.

W „Rocznym programie współpracy Gminy Nysa z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami realizującymi zadania publiczne w sferze pożytku publicznego na rok 2018", jako jeden z celów głównych realizacji działań we współpracy z organizacjami pozarządowymi zostanie uwzględnione działanie mające na celu polepszenie jakości życia mieszkańców Gminy, poprzez efektywną współpracę Gminy z organizacjami w realizacji zadań, w tym w szczególności realizacja celów ujętych w programie rewitalizacji.

Przedmiotem współpracy Gminy z organizacjami będzie realizacja zadań z zakresu, m.in.:

- pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób;
- ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 618, z późn. zm.);
- działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;
- działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania;
- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej;
- turystyki i krajoznawstwa;
- ratownictwa i ochrony ludności;
- promocji i organizacji wolontariatu;
- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;
- działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy, w zakresie określonym w art. 4 ust. 1 pkt 1 – 32a ustawy.

Współpraca ta odbywać się będzie w formach finansowych i pozafinansowych.

Zadania zlecane w drodze otwartych konkursów ofert będą skierowane m.in. na osiągnięcie celów rewitalizacji w połączeniu ze sferą pożytku publicznych, których konkursu będą dotyczyć.

Formy finansowe współpracy mogą obejmować:

- zlecanie zadań poprzez:
- powierzanie wykonania zadania wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie jego realizacji;
- wspieranie wykonania zadania wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie jego realizacji w wysokości do 90% kosztów całkowitych realizacji zadania,
- udzielanie pożyczek z budżetu Gminy organizacjom, które swoją siedzibę mają na terenie Gminy Nysa oraz które realizują zadania na rzecz mieszkańców Gminy Nysa, na zasadach określonych w Zarządzeniu nr 1060/2013 Burmistrza Nysy z dnia 8 kwietnia 2013 roku.

Pozostałe projekty i przedsięwzięcia realizujące Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz funkcjonalno-przestrzenny Gminy Nysa.

Tabela 100. Pozostałe projekty i przedsięwzięcia realizujące Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz funkcjonalno-przestrzenny Gminy Nysa

Lp.	Tytuł projektu	Podmioty realizujące	Zakres zadania	Lokalizacja w obszarze rewitalizacji	Szacunkowy koszt (PLN) / źródło finansowania
1	Po ziemiach Księstwa Nyskiego i wielkich Ślązaków V. Priessnitza i J. von Eichendorffa	Gmina Nysa jako partner projektu	Projekt wykorzystuje potencjał dziedzictwa kulturowego obszaru rewitalizacji, wzmacniając go. Realizacja projektu przyczyni się do aktywizacji gospodarczej przestrzeni miejskiej Nysy w oparciu o turystykę.	Tak	6,4 mln po stronie Gminy Nysa Program Interreg V-A Republika Czeska – Polska 2014-2020 (INTERREG) / 2016
2	Życie w Twierdzy	Gmina Nysa jako partner projektu	Projekt wykorzystuje potencjał dziedzictwa kulturowego obszaru rewitalizacji, wzmacniając go. Realizacja projektu przyczyni się do aktywizacji gospodarczej przestrzeni miejskiej Nysy w oparciu o turystykę.	Tak	8,4 mln po stronie Gminy Nysa Program Interreg V-A Republika Czeska – Polska 2014-2020 (INTERREG) / 2016
3	Mobilny Przewodnik po Województwie Opolskim i Kraju Ołomunieckim (e-turysta)	Partner wiodący Województwo Opolskie, Gmina Nysa partner	Projekt wykorzystuje potencjał dziedzictwa kulturowego obszaru rewitalizacji, wzmacniając go. Realizacja projektu przyczyni się do aktywizacji gospodarczej przestrzeni miejskiej Nysy w oparciu o turystykę.	Tak	831 tys. Program Interreg V-A Republika Czeska – Polska 2014-2020

					(INTERREG) / 2016
4	Życie w twierdzy – zagospodarowanie Placu Jana Pawła II w Nysie i remont Wieży Ziębickiej w Nysie	Gmina Nysa jako partner projektu	Projekt wykorzystuje potencjał dziedzictwa kulturowego obszaru rewitalizacji, wzmacniając go. Realizacja projektu przyczyni się do aktywizacji gospodarczej przestrzeni miejskiej Nysy w oparciu o turystykę.	Tak	1,2 mln Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 (RPO), 5.3.1 Dziedzictwo kulturowe i kultura / 2016
5.	Wsparcie MSP z terenu Gminy Nysa	Gmina Nysa, Wydział Rozwoju Gospodarczego przy wsparciu Powiatowego Urzędu Pracy	Przedsięwzięcie będzie związane ze wsparciem w postaci szkoleń i doradztwa kierowanego do Mikro, Małych, Średnich przedsiębiorstw działających na terenie Gminy Nysa. Przedsięwzięcie zakłada przeprowadzenie szczegółowych analiz potrzeb przedsiębiorców, prowadzenie szkoleń, doradztwo indywidualne, opracowanie planu wdrożenia konkretnych rozwiązań w firmie, pomoc we wdrożeniu planu.	Tak	5 tys.

Pozostałe projekty i przedsięwzięcia realizujące Cel. 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich.

Tabela 101. Pozostałe projekty i przedsięwzięcia realizujące Cel 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich.

Lp.	Tytuł projektu	Podmioty realizujące	Zakres zadania	Lokalizacja w obszarze rewitalizacji	Szacunkowy koszt (zł) / źródło finansowania
1	Centrum Przesiadkowe w Nysie - przebudowa ulic: Kolejowa, Wrocławska, Rynek, Celna wraz z inteligentnym systemem transportu i zakupem taboru niskoemisyjnego	Gmina Nysa	Projekt polegać będzie na przebudowie ulic: Kolejowa, Wrocławska, Rynek, Celna wraz z inteligentnym systemem transportu i zakupem taboru niskoemisyjnego. Dzięki realizacji projektu poprawi się jakość komunikacji publicznej, a tym samym zwiększy się mobilność mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz dostępność komunikacyjna centrum miasta.	Częściowo	24,7 mln Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 (RPO), 3.1.1 Strategie niskoemisyjne w miastach subregionalnych
2.	Rewitalizacja zabytkowej drogi z 1806 r łączącej Twierdzę Nysa z Bastionem ziemnym przedpola twierdzy „Szlak Legionu San Domingo”	Gmina Nysa	Projekt polega na uporządkowaniu zabytkowej drogi oraz jej otoczenia, która biegła i biegnie dziś jako droga gminna 748, łącząc Nysę z Skorochowem i dalej Głębinowem. Jest to zaniedbane połączenie perły turystycznej jaką jest Jezioro Nyskie z miastem Nysa i miejscowościami turystycznymi gminy Skorochowem i Głębinowem. W 1807 roku Francuzi dotarli do dzisiejszego Głębinowa, gdzie dokonano zwiadu taktycznego mającego na celu zdobyć informacje mogące pomóc zdobyć Twierdzę Nysa. Oznacza to, że bitwa o twierdzę niejako rozpoczęła się w Głębinowie. Tu zapadła decyzja o zdobyciu Nysy nie ze wzgórza Winnenberg, ale zmieniając bieg rzeczki Biała, która zasilała fosę wodną od północy twierdzy. Decyzja ta, która zapadła w dzisiejszym Głębinowie była kluczowa dla dalszej bitwy o twierdzę. Tyle historyczna wartość. Aby ożywić miasto i ruch turystyczny należy	Częściowo (kąpielisko)	1,5 mln Fundusze zewnętrzne, wkład własny Gminy Nysa

			uporządkować drogę historyczną, która obecnie nie nadaje się do ruchu pieszego i rowerowego, a także zabezpieczyć ją przed wandalami oraz wyposażyć w urządzenia do obsługi turystycznej. Jezioro z powodu kwitnienia wody jest w pełni dostępne od 1 do 1,5 miesiąca w ciągu roku. Niespełna 900 metrów od plaży zlokalizowane jest kąpielisko. Udostępniając kąpielisko jako pakiet jezioro i wydłużony zostanie sezon turystyczny do 2,5 miesiąca. Ta historyczna droga otwiera również atrakcje miasta Nysa dla turystów. Otworzy również jezioro dla mieszkańców Nysy, chociażby poprzez wycieczkę rowerową. Dziś po wybudowaniu ronda w Głębinowie nie można tam dojechać rowerem. Droga gminna 748 była przez wojsko utwardzona i obłożona krawężnikami granitowymi. Jest dewastowana przez prace rolnicze. Drogę oraz jej otoczenie należy uporządkować tak, aby była ona lepiej dostępna dla ruchu pieszego i rowerowego. Można także dołączyć tablice informacyjne oraz stworzyć możliwość wypożyczania rowerów dla potrzeb turystycznych. Tak powstanie kolejna atrakcja turystyczna obejmująca Jezioro i Miasto Nysa razem.		

9. Mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych

Program rewitalizacji ujmuje działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych, które mogą być współfinansowane ze środków EFRR, EFS oraz innych publicznych lub prywatnych) tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego lub przestrzenno-funkcjonalnego, lub technicznego, lub środowiskowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem.

Program rewitalizacji złożony z wielu różnorodnych projektów jest konstrukcją warunkującą osiągnięcie kompleksowości interwencji. Oczekuje się wzajemnego powiązania oraz synergii projektów rewitalizacyjnych. Nie oznacza to w każdym przypadku obowiązku jednoczesnej realizacji projektów, lecz synchronizację efektów ich oddziaływania na sytuację kryzysową.

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 wskazują na następujące rodzaje komplementarności pomiędzy poszczególnymi projektami, przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji:

- komplementarność przestrzenna,
- komplementarność problemowa,
- komplementarność proceduralno-instytucjonalna,
- komplementarność międzyokresowa,
- komplementarność źródeł finansowania.

Tabela 102. Komplementarność GRP w odniesieniu do rodzajów komplementarności

Rodzaj komplementarności	Charakterystyka rodzaju komplementarności	Uzasadnienie komplementarności w odniesieniu do GPR
Przestrzenna	Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami, przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi, zarówno realizowanych na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji. Zapewnienie komplementarności przestrzennej projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ma służyć temu, by program rewitalizacji efektywnie oddziaływał na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), poszczególne projekty rewitalizacyjne wzajemnie się dopełniały przestrzennie oraz by zachodził między nimi efekt synergii. Celem zapewnienia komplementarności przestrzennej interwencji jest także to, by prowadzone działania nie skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie prowadziły do niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Komplementarność przestrzenna skutkuje ciągłą analizą następstw decyzji przestrzennych w skali całej gminy i jej otoczenia (np. przeznaczanie nowych terenów pod zabudowę) dla skuteczności programu rewitalizacji.	• Komplementarność przestrzenna została zapewniona dzięki skupieniu projektów wybranych do realizacji na wyznaczonych obszarach rewitalizacji. Obszary rewitalizacji i obszar zdegradowany w mieście zostały wyznaczony po przeprowadzeniu dogłębnej analizy wskaźnikowej przy zasięgnięciu opinii przedstawicieli zainteresowanych środowisk oraz samych mieszkańców Miasta, dzięki czemu można mówić o trafności działań na danym terenie. • Wszystkie podstawowe projekty rewitalizacyjne skupiają się na obszarach rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane. Są odpowiedzią na główne problemy dla tych terenów. Dzięki ich realizacji pozytywne skutki widoczne będą na całym obszarze, ponieważ wiele z nich dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów, przez co korzystać z nich będą mogli mieszkańcy obszaru bądź obszarów przyległych, całego miasta jak i regionu. Ich realizacja będzie zapobiegać przenoszeniu się różnych problemów na dalsze obszary miasta. • Wybrane do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne są ze sobą wzajemnie powiązane, a także wzajemnie się dopełniają. Zadania infrastrukturalne, związane z rewitalizacją przestrzeni publicznych bądź przebudową zniszczonych budynków zakładają prowadzenie tam działań o charakterze społecznym (kulturalnym, integracyjnym, aktywizującym mieszkańców czy III sektor).

		• Zasięg oddziaływania większości projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych obejmuje cały obszar rewitalizacji, • Występuje silna spójność działań rewitalizacyjnych, w tym wizji obszarów rewitalizacji oraz celów rewitalizacji z wizją oraz celami rozwoju Gminy Nysa.
Problemowa	Komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzennofunkcjonalnym, technicznym, środowiskowym). Zapewnienie komplementarności problemowej ma przeciwdziałać fragmentacji działań (np. tzw. „rewitalizacji technicznej", „rewitalizacji społecznej" – określeń błędnie stosowanych, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa) koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru. Skuteczna komplementarność problemowa oznacza konieczność powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań administracji.	• Różnorodność oddziaływań poszczególnych projektów (zobacz tabela poniżej), • Silna spójność działań rewitalizacyjnych, w tym wizji obszarów rewitalizacji oraz celów rewitalizacji z wizją oraz celami rozwoju Gminy Nysa • Różnorodność problemowa zdefiniowana w celach rewitalizacji oraz wynikających z tych celów projektach i przedsięwzięciach rewitalizacyjnych, w tym: Projekty i przedsięwzięcia realizujące Cel 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa: • Zwiększenie aktywności i integracji lokalnej mieszkańców Gminy Nysa, • „Nyska Gra Miejska", • Zawody sportowe w strefie integracji międzypokoleniowej i rekreacji dla mieszkańców Gminy Nysa, • Integracja miedzypokoleniowa – przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu nyskich seniorów, • Aktywizacja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – „Otwórz się na otaczający świat", • Zintegrowane działania skierowane do młodzieży szkolnej,

		• Podnoszenie świadomości prośrodowiskowej wśród lokalnej społeczności. Ograniczenie niskiej emisji na terenie Gminy Nysa, • Blok, podwórko, kamienice - a gdzie podziały się świetlice, • Nasza Nysa, a w tle historia, zabytki i kultura • Działania Teatralno- poetyckie promujące twórców regionalnych, • Reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, • Historyczne widowisko plenerowe. Projekty i przedsięwzięcia realizujące Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz funkcjonalno-przestrzenny Gminy Nysa: • Po ziemiach Księstwa Nyskiego i wielkich Ślązaków V. Priessnitza i J. von Eichendorffa, • Życie w Twierdzy - gmina Nysa partner, • Mobilny Przewodnik po Województwie Opolskim i Kraju Ołomunieckim (e-turysta), • Życie w twierdzy – zagospodarowanie Placu Jana Pawła II w Nysie i remont Wieży Ziębickiej w Nysie, • Wsparcie MSP z terenu Gminy Nysa. Projekty i przedsięwzięcia realizujące Cel 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich: • Budowa Centrum Rehabilitacji i Integracji Społecznej, • Adaptacja byłego budynku biurowego i Reduty Kapucyńskiej na Dzienny Dom Pobytu w Nysie wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu,

		• Gminne Centrum Wsparcia III sektora wraz z aktywną strefą integracji międzypokoleniowej dla mieszkańców, • Pensjonat „Złota Jesień” – projekt mieszkań chronionych dla seniorów z centrum miasta objętym rewitalizacją oraz Gminy Nysa, • Rozbudowa Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Witolda Lutosławskiego w Nysie, • Przywrócenie pełnej funkcjonalności budynkom edukacyjnym Gimnazjum nr 2 w Nysie, • Rewitalizacja zabytkowego centrum Nysy poprzez stworzenie aktywizującego społecznie miejsca spotkań w zabytkowym Rynku Nysy, • Zagospodarowanie obszaru Obwałowań Wysokich w Nysie na centrum ochrony różnorodności biologicznej i edukacji ekologicznej, • Rewitalizacja Magazynu prochowego zespołu Fortyfikacji Kolejowych w kompleksie Twierdzy Nysa, • Centrum Przesiadkowe w Nysie - przebudowa ulic: Kolejowa, Wrocławska, Rynek, Celna wraz z inteligentnym systemem transportu i zakupem taboru niskoemisyjnego, • Rewitalizacja zabytkowej drogi z 1806 r łączącej Twierdzę Nysa z Bastionem ziemnym przedpola twierdzy „Szlak Legionu San Domingo”.
Proceduralno-instytucjonalna	Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym celu niezbędne jest osadzenie systemu zarządzania programem rewitalizacji w przyjętym przez daną gminę systemie zarządzania w ogóle.	• Włączenie społeczności lokalnej, w tym interesariuszy programu rewitalizacji w proces tworzenia i realizację programu rewitalizacji, m. in. poprzez działalność Komitetu Rewitalizacji oraz działania Public Relations, • Koordynacja działalności Komitetu rewitalizacji przez Gminę Nysa (zapewnienie obsługi),

		• Prowadzenie działań monitorujących oraz ewaluacji wdrażania programu rewitalizacji przez Gminę, z udziałem interesariuszy, reprezentowanych w Komitecie. Rewitalizacji.
Międzyokresowa IZ RPO	W celu zapewnienia komplementarności międzyokresowej IZ RPO opracowuje analizę i krytyczną ocenę oraz formułuje wnioski na temat dotychczasowego (w kontekście zaangażowania środków wspólnotowych, szczególnie w ramach polityki spójności 2007-2013) sposobu wspierania procesów rewitalizacji, jego skuteczności, osiągnięć i problemów wdrażania projektów i programów rewitalizacji w województwie. Na tej podstawie dokonywane jest zaplanowanie sposobu wspierania procesów rewitalizacji w ramach polityki spójności 2014-2020.	• Ujęcie projektów o charakterze lub oddziaływaniu społecznym, jako priorytetowych w GPR, • Kontynuacja działań rewitalizacyjnych na terenie Nysy, w odniesieniu poprzedniego Programu rewitalizacji.
Źródeł finansowania	Komplementarność źródeł finansowania, w kontekście polityki spójności 2014-2020, oznacza, że projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, wynikające z programu rewitalizacji opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Silna koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych szczególnie w ramach EFS i EFRR jest konieczna dla uzyskania korzystnych efektów dla obszarów rewitalizacji. Koordynacja środków programów operacyjnych ze środkami polityk i instrumentów krajowych jest konieczna dla realizacji zasady dodatkowości środków UE. Komplementarność finansowa oznacza także zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finasowania, przy założeniu, że stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych ma kluczowe znaczenie dla dynamiki pożądanych zmian.	• Finansowanie działań rewitalizacyjny z różnych Programów UE lub/i źródeł krajowych, w tym w szczególności RPO.

Komplementarność poszczególnych projektów i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi przedstawiono za pomocą poniżej tabeli.

Tabela 103. Komplementarność pomiędzy poszczególnymi projektami i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi

Lp.	Nazwa wnioskodawcy	Tytuł projektu	Szczególne powiązanie z innymi projektami	Efekt społeczny	Efekt gospodarczy	Efekt przestrzenny	Efekt środowiskowy
Podstawowe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne							
Cel 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich							
1.	Powiat Nyski	Budowa Centrum Rehabilitacji i Integracji Społecznej	Projekty ujęte w celu 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.	Duży	Brak	Duży	Brak
2.	Gmina Nysa	Adaptacja byłego budynku biurowego i Reduty Kapucyńskiej na Dzienny Dom Pobytu w Nysie wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu.	Projekty ujęte w celu 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.	Duży	Umiarkowany	Duży	Umiarkowany
3.	Nyski Zarząd Nieruchomości Sp. z o.o. Nyski Ośrodek Rekreacji Sp. z o.o.	Gminne Centrum Wsparcia III sektora wraz z aktywną strefą integracji międzypokoleniowej dla mieszkańców.	Projekty ujęte w celu 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.	Duży	Umiarkowany	Duży	Umiarkowany

Lp.	Nazwa wnioskodawcy	Tytuł projektu	Szczególne powiązanie z innymi projektami	Efekt społeczny	Efekt gospodarczy	Efekt przestrzenny	Efekt środowiskowy
4.	Wyższe Seminarium Duchowne Zgromadzenia Słowa Bożego wydział filoz. W Nysie	Pensjonat „Złota Jesień” - projekt mieszkań chronionych dla seniorów z centrum miasta objętym rewitalizacją oraz Gminy Nysa	Projekty ujęte w celu 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.	Duży	Brak	Brak	Brak
5.	Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Witolda Lutosławskiego w Nysie	Rozbudowa Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Witolda Lutosławskiego w Nysie	Projekty ujęte w celu 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.	Duży	Brak	Duży	Brak
6.	Gmina Nysa	Przywrócenie pełnej funkcjonalności budynkom edukacyjnym Gimnazjum nr 2 w Nysie.	Projekty ujęte w celu 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.	Umiarkowany	Brak	Umiarkowany	Duży
7.	Gmina Nysa	Rewitalizacja zabytkowego centrum Nysy poprzez stworzenie aktywizującego społecznie miejsca spotkań w zabytkowym Rynku Nysy.	Projekty ujęte w celu 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa oraz celu 2. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej obszaru rewitalizacji w oparciu o	Duży	Duży	Duży	Brak

Lp.	Nazwa wnioskodawcy	Tytuł projektu	Szczególne powiązanie z innymi projektami	Efekt społeczny	Efekt gospodarczy	Efekt przestrzenny	Efekt środowiskowy
			potencjał instytucjonalny oraz funkcjonalno-przestrzenny Gminy Nysa				
8.	Gmina Nysa	Zagospodarowanie obszaru Obwałowań Wysokich w Nysie na centrum ochrony różnorodności biologicznej i edukacji ekologicznej.	Projekty ujęte w celu 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa oraz celu 2. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz funkcjonalno-przestrzenny Gminy Nysa	Duży	Duży	Duży	Duży
9.	Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe WISMAR ul. Kolejowa	Rewitalizacja Magazynu prochowego zespołu Fortyfikacji Kolejowych w kompleksie Twierdzy Nysa	Projekty ujęte w celu 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa oraz celu 2. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał	Duży	Duży	Duży	Brak

Lp.	Nazwa wnioskodawcy	Tytuł projektu	Szczególne powiązanie z innymi projektami	Efekt społeczny	Efekt gospodarczy	Efekt przestrzenny	Efekt środowiskowy
			instytucjonalny oraz funkcjonalno-przestrzenny Gminy Nysa				
Pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjny							
Cel.1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa							
1.	Gmina Nysa, Ośrodek Pomocy Społecznej, Dzienny Dom Pobytu, Centrum Integracji Społecznej	Zwiększenie aktywności i integracji lokalnej mieszkańców Gminy Nysa	Projekty ujęte w celu 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich	Duży	Umiarkowany	Brak	Brak
2.	Gminny Zarząd Oświaty w Nysie	„Nyska Gra Miejska”	Projekty ujęte w celu 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich	Duży	Duży	Brak	Brak
3.	Gminny Zarząd Oświaty w Nysie	Zawody sportowe w strefie integracji międzypokoleniowej i rekreacji dla	Projekty ujęte w celu 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury	Duży	Brak	Brak	Brak

Lp.	Nazwa wnioskodawcy	Tytuł projektu	Szczególne powiązanie z innymi projektami	Efekt społeczny	Efekt gospodarczy	Efekt przestrzenny	Efekt środowiskowy
		mieszkańców Gminy Nysa	technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich				
4.	Gminny Zarząd Oświaty w Nysie, Dzienny Dom Pobytu	Integracja międzypokoleniowa – przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu nyskich seniorów	Projekty ujęte w celu 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich	Duży	Brak	Brak	Brak
5.	Gminny Zarząd Oświaty w Nysie, Ośrodek Pomocy Społecznej	Aktywizacja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – „Otwórz się na otaczający świat”	Projekty ujęte w celu 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich	Duży	Umiarkowany	Brak	Brak
6.	Gminny Zarząd Oświaty w Nysie	Zintegrowane działania skierowane do młodzieży szkolnej	Projekty ujęte w celu 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich	Duży	Umiarkowany	Brak	Brak

Lp.	Nazwa wnioskodawcy	Tytuł projektu	Szczególne powiązanie z innymi projektami	Efekt społeczny	Efekt gospodarczy	Efekt przestrzenny	Efekt środowiskowy
7.	Gmina Nysa, Wydział Rozwoju Wsi i Gospodarki Komunalnej, Gminny Zarząd Oświaty w Nysie	Podnoszenie świadomości prośrodowiskowej wśród lokalnej społeczności. Ograniczenie niskiej emisji na terenie Gminy Nysa	Projekty ujęte w celu 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich	Duży	Brak	Brak	Duży
8.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie	Blok, podwórko, kamienice - a gdzie podziały się świetlice	Projekty ujęte w celu 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich	Duży	Brak	Umiarkowany	Brak
9.	Nyski Dom Kultury – Punkt Informacji Turystycznej Bastionu Św. Jadwigi, Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna	Nasza Nysa, a w tle historia, zabytki i kultura	Projekty ujęte w celu 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich	Duży	Umiarkowany	Umiarkowany	Brak
10.	Nyski Dom Kultury Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna	Działania Teatralno-poetyckie promujące twórców regionalnych	Projekty ujęte w celu 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury	Duży	Umiarkowany	Brak	Brak

Lp.	Nazwa wnioskodawcy	Tytuł projektu	Szczególne powiązanie z innymi projektami	Efekt społeczny	Efekt gospodarczy	Efekt przestrzenny	Efekt środowiskowy
			technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich				
11.	Centrum Integracji Społecznej, Ośrodek Pomocy Społecznej, Dzienny Dom Pobytu	Reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Projekty ujęte w celu 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich	Duży	Duży	Brak	Brak
Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz funkcjonalno-przestrzenny Gminy Nysa							
1.	Gmina Nysa jako partner projektu	Po ziemiach Księstwa Nyskiego i wielkich Ślązaków V. Priessnitza i J. von Eichendorffa	Projekty ujęte w celu 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich	Umiarkowany	Duży	Duży	Brak
2.	Gmina Nysa jako partner projektu	Życie w Twierdzy - gmina Nysa partner	Projekty ujęte w celu 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury	Umiarkowany	Duży	Duży	Brak

Lp.	Nazwa wnioskodawcy	Tytuł projektu	Szczególne powiązanie z innymi projektami	Efekt społeczny	Efekt gospodarczy	Efekt przestrzenny	Efekt środowiskowy
			technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich				
3.	Partner wiodący Województwo Opolskie, Gmina Nysa partner	Mobilny Przewodnik po Województwie Opolskim i Kraju Ołomunieckim (e-turysta)	Projekty ujęte w celu 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich	Umiarkowany	Duży	Umiarkowany	Brak
4.	Gmina Nysa jako partner projektu	Życie w twierdzy – zagospodarowanie Placu Jana Pawła II w Nysie i remont Wieży Ziębickiej w Nysie	Projekty ujęte w celu 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich	Umiarkowany	Duży	Duży	Brak
5.	Gmina Nysa Wydział Rozwoju Gospodarczego przy wsparciu Powiatowego Urzędu Pracy	Wsparcie MSP z terenu Gminy Nysa	Projekty ujęte w celu 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich oraz pozostałe	Umiarkowany	Duży	Brak	Brak

Lp.	Nazwa wnioskodawcy	Tytuł projektu	Szczególne powiązanie z innymi projektami	Efekt społeczny	Efekt gospodarczy	Efekt przestrzenny	Efekt środowiskowy
			projekty ujęte w celu 2, związane z podnoszeniem atrakcyjności turystycznej.				
Cel 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich							
1.	Gmina Nysa	Centrum Przesiadkowe w Nysie - przebudowa ulic: Kolejowa, Wrocławska, Rynek, Celna wraz z inteligentnym systemem transportu i zakupem taboru niskoemisyjnego	Projekty ujęte w celu 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.	Duży	Duży	Duży	Duży
2.	Gmina Nysa	Rewitalizacja zabytkowej drogi z 1806 r łączącej Twierdzę Nysa z Bastionem ziemnym przedpola twierdzy „Szlak Legionu San Domingo”	Projekty ujęte w celu 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa oraz celu 2. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz funkcjonalno-	Duży	Duży	Duży	Brak

Lp.	Nazwa wnioskodawcy	Tytuł projektu	Szczególne powiązanie z innymi projektami	Efekt społeczny	Efekt gospodarczy	Efekt przestrzenny	Efekt środowiskowy
			przestrzenny Gminy Nysa				

Tabela 104. Komplementarność międzyokresowa oraz problemowa GPR w odniesieniu do projektów zrealizowanych na obszarze rewitalizacji lub na rzecz mieszkańców tego obszaru od 2010 do 2016 roku

Lp.	Tytuł projektu	Program, fundusz, rok złożenia wniosku	Koszt projektu	Uzyskane dofinansowanie	Wkład gminy	Nawiązanie do celów rewitalizacji ujętych w GPR	Komplementarność do projektów podstawowych ujętych w GPR
1.	Zakup taboru autobusowego dla Gminy Nysa	Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego 2007-2013 (RPO), 3.2 Transport publiczny / 2010	4 530 747,59 zł	3 151 680,57 zł	1 379 067,02 zł	3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich.	-
2.	Podmiot zatrudnienia socjalnego partnerem Ośrodka Pomocy Społecznej i Powiatowego Urzędu Pracy w realizacji kontraktów socjalnych	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej (MPiPS) / 2010	57 520,00 zł	47 000,00 zł	10 080,00 zł	Cel 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.	-
3.	Budowa instalacji do wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej w kogeneracji na	Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego 2007-2013 (RPO), 4.3 Ochrona powietrza,	5 592 375,24 zł	2 037 591,00 zł	3 554 784,24 zł	3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie	-

	bazie gazu ziemnego GZ-50 w Nysie przy ul. Jagiellońskiej10 a (NEC)	odnawialne źródła energii / 2010				estetyki przestrzeni miejskich.	
4.	Zagospodarowanie fortecznej Wieży Ciśnień w Nysie wraz z terenem przyległym	Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego 2007-2013 (RPO), 6.2 Zagospodarowanie terenów zdegradowanych / 2010	5 339 310,05 zł	2 720 097,21 zł	2 619 212,84 zł	Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz funkcjonalno-przestrzenny Gminy Nysa.	8. Zagospodarowanie obszaru Obwałowań Wysokich w Nysie na centrum ochrony różnorodności biologicznej i edukacji ekologicznej 9. Rewitalizacja Magazynu prochowego zespołu Fortyfikacji Kolejowych w kompleksie Twierdzy Nysa
5.	Przebudowa drogi w ulicy Wita Stwosza i Placu Staromiejskim w Nysie	Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych 2008 - 2011 (NPPDL) / 2010	758 059,50 zł	372 863,63 zł	385 195,87 zł	3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich.	7. Rewitalizacja zabytkowego centrum Nysy poprzez stworzenie aktywizującego społecznie miejsca spotkań w zabytkowym Rynku Nysy
6.	Ochrona bioróżnorodności na terenie zabytkowego Parku Miejskiego w Nysie część I	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu / 2010	112 499,70 zł	43 489,58 zł	69 010,12 zł	3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie	8. Zagospodarowanie obszaru Obwałowań Wysokich w Nysie na centrum ochrony różnorodności biologicznej i edukacji ekologicznej

						estetyki przestrzeni miejskich.	
7.	Współpraca instytucjonalna pomiędzy Miejskim Ośrodkiem Kultury w Jeseniku a Nyskim Domem Kultury (NDK)	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej (POWT) / 2010	329 083,76 zł	276 403,75 zł	52 680,01 zł	Cel 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.	-
8.	Aktywizacja społeczno-zawodowa klientów OPS w Nysie (projekt systemowy-III edycja)	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013 (PO KL), 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej / 2010	688 564,71 zł	615 985,24 zł	72 579,47 zł	Cel 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.	7. Rewitalizacja zabytkowego centrum Nysy poprzez stworzenie aktywizującego społecznie miejsca spotkań w zabytkowym Rynku Nysy
9.	Aktywizacja społeczno-zawodowa klientów OPS w Nysie (projekt systemowy realizowany przez OPS - IV edycja)	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013 (PO KL), 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej / 2011	610 548,29 zł	543 768,29 zł	66 780,00 zł	Cel 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.	7. Rewitalizacja zabytkowego centrum Nysy poprzez stworzenie aktywizującego społecznie miejsca spotkań w zabytkowym Rynku Nysy

10.	Radosna szkoła, SP nr 1 (GZO)	Program "Radosna szkoła" Ministerstwo Edukacji Narodowej / budowa placu zabaw w szkole / 2011	249 704,11 zł	115 450,00 zł	134 254,11 zł	3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich.	-
11.	Budowa systemu monitoringu wizyjnego centrum miasta Nysa	Rządowy Program Ograniczania Przestępczości i aspołecznych zachowań "Razem Bezpieczniej", działanie 4.1 Bezpieczeństwo w miejscach publicznych i w miejscu zamieszkania / 2011	1 128 089,57 zł	100 000,00 zł	1 028 089,57 zł	3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich.	7. Rewitalizacja zabytkowego centrum Nysy poprzez stworzenie aktywizującego społecznie miejsca spotkań w zabytkowym Rynku Nysy
12.	FortFan - markowa turystyka kulturowa na terenie województwa opolskiego. Rozwój wspólnych produktów turystycznych miast Nysa i Kedzierzyn-Koźle (Gmina	Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2012 (RPO), 1.4.2 Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny - projekty promocyjne / 2012	1 472 065,00 zł	1 154 355,25 zł	317 709,75 zł	Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz funkcjonalno-przestrzenny Gminy Nysa.	7. Rewitalizacja zabytkowego centrum Nysy poprzez stworzenie aktywizującego społecznie miejsca spotkań w zabytkowym Rynku Nysy 8. Zagospodarowanie obszaru Obwałowań Wysokich w Nysie na centrum ochrony różnorodności biologicznej i edukacji ekologicznej

	Nysa - Lider Projektu: wkład własny 121.509,87 zł, Gmina Kędzierzyn-Koźle Partner Projektu: wkład własny 196.199,88 zł)						9. Rewitalizacja Magazynu prochowego zespołu Fortyfikacji Kolejowych w kompleksie Twierdzy Nysa
13.	Aktywizacja społeczno-zawodowa klientów OPS w Nysie (projekt systemowy- V edycja)	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013 (PO KL), 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej / 2012	101 206,98 zł	97 158,18 zł	4 048,80 zł	Cel 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.	-
14.	Nyska Kuźnia Młodych Talentów (PWSZ w Nysie - Lider Projektu, Gmina Nysa - Partner Projektu)	Program Operacyjny Kapitał Ludzki (POKL), 9.1.2 – wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych / 2012	179 287,64 zł	179 287,64 zł	0,00 zł	Cel 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.	-
15.	Praktyka na miarę XXI wieku (PWSZ w Nysie - Lider	Program Operacyjny Kapitał Ludzki (POKL), 3.3.2 Efektywny system	492 890,00 zł	418 956,50 zł	0,00 zł	Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej obszaru rewitalizacji w oparciu o	-

	Projektu, Gmina Nysa - Partner Projektu)	kształcenia i doskonalenia – projekty konkursowe / 2012				potencjał instytucjonalny oraz funkcjonalno-przestrzenny Gminy Nysa.	
16.	Partnerstwo Nyskie 2020 - partnerstwo 17 samorządów (Gmina Nysa - Lider Projektu; wartość projektu przypadająca na każdego Partnera 157.048,84 zł, w tym wkład własny 23.557,33zł)	Program „Rozwój miast poprzez wzmocnienie kompetencji jednostek samorządu terytorialnego, dialog społeczny oraz współpracę z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego” w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014 / 2013	2 625 790,87 zł	2 197 544,87 zł	428 246,00 zł	Cel 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.	
17.	Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2013 – asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej	Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2013 – asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej / 2013	74 593,45 zł	39 245,45 zł	35 348,00 zł	Cel 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.	-

18.	Gastronomia - szansą kobiet z Gminy Nysa poszukujących pracy	Program Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (MPiPS) „Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu” - podmiot zatrudnienia socjalnego partnerem Ośrodka Pomocy Społecznej i Powiatowego Urzędu Pracy w realizacji kontaktów socjalnych / 2013	46 306,00 zł	36 800,00 zł	9 506,00 zł	Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz funkcjonalno-przestrzenny Gminy Nysa.	-
19.	Aktywizacja społeczno-zawodowa klientów OPS w Nysie (projekt systemowy - VI edycja)	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013 (POKL), 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej / 2013	650 000,00 zł	581 750,00 zł	68 250,00 zł	Cel 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.	7. Rewitalizacja zabytkowego centrum Nysy poprzez stworzenie aktywizującego społecznie miejsca spotkań w zabytkowym Rynku Nysy
20.	Szansa na aktywny start	Program Operacyjny Kapitał Ludzki (POKL), 1.2. Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej, "Rewitalizacja społeczna" / 2013	370 040,00 zł	370 040,00 zł	0,00 zł	Cel 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.	-

21.	Promocja Twierdzy Nysa – wielokulturowego produktu turystycznego (NDK)	Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego 2007-2013 (RPO) / 2013	752 331,17 zł	610 384,98 zł	141 946,19 zł	Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz funkcjonalno-przestrzenny Gminy Nysa.	7. Rewitalizacja zabytkowego centrum Nysy poprzez stworzenie aktywizującego społecznie miejsca spotkań w zabytkowym Rynku Nysy 8. Zagospodarowanie obszaru Obwałowań Wysokich w Nysie na centrum ochrony różnorodności biologicznej i edukacji ekologicznej 9. Rewitalizacja Magazynu prochowego zespołu Fortyfikacji Kolejowych w kompleksie Twierdzy Nysa
22.	Aktywizacja społeczno-zawodowa klientów OPS w Nysie (projekt systemowy - VII edycja)	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013 (POKL), 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej / 2014	730 000,00 zł	653 350,00 zł	76 650,00 zł	Cel 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.	-
23.	Zwiększenie mobilności mieszkańców Nysy i regionu poprzez zakup	Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 (RPO), 3.2	1 747 900,00 zł	1 396 047,72 zł	0,00 zł	3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej	-

	nowego taboru autobusowego (MZK; wkład własny 351.852,28 zł)	Transport publiczny / 2014				oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich.	
24.	Finansowe wspieranie zadań z zakresu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 (GZO)	Resortowy program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 "MALUCH" / 2015	146 699,00 zł	117 359,00 zł	29 340,00 zł	Cel 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.	-
25.	Budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego przy Gimnazjum nr 1 w Nysie	Program Rozwoju Bazy Sportowej Województwa Opolskiego / 2015	601 390,00 zł	180 000,00 zł	421 390,00 zł	3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich.	-
26.	Budowa hali sportowo-widowiskowej w Nysie	Ministerstwo Sportu i Turystyki (MSiT) / 2015	27 079 405,71 zł	10 000 000,00 zł	17 079 405,71 zł	3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich.	-
27.	CIS w Nysie - nowe miejsca reintegracji	Regionalny Program Operacyjny Województwa	308 320,00 zł	292 904,00 zł	15 416,00 zł	3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości	2. Adaptacja byłego budynku biurowego i Reduty Kapucyńskiej na

	społecznej i zawodowej	Opolskiego na lata 2014-2020 (RPO), działanie 8.2 Włączenie społeczne / 2015				infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich.	Dzienny Dom Pobytu w Nysie wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu 3. Gminne Centrum Wsparcia III sektora wraz z aktywną strefą integracji międzypokoleniowej dla mieszkańców 4. Pensjonat „Złota Jesień" - projekt mieszkań chronionych dla seniorów z centrum miasta objętym rewitalizacją oraz Gminy Nysa
28.	Asystent rodzinny (OPS)	Program Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2016 / 2016	94 268,00 zł	46 388,00 zł	47 880,00 zł	Cel 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.	-
29.	Finansowe wspieranie zadań z zakresu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w	Resortowy program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 "MALUCH" / 2016	90 120,00 zł	72 096,00 zł	18 024,00 zł	Cel 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.	-

	wieku do lat 3 (GZO)						
30.	Świetlica łączy pokolenia - projekt integracji międzypokoleniowej w gminie Nysa (OPS - partner projektu)	Rządowy program na rzecz aktywności społecznej osób starszych na lata 2014-2020 / 2016	83 737,00 zł	73 917,00 zł	0,00 zł	Cel 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.	2. Adaptacja byłego budynku biurowego i Reduty Kapucyńskiej na Dzienny Dom Pobytu w Nysie wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu 3. Gminne Centrum Wsparcia III sektora wraz z aktywną strefą integracji międzypokoleniowej dla mieszkańców 4. Pensjonat „Złota Jesień" - projekt mieszkań chronionych dla seniorów z centrum miasta objętym rewitalizacją oraz Gminy Nysa
31.	Pomoc nauczyciela – alternatywa dla bezrobotnych kobiet z Gminy Nysa	Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu – nowy wymiar 2020; „Partnerstwa przeciw wykluczeniu	93 798,40 zł	55 000,00 zł	0,00 zł	Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz funkcjonalno-przestrzenny Gminy Nysa.	-

		społecznemu – profesjonalne formy pomocy ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego" / 2016					
32.	Budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego przy Szkole Podstawowej nr 5 w Nysie	Programu Rozwoju Bazy Sportowej Województwa Opolskiego na rok 2016 / 2016	724 214,00 zł	220 000,00 zł	504 214,00 zł	3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich.	-
33.	Nie-Sami-Dzielni – rozwój usług społecznych oraz wspierających osoby niesamodzielne; zadanie Dzienne usługi opiekuńcze - szansą na lepszą jakość życia osób starszych (OPS - partner projektu)	Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 (RPO), 8.1 Dostęp do wysokiej jakości usług zdrowotnych i społecznych / 2016	869 503,95 zł	821 681,23 zł	47 822,72 zł	Cel 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.	2. Adaptacja byłego budynku biurowego i Reduty Kapucyńskiej na Dzienny Dom Pobytu w Nysie wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu 3. Gminne Centrum Wsparcia III sektora wraz z aktywną strefą integracji międzypokoleniowej dla mieszkańców 4. Pensjonat „Złota Jesień" - projekt mieszkań chronionych dla seniorów z centrum miasta objętym rewitalizacją oraz Gminy Nysa

Budowa i realizacja programu rewitalizacji jest zabiegiem złożonym. Wymaga bowiem przeprowadzenia wielu działań o charakterze diagnostycznym, konsultacyjnym, negocjacyjnym, planistycznym, prawnym, wdrożeniowym i monitoringowym – korygowania projektów i działań w trakcie ich realizacji oraz kompleksowej oceny po zakończeniu. Skuteczne, terminowe i efektywne wdrażanie programu rewitalizacji wymaga utworzenia lub wyznaczenia przez podmiot rewitalizacji organu, któremu czynność ta zostanie powierzona.

Ustawa z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji – wskazuje, że jednym z najważniejszych narzędzi realizacji programu rewitalizacji – zapewniających jego uspołecznienie oraz komplementarność jest Komitet Rewitalizacji:

- Komitet rewitalizacji stanowić będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełnić będzie funkcję opiniodawczo-doradczą burmistrza.
- Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu. rewitalizacji ustala się uwzględniając jego funkcję oraz zapewniając wyłanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli. Zasady określi, w drodze uchwały, rada gminy przed uchwaleniem programu rewitalizacji albo w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia jego uchwalenia. Podjęcie uchwały powinno być poprzedzone konsultacjami społecznymi.
- Burmistrz niezwłocznie po podjęciu przez radę gminy uchwały powołuje Komitet. rewitalizacji.
- W przypadku gdy Komitet rewitalizacji został powołany przed uchwaleniem programu rewitalizacji, w programie tym określa się niezbędne zmiany w uchwale dot. zasad wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu. rewitalizacji, w tym dotyczące powołania Komitetu rewitalizacji dla podobszaru rewitalizacji objętego tym programem.
- Zmiana uchwały, w sposób zgodny z programem rewitalizacji, następuje niezwłocznie po uchwaleniu tego programu. Po zmianie uchwały Burmistrz zmienia zarządzenie powołujące Komitet rewitalizacji.
- Obsługę organizacyjną Komitetu rewitalizacji zapewnia urząd obsługujący Burmistrza.
- W przypadku gdy Komitet rewitalizacji zajmuje stanowisko w drodze głosowania, przedstawiciele gminy, gminnych jednostek organizacyjnych, w tym gminnych osób prawnych, nie biorą udziału w głosowaniu, jeżeli dotyczy ono projektów dokumentów, których opracowanie jest zadaniem Burmistrza.

Ustawa o rewitalizacji, jak również analiza zakresu projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wskazuje, że największy ciężar organizacyjny, zarządczy i finansowy związany z realizacją GPR – będzie udziałem samorządu lokalnego i jego jednostek podległych. Dla zapewnienia „dobrego zarządzania" procesem rewitalizacji, a tym samym „czuwania" nad komplementarnością realizowanych działań – istotne będzie stworzenie lub dostosowanie istniejących struktur administracyjno-zarządczych do specyfiki i potrzeb realizacji programu rewitalizacji – także w kontekście właściwego funkcjonowania Komitetu rewitalizacji (obsługę organizacyjną Komitetu rewitalizacji zapewnia urząd obsługujący Burmistrz).

10. Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji Nysy zaplanowany został dla długiego horyzontu czasowego, tj. do 2030 roku. To oznacza, że wskazując źródła finansowania, możliwe jest odniesienie się do aktualnie znanych i dostępnych źródeł finansowania, w szczególności zewnętrznych, których perspektywa czasowa, upływa z reguły w 2023 roku.

Zabezpieczenie finansowe działań związanych z realizacją Programu Rewitalizacji stanowią przede wszystkim środki budżetowe gminy. Jednakże środki własne gminy wspomagane będą środkami zewnętrznymi pochodzącymi m. in. ze środków Unii Europejskiej.

Podstawowe źródła pozabudżetowe wykorzystywane do realizacji strategii obejmują:

- środki Unii Europejskiej – m. in. fundusze strukturalne i inwestycyjne: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności, Instrument Łącząc Europę,
- środki budżetu państwa – przewidziane na współfinansowanie projektów, jak i jako niezależne źródło finansowania,
- środki budżetów samorządów – wojewódzkich, powiatowych – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- inne środki publiczne – np. fundusze celowe,
- środki prywatne – np. środki organizacji pozarządowych,
- kredyty, pożyczki, obligacje komunalne i inne narzędzia i instrumenty finansowe kierowane do JST.

Program rewitalizacji zakłada realizację kilkunastu projektów wpisujących się w cele rewitalizacji, które realizowane będą w dużej mierze dzięki wsparciu środków Unii Europejskiej, przy współudziale środków własnych instytucji i organizacji zaangażowanych w rewitalizację w Gminie Nysa.

Łącznie wartość zdefiniowanych na etapie projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wynosi 109,244 mln zł, w tym:

- **Podstawowe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne – 62 mln zł**
- **Pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne, dla których zdefiniowano koszty – 47,244 mln zł**

Poniżej zestawiono koszty związane z realizację GPR w odniesieniu do poszczególnych celów rewitalizacji.

Tabela 105. Koszty związane z realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji

Lp.	Koszty realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji	Koszt w zł
1.	Gminny Program Rewitalizacji Nysy	109,244 mln
2.	Podstawowe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne	62 mln
3.	Pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne, dla których zdefiniowano koszty – 47,244 mln zł	47,244 mln

4.	Projekty i przedsięwzięcia realizujące Cel 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa	4,202 mln
5.	Projekty i przedsięwzięcia realizujące Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz funkcjonalno-przestrzenny Gminy Nysa.	16,842 mln
6.	Projekty i przedsięwzięcia realizujące Cel 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich.	88,2 mln

Cel 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.

1. Zwiększenie aktywności i integracji lokalnej mieszkańców Gminy Nysa – 600 tys. zł
2. „Nyska Gra Miejska” – 20 tys. zł
3. Zawody sportowe w strefie integracji międzypokoleniowej i rekreacji dla mieszkańców Gminy Nysa – 40 tys. zł
4. Integracja międzypokoleniowa – przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu nyskich seniorów – 30 tys. zł
5. Aktywizacja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – „Otwórz się na otaczający świat” – 50 tys. zł
6. Zintegrowane działania skierowane do młodzieży szkolnej – 175 tys. zł
7. Podnoszenie świadomości prośrodowiskowej wśród lokalnej społeczności. Ograniczenie niskiej emisji na terenie Gminy Nysa – 10 tys. zł
8. Blok, podwórko, kamienice – a gdzie podziały się świetlice – 2 mln zł
9. Nasza Nysa, a w tle historia, zabytki i kultura – 7 tys. zł
10. Działania Teatralno- poetyckie promujące twórców regionalnych – 30 tys. zł
11. Reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – 900 tys. zł
12. Historyczne widowisko plenerowe – 340 tys. zł

Razem: 4,202mln zł

Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz funkcjonalno-przestrzenny Gminy Nysa.

1. Po ziemiach Księstwa Nyskiego i wielkich Ślązaków V. Priessnitza i J. von Eichendorffa – 6,4 mln zł
2. Życie w Twierdzy – 8,4 mln zł
3. Mobilny Przewodnik po Województwie Opolskim i Kraju Ołomunieckim (e-turysta) – 837 tys. zł
4. Życie w twierdzy – zagospodarowanie Placu Jana Pawła II w Nysie i remont Wieży Ziębickiej w Nysie – 1,2 mln zł
5. Wsparcie MSP z terenu Gminy Nysa – 5 tys. zł

Razem: 16,842 mln zł

Cel 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich.

1. Budowa Centrum Rehabilitacji i Integracji Społecznej – 8 mln zł
2. Adaptacja byłego budynku biurowego i Reduty Kapucyńskiej na Dzienny Dom Pobytu w Nysie wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu – 10 mln zł
3. Gminne Centrum Wsparcia III sektora wraz z aktywną strefą integracji międzypokoleniowej dla mieszkańców – 10 mln zł
4. Pensjonat „Złota Jesień" - projekt mieszkań chronionych dla seniorów z centrum miasta objętym rewitalizacją oraz Gminy Nysa – 4 mln zł
5. Rozbudowa Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Witolda Lutosławskiego w Nysie – 15 mln zł
6. Przywrócenie pełnej funkcjonalności budynkom edukacyjnym Gimnazjum nr 2 w Nysie – 1,5 mln zł
7. Rewitalizacja zabytkowego centrum Nysy poprzez stworzenie aktywizującego społecznie miejsca spotkań w zabytkowym Rynku Nysy – 10 mln zł
8. Zagospodarowanie obszaru Obwałowań Wysokich w Nysie na centrum ochrony różnorodności biologicznej i edukacji ekologicznej – 3 mln zł
9. Rewitalizacja Magazynu prochowego zespołu Fortyfikacji Kolejowych w kompleksie Twierdzy Nysa – 0,5 mln zł
10. Centrum Przesiadkowe w Nysie - przebudowa ulic: Kolejowa, Wrocławska, Rynek, Celna wraz z inteligentnym systemem transportu i zakupem taboru niskoemisyjnego – 24,7 mln zł
11. Rewitalizacja zabytkowej drogi z 1806 r łączącej Twierdzę Nysa z Bastionem ziemnym przedpola twierdzy „Szlak Legionu San Domingo" – 1,5 mln zł

Razem: 88,2 mln zł

Tabela 106. Harmonogram oraz ramy finansowe związane z realizacją podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lp.	Nazwa projektu	Nazwa wnioskodawcy	Szacowana wartość projektu (zł)	Termin realizacji	Źródła finansowania
1.	Budowa Centrum Rehabilitacji i Integracji Społecznej	Powiat Nyski	8,0 mln	2017	RPO WO Środki powiatowe
2.	Adaptacja byłego budynku biurowego i Reduty Kapucyńskiej na Dzienny Dom Pobytu w Nysie wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu	Gmina Nysa	10,0 mln	2017-2019	RPO WO Środki gminne
3.	Gminne Centrum Wsparcia III sektora wraz z aktywną strefą integracji międzypokoleniowej dla mieszkańców	Nyski Zarząd Nieruchomości Sp. z o.o.	10,0 mln	2017-2019	RPO WO Środki gminne

4.	Pensjonat „Złota Jesień” - projekt mieszkań chronionych dla seniorów z centrum miasta objętym rewitalizacją oraz Gminy Nysa	Wyższe Seminarium Duchowne Zgromadzenia Słowa Bożego w Nysie	4,0 mln	2019-2021	Środki UE Środki prywatne
5.	Rozbudowa Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Witolda Lutosławskiego w Nysie	Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Witolda Lutosławskiego w Nysie	15,0 mln	2020-2026	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, przy wsparciu środków unijnych i instytucji samorządowych Nysy
6.	Przywrócenie pełnej funkcjonalności budynkom edukacyjnym Gimnazjum nr 2 w Nysie	Gmina Nysa	1,5 mln	2018-2020	RPO WO POIiŚ Środki gminne
7.	Rewitalizacja zabytkowego centrum Nysy poprzez stworzenie aktywizującego społecznie miejsca spotkań w zabytkowym Rynku Nysy	Gmina Nysa	10,0 mln	2017-2020	RPO WO POIiŚ Środki gminne
8.	Zagospodarowanie obszaru Obwałowań Wysokich w Nysie na centrum ochrony różnorodności biologicznej i edukacji ekologicznej	Gmina Nysa	3,0 mln	2018-2020	RPO WO POIiŚ Środki gminne
9.	Rewitalizacja Magazynu prochowego zespołu Fortyfikacji Kolejowych w kompleksie Twierdzy Nysa	Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe WISMAR	0,5 mln	Nie zdefiniowano	Województwo Opolskie, Starostwo Powiatowe, Gmina Nysa (środki na zachowanie dziedzictwa kulturowego), środki własne.

Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne mogą być realizowane za pośrednictwem szeregu dostępnych Programów Unijnych oraz Krajowych. Poniżej zestawiono najważniejsze potencjalne źródła finansowania działań rewitalizacyjnych.

Tabela 107. Najważniejsze potencjalne źródła finansowania działań rewitalizacyjnych.

Lp.	Potencjalne źródła finansowania projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	Uwagi
1.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020.	Działanie 10.2 Inwestycje wynikające z Lokalnych Planów Rewitalizacji Działanie 2.2. Przygotowanie terenów inwestycyjnych na rzecz gospodarki Działanie 2.3. Wzmocnienie otoczenia biznesu działanie 3.1. Strategie niskoemisyjne działania 3.2. Efektywność energetyczna działanie 5.3. Ochrona dziedzictwa kulturowego i kultury działanie 5.4. Gospodarka wodno-ściekowa działanie 6.1. Infrastruktura drogowa działanie 10.1. Infrastruktura społeczna na rzecz wyrównania nierówności w dostępie do usług działanie 10.3. E-usługi publiczne działanie 10.4. Rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej
2.	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	Osie priorytetowe: I Osoby młode na rynku pracy II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji III Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa V Wsparcie dla obszaru zdrowia
3.	INTERREG V-A - Republika Czeska – Polska	Wybrane projekty i przedsięwzięcia charakteryzujące się oddziaływaniem transgranicznym, w tym wspólną realizacją i efektami.
4.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020	Działanie 1.3. Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach Działanie 2.5. Poprawa jakości środowiska miejskiego Działanie 6.1. Rozwój publicznego transportu zbiorowego w miastach Działanie 8.1. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury
5.	Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Program Dziedzictwo kulturowe Program Rozwój infrastruktury kultury
6.	Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020	Dostępny dla organizacji pozarządowych Priorytet 1. Małe inicjatywy Priorytet 2. Aktywne społeczeństwo Priorytet 3. Aktywni obywatele Priorytet 4. Silne organizacje pozarządowe
7.	Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych	Priorytet 1. Edukacja osób starszych Priorytet 2. Aktywność społeczna promująca integrację wewnątrz- i międzypokoleniową Priorytet 3. Partycypacja społeczna osób starszych Priorytet 4. Usługi społeczne dla osób starszych (usługi zewnętrzne) (

11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji

Ustawa z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji podkreśla znaczenie zasady partnerstwa i partycypacji w procesie tworzenia i realizacji/wdrażania programu rewitalizacji.

Program rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad przygotowaniem programu, bądź jego aktualizacją, jak również wdrażanie (realizacja) programu oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

Partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz w pracach Komitetu Rewitalizacji.

Przygotowanie, prowadzenie i ocena rewitalizacji polega w szczególności na:

- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;
- prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy, oraz o przebiegu tego procesu;
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności gminnego programu rewitalizacji;
- wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji gminnego programu rewitalizacji;
- zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest ważnym warunkiem sukcesu.[25]

Jednym z elementów uspołecznienia przygotowania programu rewitalizacji jest powołanie zespołu ds. Gminnego Programu Rewitalizacji, którego zadaniem jest wsparcie merytoryczne Burmistrza w opracowaniu dokumentu programu rewitalizacji. Zespół taki został powołany zarządzeniem Burmistrza Nysy nr 59/2016 z dnia 1 lutego 2016 r.

[25] Na podstawie: Ustawa z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji

Procedura uspołecznienia na etapie przygotowania programu rewitalizacji.

W trakcie procesu włączania mieszkańców i potencjalnych interesariuszy w prace nad wyznaczeniem obszaru zdegradowanego i rewitalizacji wykorzystano różnorodne formy partycypacji społecznej, których zastosowanie spełniło wymóg skuteczności i adekwatności w kontekście aktywnego uczestnictwa jak najszerszej liczby odbiorców. Z grona licznych narzędzi i technik partycypacyjnych wykorzystano: badania ankietowe, warsztat i spacer studyjny.

Szczegółowe informacje o formach uspołecznienia procesu rewitalizacji w formie konsultacyjnej, warsztatowej i badawczej zawiera poniższa tabela. W ślad za tymi działaniami szła akcja informacyjno-promocyjna.

W ramach kampanii informacyjno-promocyjne zostały przeprowadzone następujące działania:
- spoty radiowe w lokalnej rozgłośni – łącznie 30 spotów),
- artykuły w lokalnej gazecie (Fakty Nyskie oraz Tygodnik Nysa/Brzeg/Namysłów – dodatek do Nowej Trybuny Opolskiej),
- ulotki – 5000 sztuk,
- plakaty na terenie Gminy Nysa – 500 sztuk,
- roll banery – 2 sztuki,
- strona internetowa Gminy Nysa (http://www.nysa.eu/strona-2119-gminny_program_rewitalizacji_nysy.html) oraz Biuletyn Informacji Publicznej.

Konsultacje trwały w okresie od 10.09.2016 r. do 10.10.2016 r.

Tabela 108. Formy uspołecznienia procesu rewitalizacji na etapie przygotowania programu rewitalizacji

Miejsce	Data	Forma	Opis
Gmina Nysa	Badanie zostało przeprowadzone we wrześniu 2016 r.	**Badanie ilościowe – ankiety z mieszkańcami**	Zastosowano technikę badawczą: • CATI. W badaniu wzięło udział **607 osób** – dorosłych mieszkańców Gminy Nysa.
Nysa	Przeprowadzono 1 spacer studyjny w terminie 20.09.2016	**Spacery studyjne na obszarach rewitalizacji**	Spacery studyjne to spotkania w terenie, łączące w sobie elementy zwiedzania, wykładu o danym obszarze, dyskusji i bieżącego zbierania uwag ustnych. W Gminie Nysa spacer studyjny stanowił formę konsultacji społecznych, w ramach której uczestnicy odwiedzili obszary zdegradowane, które mają zostać objęte procesem rewitalizacji oraz konsultowali się z mieszkańcami w ich naturalnym środowisku. Uczestnikami spacerów studyjnych na obszarach rewitalizacji byli przedstawiciele władz miasta, organizacji pozarządowych oraz mieszkańcy. Oprócz wizji lokalnej na obszarach zdegradowanych celem spacerów było zbieranie ustnych uwag mieszkańców. Uwagi te po analizie

			merytorycznej zostaną wzięte pod uwagę w trakcie opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Nysa.
Nysa	28.09.2016, godz. 15.00; Urząd Miejski w Nysie, sala nr 200	**Warsztat z udziałem społeczności mieszkańców i interesariuszy**	Spotkanie konsultacyjne w formie warsztatów przeznaczone było dla mieszkańców miasta oraz innych interesantów. Konsultacje miały na celu zebranie uwag, opinii i propozycji odnośnie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji objętego Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Nysa.
Gmina Nysa	Formularz był dostępny na stronie internetowej Gminy Nysa przez cały okres trwania konsultacji społecznych.	**Korespondencyjne zbierania uwag**	Przeprowadzone zostało korespondencyjne zbieranie uwag do wyznaczonych na podstawie diagnozy i delimitacji obszaru zdegradowanego i rewitalizacji. Nie została zgłoszona żadna uwaga w formie formularza.

W wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych, które odbyły się w okresie od 10.09.2016 r. do 10.10.2016 r., przyjęto zaproponowane obszary zdegradowane i rewitalizacji.

Procedura uspołecznienia na etapie realizacji programu rewitalizacji.

Efektywność partycypacji społecznej zależy od skuteczności dwustronnego przepływu informacji, co oznacza, że nie tylko Gmina, jako podmiot zarządzający procesem rewitalizacji powinien informować stronę społeczną o planowanych działaniach i zamierzeniach, ale także strona społeczna powinna mieć szanse wyrażenia swojej opinii na temat realizowanych działań.

Poniżej prezentowane są zasady, którymi kierowała się Gmina w realizacji procesu konsultacji społecznych.

Zasady partycypacji w projekcie:

- Dwustronny przepływ informacji.
- Rzetelne diagnozowanie i prezentowanie informacji.
- Angażowanie społeczności na możliwie wielu etapach działań rewitalizacyjnych.
- Wieloetapowość konsultacji społecznych.
- Wieloaspektowość konsultacji społecznych.

W procesie rewitalizacji wykorzystywane zostały bierne i czynne formy konsultacji społecznych:

- Formy bierne, a więc takie, w których prowadzona komunikacja była jednokierunkowa to m.in. artykuły w informatorach samorządowych oraz krótkie informacje na stronach internetowych Gminy, bądź też w lokalnych mediach. Komunikacja jednokierunkowa miała głównie charakter informacyjny.

- Formy czynne tzn. komunikacja dwukierunkowa miała charakter informacyjno-konsultacyjny i prowadzona będzie w sposób dedykowany.

Założenia koncepcji procesu konsultacji społecznych:

- Proces uspołecznienia realizacji programu rewitalizacji realizowany był wśród interesariuszy programu rewitalizacji, a więc podmiotów (osób fizycznych i prawnych), na które miał wpływ.
- W ramach procesu następowała komunikacja jedno- i dwukierunkowa z zespołami i osobami zarówno biorącymi bezpośredni udział w projektach rewitalizacji, jak również z zespołami i osobami, powiązanymi pośrednio z działaniami rewitalizacyjnymi.
- Wstępnie zidentyfikowane w niniejszym opracowaniu grupy interesariuszy (przedsiębiorcy, organizacje społeczne, lokalni liderzy, jednostki organizacyjne gminy) były szczegółowo zweryfikowane na etapie prac realizacyjnych.
- Uspołecznienie było prowadzone w sposób bezpośredni.
- Wszystkie działania zaplanowane w ramach procesu uspołecznienia zostały szczegółowo zweryfikowane po zapoznaniu się z oczekiwaniami, potrzebami i możliwościami uczestników procesu.
- Po każdym spotkaniu konsultacyjnym/warsztatowym dotyczących programu rewitalizacji został sporządzony raport.

Szczegółowe informacje o formach uspołecznienia procesu rewitalizacji w formie konsultacyjnej, warsztatowej i badawczej zawiera poniższa tabela. W ślad za tymi działaniami realizowana była akcja informacyjno-promocyjna:

- spoty radiowe w lokalnej rozgłośni – łącznie 30 spotów),
- artykuły w lokalnej gazecie (Fakty Nyskie oraz Tygodnik Nysa/Brzeg/Namysłów – dodatek do Nowej Trybuny Opolskiej),
- ulotki – 5000 sztuk,
- plakaty (plakaty zostały zlokalizowane głównie na obszarze rewitalizacji, tj. na ulicach Prudnicka, Wrocławska, Kolejowa oraz Rynek) – 500 sztuk,
- roll banery – 2 sztuki,
- konkurs plastyczny wśród uczniów szkół podstawowych, którego celem było rozpropagowanie informacji nt. rewitalizacji,
- strona internetowa Gminy Nysa (http://www.nysa.eu/strona-2119-gminny_program_rewitalizacji_nysy.html) oraz Biuletyn Informacji Publicznej.

Konsultacje trwały w okresie od 09.11.2016 r. do 08.12.2016 r. do godziny 16:30.

Tabela 109. Formy uspołecznienia procesu rewitalizacji na etapie realizacji programu rewitalizacji

Miejsce	Data	Forma	Opis
Nysa	22.11.2016 r., godz. 16:00, sala 200 Urzędu Miejskiego w Nysie	**Spotkanie z interesariuszami rewitalizacji**	W spotkaniu uczestniczyli m.in.: przedstawiciele Urzędu Miejskiego, mieszkańcy. Spotkanie miało na celu prezentację założeń projektu GPR, która wprowadzała w temat działań rewitalizacyjnych oraz prezentowała główne cele programu. Omówiono także karty projektów oraz sposób ich wypełniania. Spotkanie miało na celu umożliwienie zapoznania się z Gminnym Programem Rewitalizacji, a także przedstawienie uwag, opinii i propozycji. W trakcie spotkania nie zostały zgłoszone żadne uwagi ani karty projektów rewitalizacyjnych.
Nysa	24.11.2016 r., godz. 16:00, sala 200 Urzędu Miejskiego w Nysie, ul. Kolejowa 15	**Warsztat z interesariuszami rewitalizacji**	Warsztaty z interesariuszami rewitalizacji, umożliwiające omówienie Gminnego Programu Rewitalizacji, a także przedstawienie uwag, opinii i propozycji. I warsztat W warsztacie uczestniczyli m.in.: przedstawiciele Urzędu Miejskiego. Spotkanie rozpoczęto prezentacją dotyczącą projektu GPR, która wprowadzała w temat działań rewitalizacyjnych oraz prezentowała główne założenia programu. Omówiono także karty projektów. Następnie rozpoczęto pracę warsztatową, której celem było poznanie problemów i oczekiwań uczestników włączając ich tym samym w przygotowanie i realizację programu rewitalizacji. Każdy z uczestników został zapoznany z możliwością składania formularza uwag do projektu programu oraz karty projektu rewitalizacyjnego. W trakcie spotkania nie zostały zgłoszone żadne uwagi ani karty projektów rewitalizacyjnych.
Nysa	29.11.2016 r., godz. 16:00, sala 200 Urzędu Miejskiego w Nysie	**Warsztat z interesariuszami rewitalizacji**	Warsztaty z interesariuszami rewitalizacji, umożliwiające omówienie Gminnego Programu Rewitalizacji, a także przedstawienie uwag, opinii i propozycji. II warsztat

			W warsztacie uczestniczyli m.in.: przedstawiciele władz samorządowych, mieszkańcy, stowarzyszenia, OPS, DDP, MSP. Na początku zaprezentowano wybrane podobszary rewitalizacji oraz występujące tam lokalne potencjały. Przedstawiono główny cel i kierunki działań programu rewitalizacji. Omówiono karty projektów. Następnie rozpoczęto pracę warsztatową, której celem było poznanie problemów i oczekiwań uczestników włączając ich tym samym w przygotowanie i realizację programu rewitalizacji. W trakcie spotkania nie zostały zgłoszone żadne uwagi ani karty projektów rewitalizacyjnych.
Gmina Nysa	Formularz był dostępny na stronie internetowej Gminy Nysa przez cały okres trwania konsultacji społecznych.	**Korespondencyjne zbieranie uwag poprzez formularz konsultacyjny oraz formularza zgłoszenia przedsięwzięcia rewitalizacyjnego do Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Nysa.**	Przeprowadzone zostało korespondencyjne zbieranie uwag do projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Nysa.

12. Opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji

System realizacji

Opracowanie i przyjęcie programu rewitalizacji rozpoczyna pierwszy i najistotniejszy etap procesu wdrażania. Proces wdrażania zależny będzie od podejmowanych działań, a proces realizacji programu – od procedur gwarantujących jej realizację oraz od organizacji prac nad programem, czyli podziału obszarów odpowiedzialności za realizację pomiędzy struktury/jednostki organizacyjne Gminy.

Dla powodzenia wdrożenia programu rewitalizacji należy przyjąć tzw. zasadę partnerstwa, czyli współpracę poszczególnych aktorów rozwoju (instytucji samorządowych, organizacji społecznych, przedstawicieli mieszkańców, przedsiębiorców) oraz zasadę partycypacji społecznej, czyli prowadzenie dialogu społecznego pomiędzy różnymi podmiotami na terenie gminy, w zakresie wdrażania programu rewitalizacji.

Współpraca podmiotów powinna dotyczyć w szczególności:

- prowadzenia dialogu społecznego pomiędzy różnymi podmiotami w zakresie przedsięwzięć rewitalizacyjnych i ich komplementarności,
- budowy trwałej sieci partnerstwa na rzecz rozwoju gminy, a tym samym zapewnienia kompleksowego podejścia do rozwiązywania problemów zdiagnozowanych w programie rewitalizacji,
- kojarzenia partnerów do wspólnych przedsięwzięć oraz projektów, poprzez tworzenie płaszczyzny i podstaw wymiany pomysłów, potencjału i potrzeb,
- poprawy skuteczności działania tych podmiotów poprzez wymianę doświadczeń i informacji o trendach/pomysłach rozwojowych,
- prowadzenia badań i analiz w zakresie zmian społeczno-gospodarczych w gminie, które są rezultatem prowadzonych działań rewitalizacyjnych,
- współdziałania w zakresie doboru rozwiązań zapobiegających sytuacjom kryzysowym o charakterze społeczno-gospodarczym,
- budowy warunków sprzyjających wdrażaniu programu rewitalizacji,
- wdrażania programu rewitalizacji.

Skuteczność realizacji programu rewitalizacji i jego celów zapewniać będzie sprawny system oceny skuteczności wdrażania obejmujący:

- monitoring, czyli podsystem zbierania i selekcjonowania informacji,
- ewaluację, czyli podsystem oceny i interpretacji zgromadzonego materiału.

Prace nad realizacją działań rewitalizacyjnych powinny rozpocząć się natychmiast po przyjęciu programu rewitalizacji. Skuteczne, terminowe i efektywne wdrażanie programu rewitalizacji wymagać będzie szeregu działań: koordynacyjnych, organizacyjnych, koncepcyjnych, kontrolnych i informacyjnych.

Proces tworzenia oraz realizacji programu rewitalizacji można podzielić na kilka istotnych etapów:

1. Przygotowanie do sporządzania programu rewitalizacji.
2. Sporządzenie projektu programu rewitalizacji.
3. Konsultacje społecznego programu rewitalizacji.
4. Opiniowanie projektu programu rewitalizacji.
5. Wprowadzenie zmian wynikających z przeprowadzonych konsultacji społecznych i uzyskanych opinii oraz uchwalenie programu rewitalizacji.
6. Realizacja programu rewitalizacji.

Kluczowe działania związane z realizacją programu rewitalizacji ujęte zostały w poniżej tabeli.

Tabela 110. Kluczowe działania związane z realizacją programu rewitalizacji.

L.p.	Działanie	Odpowiedzialność	Termin
1.	Wprowadzenie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zawartych w programie rewitalizacji, niezwłocznie po uchwaleniu tego programu, do załącznika do wieloletniej prognozy finansowej gminy. Jeżeli dane dotyczące tych przedsięwzięć nie są wystarczające do wpisania ich do wieloletniej prognozy finansowej, Rada Miasta wprowadza przedsięwzięcia do tej prognozy niezwłocznie po ustaleniu niezbędnych danych.	Rada Miejska, Burmistrz	Po uchwaleniu programu rewitalizacji
2	Powołanie i działalność Komitetu rewitalizacji. Komitet stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą. Zakłada się cykliczność spotkań Komitetu rewitalizacji, w trakcie których omawiane będą poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacji, ich stan wdrażania oraz rezultaty programu rewitalizacji. Komitet rewitalizacji pełnić będzie funkcję multiplikatora, tj. jest zobowiązany do komunikowania się w sprawach istotnych dla rewitalizacji z Interesariuszami, których reprezentuje.	Komitet rewitalizacji, Burmistrz	Lata 1 – n (okres realizacji programu)
3.	Opracowywanie dokumentacji technicznej dla projektów wpisanych do programu rewitalizacji, kosztorysów, uzyskiwanie wszelkich pozwoleń. Opracowanie studiów wykonalności i wniosków aplikacyjnych oraz niezbędnych załączników.	Podmioty realizujące zadania ujęte w programie rewitalizacji.	Lata 1 – n (okres realizacji programu)

	Zgodnie z harmonogramami opracowywania, składania, realizacji i rozliczenia poszczególnych projektów na współfinansowanie zadań.		
4.	Ocena aktualności i stopnia realizacji programu rewitalizacji co najmniej raz na trzy lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym programie. Ocena sporządzona przez Burmistrza podlega zaopiniowaniu przez Komitet oraz ogłoszeniu na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej gminy. W przypadku stwierdzenia, że program rewitalizacji wymaga zmiany Burmistrz występuje do Rady Miasta z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku załącza się opinię. Zmiana programu rewitalizacji nie wymaga uzyskania opinii, ani przeprowadzenia konsultacji społecznych, jeżeli: 1) nie dotyczy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, 2) nie wymaga zmiany uchwały.	Burmistrz, Komitet rewitalizacji	Lata 1 – n (okres realizacji programu)
5.	Uzupełnienie i rozszerzanie programu rewitalizacji o nowe zadania zgłaszane przez instytucje, organizacje i firmy działające na obszarze objętym programem rewitalizacji, w tym także o zadania miasta i gminy.	Burmistrz, Komitet rewitalizacji, podmioty zamierzające realizować przedsięwzięcia rewitalizacyjne w oparciu o zaktualizowany program rewitalizacji	Lata 1 – n (okres realizacji programu)
6.	Działania Public Relations, bieżąca i stała komunikacja z mieszkańcami miasta nt. założeń rewitalizacji, postępów w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz efektów. Zbieranie i analizowanie zgłaszanych przez społeczność miasta uwag, opinii, wniosków. Działania komunikacyjne realizowane za pośrednictwem narzędzi komunikacyjnych miasta, lokalnych mediów, Komitetu rewitalizacji oraz podmiotów realizujących przedsięwzięcia rewitalizacyjne.	Burmistrz, Komitet rewitalizacji, podmioty realizujące przedsięwzięcia rewitalizacyjne.	Lata 1 – n (okres realizacji programu)
7.	Uchylenie uchwały w sprawie programu rewitalizacji w całości albo w części, w przypadku stwierdzenia, w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji	Rada Miejska	Lata 1 – n (okres realizacji programu)

	programu rewitalizacji, osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych.		

Monitoring

Monitoring procesu wdrażania programu rewitalizacji i jego efektów jest odpowiedzialnym i ważnym zadaniem, warunkującym skuteczne zarządzanie procesem wdrażania programu.

Proces realizacji będzie monitorowany i oceniany przez Komitet rewitalizacji.

Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji programu rewitalizacji są:

- Cele główne i szczegółowe wytyczone w programie,
- Kierunki działań i poszczególne przedsięwzięcia oraz projekty rewitalizacyjne.

Proces monitorowania polegał będzie na systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących w ramach poszczególnych celów wytyczonych w programie. Zaleca się, aby monitoring prowadzony był jednocześnie na kilku płaszczyznach. Powinien dostarczać informacji na temat postępów w osiąganiu przyjętych celów oraz umożliwić kwantyfikację efektów zrealizowanych projektów (zarówno efektów ekonomicznych jak i społecznych).

Monitoring programu będzie odbywał się w dwóch etapach:

- Trzyletnie sprawozdania z realizacji celów, zawierające podstawowe informacje na temat podejmowanych działań, stopnia realizacji projektów, ewentualnych efektów końcowych tych projektów.
- Analiza wskaźnikowa, służąca odpowiedzi na pytanie o zbieżność podejmowanych działań z osiąganymi wynikami społeczno-gospodarczymi gminy wg wskaźników zaproponowanych dla poszczególnych celów.

Realizację programu rewitalizacji przewidziano do 2030 roku.

Podmiotem odpowiedzialnym za monitoring GPR-u jest wydział wskazany w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Nysie.

Za pomiar wskaźników monitoringowych GPR-u odpowiedzialny jest wydział merytoryczny wskazany w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Nysie.

Monitoring rezultatów całego programu rewitalizacji (zobacz wskaźniki rezultatu poniżej) będzie zadaniem Urzędu Miejskiego w Nysie, natomiast monitoring poszczególnych projektów, zarówno w zakresie produktów, jak też rezultatów, będzie obowiązkiem podmiotów realizujących projekty.

Podmioty realizujące poszczególne projekty rewitalizacyjne (także poszczególne wydziały Urzędu Miejskiego w Nysie) są zobligowane do przekazywanie, niezwłocznie po zakończeniu ich realizacji odpowiednich danych do wydziału merytorycznego wskazanego w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Nysie, który odpowiedzialny będzie za monitoring GPR-u., celem ujęcia ich w sprawozdaniach monitoringowych.

Podmioty realizujące poszczególne projekty rewitalizacyjne (także poszczególne wydziały Urzędu Miejskiego w Nysie) są zobligowane również do przekazywanie wszelkich istotnych informacje nt. stanu wdrażania i realizacji tych projektów – w odpowiedzi na pytania przekazane przez wydział merytoryczny wskazany w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miejskiego w Nysie, który odpowiedzialny będzie za monitoring GPR-u. Związane jest to m. in. z koniecznością przygotowania informacji dla członków Komitetu Rewitalizacji.

Ewaluacja

W szerokim aspekcie ewaluacja dotyczy realizacji programu rewitalizacji oraz jego wpływu na wszelkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego. Ewaluacja musi także odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu program rozwiązuje realne problemy gminy i jej społeczności.

W wąskim aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji poszczególnych elementów programu, przy czym kryteriami oceny zapisów są:

- wskaźniki realizacji celów,
- rozwiązywanie problemów (wyzwań przyjętych w programie),
- realizacja wizji rozwoju (wg przyjętych składników wizji).

Ewaluacja będzie opierać się na trzech rodzajach ocen:

- ocena przed realizacją działań - czy i w jaki sposób program, a w szczególności poszczególne działania i przedsięwzięcia rewitalizacyjne wpłyną na grupy docelowe, przyczynią się do poprawy sytuacji na terenie gminy,
- ocena w trakcie realizacji działań - odpowiada na pytanie, czy przyjęte cele i podjęte w następstwie działania zmierzają w dobrym kierunku,
- ocena po realizacji działań - ocena długoterminowego wpływu programu rewitalizacji na grupy docelowe, czy efekty wynikłe z zastosowania strategii są trwałe.

KLUCZOWE WSKAŹNIKI REZULTATU (w odniesieniu do obszaru rewitalizacji)

W poniżej tabeli zestawiono najistotniejsze wskaźniki rezultatu, odnoszące się do przestrzeni obszaru rewitalizacji. Wskazują one, jakie zmiany oczekiwane są w związku z realizacją poszczególnych celów rewitalizacji.

Jednym z największych wyzwań gminy Nysa, w tym również obszaru rewitalizacji, jest zmiana trendu negatywnych zjawisk demograficznych (wskaźnik obciążenia demograficznego). Zakłada się także, że kompleksowe działania rewitalizacyjne przyczynią się docelowo do reedukacji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności ubóstwa oraz bezrobocia, co będzie widoczne m. in. w spadku odsetka osób korzystających z pomocy społecznej.

Aktywizacja gospodarcza, w tym w oparciu o potencjał usługowy i turystyczny doprowadzi do zmniejszenia przede wszystkim skali bezrobocia, w tym bezrobocia długotrwałego.

Podnoszenie jakości życia, w tym w sferze mieszkaniowej, przyczyni się do zmiany wizerunku przestrzeni obszaru rewitalizacji, jako miejsca atrakcyjnego do zamieszkania, co widoczne będzie w zmianie lub zahamowaniu negatywnego trendu spadku liczby mieszkańców.

Proponuje się, aby pomiar wartości poszczególnych wskaźników dokonywany był w odstępach rocznych, gdy dla takiego okresu gromadzone i udostępniane są z reguły dane w statystykach publicznych.

Zbieranie danych i ich przetwarzanie będzie zadaniem Urzędu Miejskiego W Nysie, jako jednostki koordynującej i zarządzającej realizację Gminnego Programu Rewitalizacji.

Tabela 111. Kluczowe wskaźniki rezultatu

Wskaźnik	Powiązanie z problemem	Jednostka	Źródło pozyskania informacji	Częstotliwość pomiaru	Wartość wyjściowa wskaźnika w 2015 roku	Oczekiwana zmiana w 2020 roku
Cel.1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.						
Wskaźnik obciążenia demograficznego	Starzenie się społeczeństwa	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	UM	1 raz na rok	215,45	Zmniejszenie

Odsetek ludności korzystający z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem	Ubóstwo	Odsetek	OPS	1 raz na rok	3,57%	Zmniejszenie
Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz funkcjonalno-przestrzenny Gminy Nysa.						
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym	Bezrobocie	Odsetek	PUP	1 raz na rok	7,82%	Zmniejszenie
Udział długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym	Długotrwałe bezrobocie	Odsetek	PUP	1 raz na rok	4,02%	Zmniejszenie
3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich.						
Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji	Depopulacja	Liczba osób	UM	1 raz na rok	11 133 osoby	Zmiana lub zahamowanie negatywnego trendu spadku liczby mieszkańców
Liczba osób korzystających z Gminnego Centrum Wsparcia III Sektora, w tym aktywnej strefy integracji międzypokoleniowej	Niska aktywność społeczna	Liczba osób	UM	1 raz na rok	Rok 2015 – 24360 Rok 2016 – 13408	Zwiększenie liczby osób korzystających
Liczba osób aktywnie korzystających z oferty Dziennego Domu Pobytu powstałego na bazie zaadaptowanego byłego budynku biurowego i Reduty Kapucyńskiej	Starzenie się społeczeństwa, niska aktywność społeczna	Liczba osób	UM	1 raz na rok	0	Zwiększenie liczby osób korzystających

Liczba osób odwiedzających poforteczny obszar Obwałowań Wysokich	Niska aktywność społeczna	Liczba osób	UM	2 razy na rok	0	Zwiększenie liczby osób korzystających

SPÓJNOŚĆ CELÓW REWITALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z CELAMI STRATEGII ROZWOJU GMINY NYSA NA LATA 2014 – 2023 ORAZ ZAPISAMI STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY NYSA

Tabela 112. Spójność celów rewitalizacji Gminnego Programu Rewitalizacji z celami Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014 – 2023 oraz zapisami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nysa

Gminny Program Rewitalizacji	Strategia Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014-2023	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nysa
1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa.	Cel strategiczny 2.1.: Wzmocnienie zasobów kapitału ludzkiego Cel strategiczny 2.2.: Aktywizacja kapitału społecznego	CENTRUM USŁUGOWO-MIESZKANIOWE OBEJMUJĄCE RYNEK I PRZYLEGŁĄ ZABUDOWĘ Teren śródmiejskiej zabudowy mieszkaniowej i usługowej o wysokiej intensywności. Cechuje go charakter wielofunkcyjny usługowo - handlowo - mieszkaniowy, właściwy dla centrum miasta. Różnorodność funkcjonalna na tym obszarze powinna być zachowana i rozwijana. Należy dążyć do koncentracji usług centrotwórczych. Dopuszcza się lokalizację obiektów usługowych z zakresu usług administracji, obrotu finansowego, handlu, ubezpieczeń, szkolnictwa i kultury, gastronomii, turystyki, hotelarstwa, sportu o znaczeniu ponadlokalnym oraz przekształcenie funkcji mieszkaniowej na funkcję usługową. Dopuszcza się nieuciążliwą działalność wytwórczą, której produkty są sprzedawane wyłącznie w obiekcie handlowym na obszarze danego terenu (np.: pracownie artystyczne, cukiernie, punkty szycia ubrań na miarę, wyrób pamiątek regionalnych, itp.). Dopuszcza się lokalizację w postaci funkcji uzupełniającej zieleni urządzonej, a także dróg i parkingów, w tym podziemnych i wielokondygnacyjnych zespołów parkingowych. Zalecane jest utrzymanie reprezentacyjnego charakteru śródmiejskiego w kształtowaniu nowej zabudowy uzupełniającej, z utrzymaniem mieszkalno-usługowego charakteru. Rozplanowanie zabudowy powinno podkreślać i uczytelniać historyczne ukształtowanie przestrzenne miasta. Ciągi komunikacyjne przyległe do Rynku zaleca się częściowo przekształcić na ciągi pieszo-jezdne w celu eliminacji ruchu samochodowego. Wskazana jest modernizacja
2. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz funkcjonalno-przestrzenny Gminy Nysa.	Cel strategiczny 1.1.: Podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw oraz stworzenie atrakcyjnych warunków do inwestowania i prowadzenia biznesu Cel strategiczny 1.2.: Dynamizacja rozwoju usług w oparciu o kluczowe zasoby gminy Cel strategiczny 1.3.: Poprawa sytuacji na rynku pracy	
3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich.	Cel strategiczny 3.1: Zapewnienie na terenie gminy wysokiej jakości infrastruktury technicznej i społecznej Cel strategiczny 4.1.: Poprawa ładu przestrzennego i efektywnego wykorzystania przestrzeni miejskiej w Nysie	

		lub likwidacja elementów dysharmonizujących położonych w zabytkowym centrum, przede wszystkim zapleczy gospodarczych śródmiejskich kamienic. W miejscach tych zaleca się urządzanie placów, skwerów i terenów zieleni służących jako miejsca spotkań mieszkańców. Dopuszcza się dominanty architektoniczne, ich wysokość należy ustalać w planach miejscowych. STREFA ZESPOŁU ŚRÓDMIEJSKIEGO Tereny zabudowy usługowo-handlowo-mieszkaniowej o wysokiej intensywności, położone w historycznej strukturze. Należy utrzymać i rozwijać funkcje o różnorodnym charakterze usługowo - handlowo - mieszkaniowym, z wykluczeniem uciążliwego przemysłu i rzemiosła, występujących obecnie na tym obszarze. Dopuszcza się możliwość lokalizacji niezbędnych urządzeń infrastruktury technicznej, komunikacji i transportu, w tym lokalizację, podziemnych i wielokondygnacyjnych zespołów parkingowych. Wskazane zachowanie istniejących terenów zieleni i zadrzewień oraz sukcesywne wprowadzanie nowych terenów, szczególnie w formie alei i skwerów. Zaleca się wprowadzenie funkcji z preferencją usług centrotwórczych. Wskazana docelowa eliminacja powierzchni terenów nieuporządkowanych, zajętych przez obiekty uznane za dysharmonizujące i uciążliwe tj.: składy, hurtownie, magazyny, obiekty gospodarcze, tereny przemysłowe na rzecz funkcji usługowych. Należy przeprowadzić rehabilitację kwartałów zabudowy przedwojennej w obrębie śródmieścia oraz zwiększyć powierzchnie biologicznie czynne na terenach zdewastowanych, poprzez usuwanie lub modernizację zużytych zabudowań gospodarczych (komórek) i garażowych. Wskazane jest kształtowanie zwartej zabudowy z dostosowaniem wysokości do obiektów sąsiadujących, utrzymanie charakteru śródmiejskiego w nowej zabudowie z preferencją dla kamienic wielorodzinnych do 5 kondygnacji naziemnych. Zaleca się rozbudowę ciągów

		pieszych oraz realizację promenady wzdłuż rzeki Nysy Kłodzkiej, z wprowadzeniem usług przy nabrzeżach rzeki oraz uzupełnienie zabudowy w lukach pierzei i wzmocnić funkcję usługową poprzez wprowadzanie usług w parterach budynków. Wskazane przekształcenie terenów ogrodów działkowych w centrum miasta w zakresie funkcji - wprowadzenie funkcji zabudowy mieszkaniowej, jako kontynuację terenów przyległych. TERENY ZABUDOWY AKTYWNOŚCI GOSPODARCZYCH Tereny istniejących aktywności gospodarczych obejmują tereny wszystkich form działalności gospodarczej (zakłady przemysłowe, składy, magazyny, drobna wytwórczość, hurtownie produkcji rolnej i obsługi rolnictwa, rzemiosło produkcyjne i usługowe, w tym sprzedaż paliw wraz z towarzyszącymi obiektami usługowymi, administracyjnymi, biurowymi, socjalnymi, handel hurtowy lub detaliczny w obiektach o powierzchni sprzedaży do 2000m2). Dopuszcza się możliwość lokalizacji niezbędnych urządzeń infrastruktury technicznej, transportu i komunikacji wewnętrznej. Wskazana jest zastosowanie zabezpieczeń mających na celu eliminację lub redukcję uciążliwości tych obszarów w sąsiedztwie terenów mieszkaniowych. Postuluje się przekształcenie terenów przemysłowych i magazynowych zlokalizowanych w bliskim sąsiedztwie centrum miasta w zakresie funkcji – wprowadzenie funkcji zabudowy usługowej lub placówek o profilu kulturalnym lub mieszkalnictwa w obiektach zabytkowych.

13. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz z 2015 r. poz. 1322)

Ustalenia Gminnego Programu Rewitalizacji nie wpływają na konieczność zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz z 2015 r. poz. 1322).

14. Określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3 ustawy o rewitalizacji

Na etapie tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji nie podjęto uchwały Rady Miejskiej dot. Zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

15. Wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 ustawy o rewitalizacji, wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania

Na obszarze rewitalizacji nie ustanowiono Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

16. Sposób realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

16.1. Zakres niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

Ustalenia Gminnego Programu Rewitalizacji nie naruszają ustaleń obowiązujących studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

16.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany

Ustalenia Gminnego Programu Rewitalizacji nie naruszają ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

17. Spis tabel, rysunków i map

Tabela 1. Ludność ogółem wg faktycznego miejsca zamieszkania ... 11
Tabela 2. Odsetek kobiet w ludności ogółem wg faktycznego miejsca zamieszkania ... 12
Tabela 3. Gęstość zaludnienia na 1 km² ... 13
Tabela 4. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogóle ludności ... 13
Tabela 5. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym ... 14
Tabela 6. Udział ludności w wieku produkcyjnym w ogóle ludności ... 15
Tabela 7. Liczba ludności w wieku produkcyjnym ... 16
Tabela 8. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności ... 17
Tabela 9. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym ... 18
Tabela 10. Ludność według ekonomicznych grup wiekowych ... 19
Tabela 11. Liczba urodzeń żywych na 1000 mieszkańców ... 20
Tabela 12. Liczba zgonów na 1000 mieszkańców ... 21
Tabela 13. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców ... 21
Tabela 14. Saldo migracji ogółem ... 22
Tabela 15. Saldo migracji na 1000 mieszkańców ... 23
Tabela 16. Saldo migracji zagranicznych na 1000 mieszkańców ... 24
Tabela 17. Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej ... 25
Tabela 18. Przestępczość na 1000 mieszkańców ... 26
Tabela 19. Tendencje w ruchu ludności na podstawie danych GUS i UM Nysa (rok 2015, 2014, 2010) – PODSUMOWANIE ... 27
Tabela 20. Liczba podmiotów wpisanych do REGON na 10 tys. ludności ... 28
Tabela 21. Liczba jednostek nowo zarejestrowanych w REGON na 10 tys. mieszkańców ... 29
Tabela 22. Liczba jednostek wykreślonych z REGON na 10 tys. mieszkańców ... 30
Tabela 23. Saldo jednostek nowych i wykreślanych z REGON na 10 tys. ludności ... 31
Tabela 24. Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym ... 31
Tabela 25. Liczba osób pracujących ogółem ... 32
Tabela 26. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ... 33
Tabela 27. Udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym ... 33
Tabela 28. Tendencje zmian gospodarczych na podstawie danych GUS (rok 2015, 2014, 2010) - ocena ... 35
Tabela 29. Charakterystyka gruntów zabudowanych i zurbanizowanych ... 39
Tabela 30. Grunty zabudowane i zurbanizowane a powierzchnia ogółem ... 40
Tabela 31. Powierzchnia terenów mieszkaniowych w stosunku do całości terenów zabudowanych i zurbanizowanych ... 41
Tabela 32. Powierzchnia terenów przemysłowych w stosunku do całości terenów zabudowanych i zurbanizowanych ... 42
Tabela 33. Powierzchnia terenów rekreacji i wypoczynku w stosunku do całości terenów zabudowanych i zurbanizowanych ... 43
Tabela 34. Powierzchnia terenów zieleni w stosunku do powierzchni ogółem ... 45
Tabela 35. Powierzchnia ogółem parków spacerowo-wypoczynkowych ... 45
Tabela 36. Powierzchnia ogółem zieleńców ... 46

Tabela 37. Powierzchnia ogółem terenów zieleni osiedlowej 47
Tabela 38. Łączna powierzchnia ogółem parków, zieleńców i zieleni osiedlowej 48
Tabela 39. Udział poszczególnych typów terenów zielonych w zieleni ogółem 49
Tabela 40. Ilość odpadów zmieszanych przypadających na 1 mieszkańca 56
Tabela 41. Wskaźniki środowiskowe na podstawie danych z UM Nysa oraz GUS (rok 2015, 2014, 2010) - ocena 57
Tabela 42. Liczba ludności na jedną aptekę ogólnodostępną i punkt apteczny 68
Tabela 43. Liczba udzielonych porad lekarskich 69
Tabela 44. Liczba przychodni na 1000 mieszkańców 70
Tabela 45. Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat, objętych wychowaniem przedszkolnym 71
Tabela 46. Liczba dzieci w wieku 3-5 lat, przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego 72
Tabela 47. Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach 72
Tabela 48. Liczba uczniów i absolwentów szkół podstawowych 73
Tabela 49. Liczba uczniów szkół podstawowych przypadających na jeden oddział (klasę) 74
Tabela 50. Liczba uczniów i absolwentów szkół gimnazjalnych 75
Tabela 51. Liczba uczniów szkół gimnazjalnych przypadających na jeden oddział (klasę) 76
Tabela 52. Liczba ludności na jedną placówkę biblioteczną 77
Tabela 53. Liczba czytelników bibliotek publicznych na 1000 mieszkańców 78
Tabela 54. Liczba wypożyczeń księgozbioru na jednego czytelnika 79
Tabela 55. Liczba klubów sportowych 80
Tabela 56. Liczba członków klubów sportowych 80
Tabela 57. Liczba organizacji pozarządowych na 10 tys. mieszkańców 81
Tabela 58. Liczba domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic 82
Tabela 59. Liczba grup artystycznych 83
Tabela 60. Liczba imprez artystycznych 84
Tabela 61. Liczba imprez artystycznych na 10 tys. mieszkańców 84
Tabela 62. Wskaźniki funkcjonalne na podstawie danych GUS i UM Nysa (rok 2015, 2014, 2010) - ocena 86
Tabela 63. Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej 88
Tabela 64. Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej 89
Tabela 65. Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej 90
Tabela 66. Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków 91
Tabela 67. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania 92
Tabela 68. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na jedną osobę 93
Tabela 69. Liczba mieszkań na 10 tys. mieszkańców 94
Tabela 70. Długość ścieżek rowerowych na 10 tys. km² 94
Tabela 71. Wskaźniki techniczne na podstawie danych z GUS i UM Nysa (rok 2015, 2014, 2010) - ocena 96
Tabela 72. Podział Gminy Nysa na sołectwa 101
Tabela 73. Podział miasta Nysa na strefy 102
Tabela 74. Strefa A1 w Nysie 103
Tabela 75. Strefa A2 w Nysie 104
Tabela 76. Strefa A3 w Nysie 106

Tabela 77. Strefa A4 w Nysie 107
Tabela 78. Strefa A5 w Nysie 107
Tabela 79. Strefa B w Nysie 107
Tabela 80. Strefa C w Nysie 109
Tabela 81. Strefa D w Nysie 110
Tabela 82. Strefa E w Nysie 111
Tabela 83. Strefa F w Nysie 112
Tabela 84. Wskaźniki przyjęte do delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w Gminie Nysa 114
Tabela 85. Wyniki delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w odniesieniu do podziału Gminy Nysa na sołectwa oraz miasto Nysa 115
Tabela 86. Wyniki delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w mieście Nysa – ludność w wieku poprodukcyjnym 117
Tabela 87. Wyniki delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w mieście Nysa – ludność w wieku nieprodukcyjnym 118
Tabela 88. Wyniki delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w mieście Nysa – liczba bezrobotnych 119
Tabela 89. Wyniki delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w mieście Nysa – liczba długotrwale bezrobotnych 120
Tabela 90. Wyniki delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w mieście Nysa – liczba osób korzystających z pomocy społecznej 121
Tabela 91. Wyniki delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w mieście Nysa – liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa 122
Tabela 92. Wyniki delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w mieście Nysa – liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia 123
Tabela 93. Wyniki delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w mieście Nysa – liczba świadczeń z pomocy społecznej 124
Tabela 94. Wyniki delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w mieście Nysa – kwota świadczeń z pomocy społecznej 125
Tabela 95. Wyniki delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w mieście Nysa – ukazane za pomocą cząstkowych wskaźników wystandaryzowanych oraz syntetycznego wskaźnika wystandaryzowanego 126
Tabela 96. Wyniki delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w mieście Nysa – ukazane za pomocą syntetycznego wskaźnika wystandaryzowanego 128
Tabela 97. Obszary proponowane do wskazania jako zdegradowane w Gminie Nysa 129
Tabela 98. Struktura operacyjna GPR: cele, kierunki działań oraz projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne 160
Tabela 99. Pozostałe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne bezpośrednio realizujące Cel 1. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz społeczny Gminy Nysa 193
Tabela 100. Pozostałe projekty i przedsięwzięcia realizujące Cel 2. Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej obszaru rewitalizacji w oparciu o potencjał instytucjonalny oraz funkcjonalno-przestrzenny Gminy Nysa 200

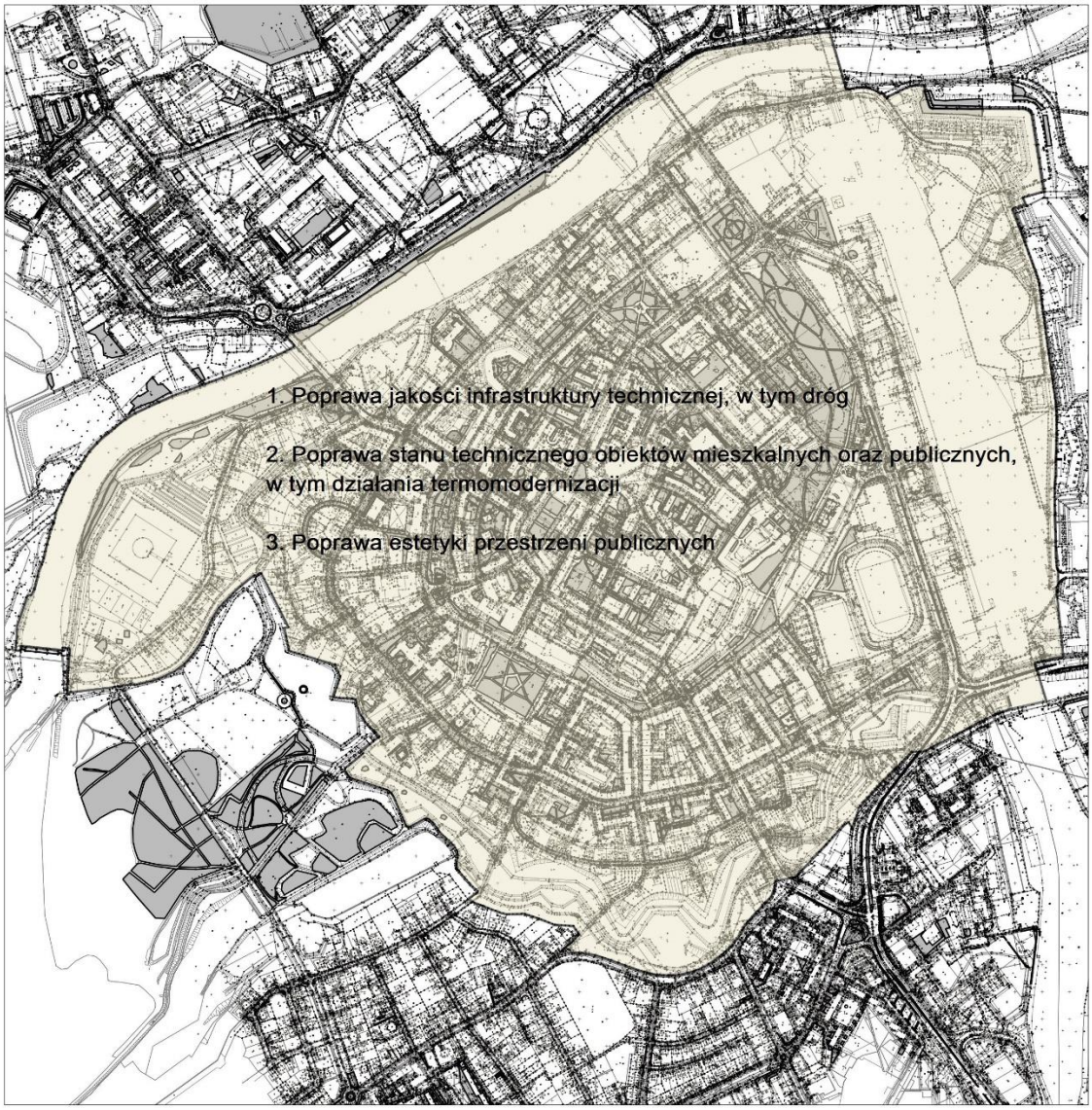
Tabela 101. Pozostałe projekty i przedsięwzięcia realizujące Cel 3. Poprawa jakości życia na obszarze rewitalizacji poprzez poprawę jakości infrastruktury technicznej, społecznej oraz podnoszenie estetyki przestrzeni miejskich. 202
Tabela 102. Komplementarność GRP w odniesieniu do rodzajów komplementarności 205
Tabela 103. Komplementarność pomiędzy poszczególnymi projektami i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi 210
Tabela 104. Komplementarność międzyokresowa oraz problemowa GPR w odniesieniu do projektów zrealizowanych na obszarze rewitalizacji lub na rzecz mieszkańców tego obszaru od 2010 do 2016 roku 220
Tabela 105. Koszty związane z realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji 233
Tabela 106. Harmonogram oraz ramy finansowe związane z realizacją podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych 235
Tabela 107. Najważniejsze potencjalne źródła finansowania działań rewitalizacyjnych. 237
Tabela 108. Formy uspołecznienia procesu rewitalizacji na etapie przygotowania programu rewitalizacji 239
Tabela 109. Formy uspołecznienia procesu rewitalizacji na etapie realizacji programu rewitalizacji 242
Tabela 110. Kluczowe działania związane z realizacją programu rewitalizacji. 245
Tabela 111. Kluczowe wskaźniki rezultatu 249
Tabela 112. Spójność celów rewitalizacji Gminnego Programu Rewitalizacji z celami Strategii Rozwoju Gminy Nysa na lata 2014 – 2023 oraz zapisami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nysa 252

Rysunek 1. Podział administracyjny – położenie Gminy Nysa w powiecie nyskim 8
Rysunek 2. Przyjęty podział na strefy w Gminie Nysa 100
Rysunek 3. Przyjęty podział na strefy w mieście Nysa 102
Rysunek 4. Wyniki delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w odniesieniu do podziału Gminy Nysa na sołectwa oraz miasto Nysa 116
Rysunek 5. Wyniki delimitacji koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w odniesieniu do podziału miasta Nysa na strefy 127

Mapa 1. Obszar zdegradowany – centrum Nysy (obszar A2) 132
Mapa 2. Obszar zdegradowany – obszar poprzemysłowy w Nysie 133
Mapa 3. Obszar zdegradowany – obszar rekreacji i wypoczynku w Nysie (kąpielisko miejskie w Nysie, ul. Ujejskiego) 134
Mapa 4. Obszar zdegradowany – forty w Nysie, część północno-wschodnia 135
Mapa 5. Obszar rewitalizacji – centrum miasta Nysa 139
Mapa 6. Obszar rewitalizacji – obszar poprzemysłowy w Nysie 143
Mapa 7. Obszar rewitalizacji – obszar rekreacji i wypoczynku w Nysie 145
Mapa 8. Obszar rewitalizacji – forty w Nysie, część północno-wschodnia 148

18. Załączniki

18.1 Załącznik nr 1. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000

Obszar rewitalizacji nr 1: Centrum miasta Nysa
Skala mapy: 1:5 000
Źródło mapy: Starostwo Powiatowe w Nysie

Obszar rewitalizacji nr 2: Obszar poprzemysłowy w Nysie
Skala mapy: 1:5 000
Źródło mapy: Starostwo Powiatowe w Nysie

Obszar rewitalizacji nr 3: Obszar rekreacji i wypoczynku w Nysie
Skala mapy: 1:5 000
Źródło mapy: Starostwo Powiatowe w Nysie

Obszar rewitalizacji nr 4: Forty w Nysie, część północno-wschodnia
Skala mapy: 1:5 000
Źródło mapy: Starostwo Powiatowe w Nysie